

168

THE
LIBRARY
OF THE
MUSEUM OF
ART AND HISTORY
OF THE
CITY OF
NEW YORK

168

168

168

168

168

168

168

168

168

168

168

168

168

168

168

Box 168
w. HH

R.61

2/5

11 11 11

11 11 11

11 11 11

18 Revellon

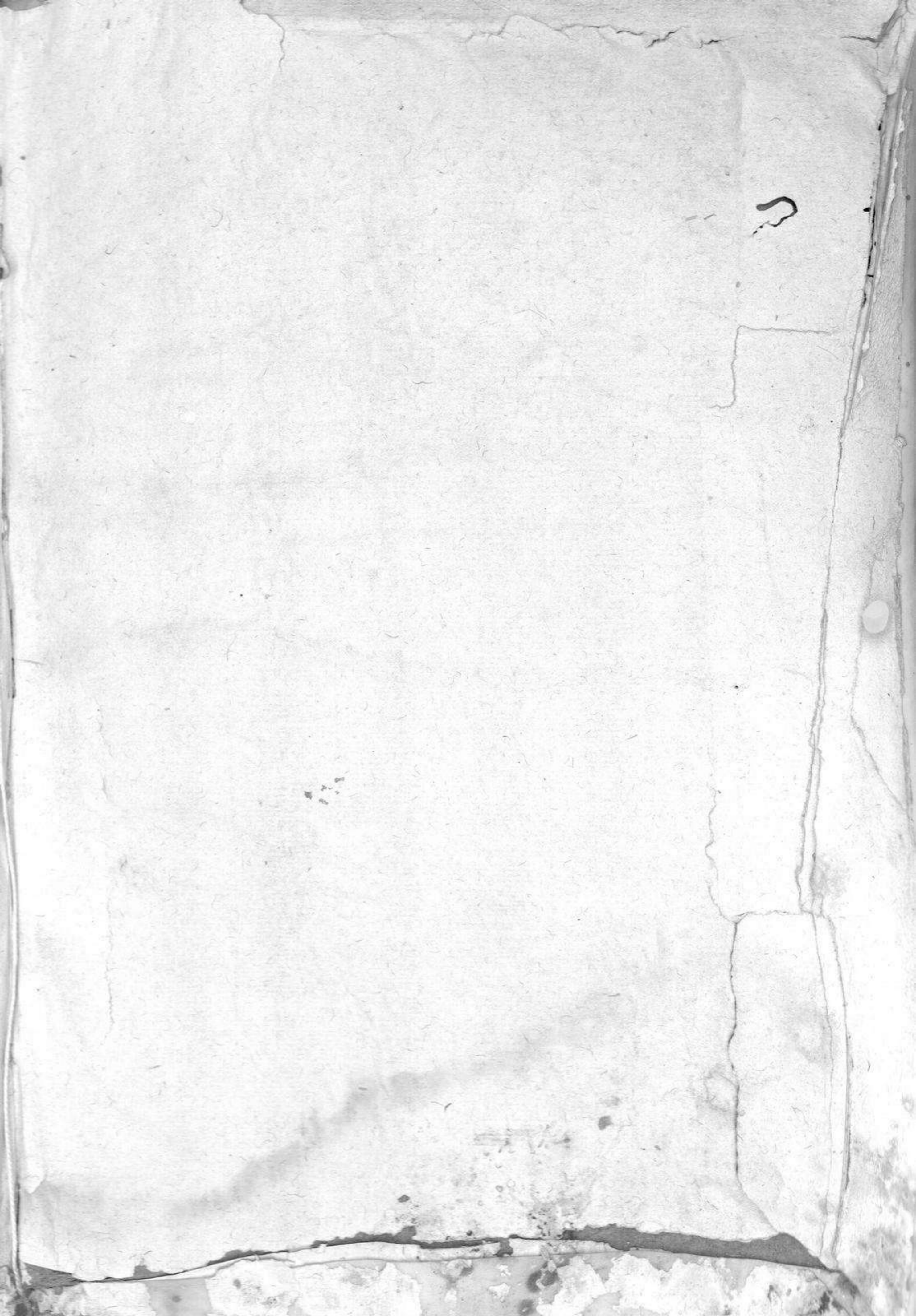
Hijos mios

#3

LH

619145160

ARATI SO
LENSIS
PHAENOME
NA ET PROGNO-
STICA.

INTERPRETIBVS.

TULLIO CICERONE. RVFO FESTO
AVIENO. GERMANICO CAESARE, VNA
CVM EIVS COMMENTARIIS.

IVLII HYGINI ASTRO-
NOMICON.

partim è vetustis codicibus, partim è locorum collatione emendata, & e-
mendatorum ratio, ab ipso Morelio, viro sane vt colligere li-
cet, doctissimo, & acerrimi iuditij, exposita.

*Nos verò præter ea quæ in Parisiensi exemplari reperiebantur, figuris affabrè, ad Ptole-
mai doctrinam exculptis, figurarumque explicationibus, RVFVM FE-
STVM ornauius: quem & ea causa præmisimus.*

COLONIAE AGRIPPINAE,
APVD THEODORVM GRAMINAEVM.
ANNO SALVTIS M. D. LXIX.

ARATI SO-
LENSIS
PHAENOME-
NA ET PROGNO-
STICA.

INTERPRETIBVS.

M. TVLLIO CICERONE. RVFO FESTO
AVIENO. GERMANICO CAESARE, VNA
CVM EIVS COMMENTARIIS.

C. IVLII HYGINI ASTRO-
NOMICON.

Omnia partim è vetustis codicibus, partim è locorum collatione emendata, & emendatorum ratio, ab ipso Morelio, viro sane vt colligere licet, doctissimo, & acerrimi iuditij, exposita.

Nos verò præter ea qua in Parisiensi exemplari reperiabantur, figuris affabrè, ad Ptolemai doctrinam exsculptis, figurarumque explicationibus, RVFVM FESTVM ornauimus: quem & ea causa præmisimus.

COLONIAE AGRIPPINAE,
APVD THEODORVM GRAMINAEVM.
ANNO SALVTIS M. D. LXIX.

Ne locus aliquis vacaret, hos versus Camerarij quibus nomina omnium cœlestium siderum complexus est, propter elegantiam adiecimus, cum summam horum librorum contineant.

*Nomina disce puer veterum studiose laborum
Sydera, & cœli cognosce micantia signa:
Signa vocant, quibus illa vides insignia templa,
Sed numerum denum quater at que octo esse dederunt.
Vrsa summa tenent Aquilonis frigora, per quas
Ingens in morem fluuij perlabitur Anguis.
Hunc subit Arctophylax sed & hunc mox gemma Corona,
Inde Genu Nixus, post quem Lyra, deinde Volucris.
Tum Cepheus & Cassiope, tum Vector & ille
Falcatum extollens casa enses gorgone Perseus.
Hinc Deltoton, & Andromede, hinc stat Pegase, sed te
Delphin excipit, hunc Telum, hoc Aquila, Anguitenensque:
Signifer hac sequitur decliui circulus orbe,
In quo Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo,
Chela, Scorpius, Arcitenens, Caper, Amphora, Pisces.
At Notus vndifero tenet hac simulacra sub axe,
Armatum, Oriona, Canem in quo Syrius ardet.
Quis Procyonque Lepusque & Iasonis additur Argo,
Hydrusque & Centaurus & Ara incognita nobis,
Tum notius Piscis, Cetusque ac Eridani vnda.*

AMPLISSIMIS ATQVE OR-
NATISSIMIS VIRIS SAEPIVS ITERVMQVE
CONSVLIBVS, ET INCLITAE VNIVERSITATIS STVDII

COLONIENSIS RESPECTIVE PROVISORIBVS VIGILANTISSIMIS,

eiusdemque florentissimæ reipu. amplissimo Se-
natui, Dominis suis colendis, Theo-
dorus Graminæus

S. D.

*ANAM ac Venerandam esse rerum sublimium cœle-
stiumque cognitionem, et ob beneficia quibus mortalium
vitam afficit, quam maximè excolendam, consensus gen-
tium, ac primorum parentum patriarcharum propheta-
rumque declarat auctoritas. Dum vltimæ memoriæ re-
cordamur, ac spaciū præteriti temporis respicimus, nul-
lum vnquã studij genus adeò excultum cum summa admi-
ratione mortalium, vt admirandam rerum sublimium cognitionem, vel artis
minimè gnarus facilè nobis dederit. Adamum primum omnium nostrorum paren-
tem, quem deus è puluere ac limo terræ formauerat, hanc artem & calluisse, ac
propagasse, affirmare non dubitauerim. Iosephus antiquitatum Iudaicarum scri-
ptor cum affirmet, ipsum Setheum Adami filium vbi omnium rerum innouationem
& interitum mortalibus egris imminere, à parète, intellexisset, duas columnas
erexisse, alteram latericiam, alteram æneam, vt his insculptæ artes, ab aquarum
impetu, si ad insolitam magnitudinem excrescerent, & ab ardore flammæ, si
mundus ignis conflagratione conficiendus, conseruarentur. Hæc itaque grata
fuerunt oia primis parentibus, diuina dei opificia contemplantibus: qui se perius-
cunda illa rerum sublimium contemplatione oblectarunt, ex inenarrabili illa
cælorum structura perdiscentes, æternam aliquam mentem esse, quam patrum
traditione deum ipsum cognouerant, qui totius vniuersi compaginationem ex
nihilò simul cum tempore ab initio construxisset, & constructa cuncta Gigan-
teo Triumpho, supercilio, moueret. Parens itaque primus, harum rerum cogni-
tione imbutus ea Mathusalemo tradidit, Mathusalemus Noëo demonstrauit.
Ab ipso Noëo haud dubie Abrahamus ea percepit, quæ ad cultum veri dei &
cælestium cognitionem pertinerent, qui postmodum hæc eadem, vt Berosus scri-
bit Aegyptijs communicauit. Hisce temporibus & Iobum vixisse constat, non in
diuina solum verum etiam in humana philosophia versatum, qui Arcturi, Orio-
nis, & Hyadum meminuit, quæ non obscuræ eum cælo deditum fuisse declarant.
Ab hisce igitur luminibus humani generis rerum sublimium cognitio dum profe-
cta sit, nationes illæ in quibus ipsi versati sunt, veluti: Armenia, Mesopotania,
Caldea, Assyria, Aegyptus, Phœnicia, clariora ac magis illustria eius doctri-
næ retinuerunt monumenta. Non mirum videri debet ipsos patriarchas & pro-
phetas, harum rerum cognitionem habuisse, eaque oblectatos, Cum spiritus etiam*

in Ecclesia DEI stellis, atque præclarissimis luminibus cæli tanquam ver-
bis visibilibus vsus sit ad flectendos animos, ad veram DEI agnitionem, & in-
uocationem salutarem. quod Dionisio Ariopagite contigit, qui per defectum so-
lis tempore passionis & plenilunij prodigiose contingentem, postmodum Paulo
predicante in veri & ignoti DEI cognitionem peruenit. Huic fidem facit
Magorum historia quorum patrociniò hæctenus vestra vrbs vsa est, & DEO
fauente in omne æuum fruitura, licet diris vndique ac horrendis perturbatio-
nibus Catholica Ecclesia à blasphemis hæreticis, qui Ouile CHRISTI san-
nis & scommatibus spurcissimo sacriligoq; ore, omnia sacra, atq; adeo sanctorum
reliquias prophanant, finitimæ regiones his annis conturbatæ sint, & ob nostra
scelera, qui nobis iusti DEI pœnam ac punctionem, pro dolor, accersimus, de-
populanda, nisi dominus DEVS ob paucorum fidem, & probitatem Ninuen
conseruauerit. Magi itaque hi quorum dico precibus ac patrociniò iuari nos, per
stellæ ortum mundi regem & saluatorem natum esse, vere in astrorum doctri-
na eruditissimi, iudicarunt & agnouerunt. Fuisse enim Natiuitatem DOMI-
NI NOSTRI IESU CHRISTI suspiciendam credimus, tantum e-
nim illi, haud dubiè, natura tribuit natali die, quantum concursu omnium
cælorum excogitari poterit, Magi vt intelligere potuerint regnum natire-
gis æternum fore, & eius legem pietatis, iusticiæ, fidei, simplicitatis, cha-
ritatis, optimè institutam esse, nullumq; habituram finem, nisi post reditum eclip-
ticarum, in quo noua forma, post mundi huius innouationem ac conflagrationem
sordium, & status vniuersi videretur. Quod tamen non ita intelligi velim ac si
diuinitatem Christi Iesu, Miracula, vitæ inculpatae sanctitatem integritatemq;
legis promulgationem, Euangelij doctrinam, ab astris dependere, & magos ex
ijsdem id perdiscere potuisse, iudicem. Verum quemadmodum natura ornavit eum
optimo temperamento, pulchritudine corporis, grauitate intuitus, quæ omnia
ferme ex Iosephi testimonio colliguntur. Sic DEVS admirabilis ac gloriosus,
optima constitutione tempus, quo æterni patris æternus filius, in hunc mundum
nascetur, adornare ac constituere voluit, vt Magi ac gentiles per astrorum ac
siderum cognitionem, in qua ea tempestate cæteris nationibus præualebant, non
aliter quam princeps Apostolorum Petrus, in multitudiue piscium, ad CHRIS-
TVM adductus est, in veri DEI cognitionem accerserentur, & profano
Idolorum demonumq; cultu relicto, Deum vnum ac verum in spiritu & veritate
colerent. Hinc constare arbitror huic arti, & locum fuisse aliquem, tum in si-
nagoga, tum in Ecclesia DEI. In quanto vero honore ac æstimatione fuerit
apud gentiles fabule ingeniosissimæ, & sanctæ veterum historiæ comprobant: vi-
delicet Saturnum, Iouem, Martem, Solem, siue Apollinem, Venerem, Mercu-
rium, Dianam, siue Lunam, Castorem, Pollucem, Persea, Medusam, Cephea,
Cassiepeiam, Arcturum, Berenicen, Herculem, Ariadnen, Astræam, Chiro-
nem, & reliqua nomina stellis, imaginibusq; cælestibus indita, fuisse propria he-
roibus, regibus, reginis, earum cultoribus, vt id ex Iulij Hygini Astronomico co-
piosius videre licet. nec solum apud primos illos reges & principes hanc artem
notam & perspectam, sed & apud Græcos postmodum et Latinos, iam longo tem-
pore

pore in magna admiratione hominum fuisse colligere licet. dum omnes plerumque regum sese moribus accommodent. Apud Græcos Solon fuit, cum Thalete, post reges, insignes eorum artifices fuerunt. Meton, Calippus, Hyparchus, Ptolemæus. In Romana vero Republica, Numa, Iulius Caesar, Augustus, Tiberius, Constantinus, Theodosius, FL. Valerius Martianus, Imperatores præclaris virtutibus præditi, tum vero hac laude celebriores quod summa diligētia & fouerint & adiuuerint rerum cœlestium peritos, Vtinam hoc nostro æuo Reges & principes, ac rerum publicarū administratores idem agerent, studijs deditos, liberalibus stipendijs iuuarent, tantam nunquā perturbationē præclara ingenia excitasset, dum relictis studijs liberalibus, se theologicas ac diuinis imiscerent, Ecclesiæ constitutiones perturbantes, hæreses sectantes, atque ita parare sibi diuitias potius studentes, quibus cōiugem ac liberos alant, quā in Ecclesia Catholica pauperes perseuerent. Tantus enim hoc nostro æuo est artiū liberaliū contemptus, vt si quis in ijs delitescat, & non Theologicis studijs, aut Iurisprudentiæ operā accommodet, quibus solis honos est, & distēti loculi, vt malim alterius potius fortunā, quam philosophi. Sic enim ego sentio, cum iam annis quinque scholæ artiū, vt vocant, præfuerim, & studiosis ad Mathematicas artes viā demonstrauerim, nemine alio hæc eadē in Coloniensi vniuersitate profitente, parum tamen aut nihil inde comodi receperim. Verum non dubito meum laborē gratum atque acceptum vestræ amplitudini fore, si vnquam rectē negotiū quo pacto se nostrorum studiorum haberet, explicatum fuisset. Si itaque vestræ prudentiæ consultū visum fuerit, in hac professione, mea opera vti, me paratissimū atque obsequentem, vt vnum de numero suorum ciuium reperient. Munus enim quo iam fungor Typographicum scilicet, nō me impedire, sed adolescentum studia magis ac magis promouere ac iuuare potest, quod ex præsentis nostri labore facilius colligitur, quem eo potissimū fine suscepimus, vt studiosi cum voluptate quadam rerum sublimium scientiam perdiscerent. Eos auctores ijs cōiunximus qui apud Latinos eandem pertractarunt materiam, & Aratum Græcum poëtam nobis Latino carmine reddiderunt. Quo vero eos omni difficultate remota, commodius in cognitionem sublimiū perduceremus RVFVM FESTVM figuris, figurarumq; explicatione exornauimus. Figuras adiecimus nō secundum Arati aut eius interpretum descriptas rationem, sed Ptolemaicam, quam exactiorē iudicamus, Aratus enim οὐ πάλιν καλῶς vt Leontius inquit, Mechanicus neque πρὸς τὸ ἀκριβὲς, ἀλλὰ πρὸς τὸ χρησιμῶν τοῖς ναυτιλομένοις hoc est non optimè, neq; exacte admodū, sed quatenus nautis cōducere videbatur, de sideribus scripsit. Vestræ autem Amplissimi, ornatissimi que viri prudentiæ, quicquid laboris & molestiæ ac sumptus, in hoc adornando libro, ad bona ac honesta studia promouenda suscepimus, dedicandū duxi. Gratum enim id omne esse scio vobis, meis D. quod studia aut promouere aut illustrare soleat.

Valete fœliciter, Datum in Republica vestra, ex Officina nostra Typographica. Anno Salutiferi partus

M. D. LXIX.

XVII. Calendarum Aprilis.

* 3

DE

DE M. T. CICERONE EX GREGORII GYRALDI
DIALOGO QVARTO.

DE Marco Tullio Cicerone, quæ ad eius poeticam tantū attinent, afferemus. Puer igitur Marcus Tullius, vt Plutarchus scribit, poeti cæ adeo operam impendit, vt plurimū omniū iudicio in ea facultate profecerit, multaq; in ea ætate poemata scripserit: inter quæ illud ipse Plutarchus celebrat, quod Pontius Glaucias inscribitur, versu tetrametro. Multa carmine ex Græco transtulit, vt tota Arati Phænomena, cuius etiam nunc pars extat, aliaq; quæ sparsim suis in dialogis inferuit. Nunquid ideo, inquit Piso, poeta Cicero? Nam tametsi Ciceronis Limonem, poematis id nomē, citat Donatus, vbi de Terētij poetæ vita agit, illudq; Virgilij existimetur à Cicerone sumptum,

„ *spes altera Roma. & illud*

„ *corripuit, tremulis altaria flammis.* id enim Ciceronis vxori, dum sacrificasset contigisse, dicitur: id quod & ipse Cicero quodā suo poemate testatū reliquit: & eius licet elegiam, quæ Thalemastis inscribitur, afferat Seruius, ex qua carmē illud.

„ *In mare Tyrrenium longè penitusque palumbes*

„ Reliquit: non ideo tamen ego illū poetam crediderim. Tunc ego, poeta necne fuerit Cicero, non vobis dixerim, pictum tamē in tabula fuisse, multaq; præter ea quæ tu modo attulisti carmina & adhuc legi, & ab auctoribus citari assero, vt quæ de ipsius Consulatu à Lactantio in tertio diuinarū Institutionū, & quæ in secundo eiusdē Consulatus Vrania Musa pronūciat, in primo de Diuinatione, ex verbis Quinti Ciceronis fratris.

„ *Principio atherio flammatus Iupiter igni*

„ *vertitur, & totum collustrat lumine mundum.*

& reliqua: vsq; enim ad octoginta versus ibi leguntur. Fabius quoque Quintilianus, Ciceronis quosdam ioculares libellos adducit, atq; ex ijs versus. Quin & de suis tēporibus tres se carmine libros scripsisse ipsemet ad Lentulū in Epistolis testis est, quos eosdē esse existimant aliqui, qui de eius Consulatu inscribuntur. Sed num parū vobis testimonium videtur de poemate, quod Marius inscribitur, Scæuolæ & Q. Ciceronis? Nam cū in primo de Legibus Atticus Pomponius dixisset de quercu in Mario lecta, Quale est istuc, quod poetæ ferunt: mihi enim videris fratrem laudando suffragari tibi: tum Attico respōdet Q. Frater, Sic ita sanè. veruntamen dum Latine loquentur literæ, quercus huic loco nō dedit, quæ Mariana dicatur, eaq; vt ait Scæuola de fratris mei Mario, canescet seclis innumerabilibus. De eodē Mario poemata idē Q. Frater in primo de diuinatione: Quid est illo auspicio diuinius, ait, q̄ apud te in Mario est, vt vtar potissimū te auctore.

„ *Hic Iouis altisoni subito pennata satelles*

„ *Arboris è trunco, serpentis faucia morsu.*

& cætera quæ ibi leguntur. Sed & illud multis mirū videtur, quod de ipso Marco Cicerone legitur, non pauciores vnquam, cum in vrbe esset, quingētis versibus quotidie scribere solitū, nisi vos de prosæ versibus intelligatis. Iure igit, inquit Piso, quisquis ille fuit, inter poetas marcū Tulliū reposuit.

DE GERMANICO CAESARE, EX PE-
TRI CRINITI LIB. III.

CAIVS Germanicus Augustus ex nobilissima Claudiorum familia ortus est, patre Druso, ac diligenti cura in vrbe eruditus. Tantū profecit sub primam adolescentiam in optimis disciplinis, vt incredibile dictu sit, quantū ab antiquis scriptoribus cōmendetur. Suetonius, ac Fabius Quintilianus maximis laudibus eius ingeniū, atq; opera extollunt, etsi paulò iunior ea ipsa cōposuit. Idē Germanicus in Causis præterea versatus est, & his quidē triūphalis. Inter alia studia Græcas comœdias à se editas reliquit, & opus Arati de rebus cælestibus in latinos numeros conuertit, nihil commotus, quod à M. Tullio foret interpretatum, vt obseruatum est ab Hieronymo. Quintilianus inter poetas heroicos hunc constituit, quo loco enumerat Val. Flaccum, Saleium Bassum, Rabirium, & Lucanum. Quid inquit, Germanici operibus sublimius, doctius, & omnibus denique numeris præstantius? Quis bella canere melius

melius potuit, quàm qui sic egerit? Reliqua omittimus, ne videamur plura nunc repetere, quàm institutum opus patitur. Cognomen Germanici à deuictis Germanis reportauit, cōtra quos magno exercitu, ac summis viribus dimicauit. Vxorē Agrippinam habuit M. Agrippæ filiam, & ex ea liberos plures procreauit. Traditum est eum obiisse in vrbe Antiochia, quum quartum ac XXX: annum ageret: neque sine suspicione veneni, Tiberio auctore talis facinoris, vt Suetonius putauit. Quæ res credita est, non modo propter liuores, qui toto corpore extiterunt: sed ex ipso etiam corde, quod igni admotum cremari haud potuit. Publius Ouidius opus suum de Romanis Fastis ad hunc Germanicū misit, eiúsque doctrinam tanti fecit, vt inter egregios poetas illius nomen retulerit. Nec defuerunt, qui existimarent ab eodem Germanico compositum fuisse epigramma illud vulgatum de puero Thracensi: quod equidem propter egregiam, singularémque in eo genere elegantiam subiiciendum existimauit.

» *Thrax puer adstricto glacie dum luderet Hebro, &c.*

De eodem

EX GYRALDI DIALOG. V.

GERMANICVS Cæsar Drusi filius, qui à Tiberio adoptatus, eiusdem, vt putatur iussu, veneno è medio sublatus in Syria à Pisone fuit, ætatis suæ anno quarto & tricesimo. Veneni signa, vt ait Tranquillus, præter liuores qui toto corpore erant, & spumas quæ per os fluebant, eius quoque inter cineres cor incorruptum repertū est, cuius ea natura existimatur, vt veneno tinctum non cremetur: Fuit vero Germanicus cum domi, tum foris excellentis ingenij & virtutis, cuius quando vita à Suetonio & à Cornelio Tacito describitur, missis cæteris, ego ea tantum quæ vel ad eius eloquentiam vel poeticam pertinent, attingam. Omnes, inquit Tranquillus, Germanico corporis animique virtutes, & quantas nemini cuiquam contigisse satis constat, formam & fortitudinem egregiam, ingenium in vtroque eloquentiæ doctrinæque genere præcellens, beneuolentiam singularem, conciliandæque hominum gratiæ, ac promerendi amoris mirum & efficax studium. Orauit causas etiam triumphalis, atque inter cætera studiorum monumenta reliquit & cœdias Græcas. Extant & in Græcis Epigrammatum voluminibus, quos legi, ipsius nonnulli versus in Themistoclem. Doctis ferè omnibus persuasum video, elegans illud epigramma, quod numeris omnibus est absoltum, de puero Thrace, huius esse Germanici, quod dignissimū est, vt hinc & vbi que recitetur. hoc autem ipsum est:

» *Thrax puer adstricto glacie dum ludit in Hebro,*
 » *Frigore concretas pondere rupit aquas.*
 » *Dumque ima partes rapido traherentur ab amne,*
 » *Abscidit heu tenerum lubrica testa caput:*
 » *Orba quod inuentum mater dum conderet urna,*

» Hoc peperit flammis, cætera, dixit, aquis. Extat & in manibus habetur eiusdem Cæsaris Germanici Aratea interpretatio, quam & D. Hieronymus post Ciceronianam agnouit. Celebrat Plinius Germanici carmen, quod in Cæsaris Augusti equum composuit. Ouidius verò poeta vbi que Germanicū poetam facit, summisque laudibus effert, vt in Fastorum libris quos eidem dicauit: tametsi grammatici quidam malint Tiberio Cæsari dicatos. At vos videte quæ benè Germanico cōueniant, cum sic canit:

» *Quæ sit enim culti facundia sensimus oris,*
 » *Cinica pro trepidis cum tulit arma reis.*
 » *Scimus et ad nostras cum se tulit impetus arces,*

» Ingenij currant flumina quanta tua tui. Sed id manifestius ad Suilliū, cui nupta fuerat ipsius Ouidij priuigna, quam omnem elegiam ne vos, quæso, legere pigeat.

DE RVFO FESTO AVIENO EX LIB. QUINTO EIVSDEM CRINITI.

RVFVS Festus Auienus, poeta eruditus & elegans, per eadē tempora floruit, quibus Cæsar Diocletianus Imperator est appellatus: quæ res cum multis alijs argumentis colligitur, tum ex commentarijs Diui Hieronimi, qui (cum loquitur de Arati Phænomenis) Auienum refert paulo ante in Latinum ea conuertisse, post M. Tullium, atque Germanicum. Quidam putant fuisse illum genere Hispanum: sed hoc mihi non

fatis compertum est in tanta rerum obscuritate. Illud minimè dubium est, eum magna doctrina, ac multiplici rerum scientia præstitisse. Nam præter opus Arati (quo maximam laudè adeptus est) cōposuit etiam librū de Orbe terrarū ijs versibus, quos vocant hexametros, imitatus Dionysium Græcū poetam. De maritimis quoq; scripsit Iambicis versibus: intactū opus Latinis ingenijs, tantæq; difficultatis, vt diu multumq; sibi elaborandū fuerit in eo absoluēdo. De hoc poemate sic idē Auienus refert.

” Laboris autem terminus nostri hic erit,
 ” Scythicum vt profundum, & aquor Euxini salis,
 ” Et si que in illo marmore insula tument,
 ” Edisserantur: reliqua porrò scripta sunt
 ” Nobis in illo plenius volumine,
 ” Quod de Orbis oris, partibusq; fecimus.

Plura in hoc opere inseruit ex varijs atq; recōditis auctoribus: præcipueq; secutus est (vt ipse testatur) Hecatæū Milesium, Hellenicum Lesbium, Philonem Atheniensem, Pauſimachum, Euctemum, Cleonem Siculum, aliósq; per multos. vt prætermittamus Annales Punicos, à quibus conplura accepit. Neque desunt qui existimēt fuisse alia composita ab eodem Auieno. Seruius quidem grammaticus, cum de cometis differit, Auienum scribit fecisse. Virgilianas fabulas Iambicis versibus, & historica quædam ex libris Liuianis, Qua in re non satis habeo exploratum, an hæc ad eundem sint referenda, etsi ratio temporum maximè congruit. Inter amicos præcipuè coluit Myrmecium Flauianum, virum clarissimum, & probum: cuius virtutem atque probitatem magnopere commendat, dicato illi volumine de Maritimis. Hæc sunt quæ legimus de hoc Auieno apud veteres auctores. De Auieno poeta Græco (cuius leguntur Epigrammata) nihil dicendum est hoc loco.

De eodem.

EX GYRALDI DIALOG. IIII.

RUFVS Festus Auienus, in antiquis codicibus Abidnus dicitur, & in Seruij etiam commentarijs. Hic ab aliquibus Hispanus est existimatus, ego certè nihil habeo, quo vobis id affirmare possim. Hic Dionysij Punici de Situ orbis versus ex Græcis Latinos fecit: item Aratea Phænomena, quod vtrunq; opus extat carmine hexametro expressum. Et præter hæc de Oris maritimis librum edidit, carmine trimetro iambico, ad Probum, virum consularem, ad quem etiam Cl. Claudianus scripsit, quo argumento ducor, vt Auienum Claudiani, hoc est Theodosij imperatoris, & filiorū temporibus floruisse credam: id quod & facile Hieronymi verbis astruere possumus, qui quodam suarum epistolarum loco, nuper illum scripsisse dicit. Alij Diocletiani Cæsaris, non satis firmo, vt mihi quidem videtur argumento, alij vtrunque inconfessum parūmve compertum esse volunt. Seruius Grammaticus Auienū ait Virgilianas fabulas, & Liuium iambicis versibus descripsisse. Sunt qui hunc ipsum Auienum esse putent, quem Aurelius Macrobius in Saturnalibus cœnis loquentem induxit. Vtunque tolerabilis est poeta, & dignus saltem ob rerum cognitionem, vt aliquando legatur. Sed ne quid à me desideretis, extat & libellus ad Theodosium inperatorē, huius, vt putatur, Auieni, nisi nos fallat inscriptio, in quo plerosque Aesopi apologoselego carmine complexus est, qui an legitimus sit, non multum esse precium operæ, vt disquiramus, existimo. cuius, quisquis ille fuit, hæc verba sunt ex Præfatione, Huius, inquit, materiæ duces nobis esse Aesopum noueris, qui responso Delphici Apollinis monitus, ridicula orsus est, vt legenda firmaret. Verum has pro exemplo fabulas, & Socrates diuinis operibus indidit, & poemati suo Flaccus optauit, quod in se, sub iocorum communiū specie, vitæ argumenta contineant: quas Græcis iambis Gabrias repetens, in duo volumina coartauit: Phædrus etiam partem aliquam quinque in libellos resoluit. De his ergo vsque ad XLII. in vnum redactas fabulas edidi, quas rudi Latinitate compositas elegis sum explicare conatus. Hæc ille totidem verbis, & simul de Auieno satis.

ARATI PHAENOMENA,
RVFO FESTO AVIENO PARA
PHRASTE.

ARMINIS inceptor mihi Iuppiter: auspice
terras

Linqvo Ioue, excelsam referat dux Iuppiter æ-
thram:

Imus in astra, Iouis monitu: Iouis omine cælū,
Et Iouis imperio mortalibus æthera pando.

Hic statio, hic sedes primi patris, iste paterni

Principium motus, vis fulminis iste corusci,
Vita elementorum, mundi calor, ætheris ignis,
Astrorumque vigor, perpes substantia lucis,
Et numerus celsi modulaminis: hic tener aër,
Materiæque grauis concretio, succus ab alto
Corporibus cælo, cunctarum alimonia rerum,
Flos & flamma animæ, qui discurrente meatu,
Mentis primigenę penetralia dura resoluens,
Impleuit largo venas operatus amore,
Ordinis vt proprij fœdus daret iste, calorem:
Quo digesta capax solidaret semina mundus,
Inseruit ritè hunc primum, medium, atque secundum.
Vox secreta canit sibi: nam permixtus vtrunque,
Et fultus sese geminum latus, vnus & idem est
Auctor agendorum, proprijque patrator amoris,
Et mundi verè pastor sacer, hic chaos altum
Lumine perumpit: tenebrarum hic vincula primus
Solvit, & ipse parens rerum fluitantia fixit:
Hic dispersa locis statuit primordia iustis:
Hic digestorum speciem dedit, iste colorem
Imposuit rebus, sexuque immixtus vtroque,
Atque æui pariter gemini, simul omnia lustrans
Sufficit alterno res semine: rerum opifex hic,
Hic altor rerum, rex mundi, celsa potestas
Aetheris atque Erebi, pigra inclinatio nodi,
In sociabilium discretio iusta deorum,

A

Cuius

Cuius & extremum tellus opus, ignea cuius
 Lumina sunt late, sol, & foror ille diei
 Tendat vt infusi rutilum iubar, altera noctis
 Vt face flammanti tenebrosos rumpat amictus:
 Nec desit genitis pater vlllo in tempore rebus.
 Istius ille anni pulcher chorus, alta vt hebescat
 Terra gelu, ver blandis adrideat aruis,
 Puluerulenta siti tellurem vt torreat estas,
 Et grauis autumnii redeat foetura parentis:
 Hoc duce per tumidi ferimur freta gurgitis, isto
 Praeceptore solum grauibus versamus aratris.
 Iste modum statuit signis, hic rebus honorem
 Infundit, tenebris hic interlabitur aethrae:
 Viscera, & aeternos animat genitabilis artus. 1
 2 Denique ne longum marcentia corda iacerent,
 Mundaniq; ortus mens immemor, omnia sensim
 Vilia conciperet, neque se subduceret vnquam,
 Fontis in aeterni primordia, quo velut amnis,
 Quem festina citis vrget Natura fluentis,
 Lapsum continuo ruituræ in corpora nostra
 Prorumpunt animæ, seriemq; per aethera nectunt.
 Hic primum Cnidij radium senis intulit astris,
 Mortalemq; loqui docuit conuexa deorum,
 Cur Hyperionios Nepa circumflecteret ignes,
 Autumnii reditu: cur sub gelido Capricorno
 Bruma pruinosi iuga tristitia solueret anni:
 Cur spacium lucis, madidæ cur tempora noctis
 Libra celerq; Aries demersi pondere Olympi
 Aequarent, qua parte Polus sublimior alto
 Cardine caeruleas Thetidis non tangeret vndas:
 Quis Polus vmbriifero lateat decliuis in axe,
 Et vaga pallanti cur signa errore ferantur.
 Quæ rursus ingenio numerisque Solensibus idem
 Iuppiter efferri melius dedit incola tauri,
 Musa vt Cecropios raperetur & Aonas Agros.
 Me quoque nunc similis stimulat furor edere versu
 Tempora, cum duris versare ligonibus arua
 Conueniat, cum veliuolo dare carbasa ponto,
 Et cum victicomo crinem tondere Lyæo.
 O mihi nota adyti iam numina Parnassei,
 O per multa operum mea semper cura Camœnæ,
 Iam placet in superum visus sustollere cœlum,
 Atque oculis referare viam per sidera: maior,
 Maior agit mentem solito deus, ampla patescit
 Cirrha mihi & totis se Helicon inspirat ab antris.

ARCTOS.

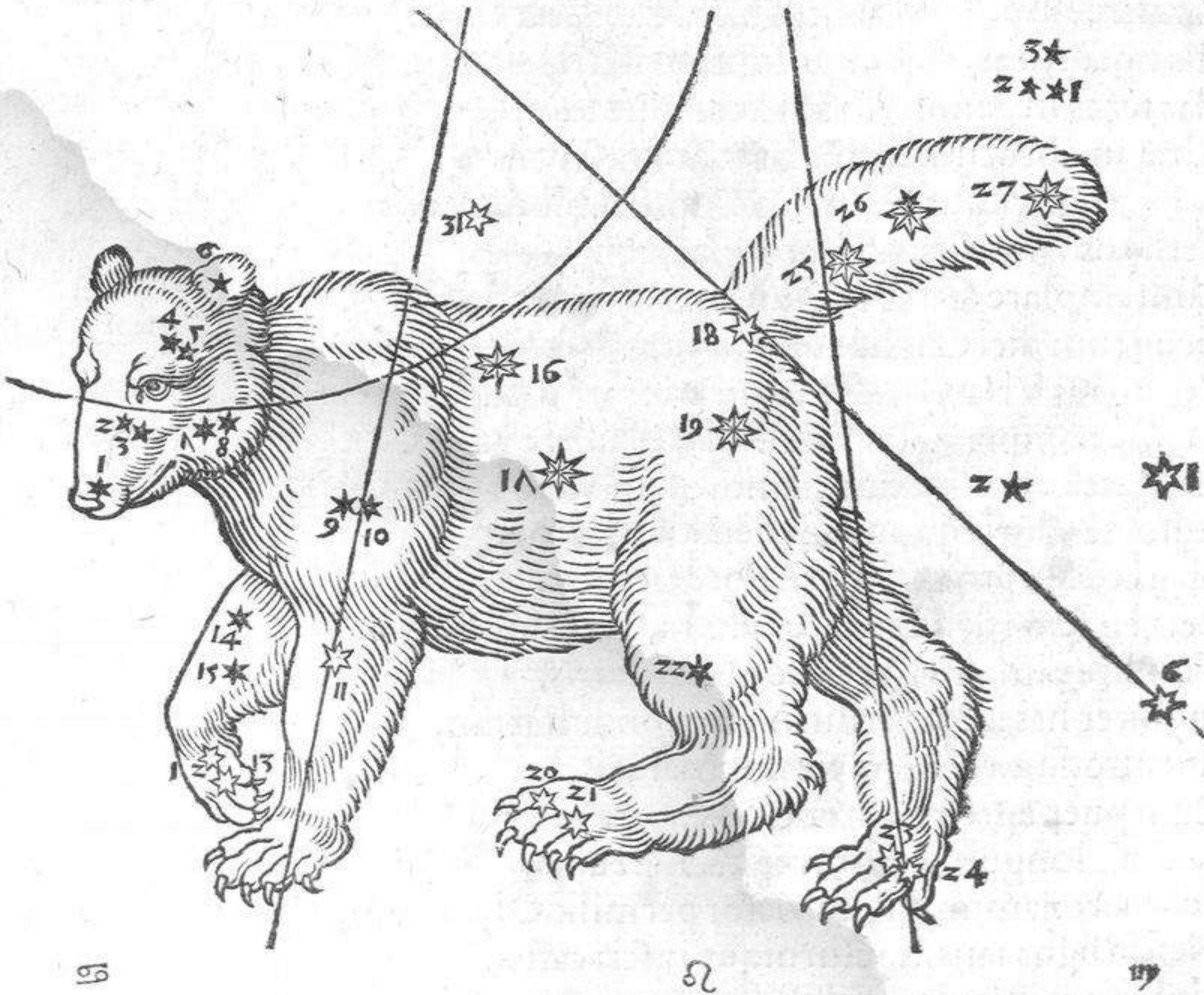
3 OMNIA quæ flammis pingunt radiantibus æthram,
 Nox & agit, verso ceu fixa trahuntur Olympo:
 At non cuncta tamen Signorum in lege putanda:
 Nam numeris & honore carens micat omnibus ignis,
 Et rutilo cunctis flagrat coma flammea crine:
 Sed quia non certa formarum in luce notantur
 Omnia, sideribus cassum fit cætera volgus.
 Mobilis en etiam mundi se machina versat,
 Ponderis & proprii trahit inclinatio cælum:
 Sed non axis item curui vertigine fertur
 Aetheris, vt stilus instabili conuoluitur orbi,
 Luce manente tenusque procul sacra viscera cæli
 Perforat, & mediæ molem terræ tenet: illum
 Non prolixa dies, non incumbentis Olympi
 Cursus agit, motatue loco labor, vt semel hærens
 Constitit, & ferri se circum cuncta remisit.

4 NEC minus extremo dispar polus: Oceano pars
 Sublime erigitur, subit altera merfa sub vndas
 Pars Erebum, & nigri iacet hæc vt conscia Ditis:
 Hic notus, horrifera aquilonibus illa rigescunt.
 Hac teres in gemina stridit vertigine cardo.

Alter in obtutum facilis latet, alter & alto
 5 Deprimitur barathro. Sed quæ sublimior axis
 Tethyos vndosæ linquit cetosa fluenta,
 Contemplare sacras vt mundus subijt Arctos.
 Sic astrum dici Cnidius dedit, Aufone easdem
 Voce feras Vrsasque & Plaustra vocare solemus:
 Fabula nanque Vrsas, species dat Plaustra videri.
 Has pater omnipotens nemorosi in valle Lycæi
 Adsuetas duris quondam venatibus, æthræ
 Intulit, & rapto genericis flore sacrauit:
 Vel ceu fama dehinc docet altera, Creta vbi fluctu
 Tunditur insanis latè circumsona cauris,
 Iuppiter has idem rerum memor indultarum,
 Et custodiæ referens pia dona salutis,
 Cùm puer agrestes inter Curetas, & inter
 Dictææ longum latuit crepitacula rupis,
 Scandere flammigerum victor permisit Olympum,
 Nescia signa falis, nocturnique inscia casus,
 Hospita & insanis aquilonibus: haud tamen ollis
 Ora, vel aduerso sunt obuia pectora motu:

4
 Versa Lycaonijs sed suspectatur in vrsis
 Forma super: pariterque polo vestigia librant,
 In spinam & flammis ardentia dorſa iacentes.
 Sic Iouis altrices teretem prope cardinis axem,
 In caput, inque humeros Helice Cynofuraque versa,
 Præſcia venturis dant ſemper ſigna procellis.
 Nanque Helice Graios, Tyrios Cynofura per altum
 Parua regit: non vlla facem ſuccenderit vnquam
 Stella prior, neque flammigeros edixerit ortus
 Antè alia, immerſo cùm iam Titanius orbe
 Imbuit & tremulo Tartefia terga rubore,
 Creſſia quàm flammans inter primordia noctis
 Maior agat, vultusque ſacros oſtendat Olympo.
 Illa licet paruo iaceat temone per æthram,
 Verior, infidum tamen eſt currentibus æquor.
 Cardine nam toto cõuertitur. haud mora, longos
 Pigra tenet gyros, neque ceu mollita parumper
 Fleçtitur, aut tardo cohibet cunctamina lapſu,
 Denique Sidonijs dux eſt Cynofura carinis:
 Rectior vndoſo curſus ſulcatur in æſtu.

CIRCVLVS ARCTICVS.

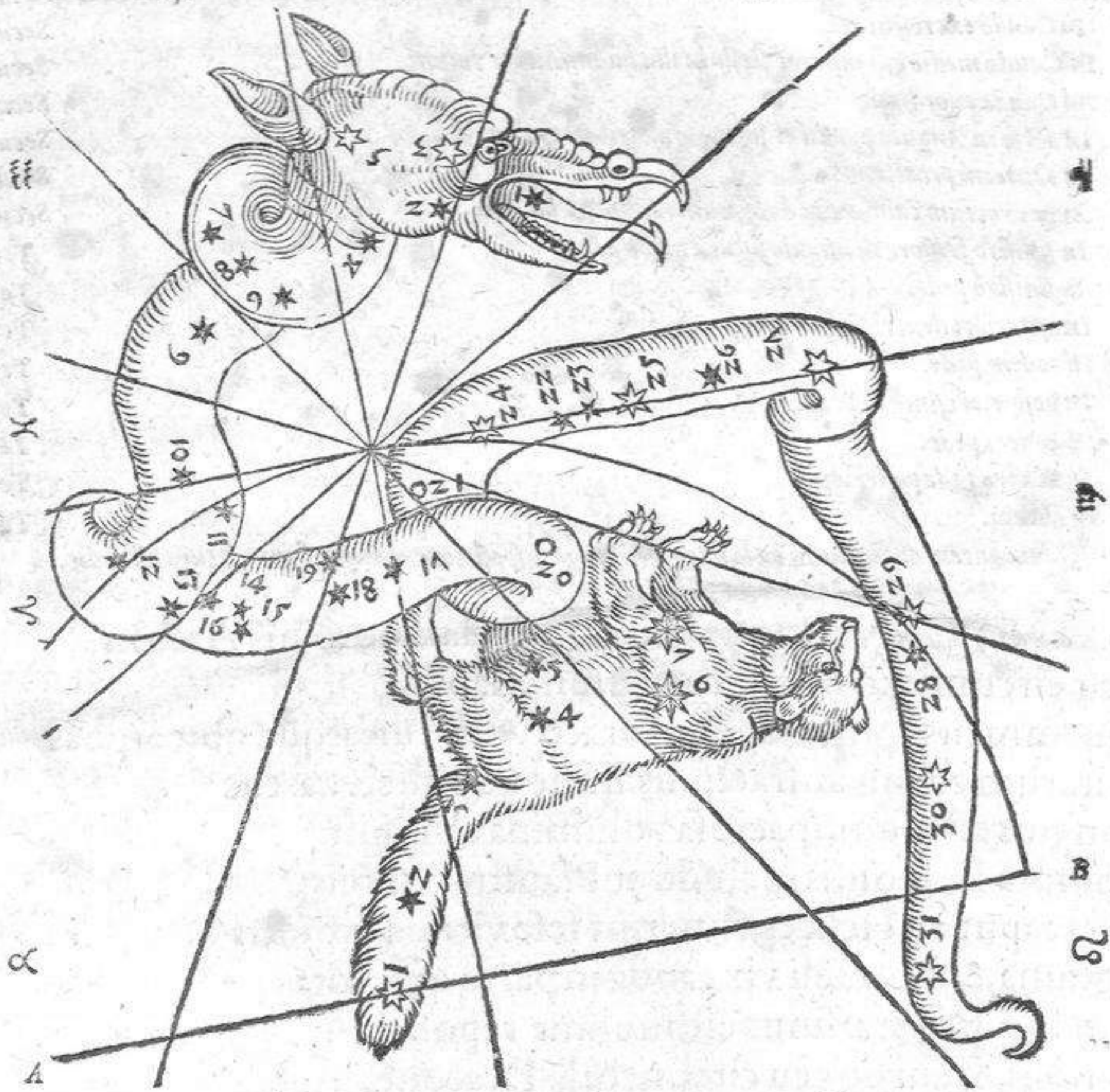
161
 Ursa maior quæ Græcis eſt ἀρκτος μεγάλη ἢ ἑλίκη latinis Helice ſiue Plauſtrum, capite attingit cir-
 culum arcticum. Caudam vſq; ad eleuatũ brachium Bootis protendit. Quibus ſignis ſtella eius adhereant,
 ſignorum

ignorum characteres declarant. Stellas continet in uniuersum viginti septem, quarum principae sunt istae 14.

27	In Cauda extremitate.	Secunda
26	In Cauda medio cui inhaeret stellula illa quam Alckir vocant.	Secunda
25	Ad Cauda exordium.	Secunda
26	In dorso in Angulo videlicet figura quadrilatera.	Secunda
17	In ventrem proclinans.	Secunda
18	Ante exortum caudae una est rotarum numero Plaustri.	Secunda
19	In sinistro femore in angulo figura quadrata.	Tertia
11	In sinistro pede.	Tertia
12	In anteriori dextri pedis parte.	Tertia
13	In eodem pede.	Tertia
20	In posteriori sinistro pede.	Tertia
21	In eodem pede.	Tertia
23	In dextro pede posteriori.	Tertia
24	In eodem.	Tertia

Quam autem obtineat in caelo hac tota imago dispositionem atque situm, figura ostendit.

6 INTER vtranque dehinc praecleari nominis Arcton
 Ceu circumflexo sinuantur flumina lapsu,
 Squammeus agmen agens Draco voluitur, atque obit ambas
 Spirarum curuis anfractibus: hunc quoque, ut artus
 Longius effusum, spaciofa volumina tendunt.
 Compta Lycaonijs includunt Plaustra choreis:
 Quae caput est Helices, fundunt sese vltima monstri
 Agmina, & hac caeli vix cauda in parte quiescit:
 Altera qua spirae sinus est, sublime reponit
 Verticis, & curuo ceu circumclusa Dracone,
 In dorsum alterius dorso iacet Anguis ab ore
 Vertitur, ac longe postremam lapsus in Arcton,
 Rursum maioris repetit confinia signi.
 Nec quae stella caput flammaram insignet honore,
 Sola micat, solae rubent incendia crista:
 Sed fetosa duplex adolet duo tempora fulgor,
 Et duo sub geminis oculi fulgoribus ardent.
 Vnicus ignis item mento aestuat, ipsaque forma
 Verticis in nutum veluti curuata parumper,
 Quae per dimensos demittitur ordo meatus,
 Flectitur, atque Helices caudam spectare videtur,
 Cuius in extremum spacio propiore per aethram,
 Sibila protenti succedunt ora Draconis.
 Quin super illa etiam summa confinia cauda
 Stella subit, dextri quae temporis igne coruscans,
 Aemula vicinis accendit lumina flammis:
 At decliue caput vertexque obliquior astris,
 Hac in parte sacri procumbere cernitur axis:
 Qua pater Oceanus rutili reparatus Eoi,
 Occasus ortusque solo moderante coercet,
 Et gemina alternae miscet diuortia metae.

II
A. B. AEQVINOCTIORVM COLVRVS.

DRACO, δρῶκον, inflāmat us, flammiger, vociferās capite leuū Herculis pedē ferē cōtingit, vētre ad Cephea reflectitur. Deinde exiens extra Arcticum, rursus quasi circumdat Vrsam minorē, rediēsq; rursus versus caput maioris Vrsae, ingreditur. Nec ad vnū aliquod Dodecatemoriō referri potest, cum omniū fere extremas partes attingat quemadmodū id signa circumscripta declarant. Continet in vniuersum stellas triginta vnum, ex quibus precipuē sunt istae sequentes.

3.	Supra dextrum oculum.	Tertia
5.	In extremitate capitis prope aurem dextram.	Tertia
24.	Post tertium nodum sinuosi flexus serpentis.	Tertia
23.	Inter praecedentem & quartum nodum.	Tertia
27.	In vltimo nodo, quarto scilicet flexu cauda.	Tertia
29.	In sequenti cauda parte.	Tertia
30.	Prope caudae finem.	Tertia
31	In extremo cauda.	Tertia
6 7.8.	Tres in colli flexu posita.	Quarta
1.	In lingua.	Quarta

De harū situ quē in calo habent, figurā consule.

Vrsa minor, ἄρκτος μικρὰ, Cynosura, est iuxta polū Arcticiū, huius cauda attingit polū, caput vergit ad caudam maioris Vrsae, interposita cauda Draconis.

Sunt in minori Vrsa, stelle septem, quarū nulla vnquā in nostro Climate occidunt, vti singula iam ordine recensentur.

1. Ea quae est in cauda extremitate, quā nautae vt plurimū obseruāt, quoniā polo omniū maximē sit vicina.

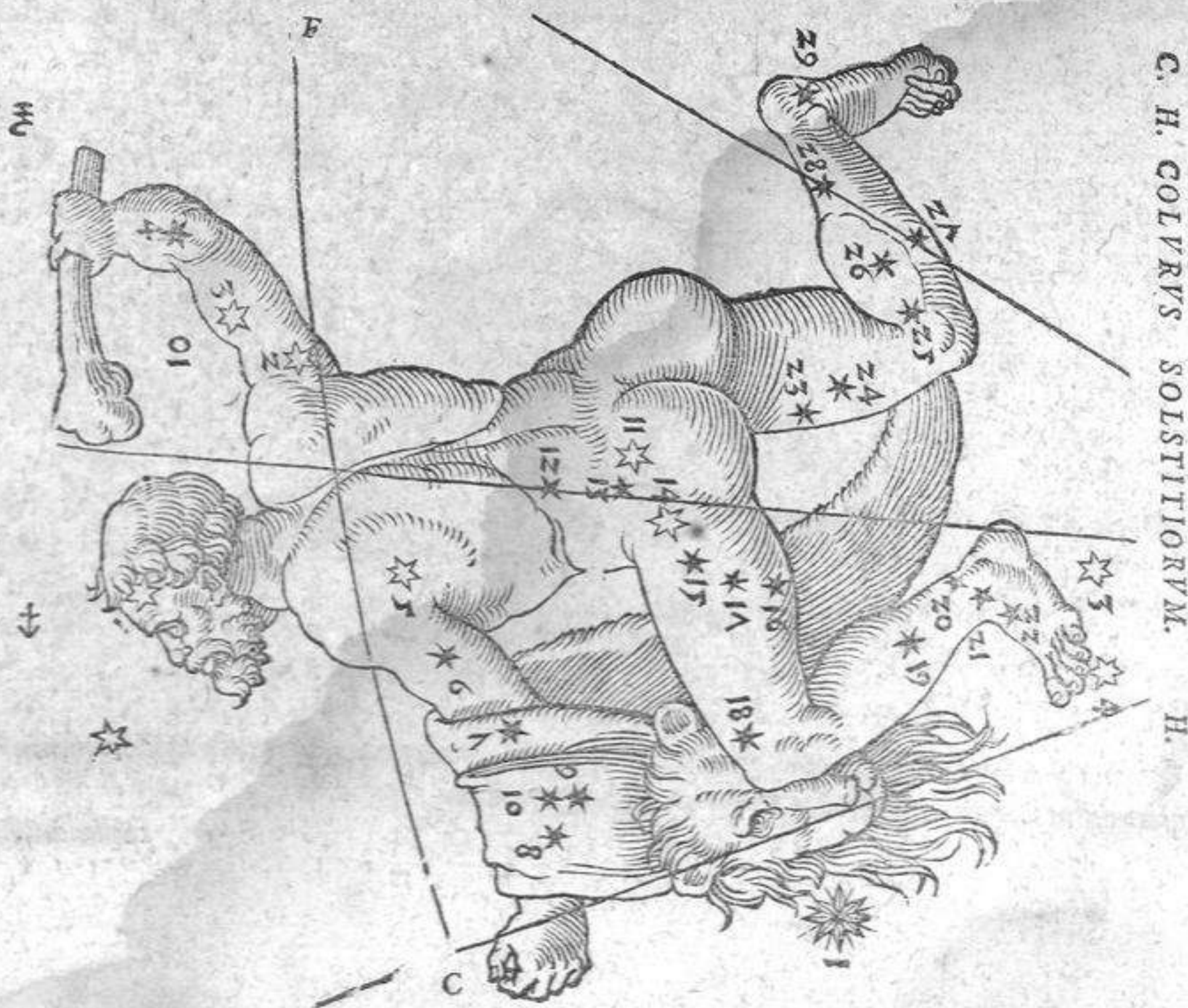
6 Quae in angulo figurae quadrilaterae cōsistit, estq; vna illarū duarū quae sunt in eius sinistro humero. Se.

7 Altera

2. 4. 5. Altera sinistri humeri. Se. In angulo & qua in ilijs est. Quar. Imago situm demonstrat.

EN GONASIN.

7 INDE pruinoso si lumen abusque Dracone,
 In conuexa feras, oculosque in proxima mundi
 Declines, qua parte globo tumet altior ortus,
 Illa laboranti similis succedet imago:
 Protinus expertem quam quondam dixit Aratus
 Nominis, & cuius latuit quoque causa laboris:
 Panyasi sed nota tamen, ceu longior ætas
 Eruit excussis arcana exordia rebus.
 Nam dura immodici memorat sub lege tyranni,
 Amphitryoniaden primæuo in flore iuuentæ,
 Quæ cedunt medijs longè secreta diei,
 Hesperidum venisse locos, atque aurea mala,
 Inscia quæ lenti semper custodia somni
 Seruabat, carpisse manu: postquam ille nouercæ
 Infaturatæ odijs serpens victoris abiectu,
 Spirarumque sinus, & fortia vincula laxans,
 Occubuit, sic membra genu subnixa sinistro,
 Sustentasse ferunt, sic infedisse labore
 Deuictum fama est: actum Titynthius, Aethræ
 Inclytus & solio fultus sublime paterno est.
 Iuppiter hanc speciem, miseratus acerba laborum,
 Reddidit, & talem cerni permisit Olympo.
 En manus ipsa Dei violenta in verbera pendens
 Erigitur, dextræque dehinc impressio plantæ
 Tempora deculcat maculosi prona Draconis.

FESTI AVIENI
F. C. TROPICVS CANCRI.

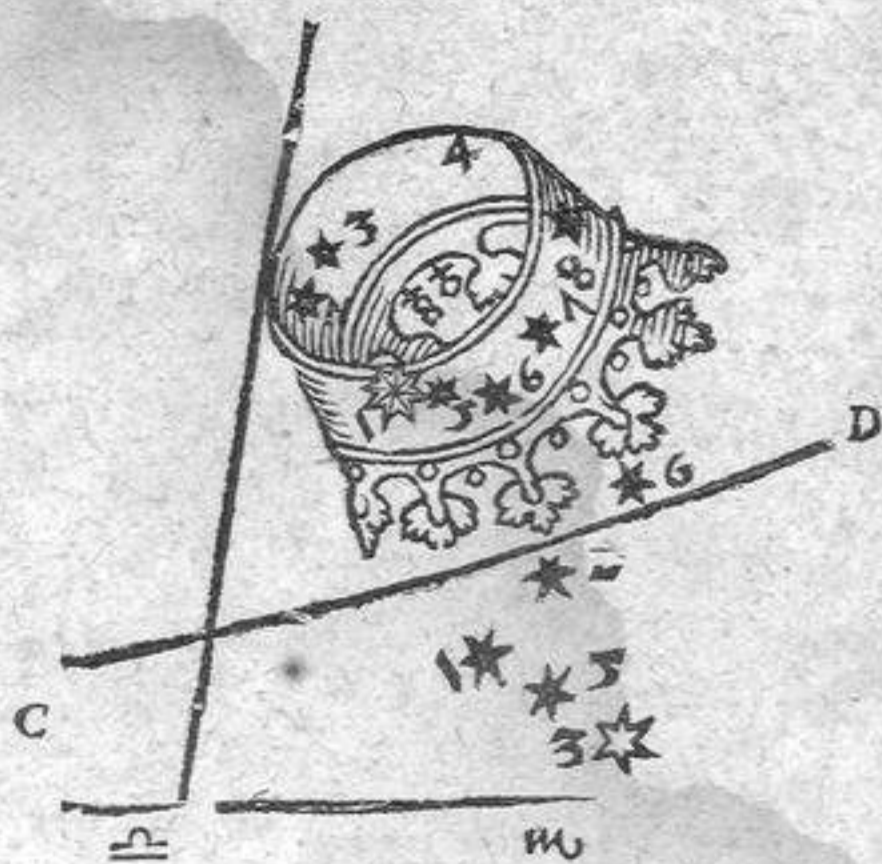
HERCVLES, Theseus, Tamyris, ἐπὶ γόνασι, idest in genibus, Genuculator, capite Serpentariū prope tangens. Lauā ad Vulturē vsque cadentem extendit, Genua nonnihil incuruat &c. pedē dextrum ad baculum Bootis, sinistrū ad caput Draconis conuersum tenens. Caput & dextrū brachium transeunt Tropicum versus aequinoctialem. Duo dodecatemoria occupat Scorpij & Sagittarij. Quidam hunc saltatorē vocant, alij Lycaoni tribuunt. Stellis constat. 29. quarum hæ sunt precipua

1	In Capite.	Tertia
2	In dextro humero.	Tertia
3	In dextro brachio	Tertia
5	In Sinistro humero	Tertia
11	In Coxa Sinistra	Tertia
14	In eius vicina parte	Tertia
7.8.9.10.	Quatuor illa quæ sunt in Leonis exuuiis.	Quarta
23.24.25.	Illæ quæ in coxa dextra sunt.	Quarta
29	In dextri pedis extremitate, nempe ea quæ est in fine clauæ Bootis, huius sideris 29. istius .9. quemadmodum ex Arctophilacis figura elucet.	Quarta
18	In genu sinistro.	Quarta

Quarum situs, figura atque complexus schemate proponitur. Verum stellam hanc primi ordinis, quæ à sinistra imagini adiectam videmus, referimus ad testudinem seu fidiculam.

CORONA.

POPLITE succidui quæ sideris ampla patefcunt
8 Terga dehinc mersum quæ iacet sublime humerorum,
Aspice ceu rutilis vibret lux Gnosia flammis.
Hæc quondam Bacchi monumentum fulget amoris:
Hæc Ariadnei capitis testatur honorem.
Trina ter illustrent hanc lumina, pars quæ Coronæ
Serpentem vicina subit, qua sibila in Arcton
Ora Draco inclinans stridet flabris aquilonis:
Post tergum Nixi pars voluitur, ac velut hærens
Rursum defessi referatur nuncia signi.

C. D. TROPICVS CANCRI.

CORONA Borealis, σέφανος κόρατος, Corona Ariadne iuxta manum Bootis dexteram, non longe à Tropico distat Cancrī. habet stellas 8. quarum hæ sunt precipua.

1 Splendidissima

- 1 Splendidissima omnium quae tanquam gemma emicat dicta Alpha.
 2 Iuxta splendidissimam ex vna parte.
 3 Iuxta splendidissimam ex altera parte.
 4 Quae hanc sequitur.
 5 Quae iterum sequuntur istam.
 6 Vltima stellarum omnium quae sibi hoc modo succedunt.
 7 Quarum situm atque complexum ex figura cognoscimus.

Secunda

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

OPHIUCHVS.

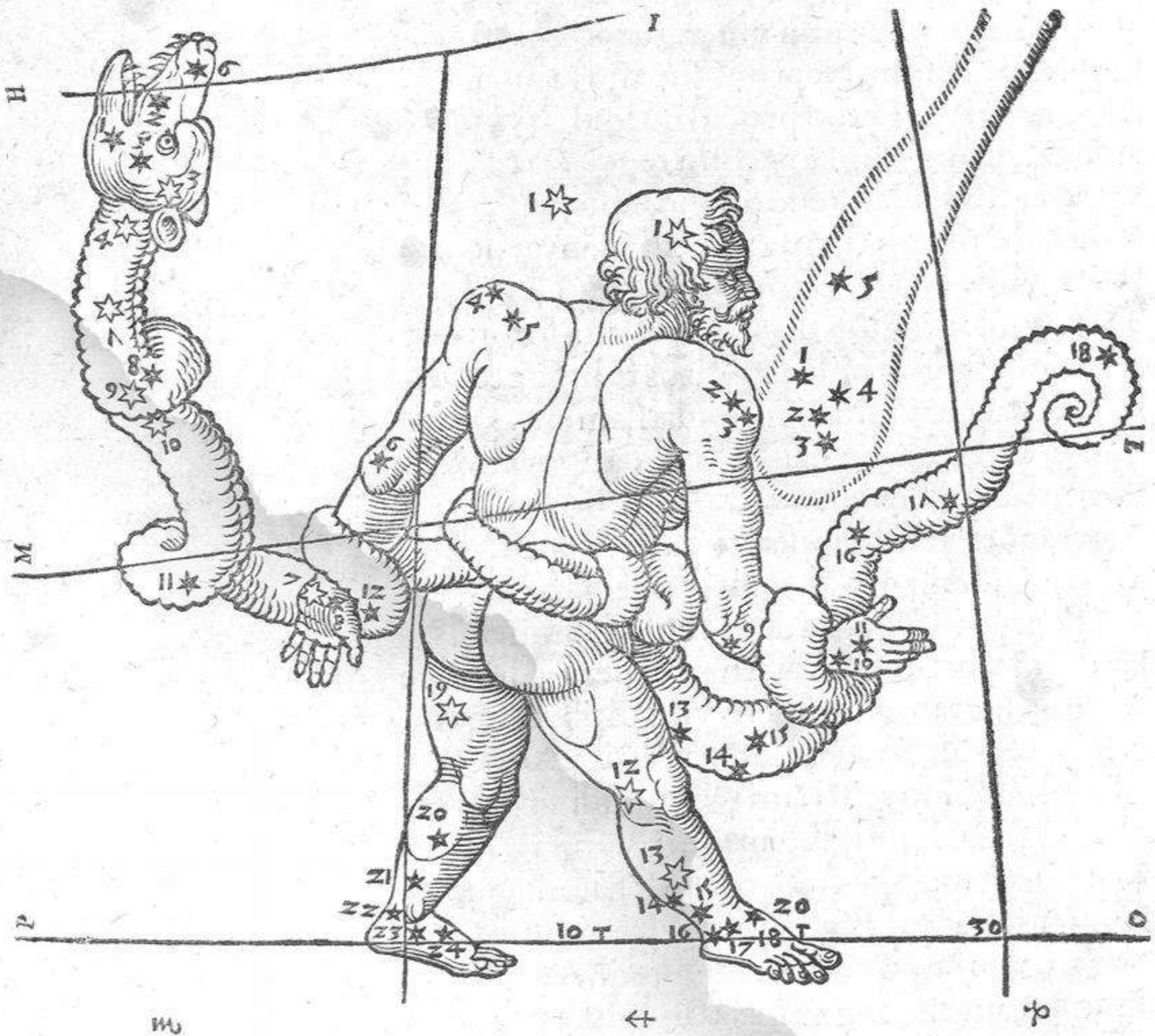
9 ISTIVS extremo sub vertice, vertice quippe
 Sideris Innixi, clarum nosces Ophiuchum.
 Triccae sidus stat nominis, & cui pingui
 Thure Epidaureae fumant altaria sedis.
 In styga decursis Parcarum ab origine fufis
 Merferat Hippolytum fors vltima: iamque per imas
 Cocyti tenebras & stagna nigrantia Ditis,
 Portitor ille Charon Theside fata vehebat.
 Hic immaturi sed enim miseratus acerbum
 Lethi supplicium, Neptunique aspera iussa,
 Argentes artus Erebo procul intimo ab usque
 Suscitatur, atque animae rursus tepefacta calore
 Viscera, mundanas reuocat medicator in oras.
 Non tulit omnipotens ortu cuiquam generato
 Deucalioneo, fas esse nouissima fata
 Vincere, & incassum decurrere pensa sororum:
 Moxque trifulca polo iaculatus fulmina celfo,
 Et super aëriae vibrans incendia flammæ,
 Morte repertorem medicinae audacis in umbras
 Deicit: ac gnato reparans solatia Phœbo,
 Asperaque extincti miseratus fata nepotis,
 Surgere nocturno iubet inter sidera motu.

Hic ergo insignes ardens venas Ophiuchus,
 Hic rigidos artus formæ Anguinenentis honore
 Arduus, hic tantos humeris vibrantibus ignes
 Euomit, ut pleno cum Luna nitescit in orbe,
 Menstruaque ingenti iam tempora diuidit ortu,
 Nequaquam lentis obscurior ex humeris lux
 Marceat: at manibus non compar flamma rubescit.
 Nam suffusa leui resplendent vltima luce:
 Sed cerni sunt prompta tamen: postremaque parco
 Igne micant. ille angue manum confertus vtranque
 Erigitur, serpensque dehinc elabatur ambas
 Flexilis, & medium cingit spiris Ophiuchum:
 Quem super hærentem plantarum mole duarum

B

Scorpius

16
 Scorpions in geminas effusus viscera parteis,
 Afflictusque oculos, maculosaque pectora pressus,
 Sustinet. attinguas euoluitur Anguis in auras,
 Agmine non æquo, neque tanta volumina compar.
 Nam quæ dextra manus sinuoso affigitur Angui,
 Parcius ab domino terga explicat, altera porro
 Plurimus, ac multo per læuum pondere lapsus
 Funditus: & rutilo quæ lux sedet ignea mento,
 Usque Ariadnææ sese vicina coronæ
 Lubricus inclinat. post spreta brachia quondam
 Formidata truci suspexeris Orioni:
 Hæc concessa etenim curuis mercatio velis.
 Huc falcata Hiodij repserunt cornua monstri,
 Sidereæ nimium facis indiga: nanque hebes ollis
 Ignis & obtuso marcent incendia crine.

H. I. TROPICVS CANCRI. L. M. AEQVATOR
 O. P. ECLIPTICA.

Ophiuchus, Serpentarius, ὄφις ἄσχος, qui tenet Serpentem, seu Aesculapius, Anguiger, caput proximum Herculis vertici habet. Vtraque manus à corpore longius protensa, Serpentis circumuoluentis se amplexu circumducuntur, pes vterque vsque ad Scorpionis signum descendit & ob id capricorni tropico insistit cum angue tria occupat dodecatemoria $\omega \rightarrow \epsilon \rightarrow \rho$

Constituitur autem hoc astrum, praeter eas quibus serpens componitur stellis viginti quatuor, quarum insigniores magisque conspicuae sunt istae.

1	In capite.	Tertia
7	Vna duarum quae sunt in sinistra manu.	Tertia
8	Alterae earum duarum quae licet hic figuram habeat quartae magnitudinis, in caelo tamen quantitatis conspicitur.	Tertia
12	In genu dextro.	Tertia
13	In tibia dextri pedis.	Tertia
19	In sinistro femore.	Tertia
2	Vna ex illis duabus, quae in dextro humero sunt.	Quarta
4	Vna ex duabus quae in sinistro humero sunt.	Quarta
15	Vna est quatuor, quae sunt in dextro pede.	Quarta
23	In sinistri pedis planta, quae Scorpj pedem attingit.	Quarta
10	Vna est duabus quae in dextra manu sunt.	Quarta
11	Earum duarum altera.	Quarta

Ostenditur autem schemate, quisnam sit earum in caelo positus.

ὄφις ὄφις ἄσχος sinu flexuoso implicat Aesculapium in magnam sese expandens amplitudinem, caput enim eius cum sinistra manu Ophiuchi quam complectitur se girans in spiram serpens, in ω signo apparet, maxima eius corporis pars, cum figura Anguiententis, in signo \rightarrow caudae sinuosus ambitus, in signo ρ

Sunt autem stellae quibus componitur. 18. est quibus praecipuae sunt quae subiiciuntur.

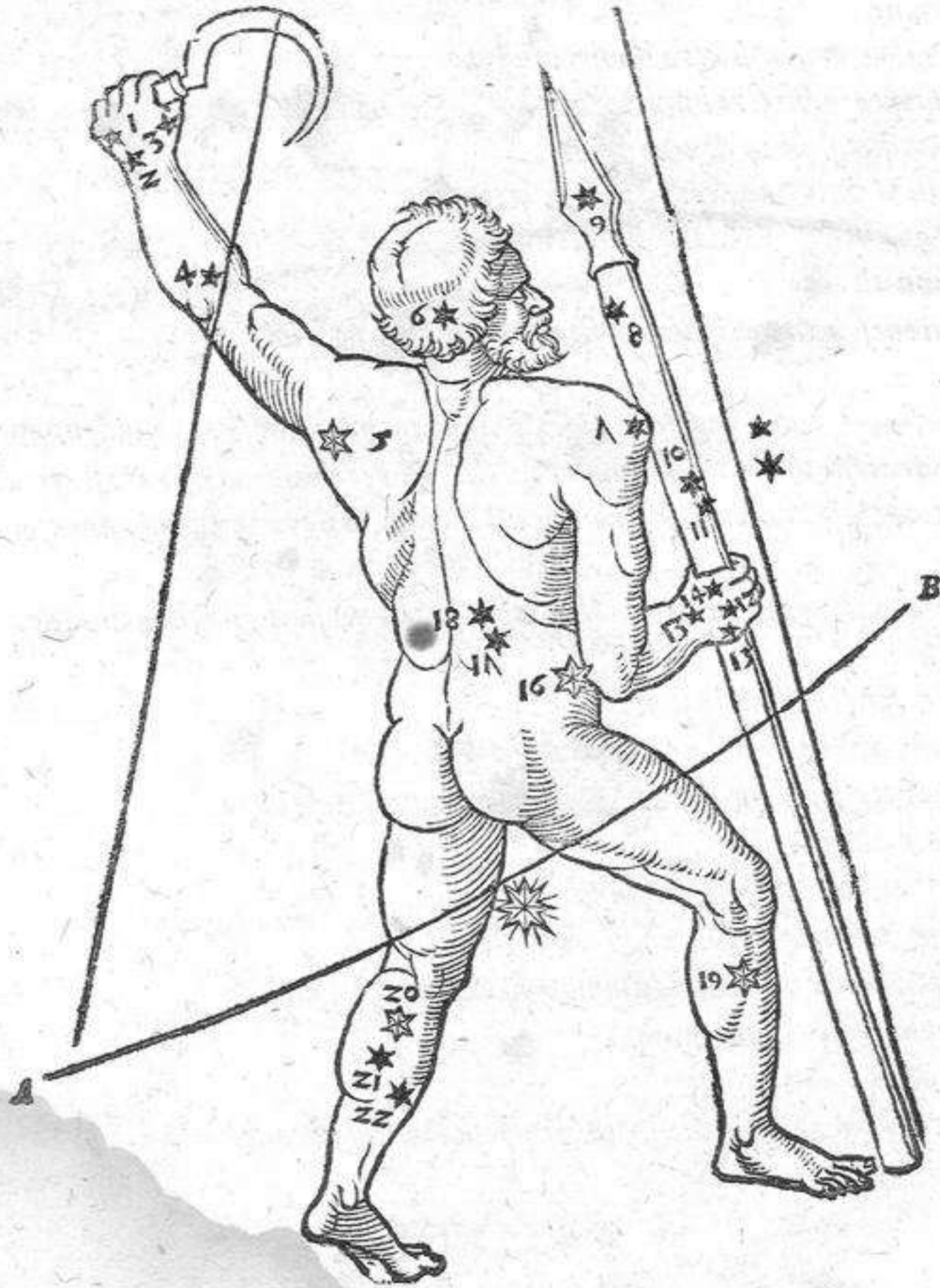
3	In capitis initio	Tertia
4	Vna est duabus quae in colli initio sunt.	Tertia
7	Earum duarum altera.	Tertia
9	In primo Serpentis flexu à capite ad sinistram manum Aesculapj.	Tertia
10	Earum duarum altera.	Tertia
2	Quatuor quae dextrum oculum circumstant.	Quarta
15	Iuxta dextram Aesculapj manum in caudae flexu.	Quarta
16	Post dextram manum qua cauda adhuc inflectitur.	Quarta
17	Iuxta caudae extremitatem	Quarta
18	In extremo totius Caudae.	Quarta

Monstrat autem figura, quam illae in caelo dispositionem habeant.

BOOTES.

10 CALLISTO rutilat stellis, quibus utque ferinam
 Prona sit effigiem, quo cardine torqueat axem,
 Semper in occiduis attollens lampada flammis
 Arctophylax, siue, ut veteres cecinere, Bootes,
 Famosa Arcadici testans commenta tyranni.
 Et licet instanti similis, similisque minanti
 Terga Helices iuxta premat arduus, haud tamen vnquam
 In picturatae plaustrum procurrere matris
 Fas datur, antiqui quoniam contagio in illo
 Criminis, & veterum prohibetur culpa malorum.
 Nec minus in membris lux olim maxima vibrat

Omnibus, ardet apex capiti, micat ignea late
 Dextra flammam, humeri flammam mouet instar
 Inter vtrunque femur, quâ se confinia lucis
 Diducunt pedibus, maior quâ luminis auras
 Verberat, & rutilo sidus magis æstuat astro.
 Nam locus Arcturo sacer * adscribitur, illinc
 Aurea qua summos adstringunt cingula amictus,
 Ebria flammanti confurgit stella rubore.

A. B. CIRCVS AESTIIVS CVIVS IN VICINA PARTE
 HERET ARCTVRVS RUTILANS.

*Bootes seu Bubulcus, Βοώτης, Arctophylax custos Plauſtri, leuum brachium ad caudam maioris
 Vrsæ extollit, pedes ad virginis sidus deflectit, vltra Tropicum intra crura illustris stella collocatur, clara
 & rutilans Arcturus & Alramech dicta.*

*Sunt autem in Boote stella 22. præcipue hoc loco mentionem faciemus earum quæ magis illustres
 sunt.*

- 1 Inter vtrunquæ femur quæ Arcturus appellatur.
 5 Supra sinistrum humerum.

Primæ
 Tertie
 20 In

20	In sinistro genu duabus alijs vicina.	Tertia
6	In capite.	Quarta
7	Supra dextrum humerum.	Quarta
10	In medio claua quam manu tenet.	Quarta
9	In eiusdem sine qua Herculis vnum pedem attingit vt monuimus in explicatione eius imaginis	Quarta
16	Sub dextro brachio prope spinam dorfi.	Tertia
18	In media spina dorfi.	Quarta
19	In dextro femore iuxta genu.	Tertia
- Quis vero sit earum situs atque figura, in caelo monstratur presenti schemate.*

VIRGO.

II QVA protenduntur vestigia summa Bootis,
 Quaque per immensum circumflagrantibus astris,
 Circulus obliquo late iacet Astriger orbe,
 Contemplare sacros subiectæ Virginis artus.
 Quam te quam memorem, siue est genitor tibi summus
 Iuppiter ex Themide in terras demissa parente:
 Seu patris Astræi clarum es genus, aurea cuius
 Sidera sunt proles, & qui pro munere morum
 Inculpabilium nomen dedit omnibus astris:
 Aut Pelusiaci magis es dea littoris Isis,
 Digna Poli confors, & cura latrantis Anubis.
 Seu tu diua Ceres, sic nam tibi flagrat arista,
 Et ceu Siriaco torretur spica calore:
 Protentata manu ter quæ pernicibus alis,
 Nec fat certa gradum, viduatæque vertice summo
 Fluxipilæ vestis vestigia, lubricum vt æuum
 Sors agat, & subitis obrepat mobile fatum
 Temporibus, precor in terras procul æthere ab alto
 Flecte oculos, placidamque meis venerabilis oro
 Pande facris aurem. Tu cum sincera priorum
 Vita hominum nullis ageret sub legibus æuum,
 Aureaque innocuos seruarent secula mores
 Sponte sua, nec criminibus via prompta pateret,
 Inter confusos populorum libera cœtus
 Versabare libens, nullique obnoxia culpæ
 Corda inhibens media, casto res more tenebras:
 Nullus telluri limes datus, indice nullo
 Culta fecabantur, neque iam discretio campum
 Metiri in dominos monstrauerat: omnia rerum
 Vsurpantis erant, promiscua thura per agros
 Præstiterant cunctis communia cuncta videri.

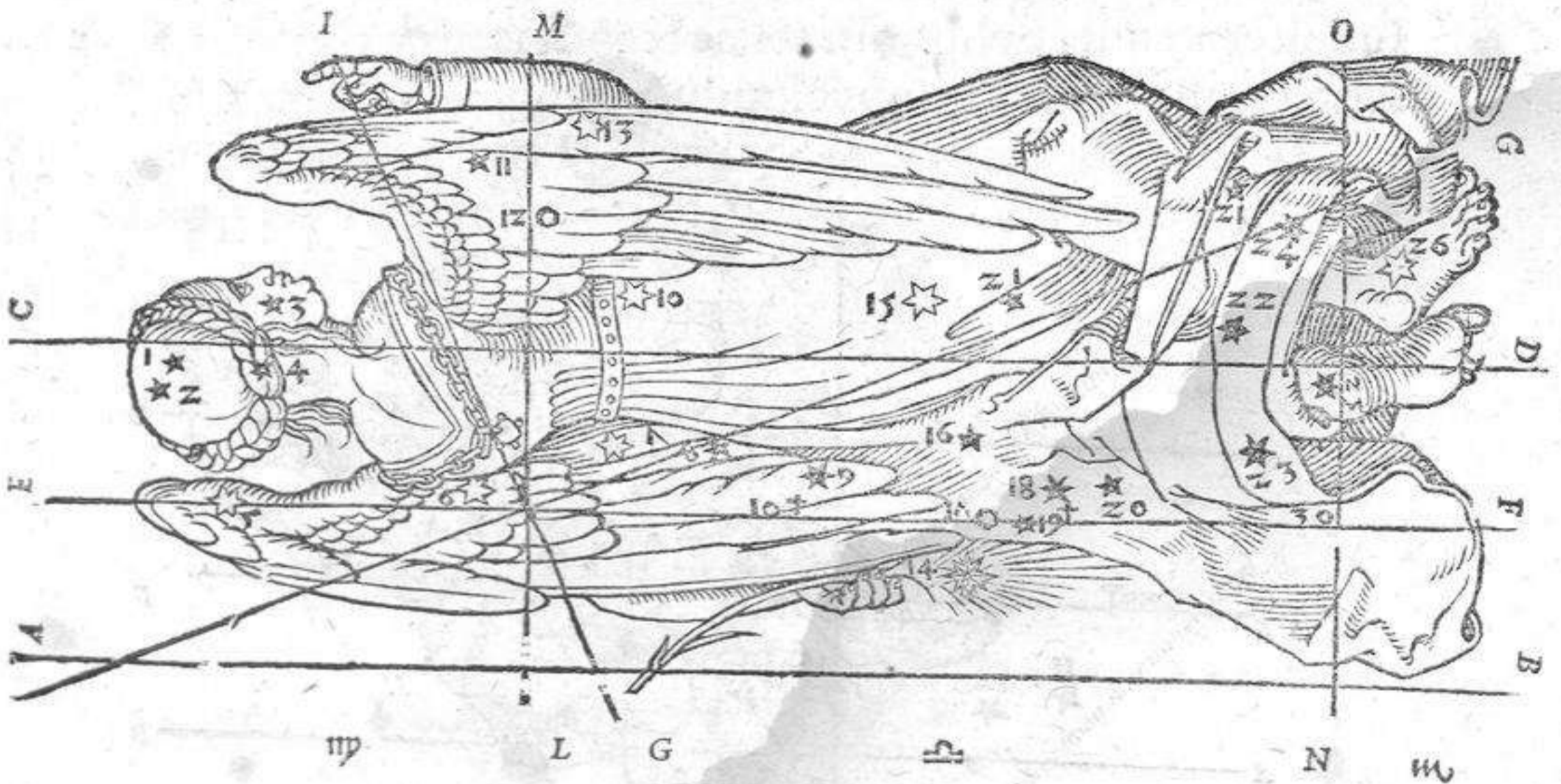
Denique cùm placidas crebrò Dea viferet vrbes,
 Tecta que iusta virum passim succederet illa,
 Feruentis late pelagi natura, salum que
 Fluctibus instabile, & glauci vada turgida ponti,
 Quà senior cano nutrit sub gurgite Nereus
 Delphinos virides, & phifeteras anhelos,
 Ignorata suo seclusa que fine iacebant.

Nulla fides vndis, tumido commercia fluctu
 Nulla petebantur: neque longis nauita terris
 Insinuare ratem ius fecerat, exul vt oris
 Omnibus externas veheret per inhospita gazas
 Aequora, & infano penderet sæpe profundo
 Omnia: sed cunctis nasci dabat aurea terris
 Iustitia, & nullo discreuerat aëre regna.

At postquam argento deformis viluit ætas,
 Rarius in terras os inclinabat honestum
 Iam Dea, vix summos ad labens denique monteis,
 Cùm cedente die Phœbus sub nocte propinqua
 Occiduis pronos vrgeret in æquora currus,
 Vfurpandam oculis se dabat adcurrentum:
 Non vt fessa virum repararet gaudia vultu,
 Sed crepula vt latè vomeret conuicia voce.
 Parcite vile genus, lacrimis aiebat obortis:
 Causa querelarum vestrum est scelus, aurea quondam
 Iudice me vestri vixerunt secla parentes.
 Degener in vobis animus, solertia vobis
 Peruigil, arte noua vitam traducere mos est:
 Omne æuum studijs excuditis: hinc quoque rursus,
 Proh pudor atque dolor, nascetur vilior ætas.
 Et lacerata genas ibit Bellona per vrbes
 Saucia, vt infidas agitent certamina mentes.
 Hæc vbi permœsto rauco congefferat ore,
 Alite procurfu sese in conuexa ferebat
 Protinus, atque oculos fugiens exosa sequentum
 Linquebat cœtus hominum. ruit hæc quoque rursus
 Viuendi series, ac succedere pudendo
 Aerea secla habitu: fraus ilicet, & furor ardens,
 Atque cruentus amor chalybis, segnisque libido,
 Et malefuada lucri rabies subit omnia, terror
 Degener, ac mœstæ facies formidinis implet:
 Secreti immodicus vada gurgitis vltima versat
 Tiphys: Agenoreo color hinc mentirier ostro
 Incipit, Assyriumque bibunt noua vellera succum,

Ebria vt extremo splendescat lana veneno,
Sic iusta in populos mox Virginis inculpatæ
Exarsere odia, & cœlum pernicious intrat
Diua alis, spaciumque sibi subuecta per auras,
Vnde procul terras summa vix cerneret æthra,
Propter anhela libens late capit astra Bootis.

12 ISTIVS extremis humerorum partibus vrget
Stella faciem, quali que rubent incendia flamma,
Quæ subiecta procul caudam maioris ad Vrsæ
Vertice brumalis circumuoluuntur Olympi:
Talis vtrique modo simul & fulgore micat lux
Plurima: quippe procul clarè fax ardet in Arcton.
Nec contemplandi labor anxius, omnia primis
Obuia ceu vibrant obtutibus, vnus ob ora
Quæ sunt prima ferè vestigia, præminet ignis:
Altera quâ pedibus regio est clunalibus, ardet
Stella itidem, genibusque dehinc se tertia promit,
Aemula qua rutilæ flagrant confinia caudæ.
Non tamen his species, non sunt cognomina certa,
Sed permixta simul vulgi vice conuoluuntur.

A. B. ET C. D. LIMITES AC TERMINI ZODIACI. E. F. SOLIS
VIA. A. G. AEQVATOR QVI IN LINEA L. M. ECLIPTICAM
INTERSECANS AEQVINOCTIVM FACIT.
N. O. FINIS LIBRAE.

Virgo, πείθερος plus quam gradus decem sideris quod Leo occupat obtinet. Pedes quoque priores libra inferens, manu dextra ultra Aequinoctialem (ibi enim Zodiacus ultra aequatorem egreditur) illustrem tenens stellam vnde clariores quidam projiciuntur radij, & dicitur Spica. Graecis σπείρα, Arabicè Azimech. Alas habet. Ala vero à latere dextro Zodiacum egreditur, in hac stella maxime Borealis προτρογυήτης id est vindemiator dicitur. Sunt autem stellae quae hanc virginem illustrant 26. quarum praecipuae sequuntur.

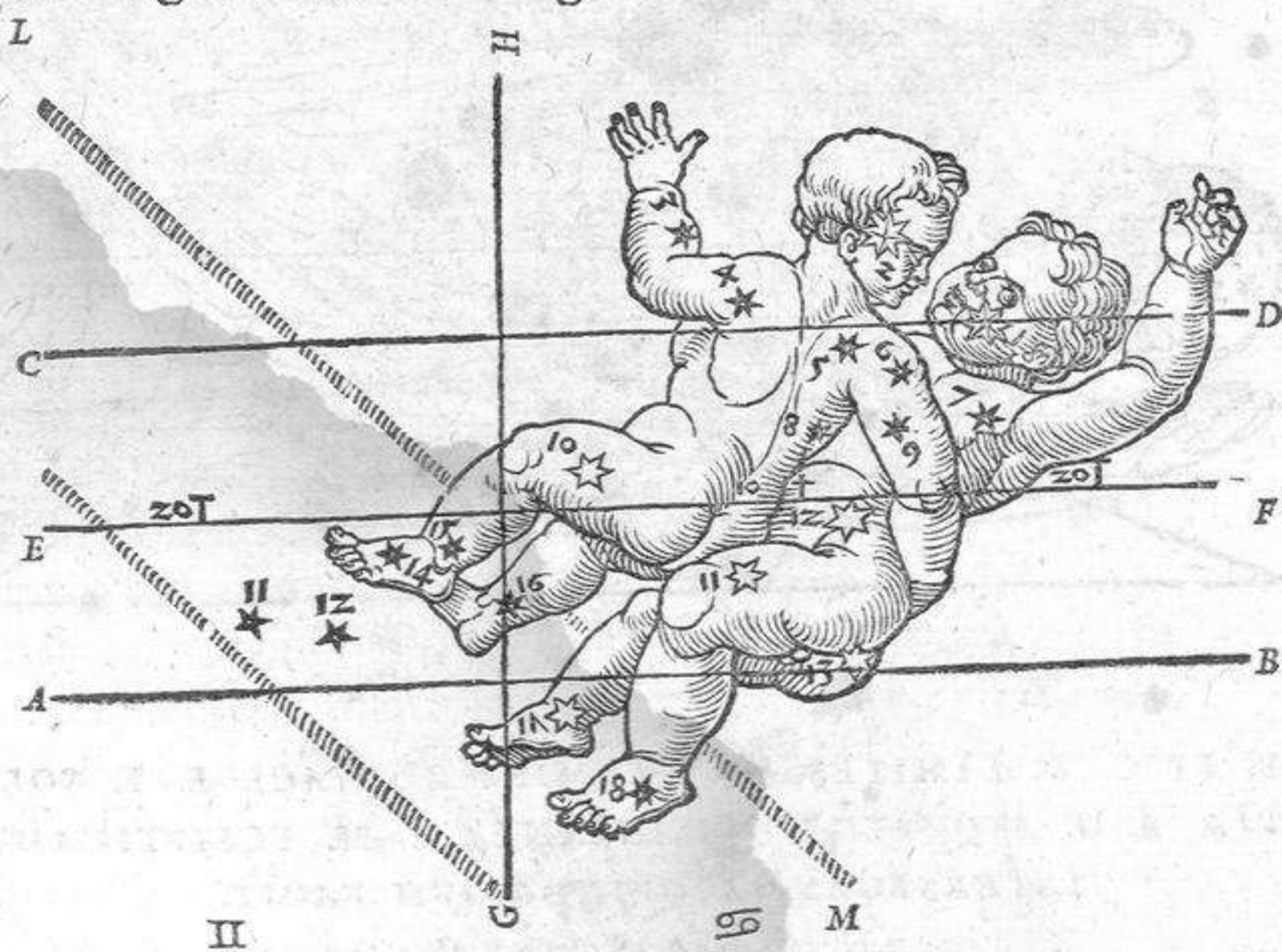
- 16 Splendida illa in sinistra manu que appellatur Spica.
- 4 Ad sinistra ale exortum.
- 6 In dextro pede qui magis ad boream accedit.
- 13 In sinistra ale extremitate.
- 24 In tibia dextra.
- 10 In cinctura à latere dextro.
- 15 In dextro femore.
- 7 In sinistra cinctura parte
- 25 In sinistro pede.

- Prima
- Tertia
- Tertia
- Tertia
- Quarta
- Tertia
- Tertia
- Tertia
- Quarta

Earum situs quem in cælo obtinent, ex figura fuerit petendus.

GEMINI.

13 ILLA quidem supero conferta relabitur axe,
 In scia piscosi semper falis, ipsius autem
 Subiectos capiti Geminos tibi cernere fas est,
 Spartanam Geminos sobolem, prolemque tonantis
 Egregiam, & proprio post reddita numina cælo.
 Nam Lacedemonijs Mars cum caluisset Aphidnis,
 Castora Cecropij tulit inclementia belli:
 At frater lucemque & fata superstitis æui
 Exosus, sortem lachrimis efflagitat æquam:
 Protinus alternæ germanos tempore vitæ
 Iuppiter attollit, cælique in celsa receptans
 Aeternæ flagrare facis iubet ignibus ambo.

A. B. ET C. D. LIMITES ZODIACI. E. F. ECLIPTICA. L.
 M. ET F. G. LACTEAM VIAM NOTANT.

Gemini, δίδυμοι, Castor & pollux. Apollo & Hercules capitibus parum transeunt zodiaci limites, itemque pedes, alias verum suum locum occupant. In utriusque capite prælucida stella constituitur.

Sunt

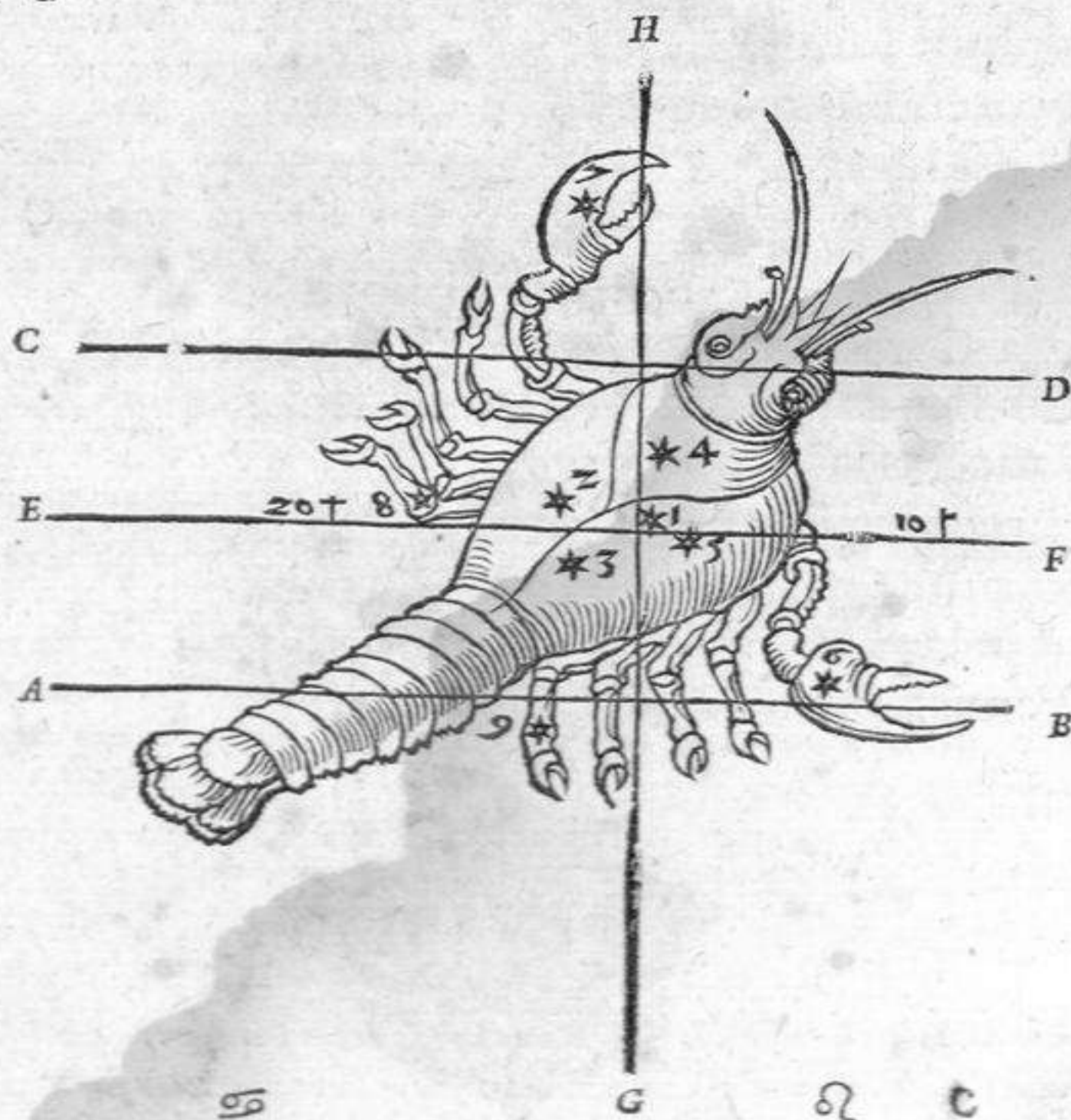
Sunt Stella quibus ornantur in vniuersum 18. è quibus haec quae sequuntur magis conspicua sunt.

- 2 In capite eius, quo ad Boream propius accedit.
 1 In capite alterius, aliquantum rubescens.
 17 In dextro pede eius qui Australior est.
 13 In eiusdem clunibus.
 11 In eiusdem sinistro femore.
 12 In sinistro ilio eius qui Australior est.
 7 In eiusdem dextro latere.
 14 In sinistro calcaneo eius qui ad Boream magis est situs.
 5 In eiusdem dextro humero.
 4 In eiusdem sinistro humero.
 10 In femore dextri pedis.
 Earum autem situs atque figura, per schema exprimitur.

Secunda
 Secunda
 Tertia
 Tertia
 Tertia
 Tertia
 Quarta
 Quarta
 Quarta
 Tertia

CANCER.

ALVO Heleces Cancer subuoluitur: astraque Cancro
 Iuno nouercales vt semper proderet iras,
 Præstitit. hic etenim Lernæi gurgitis Hydram
 Vreret Alcides cum flammiger ausus in ipsum
 Repere victorem, quæ duro concaua dorso
 Tegmina curuantur, geminus micat ardor in auras:
 Hos dixere Asinos, ortos Thesprotide terra,
 Et fidus Lenæ tuum disternat aër
 Crassior. hos itidem qualis præsepibus esse
 Forma solet, dispar Chelarum flamma coruscat
 Nanque tribus stellis adoletur dextera Cancro:
 Leua duas pigro succendit fomite flammæ.

A. B. C. D. ZODIACI LIMITES. E. F. ECLIPTICA H. G. LINEA
AD ANGVLOS RECTOS SECANS VIAM SOLIS,
INCHOAT LEONEM AC TERMINAT
CANCRI SIGNVM.

Cancer, καρκινος nouem stellarum. Inter quas praesepse Φάτνω nebuloſa in pectore & Afelli duo, ὄνος ὀόρειος & νόλος, ſtella obſcura, ſed mira efficaciam in ciendis tempeſtatibus ſecundum Aratum. Hic ad Geminos irrepens, multum ſpacij ibi occupat, vnum atque alterum brachium quoque ex Zodiaco extendens. In ſua ſede parum loci obtinet. ſunt autem haec eius ſtella praecipua.

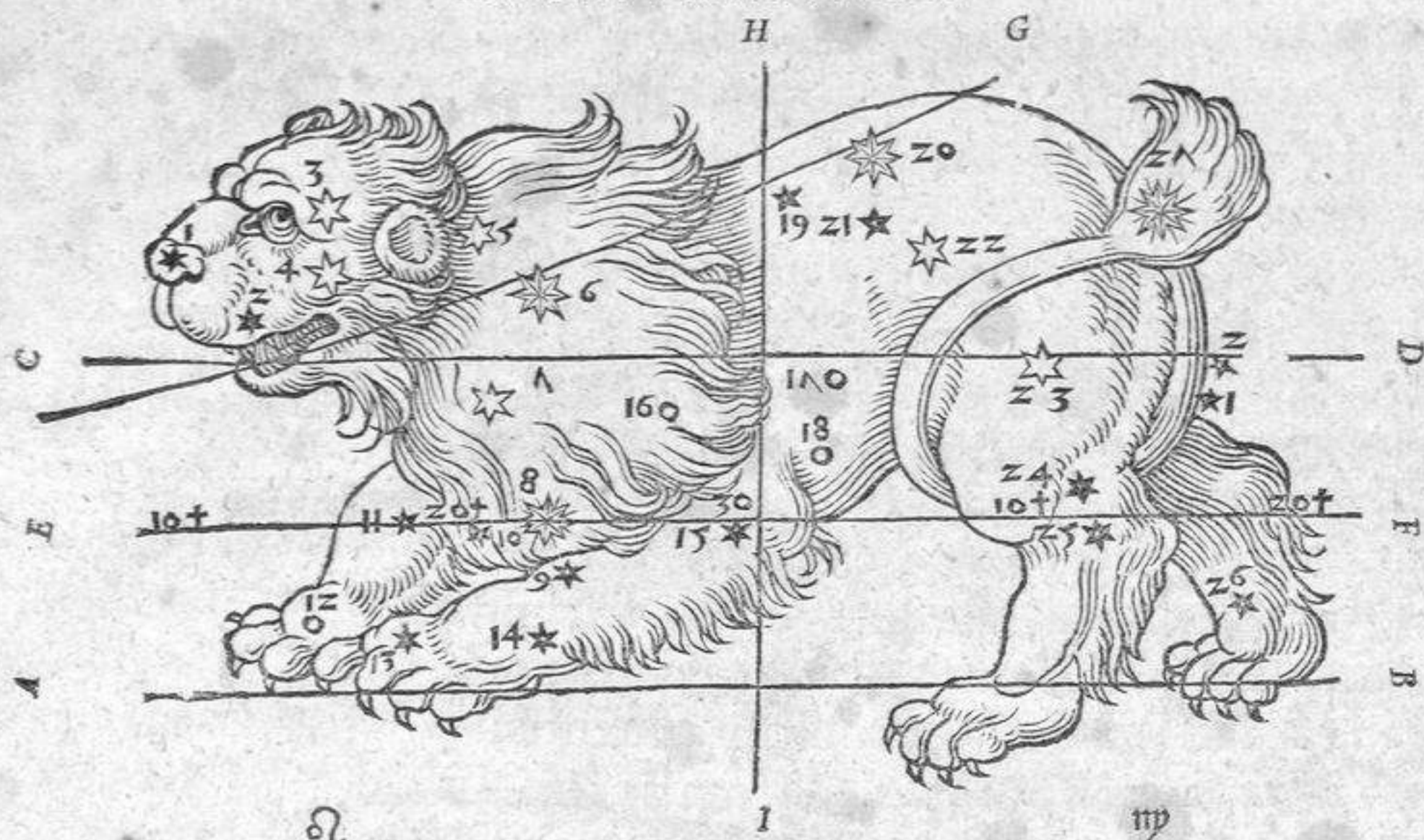
1	<i>Vna illarum quatuor, quae in eius medio corpore quadrilateram figuram conſtituunt, quae aſinus nuncupatur.</i>	<i>Quarta</i>
4	<i>In vicina & contigua parte capitis, ad Septentrionem.</i>	<i>Quarta</i>
2	<i>In ſiniſtra dorſi parte, vna illarum quae quadratum conſciunt.</i>	<i>Quarta</i>
3	<i>Alterae earum quatuor quae ſunt in corpore, quam maxime proclinans in Austrum.</i>	<i>Quarta</i>
5	<i>Prima quae in medio & vmblico cancri conſiſtit, adherens.</i>	<i>Quarta</i>
6	<i>In brachio dextro.</i>	<i>Quarta</i>
7	<i>In ſiniſtro boreali.</i>	<i>Quarta</i>
9	<i>In pede verſus Austrum</i>	<i>Quarta</i>
8	<i>In pede verſus Aquilonem.</i>	<i>Quarta</i>
- Earum autem ſitus & complexus mutuus ex figura petendus eſt.*

LEO.

Hic verſus quibus Leonis Aſtrum exornatum eſt in Pariſienſi exemplari, quod figuris caret Cancrī coniunguntur. Verum nos licet continuus textus videatur maluimus eum diuidere, vt figura aſtrorum ſitum continentes carminibus quibus explicati aſtriſimi ſunt ſubiungi poſſint.

QVA poſtrema pedum rutilant veſtigia in Arcto,
Maxima flammigeri mundus trahit ora Leonis.
Membra dehinc longi qua ſeſe ſemita caeli
Plurima protendit, torrentur fomite acuto
Singula, & aſiduis ardet Leo viſcera flammis.
Hic Hyperionij flagrat viae ſolis, & iſto
Se duce caerulei referunt momenta caloris.
Tunc ſuccifa Ceres ſtatim cum mergite culmi
Conſtruitur, flauos tondentur ſemina crines
Omnia, & auectas late coquit area meſſes.
Tunc & Threicij repetunt animoſa aquilones
Flabra polo, tunc Oceanum ſtata flamina caeli
Propellunt pelagus: longis hoc tempore in anni
Ocia ſunt remis: pontus vehit ipſe carinas.

A. B. C. D. LIMITES AC ZODIACI TERMINI. E. F. SOLIS ITER.
 C. B. SOLSTICIALIS CIRCULVS. H. I. DODECATEMORII
 LEONIS FINIS ET VIRGINIS INITIVM.

Leo, λέων pulcherimum sidus, in quo multa sunt lucida stella, dimidiatum ferè signum occupat in quo regnat Cancer. Dorsum, cauda, & caput, extra Zodiacum progrediuntur planè sub Vrsa maiore collocatur, quod eo accuratius monemus, vt habitus alicuius vnus signi certa cognitione reliqua eò facilius deprehendantur. praeterea & illud diligenter hoc loco notandum est circa Leonem, inter eius extrema & vrsa, stellas esse nebulosae inuolutionis, informes tamen, quas vocant Berenices crines, ab harum situ Plinius terram secundum latitudinem, formam orbis absoluti globatam habere declarat. Berenices crines inquit, non cernit Aegyptus nec Trogloditarum sedes (qui in terra cauernis & specubus morantur. Haec stella autem, ob id Berenices coma vocantur, quod cum Ptolomaeus Aegypti rex, in Asiam olim expeditionem suscepisset, Berenice eius coniunx, comam suam pulcherrimam Veneri deuouerit, si modo rex victor rediret, Et cum deinde superatis hostibus redisset & optatam victoriam obtinisset illa comam absciderit, & Veneri vt prius vouerat suo in templo sacrarit, quae cum paucis post diebus, non amplius in templo, vbi suspensa erat, appareret, ab Astrologis quibusdam in caelum euecta, et iuxta Leonem collocata, dicebatur.

Sunt autem stella quibus hoc astrum splendet 27. quarum ista quae sequuntur praecipua sunt.

♂ In eius corde, quam vulgo cor Leonis & Regulum, latini Regiam, Graeci βασιλικόν vocant. haec omnium quae in caelo haerent, efficacissima esse creditur, quod propè Eclipticam existens, solis lumine maxime adiuuetur.

27 Splendida illa, quae est in caudae extremitate.

Prima

6 Media illarum trium quae sunt in collo. Haec vt facile videre est linea C. G. quae Tropicum cancri notat contigua est.

Prima

5 Altera earum quae vltra Tropicum est versus Boream.

Secunda

7 Tertia earum, amplitudini Zodiaci inherens. Haec stella, τρεῖς ἐν τῷ τραχήλῳ, id est, in ceruice, sunt satis nota in caelo, cum oculi & visus earum quantitate facile distinguat.

Tertia

3 Vna earum quae sunt in capite, ea quae supra oculum est.

Tertia

4 Altera propius ad terminum Zodiaci Borealem accedens.

Tertia

22 Supra sinistrum femur.

Tertia

23 In sinistro femore.

Tertia

Patet autem illarum in caelo situs ex schemate Leonis.

AVRIGA.

14 AVRIGATOREM par sit quoque cura videre:

D 2

Namque

Nanque tuas aures implebit fabula solers
 Crætei pecoris: hæc lac memoratur alumno
 Infudisse Ioui Capra, nutrix dicta tonantis.
 Stelligero subuecta polo est: ille impiger autem
 Pulcher Erichthonius, currus & quatuor olim
 Iunxit equos, pronus qui non procul in Geminorum
 Leua iacet, fuso que super se corpore tendit
 Plurimus, atque Helices caput inclinatur ob ore.
 Ille quidem in spacium membra explicat: at Capra læuo
 Fixa humero clare sustollitur: ipsius autem
 Fine manus paruas Hædorum suspice flammæ.
 Qui postquam Oceano sese expediere sonoro,
 Sæua procellosis immittunt flabra fluentis,
 Vt spumosa truci pulsentur littora fluctu,
 Et vaga cæruleas inuoluant æquora puppes.

C. D. LIMES AC TERMINVS CIRCULI ZODIACI BOREA-
 LIS, CUI INSISTIT ERICHTONIVS EXTREMO PEDIS,
 CORNV TAVRI DEXTRVM CONTINGENS.

AVRIGA, ἄνιόχος, Erichthonius, Vector, Agitator, ubi ab vrsa maiore disceſſeris, intra Arcticum & Tropicum Cancrī inuenitur: ſiniſtrum brachium conuertens ad Dextrum Perſei pedem. Ornaturque ſtellis tredecim ex quibus hæc quæ ſubiiciuntur præcipuæ ſunt.

3 Lucida illa in ſiniſtro humero, quæ α iξ Capella, ſiue Capra vocatur.

11 In dextro calcaneo, cum Tauri cornu extremitate communis, in hac imagine numero 11. notatur, in figura Tauri numero. 21.

4 In humero ſiniſtro.

10 In ſiniſtro Calcaneo.

1 Vna duarum quæ ſunt in capite.

Prima

Tertia

Secunda

Tertia

Quarta

2 Altera

2 Altera duarum qua existit in capite.

6 In dextro cubito tertij ordinis est, licet in figura quarta magnitudinis videatur.

39 In sinistro brachio qua $\delta^{\text{r}}\phi\alpha$, id est Hædi vocantur horum in auctoribus frequens usus est.

5 In dextro brachio.

7 In sinistro cubito.

Talem in cælo dispositionem obtinent, qualis figura exprimitur presenti.

Quarta

Tertia

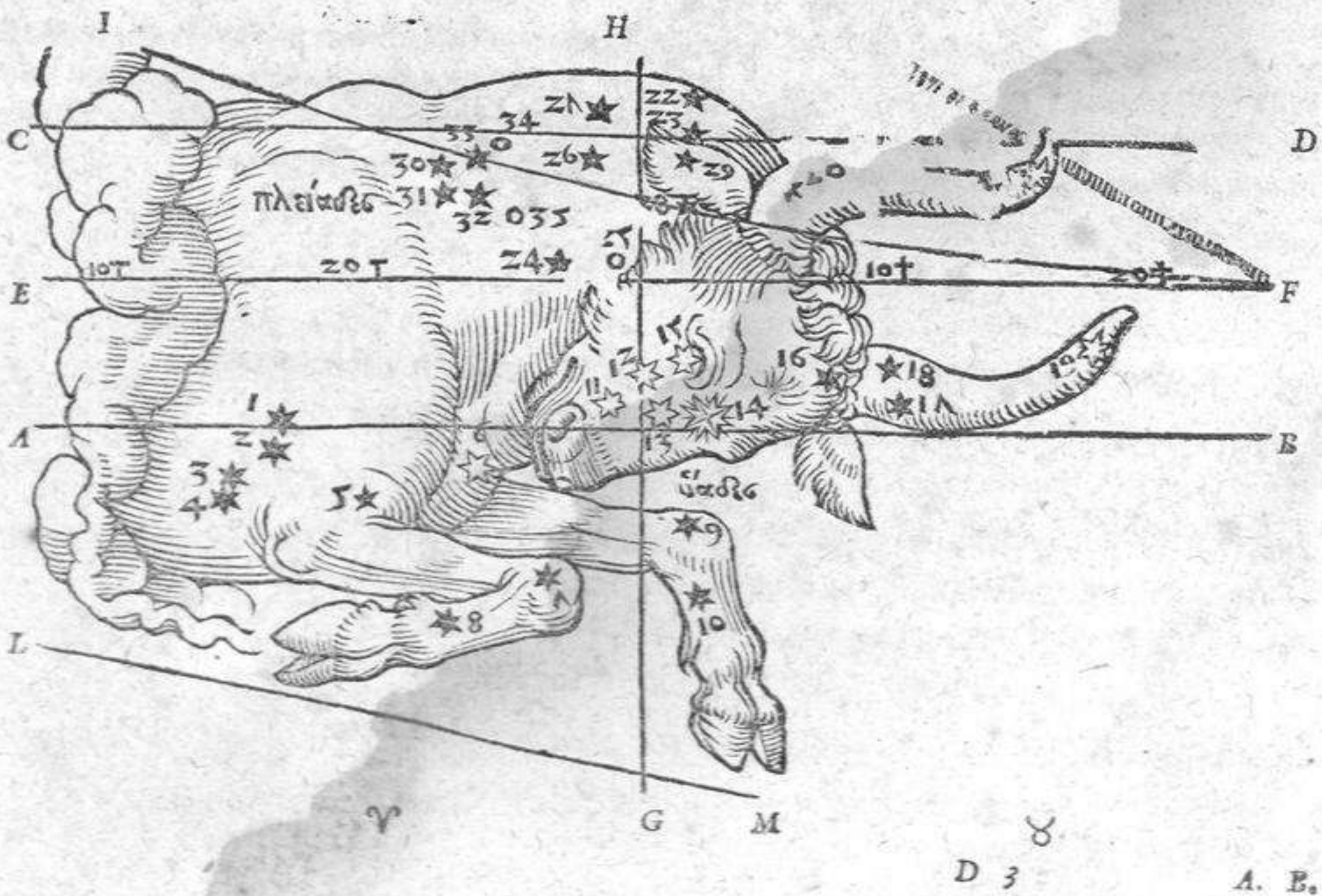
Quarta

Quarta

Quarta

TAVRVS.

15 NEC minus Aurigæ quæ sunt vestigia curui,
 Cornigeri late tenduntur pectora Tauri,
 Illic fetosam pecoris perquirere frontem
 Esto memor: flexo iacet illic crure, minaces
 In terram figens oculos tum cætera signa
 Flammarum similem procul inter sidera formam
 Ostentare valent: gemino sic cornua ductu
 Erigit ætherij rigor ignis & ignis vtrinque.
 Sic camuris ardet protractibus, haud tibi signis
 Perquirenda alijs pecoris frons æqua resurget:
 Oceano proprio Taurum deprenderis ore.
 Cornua sic vera sub imagine curua dehiscunt:
 Sic media creber pecori frontem asperat ignis:
 Sic Hyades Tauri toto procul ore coruscant.
 At boream læuo quæ Taurus acumine pulsat,
 Desuper Aurigæ dexter pes imminet astro.
 Vna pedem Aurigæ dextrum cornúque sinistrum
 Stella tenet pecoris: simul in conuexa feruntur:
 Sed prior occidui Taurus subit æquoris vndas

A. B. C. D. LIMITES ZODIACI. E. F. ECLIPTICA. I. F. TROPICVS CANCRI. L. M. AEQVATOR H. G. LINEA TERMINAS TAVRVVM, ET INCHOANS GEMINOS.

TAVRVVS ταύρος magna ex parte recumbit in illo spacio quod Arieti deputatum videmus, vix dimidium capitis cum cornibus suis imponens gradibus seu regioni suae, pedes seu crura extendens yltra Zodiacum versus Aequi noctialem. Cum autem dimidiatum signum sit dubitatum est Taurus ne, an Vacca censeretur an ad Europa vectorem, an Ius potius immutationem referendum. Verum consuetudo obtinuit vt Taurus haberetur. Ouidius.

Vaca sit an Taurus, non est cognoscere promptum
 Pars prior apparet, posteriora latent.
 Seu tamen est Taurus, siue hoc est faemina signo
 Iunone inuita munus amoris habet.

Habet autem stellas, quibus insignibus praeditus Taurus est. 23.

1 Splendida illa & rubescens, qua in sinistro oculo existit, ingens & rutilans, Caldaice Aldeboran Graece λαμπαδίας, Latine palilicium nominatur. Prima

11. 12. 13. 14. 15. Totum hunc manipulum stellarum, de earum maxima diximus latini veteres succulas dixerunt. Is enim idem quod sus valet. Sed Graeci nominauerunt ὕδαρ ἀπὸ τῆ ὕδρ, quod non sine pluuia exoriantur. Tertia

21 In eius cornu extremo quod ad Boream tendit illa scilicet, quam supra diximus herere in ipsius Erich tonij dextro pede. 11. numero, quemadmodum eo in loco cornu Tauri pedibus adherens declarat. Tertia

19 In extremitate cornu Australis. Tertia

6 In pectore, iuxta dextram scapulam. Tertia

7 In dextro genu. Quarta

8 In dextro calcaneo. Quarta

9 In sinistro genu. Quarta

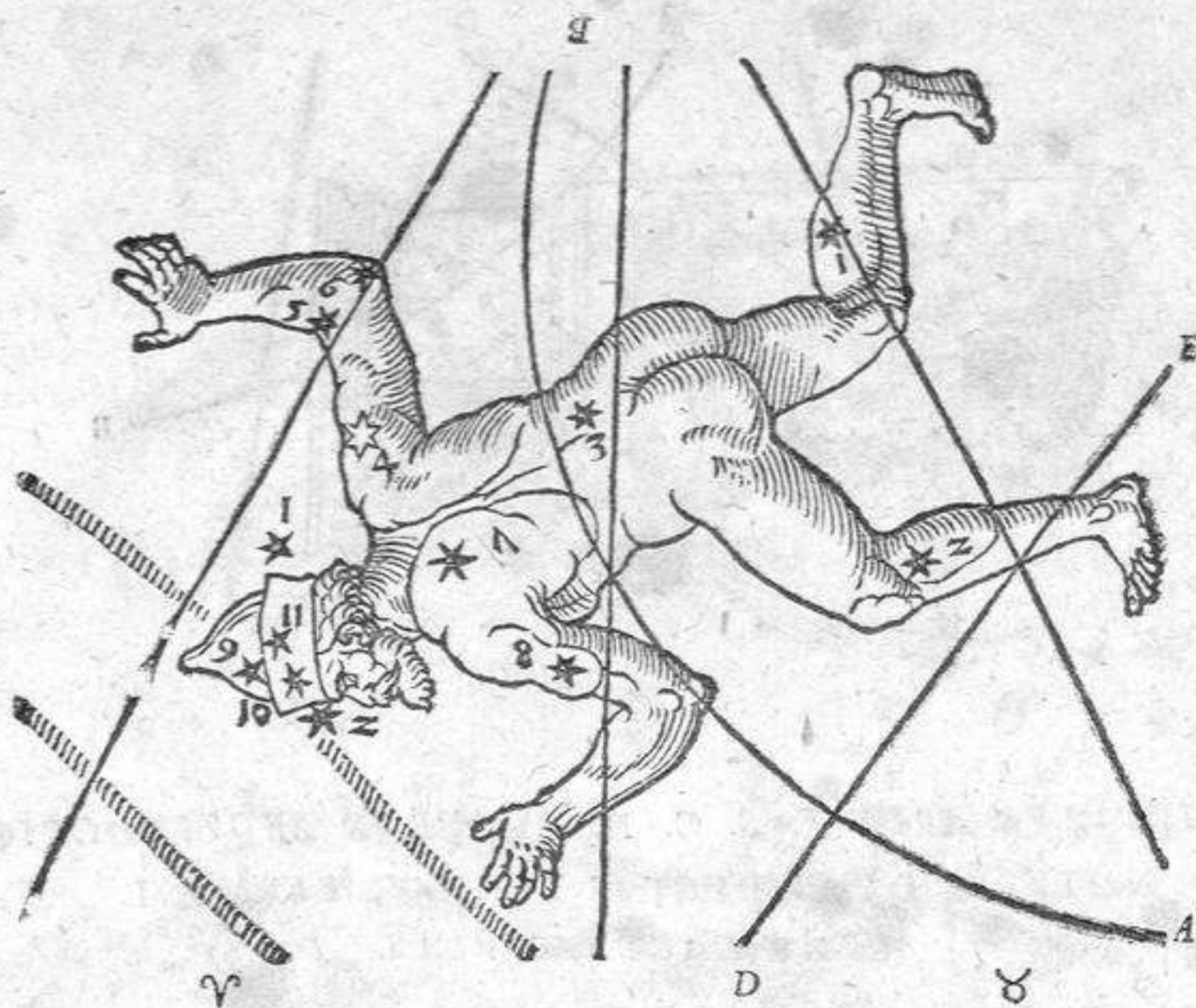
10 In calcaneo sinistro. Quarta

1. 2. 3. 4. Ille quae in ventre sunt Taurum terminantes. Quarta

Est autem earum situs quem in caelo habent, ipso schemate expressus. Sunt autem & alia stella in dorso Tauri collocata, quae à Babylonijs dicuntur Atarage, Graecis πλειάδες, ἀπὸ τῆ πλεῖρ, quod ortu suo nauigationis tempus ostendant: Latine dicuntur Vergiliae quod extremo vere, cum aestas incipit, exoriantur. Verum cum speciali tractatu harum meminerit auctor, suo loco de ijs dicemus.

CEPHEVS.

16 NEC mea musa senem tacitum Cephea relinquet:
 Iasidem quoque summa poli Cephea reuoluunt:
 Illum quinetiam rutilae pater intulit aethrae,
 Donauitque polo. tergum Cynosuridos Vrsae
 Post habitat, geminasque manus à pectore tendit.
 At diducta pedes tamen huic mensura seniles
 Diuidit, extrema quantum pede distat ab Vrsa.
 Non eget huius enim sedes sacra numinis hilum.

A. B. CIRCVLVS ARCTICVS. D. E. COLVRS AEQVINOCTIORVM.

CEPHEVS, $\kappa\epsilon\phi\epsilon\upsilon\varsigma$, maritus, Cassiopea, Babilonijs Ficare, succensus, & dominus flamma ad alterū latus poli arctici Vrse maiori opponitur, partim intra Arcticum cum ventre & pedibus, partim extra Arcticum cum brachijs & capite. Constat autem Cepheus stellis 12. ex quibus præcipua magisque conspicua sunt hæ sequentes.

1	In dextro pede.	Quarta
4	Supra dextrum humerum.	Tertia
10	In pileo, quæ media est, inter duas vicinas.	Quarta
2	In pede sinistro.	Quarta
3	In cinctura, prope dorsi spinam.	Quarta
6	Supra dextrum cubitum.	Quarta
8	In brachio sinistro.	Quarta
7	In dorso.	Quarta
12	In fronte.	Quarta

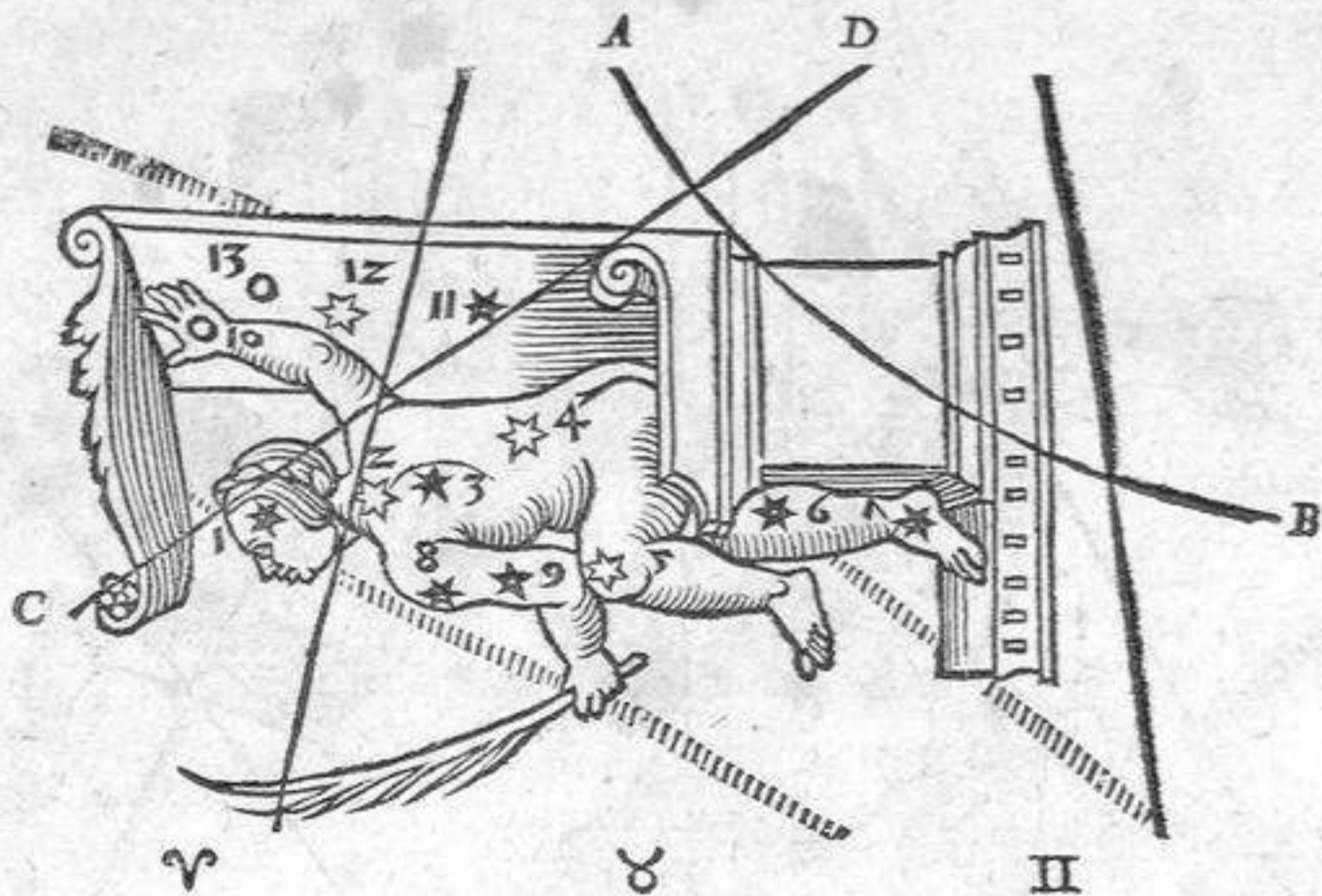
Monstrat autem earum situm atque complexum quem inter se habent, in cælo figura flammigeri.

CASSIEPEIA.

17 R VRSVM decliui si visum tramite vergas,
 Prima tibi vt flexi linqatur spira Draconis,
 Infortunatam spectabis Cassiepeiam.
 Sed nec multa tamen, cum cælum lumine toto
 Luna replet, terram vt superet fax aurea noctem,
 Occurret genitrix oculis quærentibus: adfunt
 Lucida mœrenti, tenuis rubet ignis, & ægrè
 Lux hebes est matri: vix qualem Caria quondam
 Nouerat intrantem per claustra tenacia clauem,
 Formatur stellis distantibus. in que humeros vix
 Tenditur angustos, natæ fera fata tetundunt.

D +

A. B.

A. B. CIRCVLVS ARCTICVS. C. D. COLVRS AEQVINŌCTIORVM.
NOTVLIS DVAE DVCTAE LINEAE, TERMINI
SVNT LACTEAE VIAE.

*Cassiopea, κασιόπεια, iuxta pedes Andromeda sedet, erecta paululum versus Cepheum maritum
Constituitur autem illa atque sedile, cui incumbit brachia ad sidera tendens, stellis in vniuersum tredecim,
è quibus illa qua hic subiiciuntur magis clara atque conspicua sunt.*

4 In renibus.

3 In sinistro genu.

12 In medio eius sedis.

2 In dorso prope collum.

1 In capite.

7 In dextro pede.

6 Sub genu dextro.

9 In sinistro brachio.

Quo situ se inuicem in caelo complectantur monstratur figura praesenti.

Tertia

Tertia

Tertia

Tertia

Quarta

Quarta

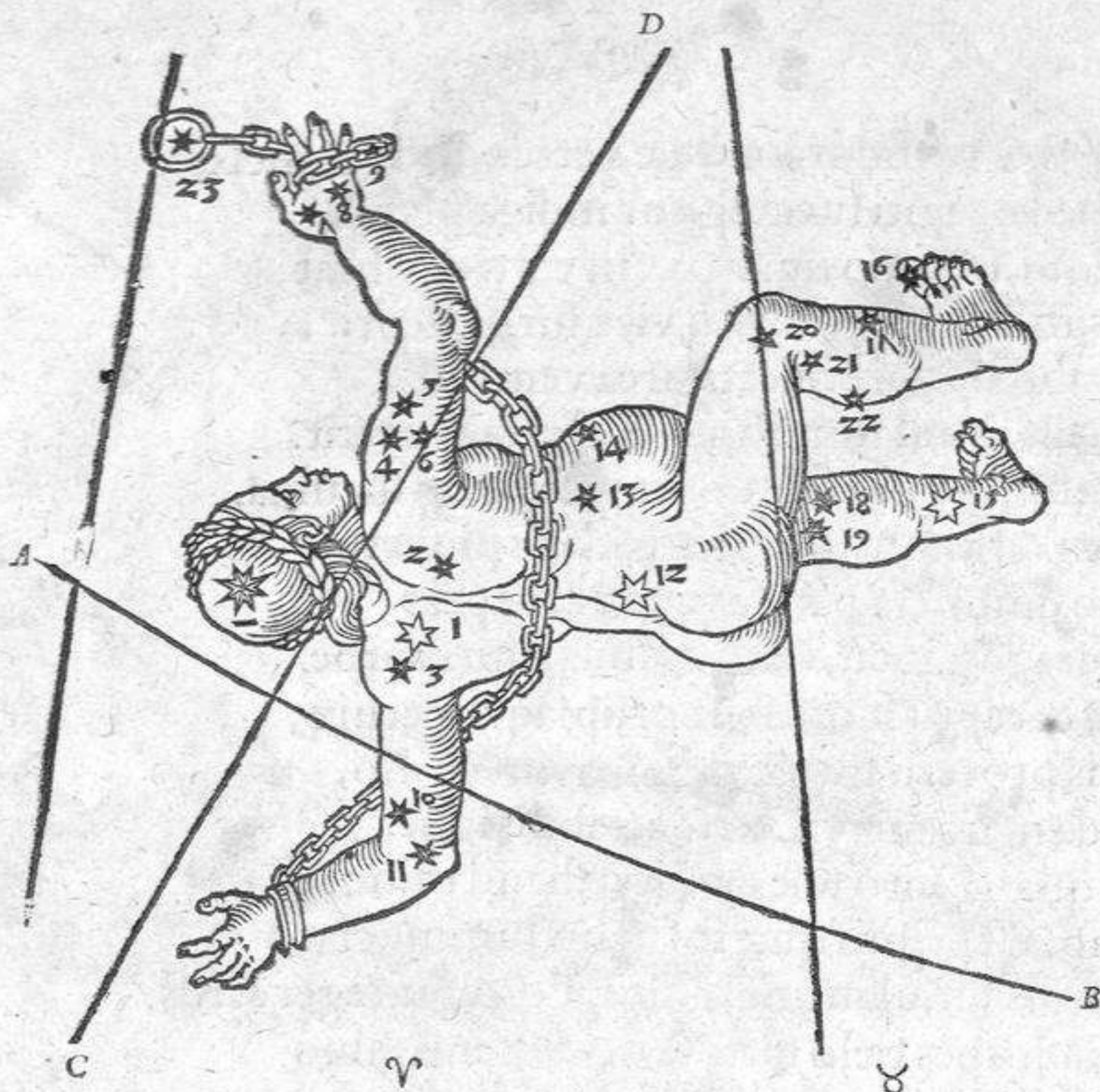
Quarta

Quarta

ANDROMEDA.

18 NANQVE subest, teretisque poli simul orbe notatur,
Andromeda incendi, quæ semper luce coruscans
Sponte oculos in membra rapit: face denique vertex
Ardet anhelanti, geminamque per aëra fundunt
Lucem humeri, & summis lux æstuat ignea plantis:
Ignea quinetiam per cælum singula flagrant
Andromedæ, & toto vibrant in corpore flammæ.
Sed tamen hic etiam viuax est pœna dolenti:
Nam diducta vlnas magna distendit in æthra,
Vinculaque in cælo retinent quoque tenuia, quippe
Brachia contortis adstringunt nubila nodis.

A. B. CIRCVLVS AESTIVALIS LONGISSIMAM DIEM
CONFICIENS. G. D. COLVRVS AEQVINOCTIA
CONTINGENS.

ANDROMEDA $\alpha\nu\delta\rho\omicron\mu\acute{\epsilon}\delta\eta$ catenata, capite ad Pegasus eleuatur, ibi est praesignis quadam stella. Extensis brachijs in caelo consistit quorum dexterum tendit ad Galaxiam, ea parte qua Cephei caput conspicitur. Sinistrum ad pisces, imo vni piscium quasi incumbere videtur. Catena aurea a sinistra vsque in dextram manum per dorsum ei transit. Stellis non procul a Perseo 23. illustrata fulget, quarum praecipua magisque clarae sunt haec, quas iam subijciemus.

- 1 In sinistro humero.
- 12 In spina dorsi.
- 15 In sinistro pede.
- 11 In cubito sinistro.
- 23 Iuxta dextram manum in qua tres aliae conspiciuntur.
- 4.5.6. In dextero humero.
- 15 In calcaneo dextero.
- 7.8.9. Tres in dextera manu.

Tertia
Tertia
Tertia
Quarta
Tertia
Quarta
Quarta
Quarta

Atque harum dispositio per schema exprimitur, in quo praeter stellas iam enumeratas aliam in capite fulgentem cernimus secundi ordinis, veram illam dum in alato equo quadratum constituat tribus alijs coniuncta, non huc, sed ad Pegasus referimus.

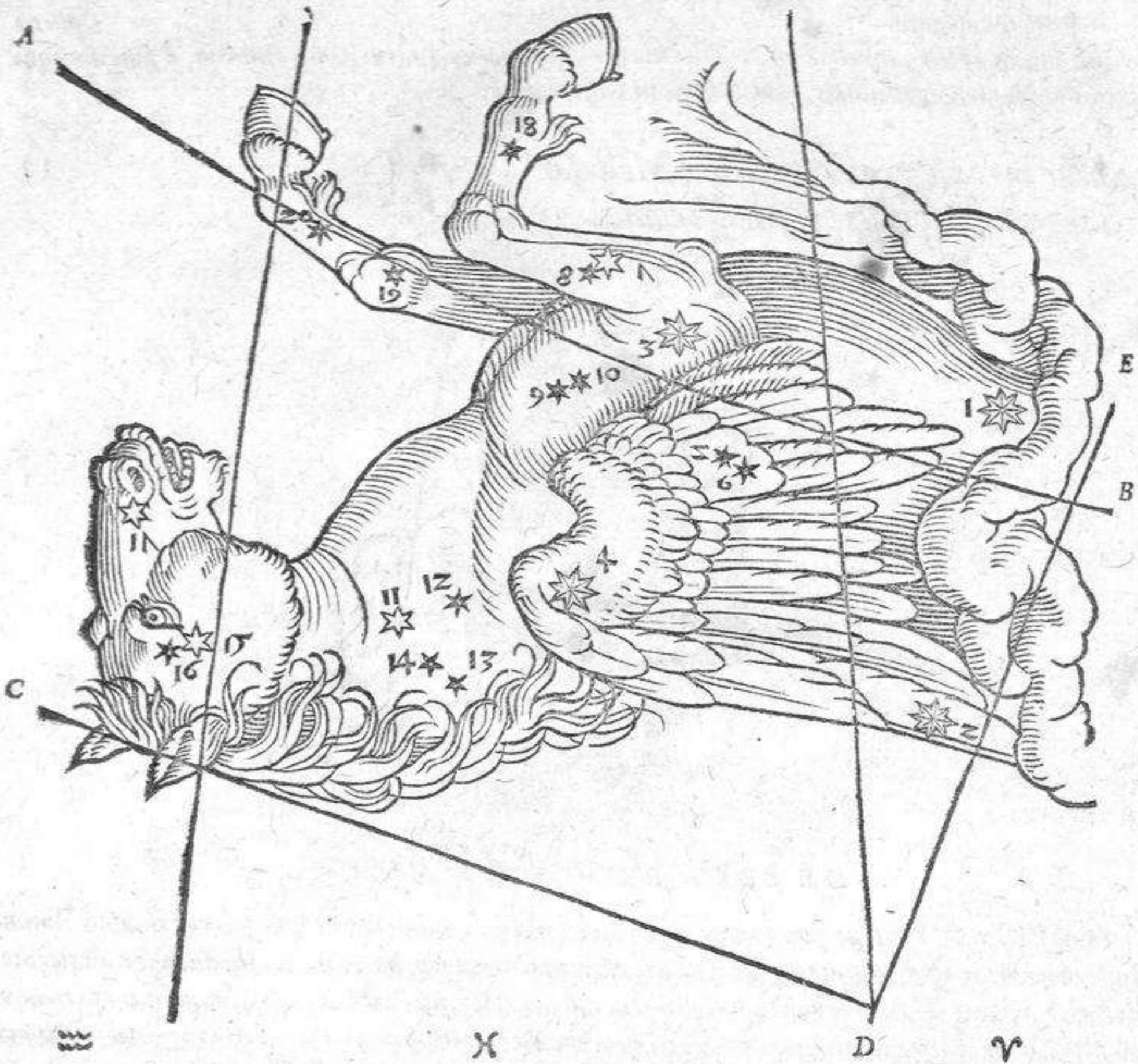
EQVVS.

EQVVS.

19 R V R S V S odorato quæ vertex crine tumescit,
 Andromedæ capiti succingitur indiga pleni
 Aluus Equi, sommo quam fax in vertice vibrat
 Virginis, inque auras cornu vice surgit acuti.
 Ipsa sub abscisso latè micat aurea ventre,
 Cornipedis simul hunc lux indiscreta renectit.
 Communique rubent duo semper sidera flamma.
 Treis latus atque armos aliæ pecoris pinxere,
 Et spacio disiuncta pari fax æmula flagrat.
 Plurimus ignis inest, vasto globus æstuat orbe.
 Sed non & capiti similis rubor, ipsaque ceruix
 Quavis procero surgat iuba maxima collo,
 Languida marcenti vix est spectabilis igne.
 Ultima quæ mento sese explicat, haud minor illa
 Quattuor est primis quæ formam lumine claro
 Cornipedis simulant: non hinc Equus integer artus.
 Non quadrupes cælo sustollitur, at tenuis aluo
 Erigitur, media iam cætera ponè negantur,
 Et quatit ætherias primis modo cruribus auras.
 Nunc hunc Aonio quondam memorant Helicone
 Inclita post Lyciæ redeuntem bella Chimææ,
 Mystica qua rupes doctis obmurmurat antris,
 Herbarum carpisse comas, & gramine odoro
 Expleuisse famem, sed cum sitis arida fauces
 Vreret, ac nullo manaret gurgis hiatu,
 Illis se pedem, cornuque excita repente
 Lympha camœnalem fudit procul Hippocrenen.
 Aones hoc latici posuerunt nomen equino
 Pastores: strepit hæc placido inter saxa susurro,
 Atque Helicone cadens sese sitientibus herbis
 Inferit, Ascraeas donec vaga gurgite valles
 Viuificet, rigat has animas & Thespia pubes
 Semper, & in latices inhiat gens fontis alumni.
 Ast Equus alterno redit inter sidera motu,
 Oceanique salo caput exerit, haud tibi magni
 Cura laboris erit cœlo spectare sereno
 Cornipedem: micat ille procul flagrantibus astris,
 Et perfusa recens educit pectora ponto.

A. B. TROPICVS CANCRI SIVE CIRCVLVS SOLSTITIALIS,
C. D. AEQVIDIALIS SIVE AEQVATOR. D. E. LINEA
DISTERMINANS AEQVINOCTIA QVAM PAVLO
SVPERIVS COLLVM ANDROMEDAE SECA-
RE VIDIMVS.

PEGASVS, ἵππος seu equus alatus, Equus volans, Maior Equus, Equus secundus, cum duobus tantum pedibus prioribus pingitur, alis quoque insignitus, vltima parte caput Andromeda, pede sinistro alam sinistram Gallinae contingens, malim potius alam dexteram Cigni.

Exornatur autem stellis 20. inter quas insigniores sunt ista quas subiicimus.

2	In umblico quam paulo ante in capite Andromeda herere diximus, haec vna est quadrati, ex stellis secundi ordinis in Pegasi corpore constitutis.	Secunda
2	In dextera ala extremitate.	Secunda
4	In dextera ala summitate, quatuor stellae triangulum constituunt.	Secunda
3	In exordio dexteri pedis in coxa scilicet illa quae tribus aliis coniuncta quadrangulum constituit.	Secun.
7	Supra genu dextro.	Tertia
11	in collo.	Tertia
15	Supra dextrum oculum.	Tertia
17	In naribus.	Tertia
6	Vna earum quae sibi in pectore vicina sunt.	Quarta
10	Altera dictarum duarum.	Quarta
		18 In

18 In dextero calcaneo.

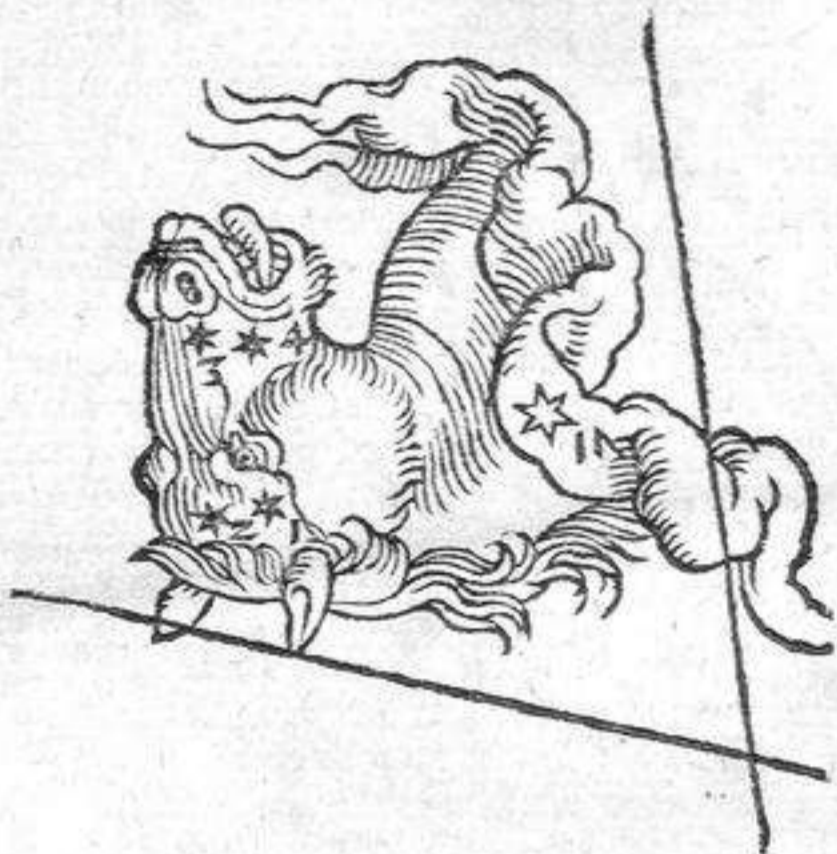
20 In sinistro calcaneo.

Quis autem sit harum stellarum situs in cælo per figuram exprimitur. Hunc Onidius, è sanguine qui ab exciso Medusa capite defluxit, genitum esse in Fastis refert.

Quarta

Quarta

Creditur hic cæse gravida ceruice Medusæ
Sanguine respersis profuisse comis.

DE EQVO PRIMO SIVE MINORI.

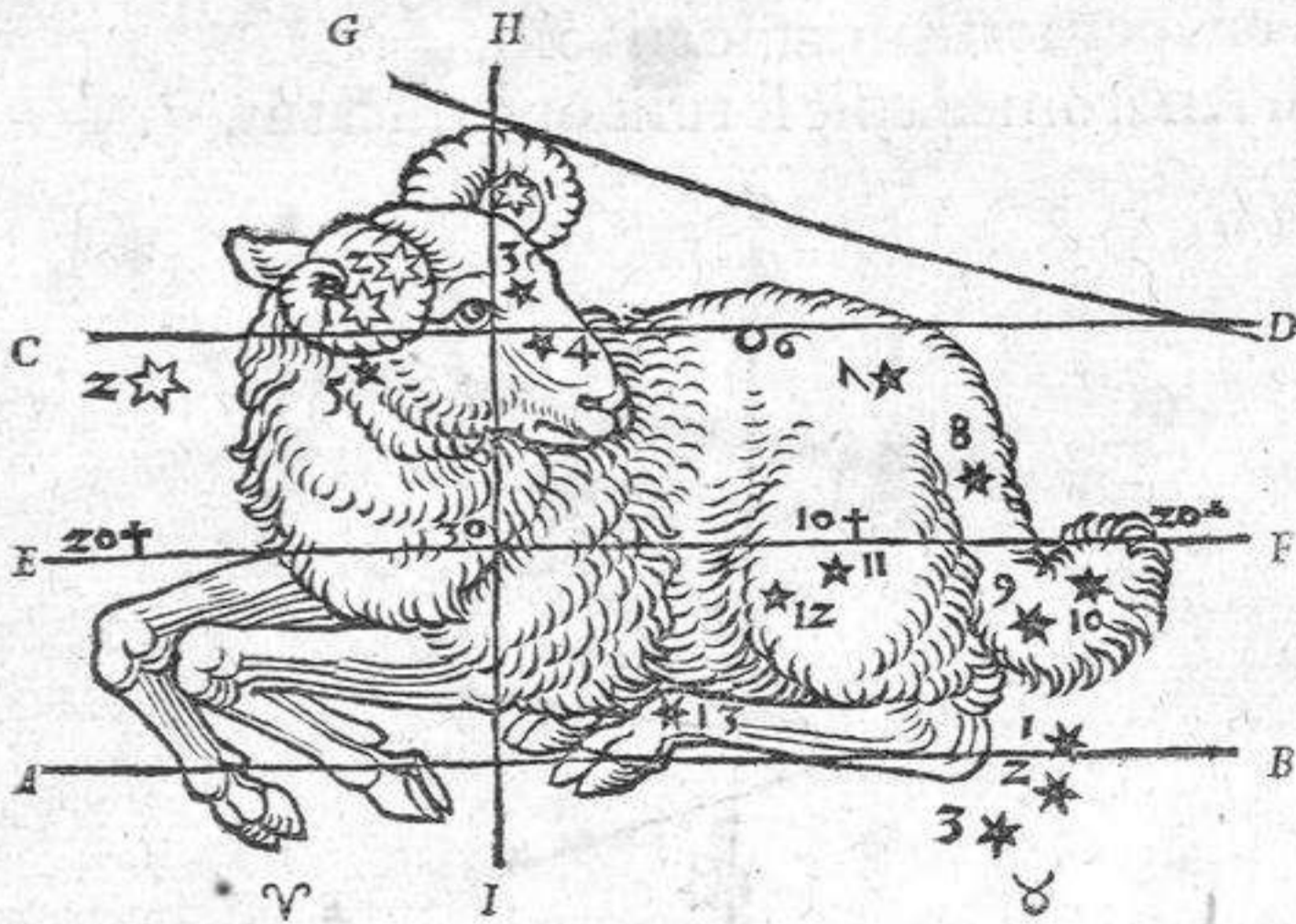
EQVISESTIO, seu equus primus προτομή ἵππου Equulus, Equi caput siue rostrū, alias Hinnulus, Item præcisio equi, collo attingit caput Pegasi (neque enim plus habet sectio equi dicta) & aliquo modo capiti Aquarij incumbere videtur: Stellas non nisi in capite quatuor habet easdemque tam paruas, ut ab Astrologis nebuloſa occultæque dicantur: quapropter nec mihi operepretium facturus videor, si copiosius de ijs disseram cum figura eas satis exprimat, stella autem quæ in collo hæret eadem est cum illa quæ paulo ante in naribus maioris equi apparere diximus quod & numerus 17. adiectus declarat, qui non huius sed superioris imaginis est. Nihil de hoc equo dignum memoria legimus, quare ab ijs auctoribus qui hanc tractarunt mateream plerunque omiſsus est. Aratus non meminit eius neque hic eius (ut recte) Paraphraſtes neque Cesar Germanicus, neque Hyginus in suo Poëtico Astronomico, Sic nec Manilius, Ausonius, Vitruuius: Verum dum ex ſententia Ptolomei ac Procli Aſtriferi globi conſcripti eum habeant ne quid. adeſſet eum adijcere voluimus.

ARIES.

20 TVNC celer ille Aries, longi qui limitis orbe
Aethera percurrens, nunquam Cynosuridos Vrsæ
Segnior ablapsu conuertitur, haud procul astro
Viſus Equi, magno celſum ſecat aëra motu.
Parcior hic rutilæ ſemper facis, indigus ignis
Spectatur iuſti. nam quanti luminis aſtra
Eſſe ſolent, aciem quibus aurea Luna retundit,
Marcida lanigeri tantum ſe forma ſub auras
Exerit: in tenui quanquam primordia Phœben
Orbe habeant, nullóque decus dea proferat ore.
Sed licet hunc oculis fruſtra ſectere per æthram,
(Nam ſemper proprijs caret ignibus) en tibi propter

Andro.

Andromedæ claro rutilantia cingula in astro
 Suspectanda parent. vocat ingens baltheus vltro
 Quærentem, non longa Aries statione locatus,
 In conuexa redit paruo se tramite: subter
 Distinet & medio cœlum citus ordine currit,
 Vltima Chelarum qua brachia, quaque corusco
 Circullsaxe means rutilum fecat Oriona.

A. B. C. D. LIMITES AC TERMINI SVNT ZODIACI. E. F.
 ECLIPTICAE. G. D. TROPICVS CANCRI. H. I. LINEA
 TERMINANS TRIGESIMVM GRADVM ARIETIS, ET
 INCHOANS PRIMVM TAVRI.

ARI ES, αρίως, eo loco ponitur ex opposito versus æquinoctialem, quo Perseus tendit ad Polum Arcticum plane intra Zodiacum, nisi quod caput nonnihil prodit. Stellis exornatur 13, admodum enim in cœlo non potuit splendere quod Aureum vellus in terris reliquerit, cuius gratia & hoc nostro euo magni bellorum motus & ingentes perturbationes in rebus. Christiana exortæ sunt, quas si non Agnus immaculatus pro nostra sese offerens salute sedauerit ingruentibus obruemur malis. Stella autem eius præcipua quæ me diocriter fulgent sunt hæc.

1	Vna è duabus quæ in cornu dextro existunt nempe ea quæ magis vicina est termini Septentrionali Zodiaci.	Tertia
2	Altera illarum magis ad Boream proclinans.	Tertia
	Sunt alie quæ non imaginis continentur implexu sed parum ab ea distant quæ precedit & cornu continetur sinistro.	Tertia
9	Vna illarum Trium quæ sunt in cauda.	Quarta
8	Altera.	Quarta
10	Tertia.	Quarta
13	In posterioris dextri pedis extremitate.	Quarta
- Monstratur autem earum in cœlo situs ipso schemate.

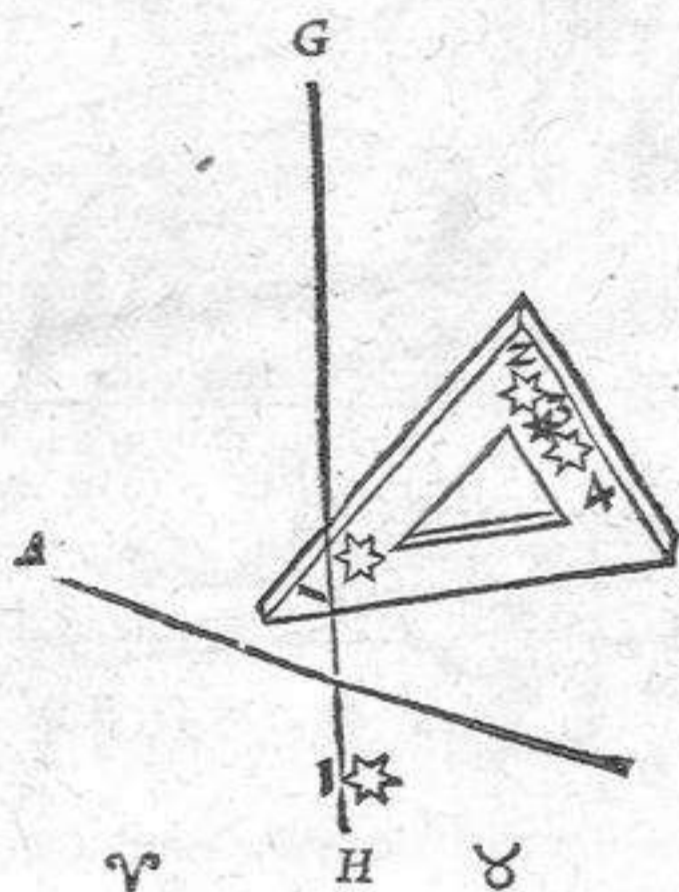
DELTOTON.

21 EST etiam Craio quod semper nomine nostri,
 Deltoton memorant: simile est latus istud vtrunque:

E 3

Porrigitur

Porrigitur summum signo caput: angulus arctat,
 Et gemini suprema iugi vicinia mordet.
 Tertia quæ stantes sustentat linea ductus,
 Parcior, haud simili sese sub limite tendit,
 Et contracta modum gemina face flammigerarum
 Stellarum superat. quin & quæ subter in astro
 Lanati marcent pecoris, pluuióque tepescunt
 Iam vicina noto, minor istic linet luce
 Et fulgore facis peruertitur: at locus olli
 Post tergum Andromedæ, sic se tulit ordo dicatus.

A. B. SOLSTITIALIS CIRCULI LINEA.

TRIGONVM seu δέλτοτοπον, Triangulus, è regione Arieti opponitur, consistens extra Tropicū fere iuxta caput Gorgonis, Triangulū hunc ob id in cælum relatū volunt vt per eum Arietis astrū quod alioquū obscurius est, melius atque facilius cognosceretur. Alij volunt Cererem obtinuisse à Ioue olim, vt in cælum aliqua figura referretur, quæ Siciliam exprimeret, quæ quoniam triangulus quasi est, Triangulū hunc in cælum transferri contigerit. Nec desunt qui dicunt hoc triangulo significari totius terræ in tres partes diuisionem. Stella quæ hanc figuram constituunt sunt quatuor numero.

1 In Angulo occasum versus.

2 In angulo superiori

4 In latere dextro.

3 Inter hanc & superiorem.

Vt autem earum situm atque figuram intelligas, schema auspicio.

Tertia

Tertia

Tertia

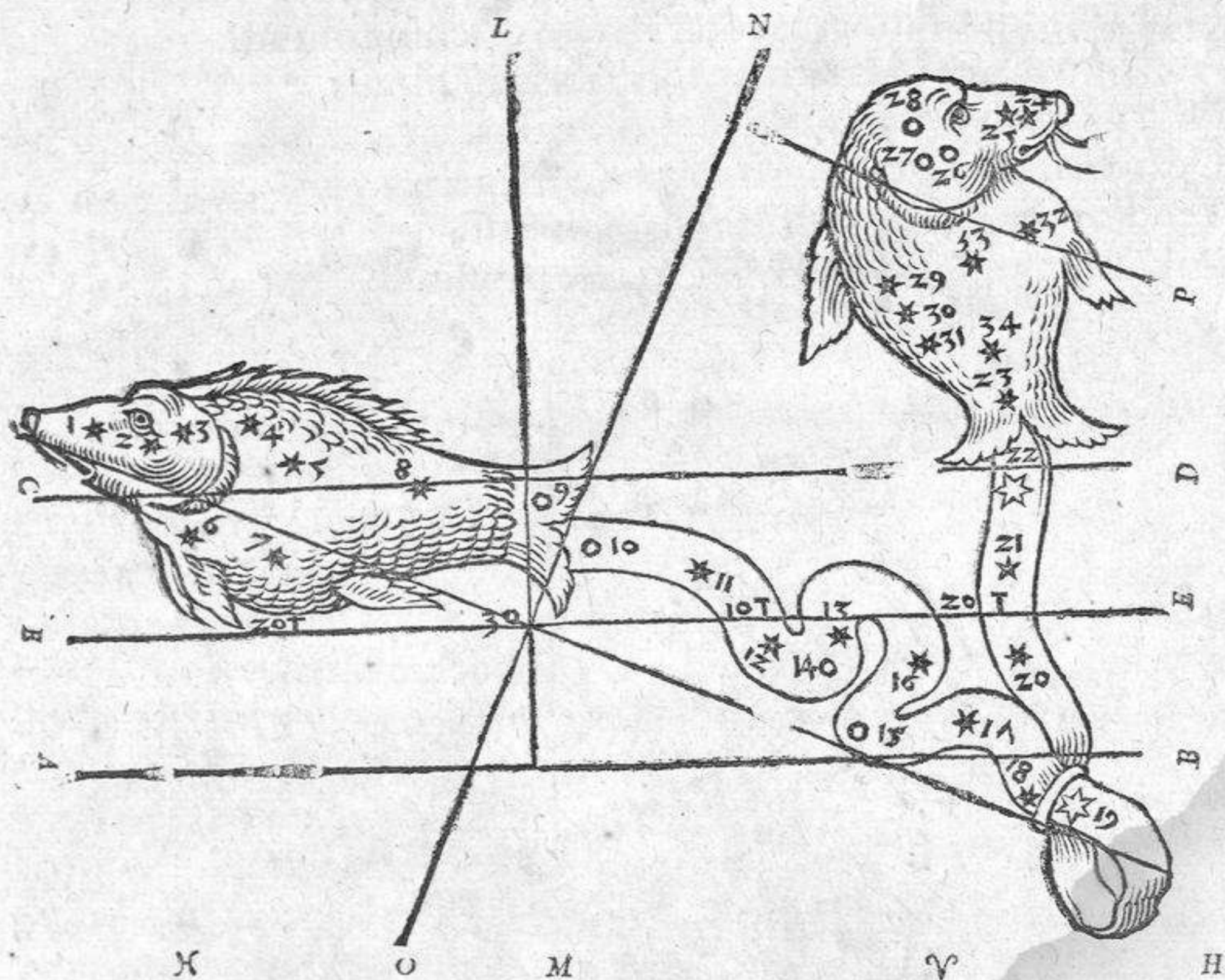
Quarta

PISCES.

22 HINC si vicino flectaris lumina visu,
 Inque notum sensim boreali ab cardine doctus
 Inclinare oculos, proles tibi tertia Pisces
 Surgent Bombycij: sedes data quippe duobus
 Piscibus, ingenti quæ celsam circulus æthram
 Orbe fecat, tendit quæ penna extrema sinistra
 Ales equus, mundo à pectora Laniger alto
 Vrget, & aduerso surgentem corpore Taurum
 Respicit, hinc medio signantur sidere Pisces:

Quorum

Quorum alius rigida confurgit in aëra forma
 Celsior, & boream propior sapit alter aquarum,
 Troicus haurit aquas, funditque ephebus ab urna:
 Ponè auidus iacet in notialia nubila pronus.
 Sed tamen hi latè stellis ex ordine fuis
 Nectuntur caudas, & lenta trahuntur vtrâque
 Vincula per cœlum coeunt quæ cingula rursum,
 Et rutilo confixa quasi super igne tenentur,
 Cælestem memorat quem solers Græcia Nodum.

A. B. C. D. ZODIACI TERMINI E. F. ECLIPTICA G. H. AEQVATOR.
 SIVE AEQVINOCTIALIS L. M. LINEA, ECLIPTICAM AD ANGVLOS
 RECTOS SECANS, TERMINAT PISCIVM PRISTINAM SEDEM, ET
 INCHOAT ARIETIS SIGNVM. N. O. COLVRVS AEQVINOCTIO-
 RVM QVI HOC LOCO VERNVM AEQVINOCTIVM FA-
 CIT. N. P. LINEA TROPICVS CANCRI.

PISCES, quorum vnus voluos alter βόρξος filo quodam cōiunguntur, quod alij linum, alij lineolā,
 alij ligamentū vocant. Non vt facile cernimus coniunctim ponuntur sed vnus in sua fere regione delitescit,
 alter in regione Arietis extra Zodiacum iuxta adromedā heret: adeo vt ex astriferis globis colligere licet
 vt eum brachio aliqua sui parte tegat. Sunt autem stella quibus exornantur 27. è quarum numero he lu-
 cidiores sunt.

22 In ligamine quo duo Pisces coniunguntur, iuxta nodum qui Piscis Borealis caudam stringit, hac ea-
 dem est qua Arietis imaginem tamquam informis precedit, vt & monuimus.

19 In nodo, qui hisce piscibus cetum coniungit.

4.5. In eiusdem dorso.

7 In eius ventre.

13 In medio quasi eius ligamenti.

Tertio

Tertio

Quarto

Quarto

Quarto

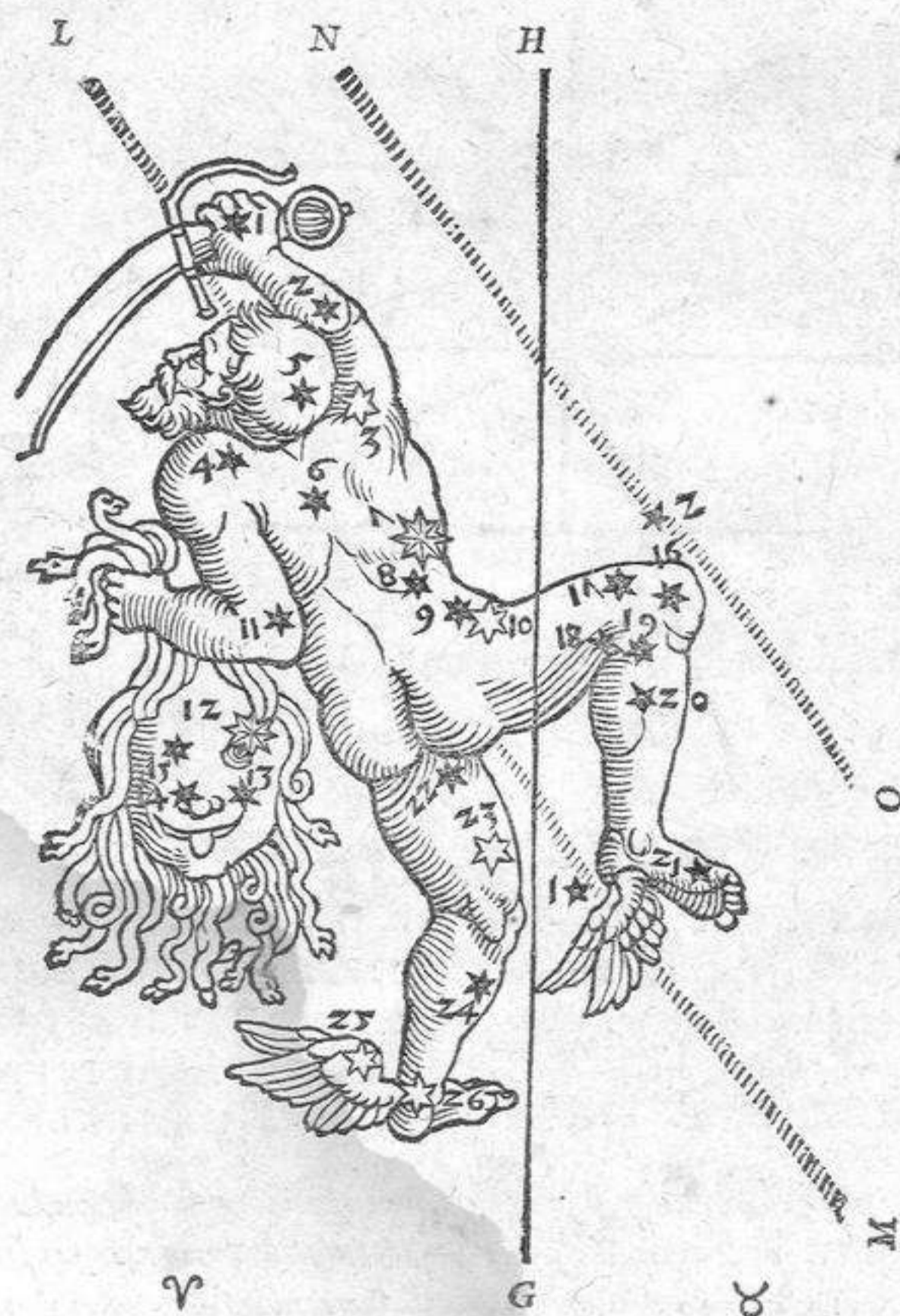
E 5

33 In ventre

33 *In ventre piscis Borealis, in numero assignando à sculptore erratum est cum 53. posuerit pro 25. Exprimitur autem illarum situs quem in cælo habent ipsa figura.*

PERSEVS.

23 EX humero Andromedæ læuo quoque noscere Piscem,
 Qui rigidum celsi suspectat cardinis axem
 Per facile est: vlnæ nam proximus iste sinistræ
 Cæculus erigitur. Quin & vestigia propter
 Persea sub volucris par est tibi quærere forma
 In caput inque humeros rotat ægram machina mundi
 Andromedam: Threici nam sub flabris aquilonis,
 Nititur alato vindex pede, maxima cuius
 Dexteræ mœrentis folium prope Cassiopeiæ.
 Tenditur, ingentique dehinc vestigia passu
 Puluerulenta quasi cano procul aëre pandit.

G. H. LINEA PER VERTICES ZODIACI DVCTA, TOTVM COE-
 LVM DVABVS PARTIBVS AEQVALIBVS DISTERMINANS,
 FINIT ARIETEM, AC INCHOAT TAVRI SIGNVM.

L. M. N. O. TERMINI SVNT LACTEAE
 VIAE CANDORE PERFVSÆ.

PERSEVS, Περσεύς, Andromeda liberator, in manu dextera ensē tenet, id est ἀριστερῶσιν sinistra tenet caput quod à Babylonijs caput Algol, à Gracis γοργόνιον à nostris Gorgonis seu Medusæ caput, & propter infelicitatem perniciemque suam κακοδαίμων dicitur. Videtur autem quod fabula illa qua fertur Medusæ caput gladio abscissum à Perseo, non ab re huic sideri sit accommodata, cum illi, cui iniqua radiatione natali die fulserit, ut veteres tradunt, minetur, eum aut securi aut gladio feriendum esse, aut capite triuncandum.

Habet autem stellas 26. quarum hæc quæ sequuntur insigniores sunt.

- 7 Splendida illa quæ est in dextero latere.
 12 Insignis etiam illa quæ est in capite Medusæ, quod sinistra manu tenet
 05 In sinistri pedis extremitate.
 3 In humero dextero.
 26 Vna ex tribus quæ sunt in dextero latere.
 23 Supra genu sinistro.
 25 In ala sinistri pedis.
 5 In capite.
 16 Vna illarum quatuor quæ in dextero genu consistunt.
 13 Iuxta splendidam illam quæ est in capite Medusæ.

Secunda

Secunda

Tertia

Tertia

Tertia

Tertia

Tertia

Quarta

Quarta

Quarta

Atque ista talem in cælo situm atque complexum tenent, qualis figura exprimitur.

PLEIADES.

24 PLEIADES femoris pariter sub fine sinistri Perseus protollit: locus has habet arctior omnes Connexas. lente facis haud procul istas Ostentat rutili lux sideris, ægra sororum Lumina, nec claro flagrat rubor aureus astro. His genitor, vero si fluxit fabula fonte, Pœnus Atlas, subijt celsæ qui pondera molis, Cælifer, atque humero magnum super æthera torquet. Fama vetus septem memorat genitore creatas Longæuo: sex se rutila inter sidera tantum Sustollunt. septem fert fabula prisca sororum Nomina, sex sese tenui sub lumine reddunt, Electra, Alcyone, Celæno, Taygetéque, Et Sterope, Meropéque, simul famosaque Maia. Prole dei cerni sex solas carmine Mynthas Afferit: Electram cælo abscessisse profundo Obformidatam memorat prius Oriona. Pars ait Idææ deflentem incendia Troiæ, Et numerosa suæ lugentem funera gentis, Electram tetrismœstam dare nubibus orbem, Sæpius obscuris caput ut sit cincta tenebris: Nonnunquam Oceani tamen istam surgere ab vndis, In conuexa poli, sed sede carere sororum: Atque os discretum procul edere destitutam, Germanóque choro sobolis lacerata ruinis, Diffusamque comas cerni, crinisque soluti

E

Monstra-

Monstrari effigiem: diros hos fama cometas
 Commemorat tristi procul istos surgere forma,
 Vultum ardere diu, perfundere crinibus æthram,
 Sanguine sub pingui rutiloque rubere cruore:
 Quin Meropen addit postquam Sisyphæia vincla.
 Et thalamos sæuo fortita est omine diuûm,
 Indignam aëria credunt mage sede fuisse.
 Sic anceps numeri fit fabula, sexque per æthram,
 Vergilias cerni tenet vsus, sed simul omnes
 Arctauere globum: ter in auras angulus exit
 Flammiger, & mixtis Atlantides ignibus ardent,
 Nec tamen est famæ similis vigor, ampla sorores
 Fabula nobilitat: modus ollis parcus, & ignis
 Vix tenui longè face sit spectabilis istas
 Alterno redeunt cum bina crepuscula mundo,
 Seu nox australes adolet cum cærulea flammæ,
 Seu matutinus cum sidera disijcit ortus
 Conuolui cœlo summæ pater annuit æthræ.
 Nec minus arenti cum crine attollitur æstus,
 Et cum cana comas redit anno brumæ rigenti,
 Tempora designant. nam si se gurgite tollunt
 Vergiliæ, curuas in flaua noualia falces
 Exercere dies: si condunt æquore flammæ,
 Tellurem presso proscindere tempus aratro.

Pleades vt supra diximus, alio nomine Vergiliæ appellatæ, in Tauro cernuntur. quare nullam hic earum figuram adijcimus. Dicuntur fuisse Atlantis & Pleones filia, & quod Iouis seu Bacchi nutrices vt testatur quidam fuissent cœli sede remuneratæ fuerunt, & in Tauri dorso collocatæ, ibi continuo saltare & choreas ducere visuntur. Vna autem ex illis cui Electra nomen est, vix cerni potest: quod post Troianorum ruinam mœsta cum sororibus amplius choreas ducere noluerit, sed ab eis discesserit, seque iuxta circulum Arcticum occultarit, ibi sola latitans, non nisi rarissime ac mestissimo vultu apparet & quoniam lucem suam veluti comam quandam spargere videtur Crinita seu Cometa nominatur. Earum etiam vna Maia Mercurij mater est quæ non raro pro omnibus sumitur vt Virgilius in Georgicis de satiatione tritici.

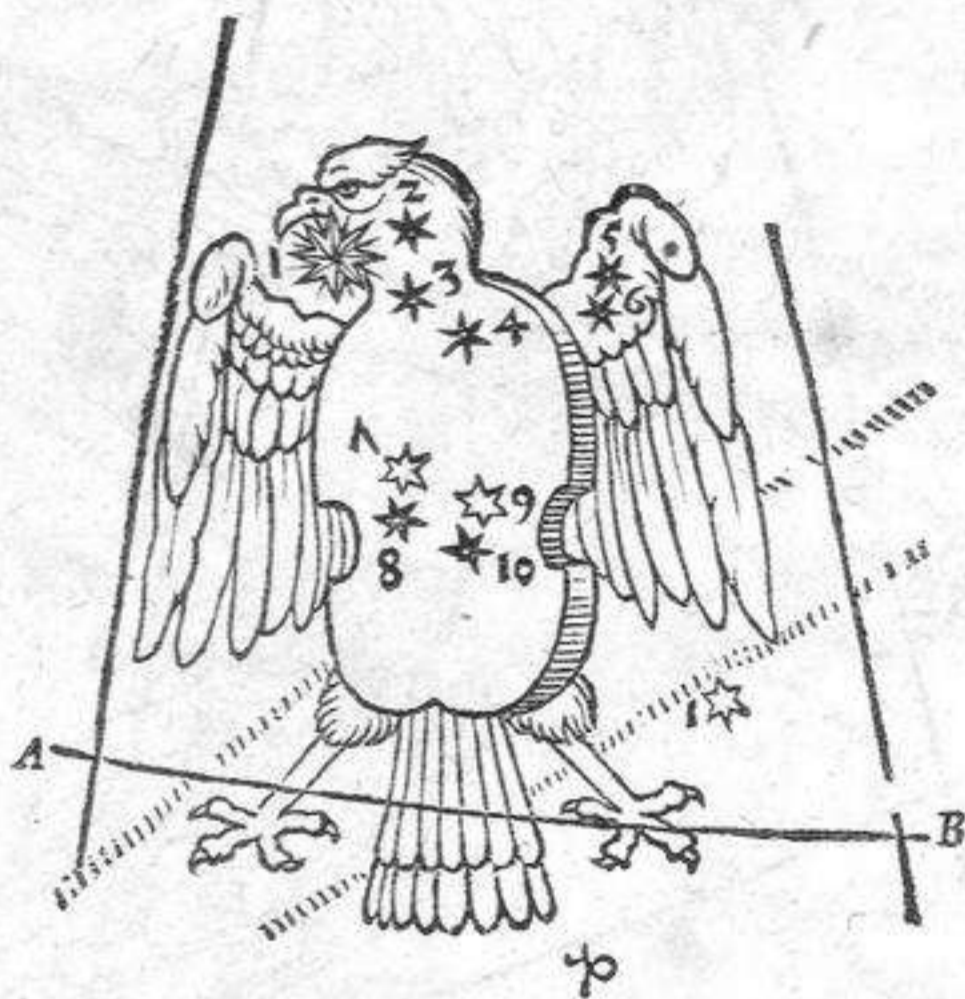
Multi ante occasum Maiæ capere sed illos
 Expectata seges vanis elusit Aristis.

LYRA.

25 EST Chelys illa dehinc, tenero qualusit in æuo
 Mercurius, curua religans testudine chordas,
 Vt Parnasseo munus memorabile Phœbo
 Formaret neruis opifex deus. hanc vbi rursus
 Conuentus superi compleuit pulcher Apollo,
 Orpheæ Pangæo docuit gestare sub antro.
 Hic iam fila nouem docta in modulamina mouit,
 Musarum ad speciem: Musa fatus ille repertor

Carmina

Carmina Pleiadum numero deduxerat: at cum
 Impia Bassaridum carpisset dextera vatem,
 Et deuota virum tegeter Libethra peremptum,
 Intulit hanc cœlo miseratus Iuppiter artem
 Præstantis iuuenis, pecudes qui & flumina vates
 Flexerat: Adnixa quæ semet fidera porro
 Sustollunt, læuum propter Chelys hæc femur adstat.
 Aduolat ast aliud latus Ales, & ore canoros
 Tenditur ad neruos, media est Lyra sede dicata
 Cycneo capiti, & curuo contermina signo.

A. B. TROPICVS CANCRI.

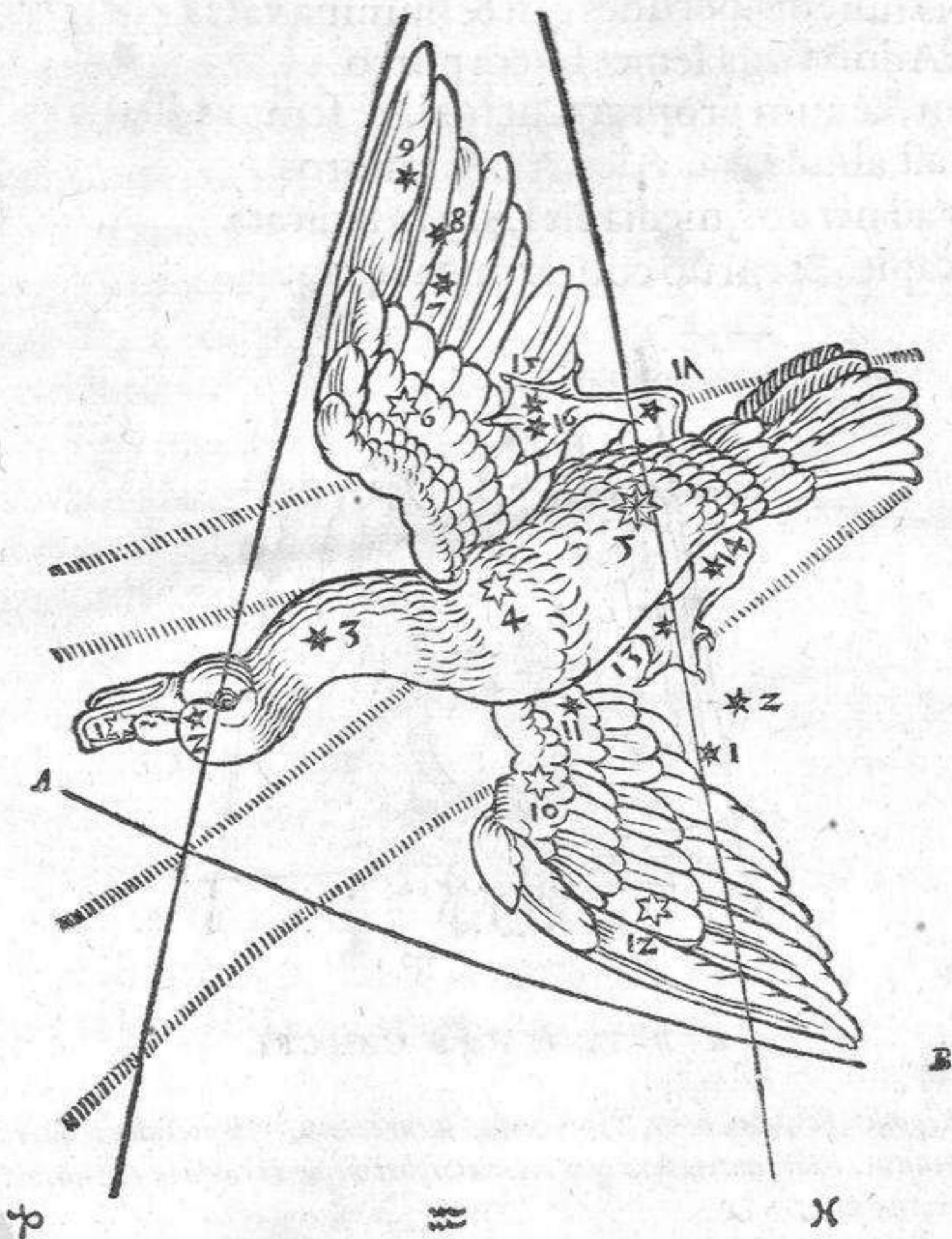
LYRA, $\lambda\upsilon\rho\alpha$ seu, fidicula Chelys, Tympanum, Vultur cadens, Testudo, Falcon, inter Herculem & Cygnum constituitur, habet autem lyra quæ æterna Orphei memoria causa in cœlum sublata est, stellas decem quibus exornatur.

1	Splendida illa in Lyra initio, quæ etiam lyra nuncupatur, hæc illa, est quam supra huc retulimus quæ exuuiis Leonis in imagine Herculis adheret.	Prime
9	In lyra dorso seu in media eius latitudine, quo loco quatuor, efficiunt quadrilateram figuram.	Tertia
7	Altera duarum.	Tertia
2	Vna duarum, quæ iuxta splendidam sunt.	Quarta
3	Altera duarum.	Quarta
5	Vna è duabus quæ sunt in ala dextera Lyra.	Quarta
6	Altera earum.	Quarta
8.10.	Duæ illæ quæ quadratum in lyra dorso faciunt.	Quarta
- Schemate exprimitur illarum situs atque figura quem in cœlo obtinent.

CYCNVS.

26 NANQVE & fidereis Cycnus fecat æthera pennis.
 Donatus cœlo, non claro lucidus astro,
 Sed tamen os flagrans, & guttura longa coruscans,
 Grandibus haud equidem stellis, non his tamen atris
 Obscurisve micat, trahit in conuexa volatum

Perfacilem & dextro latè Cepheida dextram
 Radens remigio, summa ad vestigia læuam
 Declinatur Equi: sic magno præpes Olympo
 Subuehitur, subit occidui sic marmoris vndas.

A. B. CIRCVLVS TROPICI CANCRI.

Olor auis ðgvis vel uuvos Gallina, Cygnus, latè patentès expandit alas: sinistram vsque ad collum Draconis: dextrã, ad sinistrum pedem Vegasi equi, capite contingens Vulturis cadētis alam dextram. Sunt autem in ipso Cygno stella 17. è quibus præcipua, magisque splendida, sunt ista sequentes.

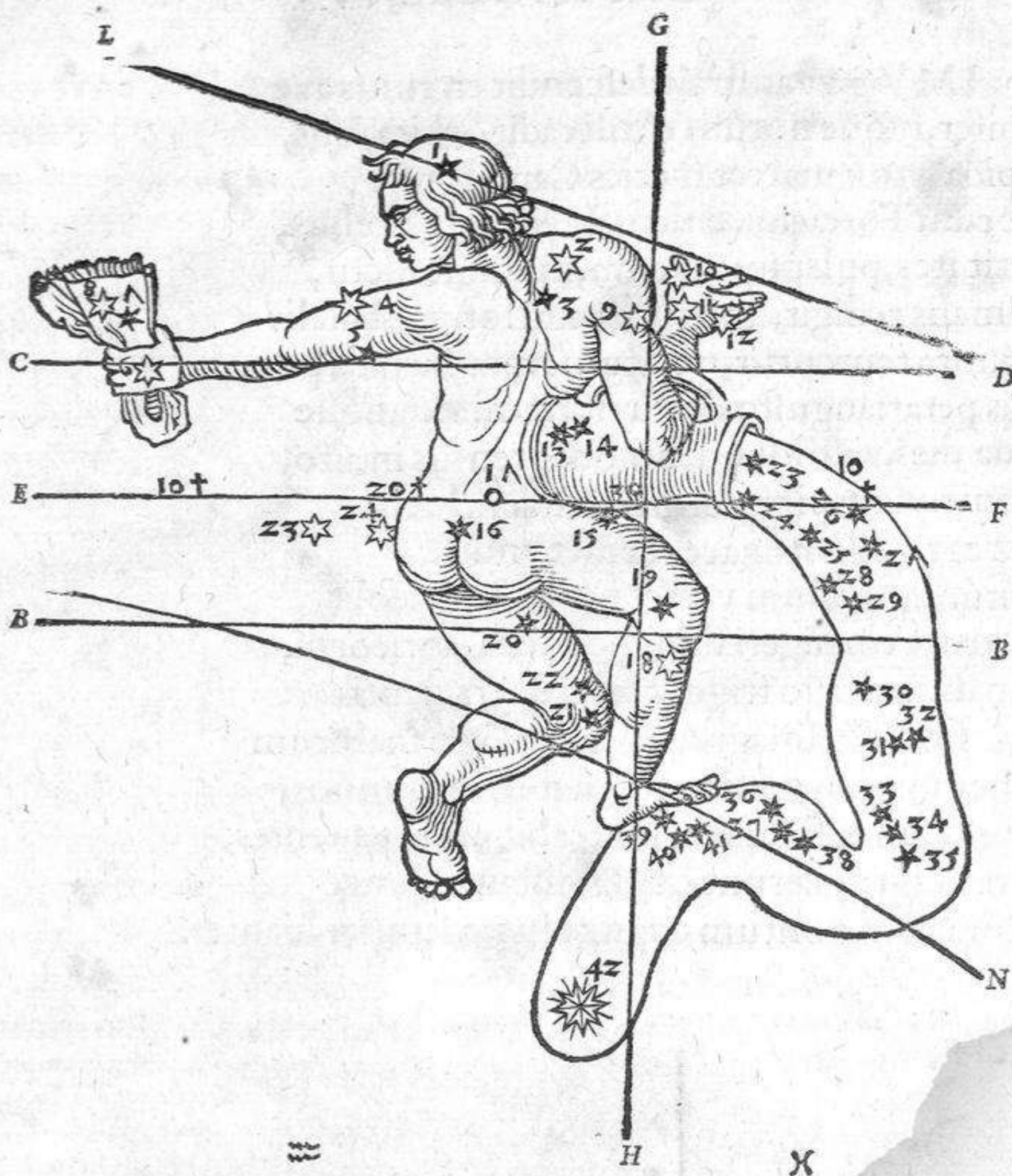
5	Splendida illa quæ in eius cauda consistit, vna videlicet earũ quinque; ex quibus crux cõstituitur. Secun.	
1	In extremo capitis, rostro scilicet.	Tertia
12	In dextera ala flexu.	Tertia
4	In pectore vna earum quinque.	Tertia
6	In sinistra ala.	Tertia
10	In dextera ala.	Tertia
7.8.9.	In extremitate sinistra ala.	Tertia
15.16.	In sinistro pede.	Quarta
13.14.	In dextro pede.	Quarta

Monstratur autem earum situs quem in cælo habent schemate præsentì.

AQVARIVS.

27 NAM post Cornipedem flagrant duo sidera Pisces,
 Pisces Bombicij: caput autem subter equinum Laome-

Laomeduntiadæ se dextera tendit ephebi.
Ipse dehinc longos insignis Aquarius artus
Adstat ad hirsuti caudam pulcher Capricorni.

A. B. ET C. D. LIMITES AC TERMINI ZODIACI E. F. ECLIPTICA
L. D. AEQVATOR. B. N. TROPICVS CAPRICORNI.
G. H. LINEA, INCHOAT PISCIVM SIGNVM, ET
TERMINAT AQVARIIL.

Aquarius ὁ ἄστρος Ἰαννῆς, Non desunt autem qui putent *Aquarij* signo, Deucalionem significari & continua aquae effusione maximū illud Diluuium exprimi, quod suo tempore fuisse legimus, manū sinistram fere ad caput *Capricorni* extendit, capite attingit caput prioris equi. In dextero latere tenens vrnā, effundit aquam quae multis stellis vsque in piscem cadit sidus Australe quod pedibus attingit. Illius stella omnes sunt 42. inter quas non nisi istae clariores apparent.

- 42 In extremitate aquae effusa, illa nempe splendida quae est iuxta os piscis Australis.
11 Vna illarum trium quae sunt in dextera manu.
6 In sinistra manu.
8 In vicina & contigua parte sinistra manus.
2 In dextero humero.
9 In dextero brachio.
4 In brachio sinistro.

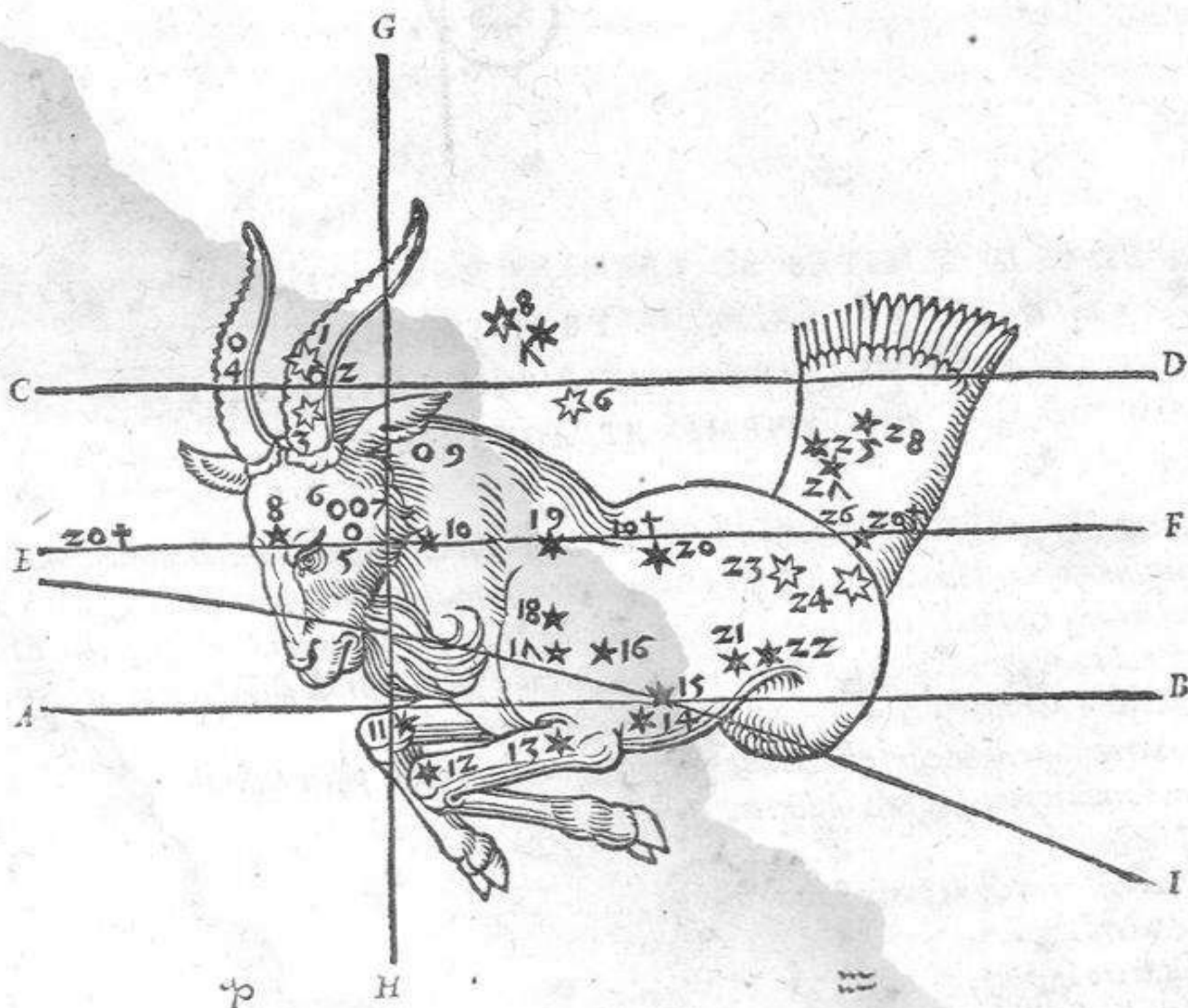
Prima
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia

E 3

18 Sub genu

CAPRICORNVS.

28 IMVS vt australi descendit circulus axe
Signifer, inque notum rutili cadit orbita solis,
Hispidâ fetosi marcet species Capricorni.
Huc cum Threicio veniens à cardine Phœbus,
Vertit iter, pulsusque deum, mirabile dictu,
Brumalis redigit, non tum mihi longa phaselis
Aequora tententur, non tum freta turbida pinu
Quis petat: angusto decurrit tramite nanque
Parua dies, vastoque dehinc deprensus in alto,
Nequicquam pigræ clamarit sidera lucis:
Interea totis notus acer sæuiet vndis,
Excitumque salum verret notus aurea solis
Cum rota cornigeri fidus pepulit Capricorni,
Tum dirum cælo frigus redit: aspera nautis
Tunc sunt fluctuagis: tamen isti sæpe malorum
Immemores, agitant totos in fluctibus annos,
Mergorum & focæ similes, trahit vnda pauentes,
Ac retrahit: quærunt oculis distantia longè
Littora, & in pontum cogunt lucra semper hiantes.

A. B. C. D. LIMITES AC TERMINI SVNT ZODIACI E. F. ECLIPTICA G. H. LINEA, FINIT CAPRICORNI SIGNVM, ET INCHOAT AQVARIIL. E. I. CAPRICORNI TROPICVS.

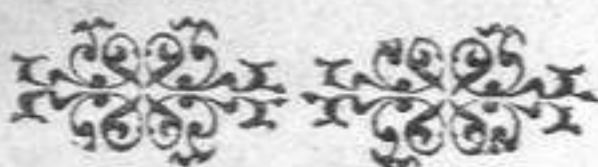
CAPRICORNVS $\alpha\gamma\omega\acute{\nu}\epsilon\gamma\omicron\varsigma$ pedibus proiectis extra signiferum, capitis anteriori parte imisso ad Sagittarim, pingitur. Eius stella sunt in vniuersum 28. quarum precipua sequuntur.

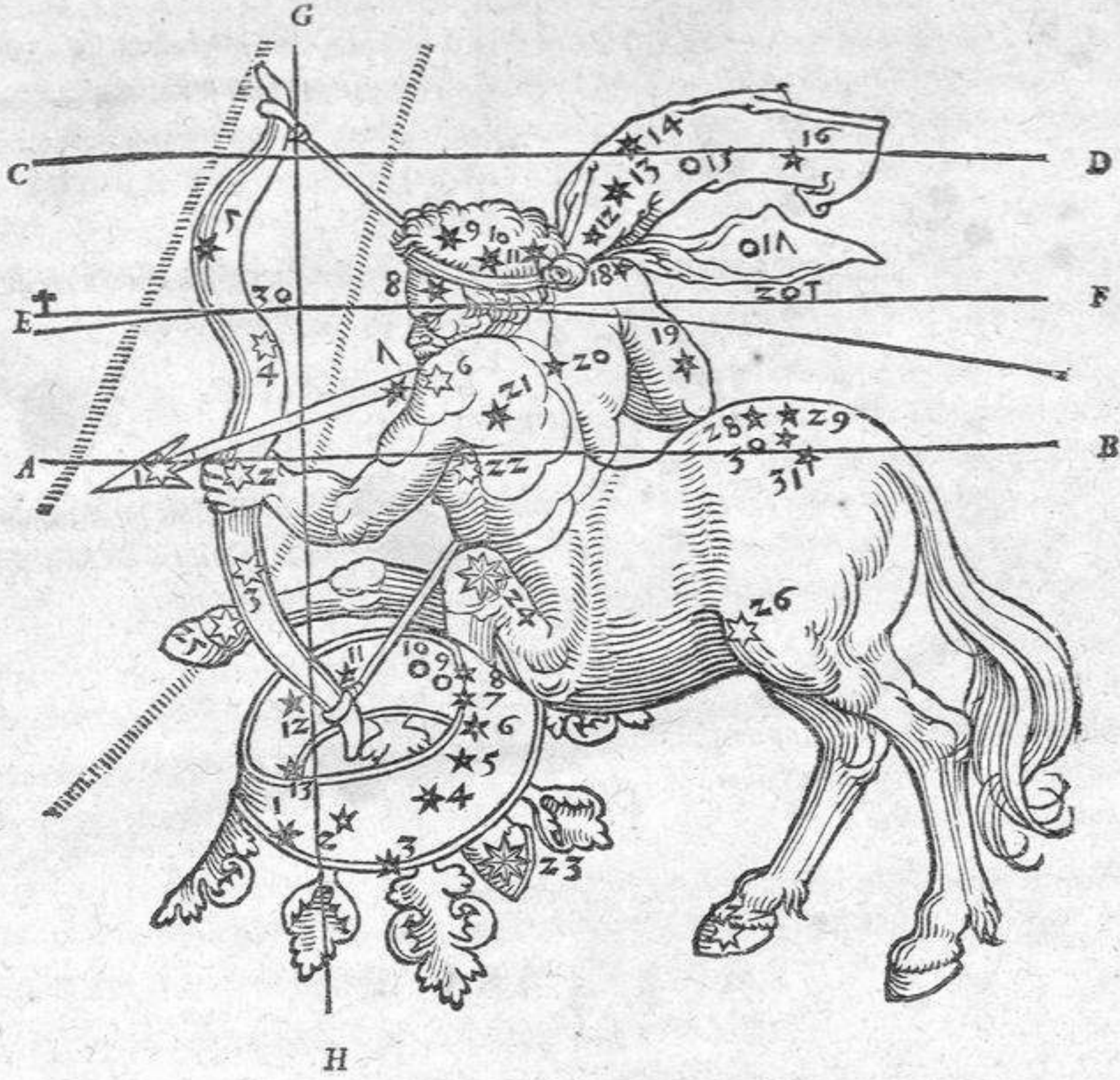
1	Vna duarum quae in cornu dextero existunt.	Tertia
2	Alterae earum quae Boreali zodiaci termino continetur.	Tertia
23	Vna duarum quae sunt in cauda principio.	Tertia
24	Alterae earum quarum etiam paulo ante mentionem fecimus, haec enim illae sunt quas tanquam informes in vicina parte Aquari herere cernimus, quod & numerus eo loco stellis ascriptus declarat, qui in hac figura idem est. Sic & hoc loco quae ascribuntur, referimus ad manum sinistram Aquarij.	Quarta
12	In sinistro genu.	Quarta
17	In pectore.	Quarta
19	Vna duarum quae sunt in spina dorsi.	Quarta
14	Vna duarum quas sub ventre habet.	Quarta
28	In cauda extremitate.	Quarta

Earum situs quem in caelo habent ex figura erit petendus.

SAGITTARIVS.

28 PAR metus ex pelago tibi sit quoque, sole Sagitta
 Cum leuis adflatur, cum lux in arundine flagrat,
 Ignis mundani cum tela extrema coquuntur.
 Cumque Sagittiferi torret vapor aureus Arcus.
 Tum quoque si piceam spectaris surgere noctem
 Informem tetrus tellurem ut vestiatur alis,
 Littus ama, fuge solers caerulea tegmina noctis,
 Exitiumque sali, rabidique pericula ponti
 Anteueni, iam solue memor vaga carbasa malo,
 Iam prolixarum iacet rigor antennarum.
 Mensis at infauti vel duri sideris index
 Scorpius exoriens sit tempore noctis adultæ.
 Huc matutino veniens procul æquore caelum
 Exigit è pelago, telum trahit vltima cauda.
 Cunctatur pigro post tergum sidera iuxta,
 Arcitenens tardos et gurgite liberat artus.
 Tum Cynosura et iam maturæ in tempore noctis
 Altius in boream sustollitur, abditus autem
 Orion redeunte die, tum brachia Cepheus,
 Protentâsque manus, mediâque immergitur aluum.

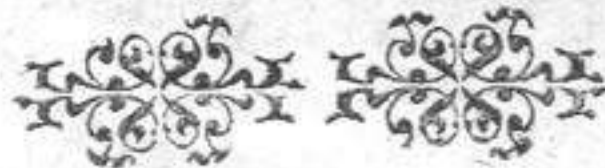
A. B. C. D. LIMITES AC TERMINI ZODIACI E. F. ECLIP-
TICA. G. H. LINEA INCHOANS CAPRICORNI SIG-
NVM, ET TERMINANS SAGITTARII
DODECATEMORIVM.

SAGITTARIVS, τοξότης, Arcitenens, cuius pectus cum capite & cum dimidio arcus, sunt in zodiaco, cetera sub ipso zodiaco apparent, numero stellarum copiosus est, cum & Corona qua prioribus pedibus adiecta est hoc sidus exornet $\Sigma\epsilon\Phi\omega\upsilon\sigma\ \nu\omicron\tau\iota\omicron\varsigma$ dicta. stella autem quibus in vniuersum cōstat sunt 31. sed inter eas non nisi ista sequentes aliquantulum splendere visuntur.

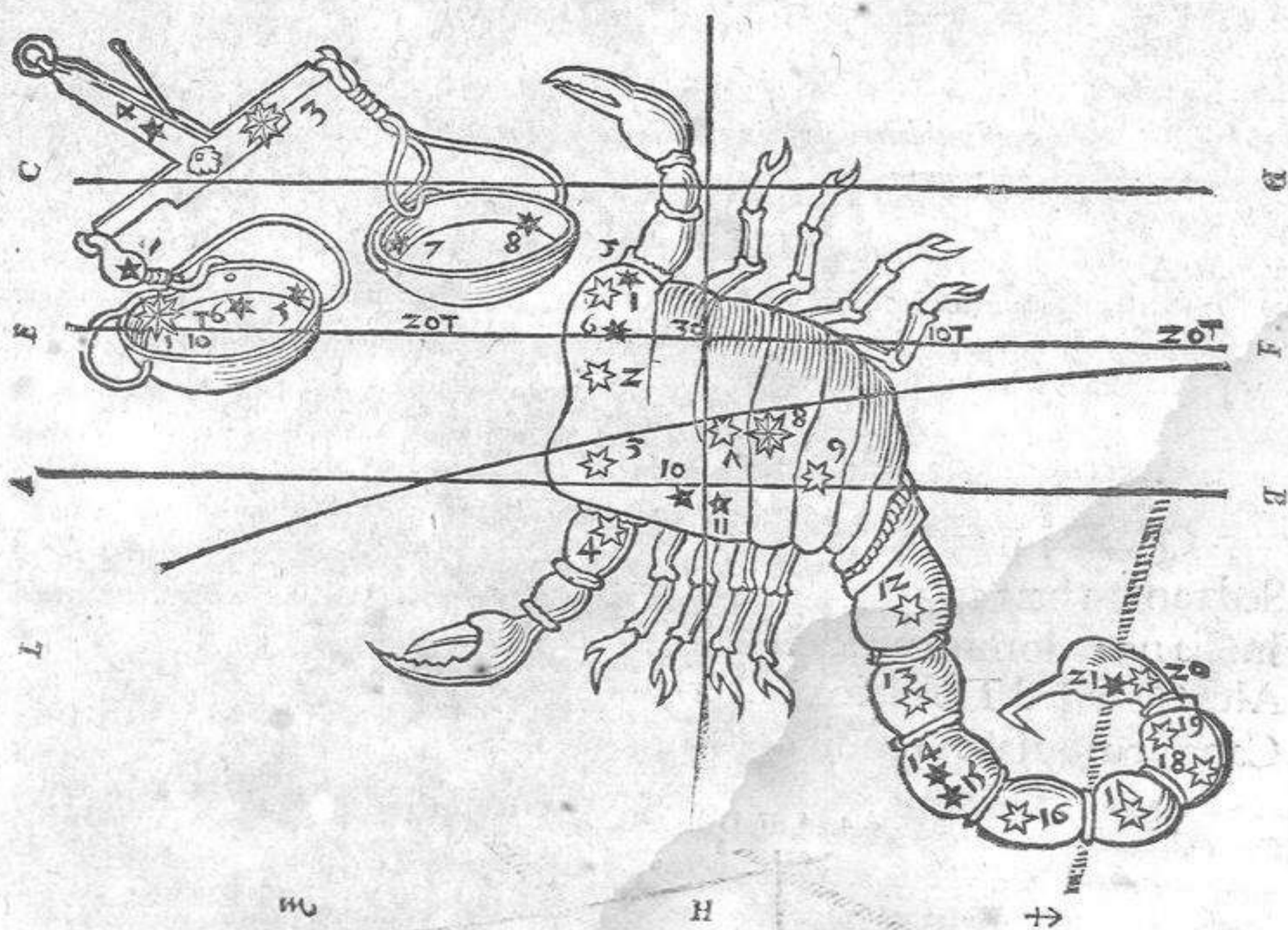
23	In calcaneo sinistri pedis anterioris scilicet, in vicina & contigua parte Corona harena.	Secunda
24	In genu sinistro, inter hanc & superiorem, Corona interiecta est.	Secunda
1	In sagitta ferrato acumene.	Tertia
2	In sinistra manu qua arcum tenet.	Tertia
3	In ea arcus parte qua in Austrum proclinat.	Tertia
4	In illa parte arcus qua septentrionem respicit, in vicina & contigua Ecliptica sede.	Tertia
6	In humero sinistro.	Tertia
22	In latere sinistro.	Tertia
23	In dextro calcaneo anterioris pedis.	Tertia
27	In pede dextro posteriori.	Tertia
26	In femore sinistri pedis posterioris.	Tertia

Inter Australem piscem, & caudam, eiusdem magnitudinis quedam stella conspiciuntur in caelo, eas ad caudam Sagittarij referre licebit.

Exprimitur autem situs earum quo sese in caelo amplectuntur ipsa figura.

Antiqui illi Astrologi, qui Zodiacum primi in duodecim partes secuerunt, singulis ijs partibus animalis cuiuspiam nomen imposuerunt, seu quod stellæ quæ eo loco essent, aliquam eorum animalium formam exprimerent: aut quod earum natura vis atque efficacia, aliquam cum ijsdem affinitatem haberent: siue etiam vt immortalis hoc modo redderent alicuius memoriam, qui aliquid præclare hic in terris gessisset: quod vt commodius facere possent ex multis stellis quæ in quaque Zodiaci parte essent, eas assumentes, per quas figura quam ipsi volebant aptissimè fingetur, Cum autem in hac Zodiaci diuisione animaduertent Scorpij figuram tantam esse, vt duarum partium Zodiaci spacium occuparet eam in duo signa diuiserunt, & ex prioribus eius stellis aliud signum formantes, illud, libram nuncupauerunt, siue quod libræ persimilem figuram referat, siue etiam quod vbi sol ad eius initium peruenit diem nocti æqualem, ac si certa statera libraret, efficiat. quod autem ex posterioribus efformatur stellis Scorpioni destinatum est. Quemadmodum itaq; veteres vnum signum volunt duplici tamen astrissimo exornatum: eandem rationem in figura constituenda obseruare voluimus, quam adijciendam esse putauimus etiam si ipse auctor nullam vel exiguam horum signorum mentionem faciat. In decorum enim esset dum signa Zodiaci primum locum inter Phenomena obtineant omnia non explicare, & partim ea figuris proponere, partim negligere. Explicabimus primum eo ordine, quo hæctenus consueuimus primas Scorpij partes quibus libræ signum adheret, deinde, Scorpij quæ eam sequitur imaginem.

A. B. C. D. LIMITES AC TERMINI SVNT ZODIACI, E. F. ECLIP-
TICA G. H. LINEA, INCHOANS SAGITTARIVM ET TER-
MINANS SCORPIONEM, F. L. TROPICVS HY-
BERNVS QVI ET CAPRICORNI DICITVR,

Libra Chela χηλαι. Veteres Chelas brachia Scorpij vocarunt, alias dicitur ξυγος siue Iugum, Sunt autem librae stella, quæ ex Scorpio mutuatur octo, quarum præcipua sunt ista.

F

3 In eius

- 3 In eius parte oris Scorpij, qua Septentrionalior est, prope trutinam hærens.
 - 1 In Australi parte Scorpionis, in ipsa ecliptica, qua eius alteram lancem constituit.
 - 2 In initio chordæ, qua Australis lanx suspenditur.
 - 6 In australi lance.
 - 8 In Septentrionali.
- Exprimitur vt in cælo sunt sit a, figura ipsa.

Secunda
Secunda
Quarta
Quarta
Quarta

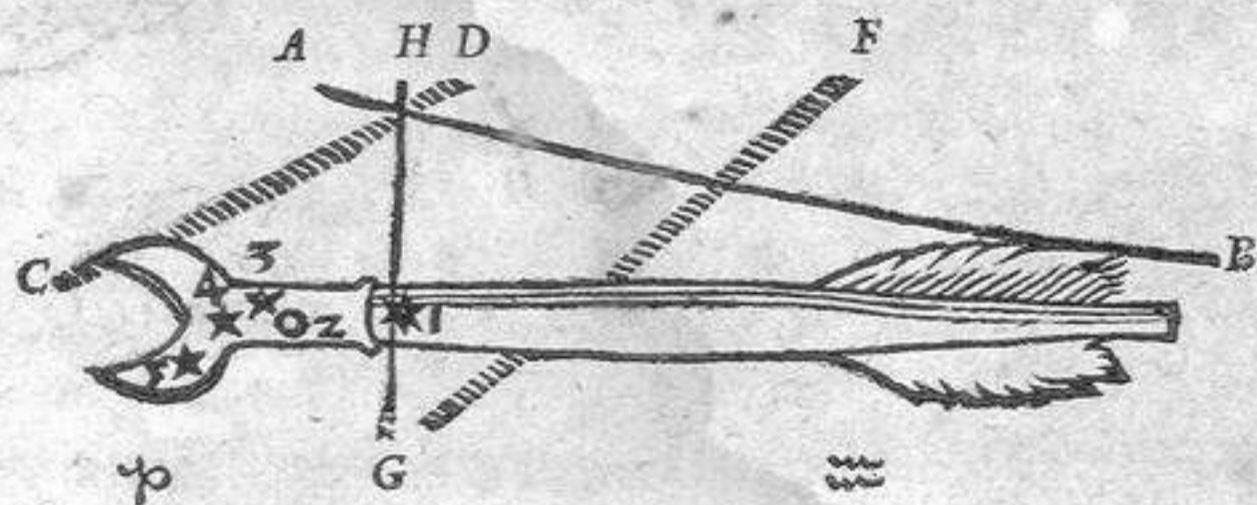
SCORPIVS εὐόπιος, Cauda eius longe extra Tropicum Capricorni progrediens, vsque ad fidus australe, quod dicitur Ara. Galaxia se quoque in fine inserit. Qua occasione Scorpius in cælum venerit ex sequentibus liquet. Orion ex Iouis, & Mercurij, & Neptuni, vrina natus, vbi adoleuisset venator egregius euasit, ac cum in ea arte diu multumque fuisset exercitatus, neque reperirentur qui cum eo possent conferri, gloria quadam cupiditate motus, se valde iactabat, ac nullum posse animal tam ferum ex terra generari dicebat, quod nõ sua venãdi peritia veller interficere. Qua de causa, irata terra, Scorpiũ produxit, cum quo decertans Orion superatus est et occisus. Iupiter autem vt quid de nimia audicia nocumento sentiret aliquod signum posteris relinqueret, Scorpium victorem ad sidera euexit, & stellis pluribus ornauit, præter eas quas Libram constituere diximus. E quarum numero præcipue sunt hæc quæ sequuntur.

- 8 Media illarum trium quæ in eius corpore mediocriter splendent, quæ Scorpij cor nuncupatur lucida & magis rutilans existens, Græcè αὐτῶνς dicta.
 - 9 Altera predictarum trium quæ in eius corpore sunt.
 - 7 Tertia harum quæ magis ad Libram accedit.
 - 2 Vna ex tribus quæ sunt in eius fronte, illa scilicet, quæ ecliptica ab Australi parte adhæret.
 - 1 Altera harum quæ à parte Boreali est.
 - 3 Tertia ad Austrum proclinans, terminum Zodiaci prope contingens.
 - 12 In primo Caudæ spondilio.
 - 13 In secundo.
 - 14.15. In tertio.
 - 16 In quarto quæ quasi incidere videtur in galaxia contactum.
 - 17 In quinto hæc cum sequentibus Galaxiam occupat.
 - 18 In Sexto.
 - 19 In eodem.
 - 20 Ea quæ extremam caudæ præcedit.
- Exprimuntur autem vti in cælo sunt & se mutuo amplectuntur, schemate præsentis.

Secunda
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia
Tertia

SAGITTA.

QVIN norunt alia superũm conuexa Sagittam:
Sed tamen hæc arcu tereti caret, in scia nerui:
In scia nam domini est: cælum super aduolat ales,
Ales Olor, sed Threicio conterminus axi,
Cana pruinofas extendit colla sub Arctos.

A. B. TROPICVS CANCRI C. D. F. G. EXTREMITATES
LACTEAE VIAE SVNT. G. H. LINEA. PER AQVA
RII INITIVM TRANSIT.

SAGITTA

SAGITTA, ὄϊσος, Telum, Damon meridianus, hac voce Galaxiam aliquos appellasse testatur Schemerus, in cuius splendidissima parte hoc Telum cernitur. Est prope alam dexteram Vulturis volantis, atque illud Telum refert, quo Hercules ut Prometheus ad Caucasum montem alligatum è vinculis atque cruciatibus liberaret aquilam, eius viscera dispascentem interemit. Hac Sagitta deinde in memoriam tantæ virtutis, quæ in Hercule apparuisset, ad cælum euectæ est, & stellis quinque exornata: quæ iam sequuntur.

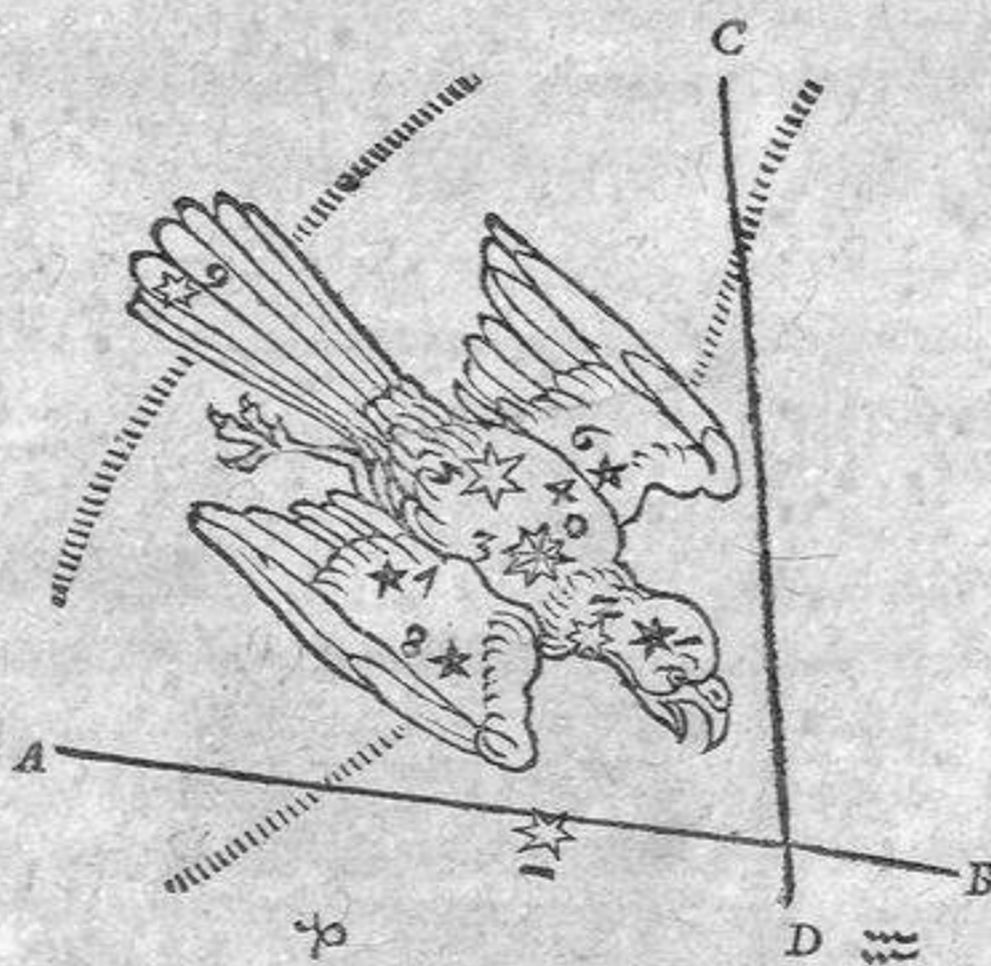
- 1 In Sagitte illa parte quæ ferro iungitur, quæ in linea incidit.
- 2 Quæ vicina est priori in acumine existens ferreo.
- 3 In præcedentis eius vicina parte.
- 4 Quam proxime huic accedens, quæ tres, linea recta coniunguntur.
- 5 Est & minuta quantitatis alia vix conspicua.

Quarta
Quinta
Quinta
Quinta
Sexta

Figura situm declarat.

AQVILA

29 ARMIGER hanc etiam Iouis aduolat, arbiter ignis Aetherij, sed membra minor: procul hic tamen alto Cùm redit à pelago, & mouet in conuexa volatum, Fine tenebrarum, summæque in margine noctis, Spumofum latè mare subruit, omnia cæli, Omnia terrarum mox flabra procacia verrunt.

A. B. AEQVATOR, IN CVIVS VICINA PARTE HAERET AQVILA.
C. D. LINEA TERMINANS CAPRICORNVM.
ET INCHOANS. AQVARIVM.

AQVILA, Merops, ἄετος Vultur Volans, iuxta æquinoctioalem sita, qua parte Galaxia transit ad Sagittarium. Hac non illa est Aquila quam paulo ante Promothei Iecur atque intestina depositam & ab Herculis Telo interemptam diximus: sed illa quæ Ganymeden rapuit & ad cælum transtulit. Fuit enim hac avis præ cæteris omnibus Ioui dilectæ, solaque aduersus Solis radios apertos oculos intentè tenere potest. Aquilam igitur ob expetitam hanc prædã quã illi attulit cælesti sede adherere voluit, et stellis nouè decorare.

- 3 Media illarum trium lucidæ in πετοχρῆνος Aquila, siue ἄετος dicitur. Arabica Alkair. Secunda
- 2 Illa quæ in collo heret vna ex tribus dictis. Tertia
- 5 Tertia harum quæ ad caudam proclinant. Tertia
- 1 In capite. Quarta
- 6 In fine caudæ. Tertia

Illæ quæ paulum ab Aquila distat numero 1. notata est in capite Antinoi.

Figura monstrat earum in cælo positionem.

DELPHIS.

50 TVM curuus caudam subit inter sidera Delphis,
 Dux Neptune tui quondam super æquor amoris.
 Hic iam detrusæ in latebras procul Amphitrites,
 Arduus occiduos humeris vbi sustinet axes.
 Pleiadum genitor, perruperat hic vagus omni
 Gurgite dilectam domino maris vltimo ab orbe.
 Mollis dorsa tulit: breue signo corpus in astris,
 Et super auritum ponto surgit Capricornum:
 Hic medios artus teter stupet, altera porro
 Quatuor illustrat facibus rubor aureus, atque
 Bis gemino discreta situ micat ignipotens lux.
 Omnia quæ soli & rigido interfusa aquiloni
 Aetheris incurui moles rotat, inque frequentes
 Occasus ortusque trahit moderator Olympi,
 Sunt digesta mihi, quæ rursus limite abúsque
 Sese Hyperionio, pluuiialis concaua in austri
 Dimittunt, tetram donec notus ambiat æthram,
 Dicere Romuleo connitor carmine solers.

A. B. TROPICVS CANCRI. C. D. AEQVATOR A. C. LI-
 NEA. TERMINANS SIGNVM CAPRICORNI
 ET INCHOANS AQVARIJ.

DELPHINVS, $\delta\epsilon\lambda\phi\iota\nu$ intra Vulterem & Equum minorem occupans spacium, caudam depri-
 mens ad aequatorem, caput erigens ad Tropicum, sed tamen nonnihil depresso versus Pegasus. Dupli-
 cem causam reddunt quod Delphinus in caelum sublatus sit: prima est eorum qui asserunt Neptunum

olim Amphitriten adamasse, cumque sibi coniugio iungere niteretur, illam, quæ perpetua virginitate viuere deceruisset fuga Atlantem montem petiuisse, in extremis videlicet occidentis partibus. Postea vero Neptuno diuersos homines ablegante, vt inuestigarent quonam illa terrarum peruenisset solum Delphinum piscem, aut vt alijs placet, hominem quendam Delphinum nomine, illam inuenisse, ac persuasisset etiam ei vt secum rediens Neptuno nuberet. Cuius rei causa istali nuptiarum apparatui præfectus deinde etiam in cælum translatus fuerit. Altera eorum est, qui putant Arionem musicum illum excellentissimum, cum olim mare iuxta Siciliam traiceret, ac secum ingentem pecuniam ueheret, quam diuersa loca peragrans iucundissima lira suæ cantu meruerat aduertisse periculum sibi à nautis atque famulis impendere: qui dicerent satius esse, opibus illis inter se diuisis, dominum in mare præcipitem dare quam perpetua seruitute premi. Itaque cum sibi insidias ita structas esse vidisset, petiuisse ab ijs, vt sibi morituro tantum temporis concederent quo veluti Cygnus exequiis sibi ipsi canere & ex suauissimo lira suæ cantu, vltimam voluptatem precipere posset: cumque id ei fuisset concessum tam dulce melos cecinisset in suum obitum, vt eius suauitate moti Delphini ad audiendum vnde quaque accesserint: cantuque finito super eos, tamquã ad vltimum suæ vitæ refugium prosiliisse, & per vnum ex illis qui tergum ei sponte porrexerat, ad tenarum littus fuisse aduectum. hanc Arionis fabulam & plura alia quæ ipse vera esse contendit, narrat Plinius de Delphino. Hac occasione antiqui Astrologi locum Delphino inter sidera tribuerunt eumque stellis 10. ornarunt.

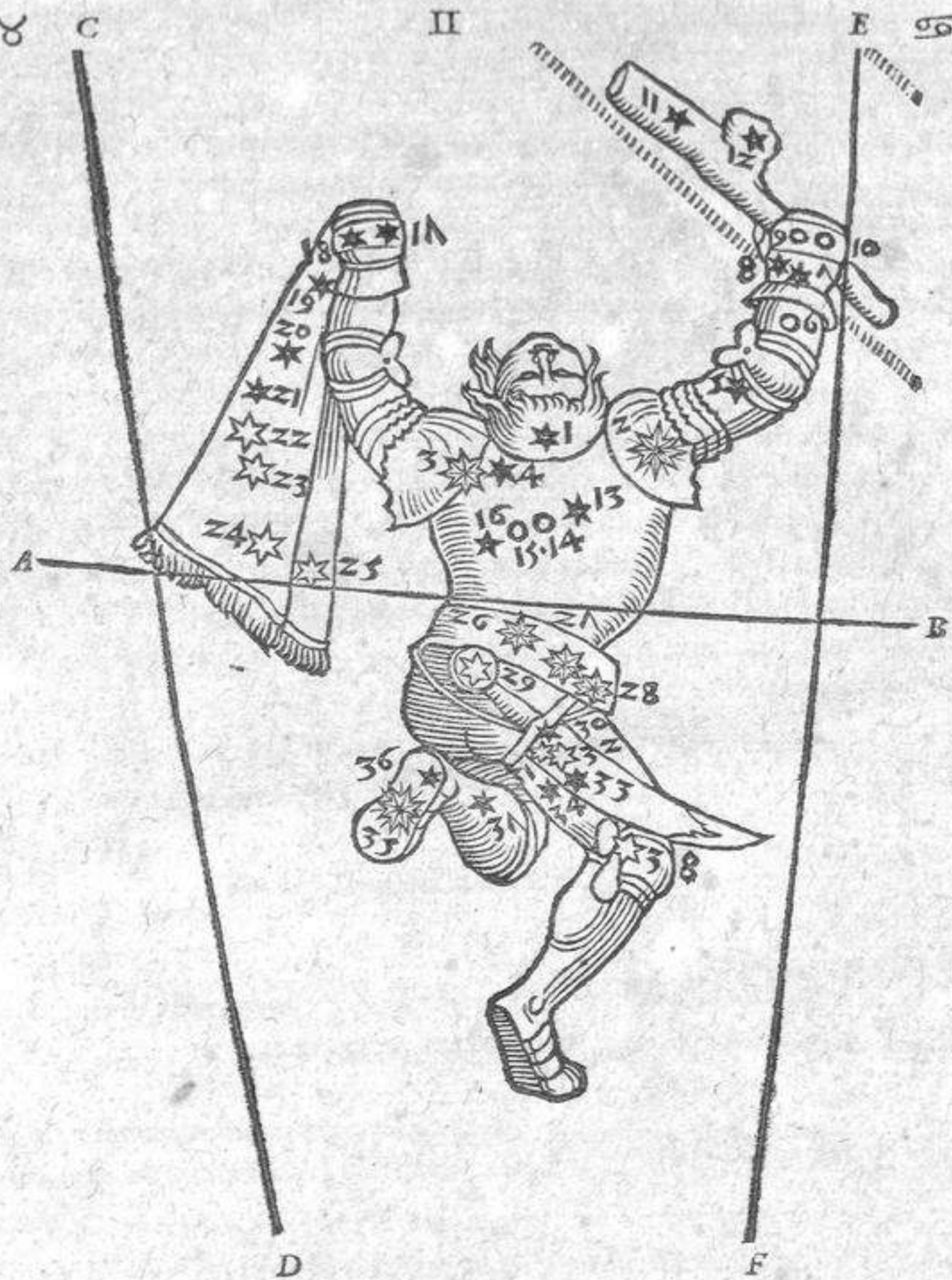
7	Illa quæ in eius capite fulget.	Tertia
6	Huic quæ proxime adheret in ventre existens.	Tertia
5	Alteræ earum	Tertia
4	Tertia earum quæ iuncta duabus præcedentibus, triangulum facit.	Tertia
3	Illa quæ caudam respicit.	Tertia
2.3.	Aliæ duæ quæ huic coniunguntur.	Tertia

Quarum situs vti in cælo sunt dispositæ, ipsa figura exprimitur.

De Delphino hæc Plinius libro 9. cap. 8. ex quibus non immerito cælum occupare Delphinum colligitur, cum primum locum inter beluas marinas habeat. Velocissimum omnium animalium nõ solum maris norum Delphinus: sed ocior volucre: acrior telo: ac nisi multum infra rostrum os illi foret medio pene in ventre: nullus piscium celeritate eius euaderet. Sed affert morem prouidentia natura: quia nisi resupini atque conuersi non corripunt quæ causa præcipue velocitate eorum ostendit. Nam cum fame concitati fugientes in vada ima persecuti piscem diutius spiritum continuere: vt arcu emissi ad respirandũ emicant. Tanta vi exiliunt, vt plerunque vela nauium transuolent vento. Agunt vere coniugia, pariunt catulos 10. mense, æstiuo tempore. Interdum & binos nutriunt vberius sicut Balena. Atque etiam gestant fœtus in infantia infirmos. Quinetiam adultos diu comitantur magna erga partum caritate. Adolescunt celeriter. 10. annis putantur ad summam magnitudinem peruenire. Viuunt & tricenis. Quod cognitum præcisa cauda in experimentum. Abduntur tricenis diebus circa canis ortum occultanturque incognito modo. Quid eo magis mirum est, si spirare in aqua nequeunt. Solent in terram erumpere incerta de causa. Et statim tellure tacta moriuntur: multoque ocius fistula obturata. Lingua est his contra naturam aquatiliu mobilis, breuis atque lata, haud differens suillæ. Pro voce gemitus humano similis, dorsum repandũ, rostrum simum. Quæ de causa nomen simonis omnes miro modo agnoscunt, malunt quæ ita appellari. Delphinus non tantũ hominis amicum animal, verum & musica arte mulcetur symphonie cantu & præcipue Hydraulisono. Hominem non pauescit vel alienum. Obuiam nauigijs euenit. Alludit exultans, cerrat etiam, & quamuis plene præterijt vela.

ORION.

31 SVBTRAHIT obliquo quæ sese circulus orbe
Signifer, in boream australes egerit vmbas:
Vt medij iam mole polifera pectora Tauri,
Suscipit Orion: neque quisquam nocte serena
Transierit, celso latè se cardine pandit,
Auratũque rubens dimittit balthæus ensem.

A. B. AEQUATOR CUI MEDIO CORPORE INHAERET ORION. C. D. LINEA, TERMINAT TAURI SIDVS ET INCHOAT GEMINORVM. E. F. DISTINGVIT GEMINOS A CANCRO.

ORION, $\omega\rho\rho\iota\omicron\upsilon$, qui veteribus latinis *Virgula* seu *ligula* est, recentiores *sublimarum* & *fortissimum* nominarunt. huius mentionem fieri in sacris literis docti iudicant, cum per בְּסִיל Orionem, vnde & mensem בְּסִיל denominatum volunt intelligant. vnde haud dubijs argumentis colligi licet stellarum observationem Phenicibus à sanctis patribus post diluuium, velut per manus traditam esse, Phenicis haec apud graecos latius propagasse: vt ita coelestium rerum admirandam cognitionem acceptam ferre debeamus sanctis patribus. Orion sinistra sua, ad Tauri cornua erecta, in qua viridem pannum tenet dependentem cum aliquot stellis, dextra vsque ad Geminos eleuata consistit, pes dexter pertingit vsque ad Leporē qui iuxta Capricorni Tropicum collocatur. Ensis iuxta pendens affixus Orioni, aliquot stellis constat, in dextra manu clauum tenet.

Imago autem Orionis constat stellis 38. sed inter omnes praecipuae sunt istae quae sequuntur.

2	Rubescens quae in dextero humero resulget.	Prime
35	Splendida illa quae est in sinistri pedis extremitate.	Prime
27	Media illarum trium splendidarum quae sunt in cingulo.	Secunda
26	Altera harum quae aequatori magis vicina est.	Secunda
28	Tertia earum quae magis proclinat in Austrum.	Secunda
3	Illa quae in sinistro humero haeret.	Secunda
22	Vna ex quatuor quae sunt in panno viridi quem alij <i>Clypeum</i> . vocant.	Tertia
23	Altera earum quae magis ad aequatorem accedit vicina superiori.	Tertia
24	Tertia quae aliquantulum distat à superiori.	Tertia
25		Quarta

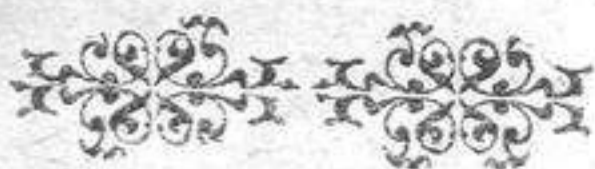
25	Quarta qua cum superiori in ipso aequatore haeret.	Tertia
29	In gladij Manubrio.	Tertia
31	In vagina initio ubi gladium recunditur.	Tertia
32	Altera earum qua in eodem conspicitur.	Tertia
38	In genu dextero.	Tertia

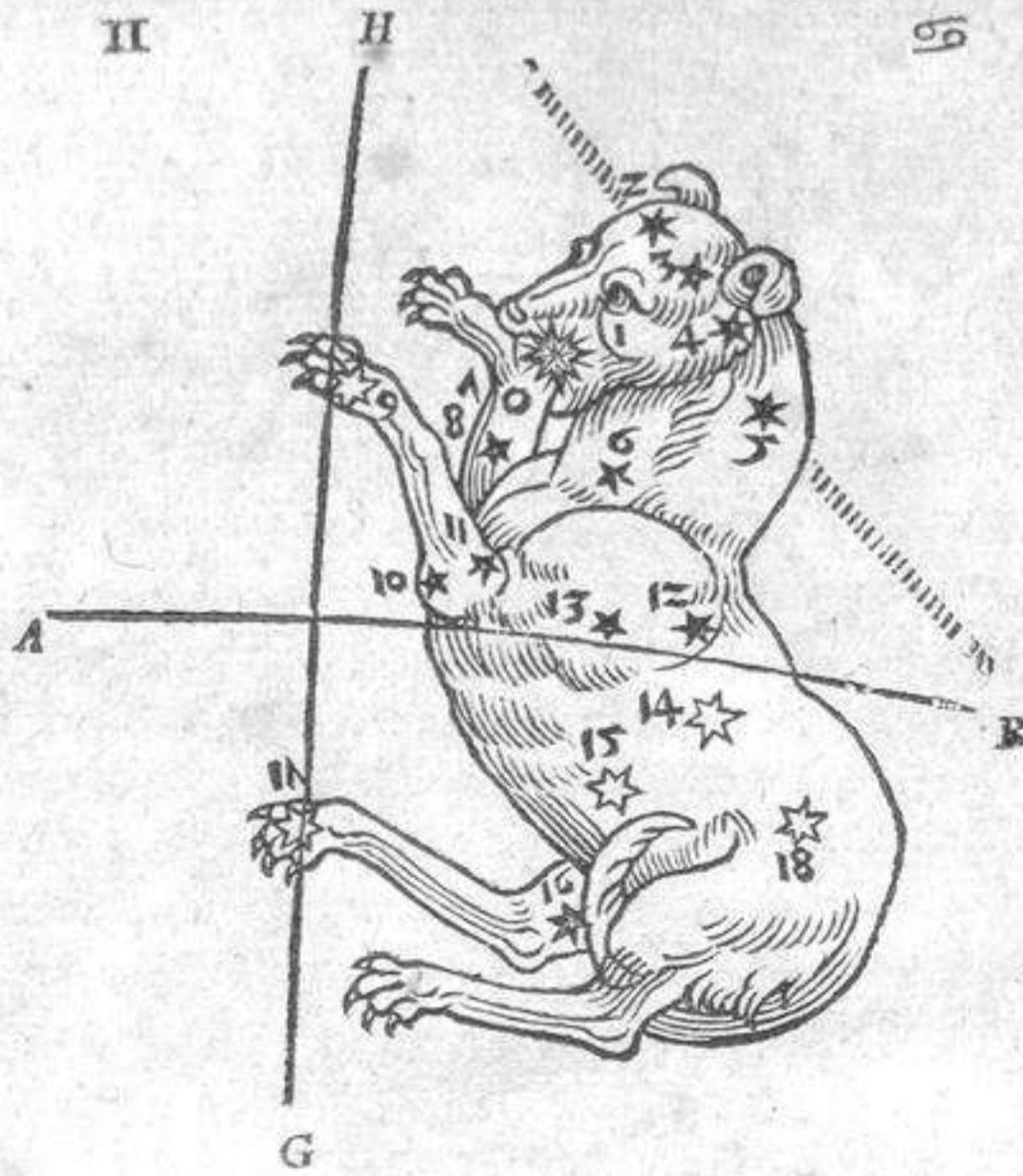
Exprimitur autem situs quem in caelo stella habent, ipsa figura, qua admirandum illud sidus praecellens luminibus decorum, & cana ac veneranda antiquitate celebratum situs ratione, quem in caelo habet, refert.

Qua ratione Orion in caelum venerit non alienum erit hoc loco narrare. Sunt qui asserunt Dianam Orionis amore captam fuisse, nec violata virginitatis suspitione caruisse, quapropter ab Apolline saepius fuisse reprehensam. Et cum propterea Orionis e medio tollendi occasionem quaereret, quodam die in mari natantem conspiciens, ubi nihil supra aquas nisi caput habebat: Diana dixerit, non es tam sagittandi perita, ut signum tam exiguum atque remotum, ut illud nigrum quod in mari cernis (Orionis caput demonstrans) possis Sagitta peringere. Dianam autem ut insignem suae artis peritiam monstraret, sumpto telo Orionis caput, aliud esse suspicata, subito transfixit. Et ubi errorem suum postea cognovisset, vehementer doluerit, cumque nihil illi iam posset amplius prestare, in caelum ad reliqua sidera euexerit, quo in loco stellis fulget Orion.

SIRIUS.

32 TALIS & ipse virum gemina ad vestigia custos
 Insequitur, sic flammigero distinguitur astro
 Aetheriae Canis ille plagae, cui plurimus ardor
 Aestuat in mento, multus rubor imbuit ora,
 Stridit anhelanti face pestifer aëra motu,
 Torret & immodicis terras coquit ignibus astri.
 Hic varios ardet stellis rutilantibus artus:
 Sed non est similis cunctis vigor: vndique quippe
 Alius cyanea est, mento grauis effluit ardor,
 Qui formidato sub nomine Sirius æthram
 Vrit: huic rutilos si sol adflexerit axes,
 Quantus corporibus, quantus labor imminet agris:
 Marcebunt fata cuncta: diu nanque indiga fucci
 Si qua iacent, cedunt, valido penetrata calori,
 Ac decoctorum languebunt germina florum:
 Illa autem interno quæ sunt animata vigore,
 Si prius attollit blandusque illabitur herbas
 Sirius, & dulci nutrit tepefaeta sereno.
 Hunc hunc flammanti cum primum vibrat ab ortu,
 Auribus atque animo capimus procul. altera si qua
 Stellarum fulgent, rutilant quæ plurima, longi
 Bellua fert lateris, neque multa luce coruscant.
 Et designandis tantum sunt addita membris.

A. B. TROPICVS CAPRICORNI LONGISSIMAM NOCTEM BREVISSIMAMQVE DIEM CONFICIENS. G. H. LINEA PER CANCRI PRINCIPIVM ET GEMINORVM FINEM, TRANSIENS.

CANIS maior, $\kappa\upsilon\omega\sigma$, ex vtroque latere Tropici Capricorni stellas habet, commoratur autem sui alicuius parte in via lactea, cauda attingit nauem quae Argo dicitur, ingens autem illa atque maxima stella, quae in ore eius lucet, Canicula item $\sigma\delta\pi\iota\omicron\varsigma$ dicitur. Hac matutino in exortu in speculo etiam in die medio, impositis aquis contra Solem cernitur. Solisque calorem mire adauget. Solis enim splendor, radij Caniculae, ardentibus Leonis astris dum coniunguntur intentiorem aestum procreare solent quam Sol in longissimo reflexu constitutus Cancrum percurens. trium enim siderum eiusdem qualitatis comixtio mirum in modum auget aestum. quod Horatius sensisse videtur dum rusticae vitae amantates describit.

Ponendæque domo quærenda est area primæ:
 Nouisti ne locum potiorem rure beato?
 Est vbi plus tepeant hyemes? vbi gratior aura
 Leniat & rabiem canis & momenta Leonis,
 Quum semel adcepit Solem furibundus acutum

Canis autem hic stellis 18. exornatur, inter quas magis splendent istæ quas modo subiiciemus.

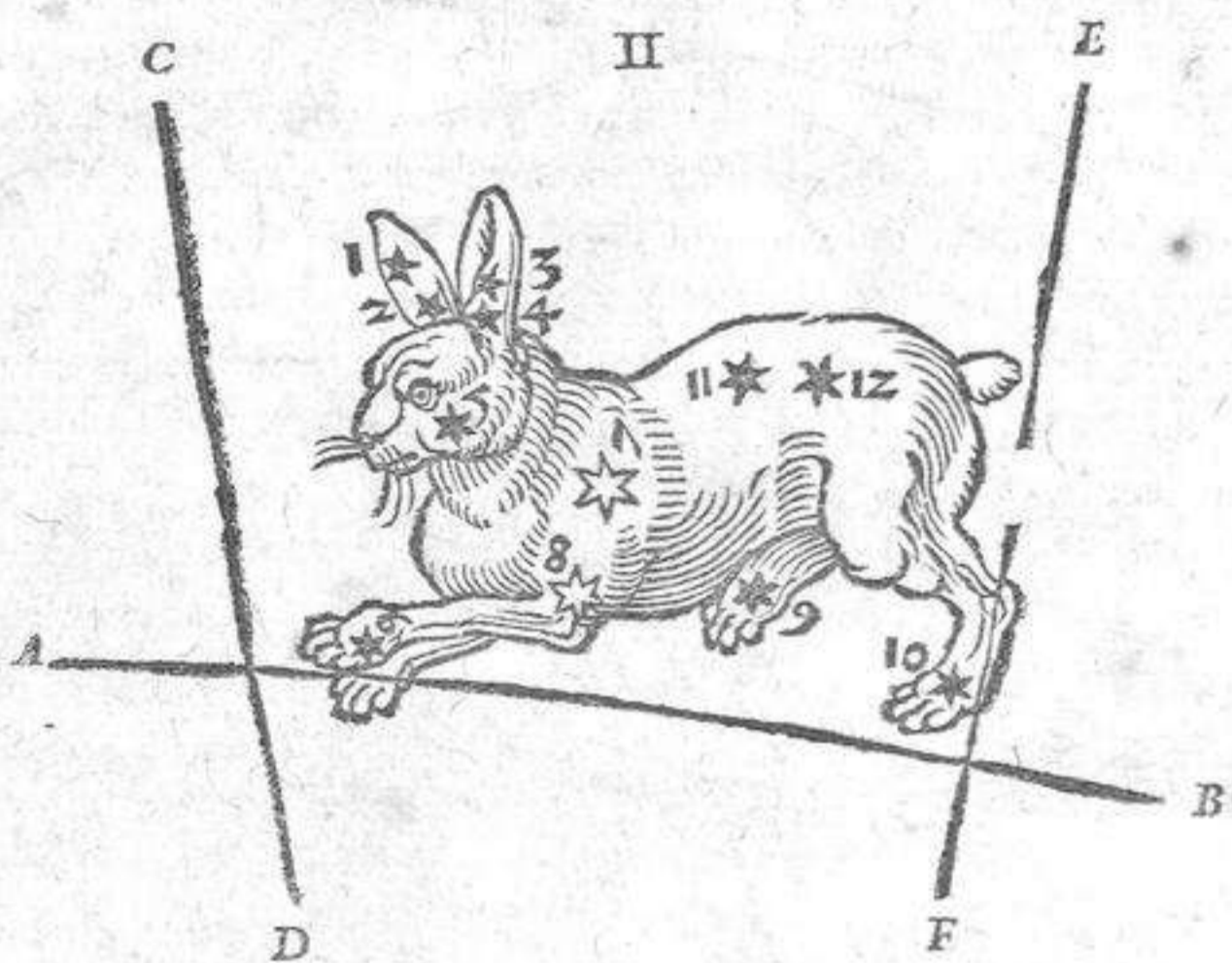
1	Lucidissima in eius ore quæ Canis vocatur, & sæpius scintillat, arabice dicta Alhabor.	Prima
15	In ventre, inter posteriora femora.	Tertia
18	In clunibus.	Tertia
14	In latere sinistro.	Tertia
9	In pede anteriori sinistro.	Tertia
17	In posteriori dextero pede.	Tertia
2.3.	In capite.	Quarta
- Quem inter sese situm in cælo obtineant monstratur ipsa figura.

LEPVS.

33 PARVVLVS in stellis Lepus est quoque: nanque

Emicat

Emicat Orion gemina ad vestigia subter
 Vrgetur cursu rutili Canis: ille per æthram
 Effugit instantem, premit autem Sirius ore.
 Auritum primis emittit gurges ab vndis:
 Ille minax pavidum supereditur, & procul idem
 Cùm Lepus occiduum sese inclinavit in æquor,
 More latebrarum repetens freta, Sirius alto
 Defluit ab cœlo,mersumque per humida quærit

A. B. TROPICVS CAPRICORNI, C. D. LINEA TRANSIENS
 PER GEMINORVM INITIA, E. F. PER CANCRI,

LEPVS, λαγῶς sub pedibus Orionis, qui haud dubie non alia de causa eo in loco consistit, quam vt
 per eum, aeterna memoria proderetur, quanto opere Orion venandi peritia excellisset. Insignitur autem
 stellis 12. numero, inter quas sunt istæ lucidiores.

- 7 In medio eius corpore.
- 8 In femore sinistri pedis anterioris.
- 5 In capite.
- 6 In sinistro pede anteriori.
- 10 In sinistro pede posteriori.
- 9 In pede dextero posteriori.
- 11.12. In dorso.

Tertia
 Tertia
 Quarta
 Quarta
 Quarta
 Quarta
 Quarta

Exprimitur autem illarum situs quem habent in cœlo, ipsa figura

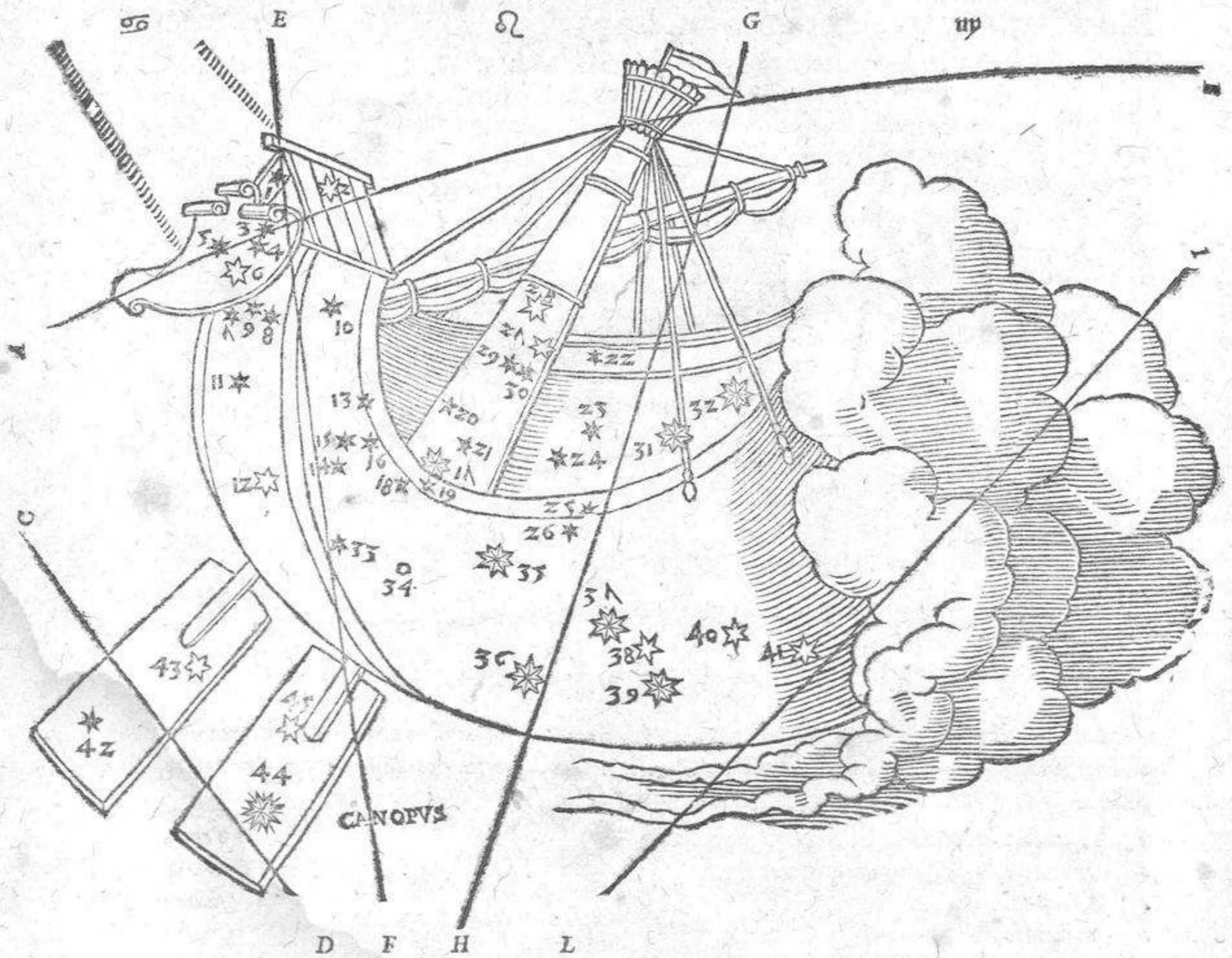
ARGO.

34 MAGNVS Iasoniam cauda Canis extrahit Argo,
 Puppe refulgentem: neque enim se Thessala cymba
 Solenni in faciem monstro mouet, extima puppis.
 Surgunt oceano velut alto à gurgite nautæ,
 Cùm portum tenere auidi, volitantia raptim
 Sipara conuertunt, tergòque in curua remu clo
 Littora certatim subeunt simul, illa marinas
 Iam defuncta vias, procul imi littoris algas

G

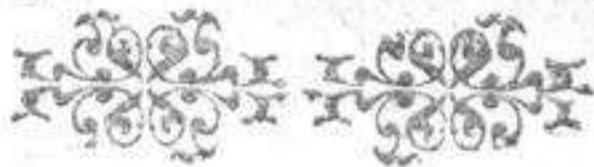
Pone

Pone subit, terramque tenens secura quiescit:
 Sic Argo rutilam tantum inter sidera puppim
 Ducitur, occultat rigido tenus altera malo.
 Sponte gubernaculum pupis dimittit in vndas,
 Celsior, ac merso descendit in æquora clauo.

A. B. TROPICVS CAPRICORNI. C. D. COLVRVS SOLSTITIORVM, CAN-
 CRI SIGNVM, A GEMINORVM SIDERE DISTERMINANS. E. F.
 LINEA, TRANSIT PER FINEM CANCRI ET LEONIS INI-
 TIVM. G. H. FINIT LEONEM ET INCHOAT VIRGI-
 NEM. I. L. LINEA INCIDIT IN AEQVI-
 NOCTIVM AVTVMNALE.

ARGOS $\alpha\pi\gamma\omega$, *Navis Iasonis, arca Noe praclarissimum & celeberrimum Ant arctici caeli sidus, hanc nauem inter sidera relatam volunt, quod prima omnium fuerit, quo & ob nouitatem eius, & mortali-
 um audaciam temeritatemque omnibus conspicua foret. Illi enim est triplex circa pectus erat, qui fra-
 gilem truci commisit pelago ratem. Alij autem appellant arcam Noei qua ille, aquis ad insolitam magni-
 tudinem excrescentibus ab ingenti aquarum diluio ac inundatione, deo duce euasit. Exornatur autem
 stellis in vniuersum 48. inter quas precipuae sunt istae, quas modo subiiciemus.*

44. Omnium illarum quæ sunt in Argo, naui, lucidissima, quæ in argos gubernaculo Australi, hærens καὶ ὠβος dicitur, quemadmodum dictio latinis caracteribus adiecta declarat. Hæc quemadmodum Canicula sidus toto cælo notissima est, adeo, ut ipse Aristoteles & post eum Plinius orbis habitati rotunditatem ab ipsa probent. Canopum inquit non cernit Italia, quasi dicat propter deuexitatem terre, cum tamen in Aegypto appareat, & Alexandriae tertia parte horæ supra horizontem conspiciatur, & in Sicilia horizontem stringat. Americus Vesputius tradit tres Canopos cerni circa verticem Australem uobis in hac terræ parte degentibus perpetuo occultatum & demersum: quod tamen non ita intelligendum quasi plures Canopi sint: sed potius cum eandem formam & habitudinem, quantitatem, & splendorem præferant cum Canopo, hoc nomine eas appellari voluit. est autem magnitudinis Canopus. Prima

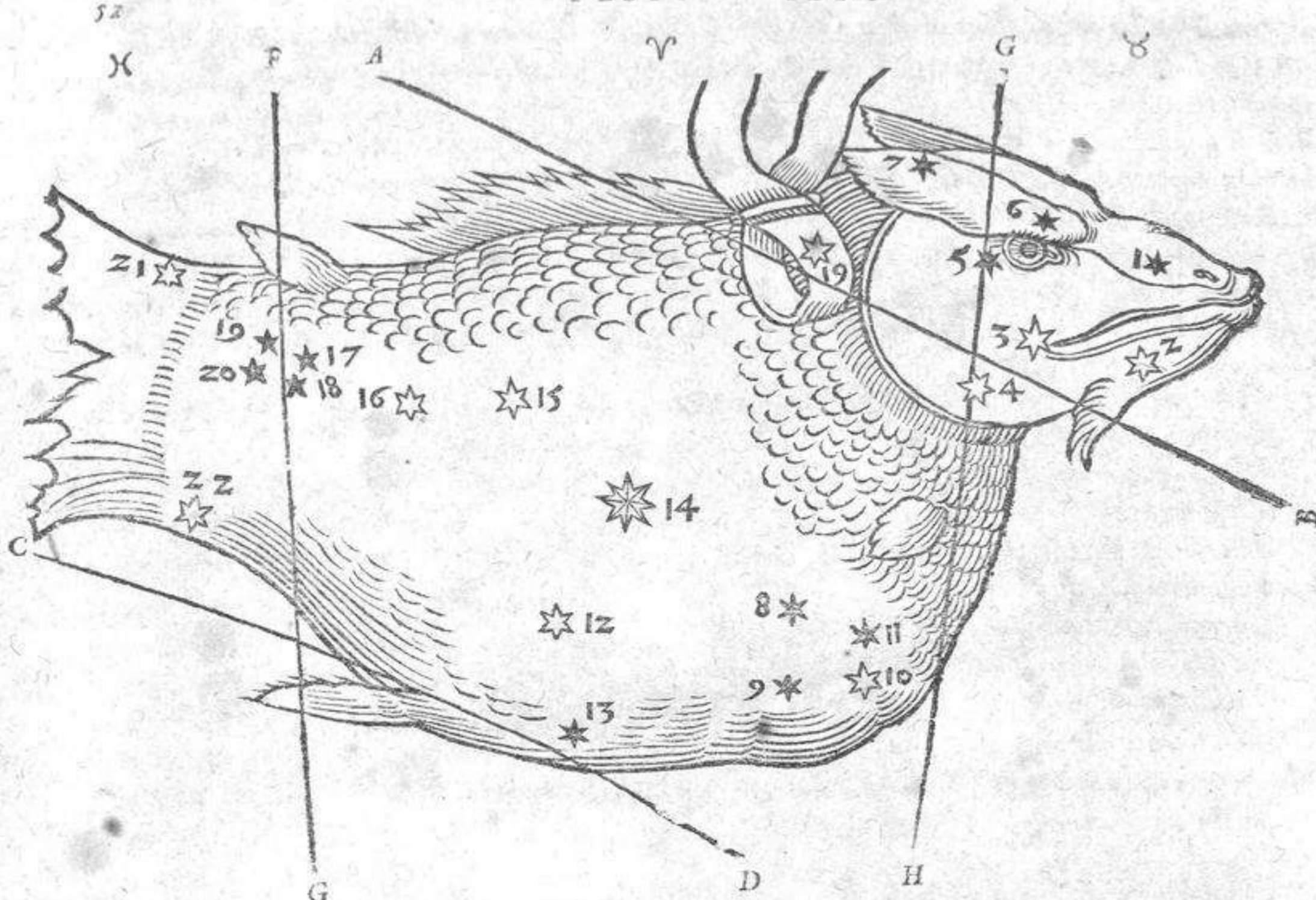
43	Altera in eodem gubernaculo hærens Canopo vicina.	Tertia
43	In altero gubernaculo.	Tertia
17	Splendida illa quæ est in imo mali.	Secunda
31	In ipsa naui.	Secunda
32	Huic vicina & contigua.	Secunda
36	In fundo nauis.	Secunda
35	Inter præcedentem & illam quæ est in mali imo.	Secunda
37	Illa quæ his duabus coniuncta triangulum constituit.	Secunda
39	Non procul ab hac distans.	Secunda
38	Inter hanc & superiorem.	Tertia
40.4.	Due illæ quæ aliquantulum ab his remouentur in virginis sede collocatæ.	Tertia
12	In illa parte nauis ubi regnat Cancer.	Tertia
6	In nauis clypeo.	Tertia
2	In suprema & excelsa nauis parte.	Tertia
27	In mali medio.	Tertia
28	Altera earum præcedenti vicina.	Tertia

Quem vero in cælo situm atque complexum habeant, monstratur presenti figura.

CETOS.

35 'DISTANTEM Andromedam prolixi tramite mundi,
 Perterret Cetos. nam Threicij prope flabra
 Andromedam boreæ celso rotat æthere cardo.
 Bellua dira noto vehitur: trahit auster in arcto
 Ora inimica fallo: nam qua se laniger alto
 Cælo Aries tollit, qua Piscibus astra duobus
 Augentur, rutilat subter Nereia Pistris,
 Efflua percurrrens non multi fluminis astra.
 Illa memor longæ formidinis, illa duorum
 Inter signa tenax, horret squalentia monstri
 Terga procul, pavidumque super caput inferit vndis

A. B. AEQVATOR. C. D. TROPICVS BRVMALIS, F. G. LINEA TRANSIENS PER FINEM PISCIVM ET ARIETIS INITIVM, G. H. TRANSIT PER FINEM ARIETIS ET TAVRI INITIVM

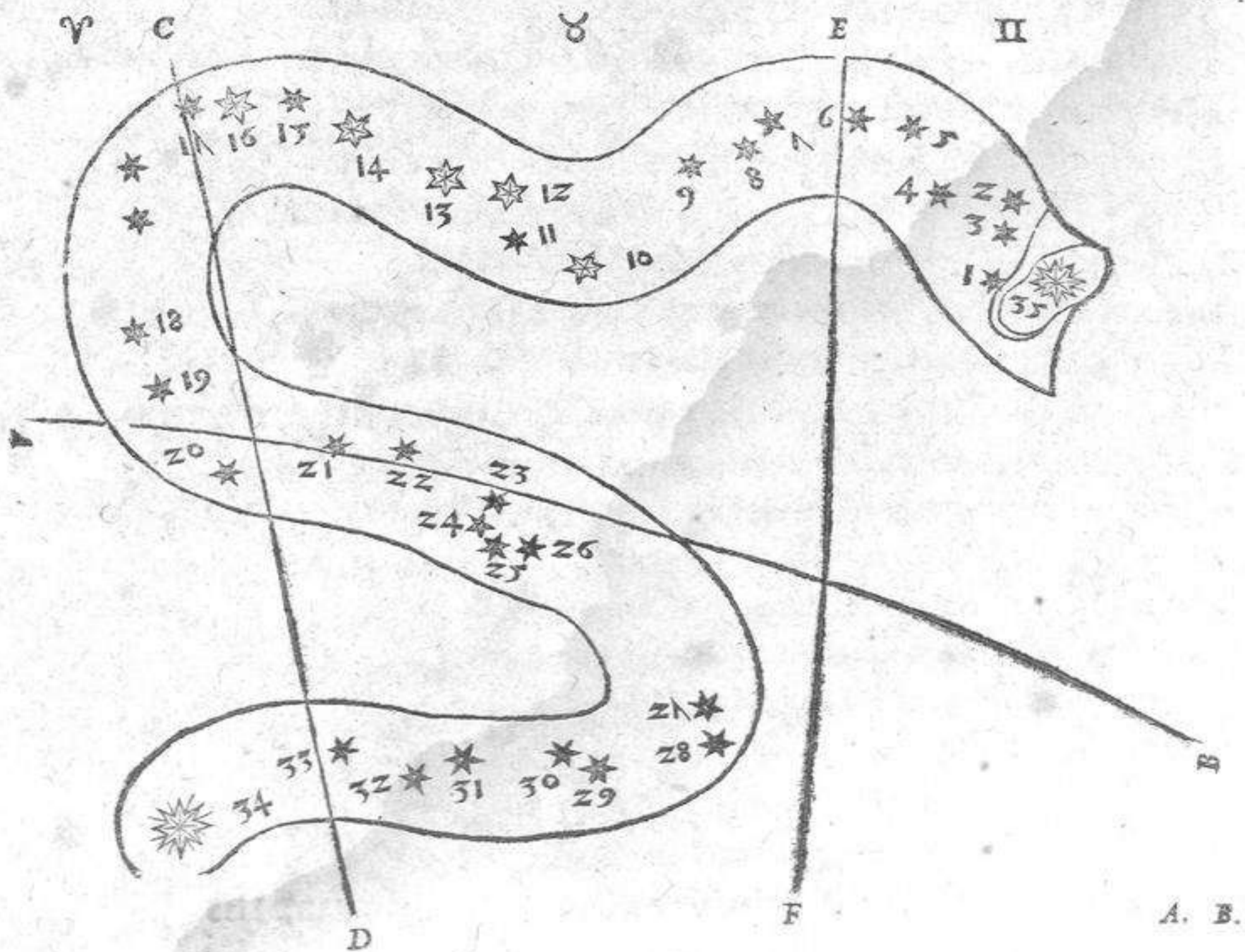
CETVS, κητος, Balena, quem quidam marinum Leonem, quidam vrsam appellant, capite attingit Arietem, pectore Eridianum, cauda in vno latere Aquarij locum, altero Tropicum Capricorni, occupat raras ob magnitudinem stellas habere videtur, cum tamen non sint vsque adeo rarae. Paucis admodum explicant causam ob quam astrum hoc, & nomen & coeli locum sortitum. Aserunt, à Neptuno Andromedam vehementer fuisse adamatam cumque non posset ille precibus vllis quod cupiebat impetrare, fuisse supra modum indignatum, adeoque vt ob eam causam ingentis magnitudinis Cetum immiserit, qui illam deuoraret. Sed accidisse tunc vt Perseus nescio quo felici sidere, accesserit, tunc sorte victor reuertens ab expeditione contra Gorgonas: qui cum generosissimam pulcherissimamque puellam in Saxo, vt illi bestiae marina esca fieret, alligatam vidiſſet, misericordia quadam motus illam liberarit, vxoremque duxerit, Cetum vero interemerit. Neptunum, quod Balena sua causa mortem appetiſſe poterat videri, illam in caelum transtulisse ac 22. stellis conspicuam reddidiſſe. è quibus magis lucida sunt istae sequentes.

14	Splendida quae est in medio corpore ipsius beluae, quae venter Ceti nuncupatur.	Secunda
3	In ore.	Tertia
2	In labro inferiori.	Tertia
4.19.	In capite ea quae incidit in initium Tauri, & illa quae in nodo haeret.	Tertia
22	Vna earum quae sunt in eius cauda nempe ea quae magis vergit ad Austrum.	Tertia
21	Altera harum quae non in Austrum sed in septentrionem proclinans in sede piscium haerens.	Tertia
15	Illa quae est in dorso.	Tertia
16	In precedentis vicina parte quae magis ad caudam deflectit.	Tertia
12	In ventre.	Tertia
10	Vna illarum quatuor, quae in eius pectore quadrilateram figuram efformant.	Quarta
89	Duæ aliae vicinae.	
- Earum situm atque imaginem exprimit ipsa figura.

FLVMEN.

36 QVIN & caeruleo flumen quoque gurgite manans Astra

Astrainter sedesque deum, pars æquoris esse
 Credidit Aufonij: nanque hunc dixere priores
 Eridianum, Venetos latè qui lapsus in agros,
 Alpino Adriacos impellit gurgite fluctus:
 Hic fufum cælo quondam Phaethonta sub vndas
 Excepit senior, leue cùm fenfere iugales
 Aetherij rectoris onus, cùmque ignifer axis.
 Tramite sub mundi mortales spreuit habenas,
 Dijs data tum latè texere incendia terras.
 Astra vorax ignis, flammæ sola cuncta coquebant,
 Donec fata fui miseratus Iuppiter orbis,
 Redderet ætherij Phœbo moderamina cursus.
 Illum prolixis duræ Phaetontides vlnis
 Planxerunt, redijt supero pax aurea mundo.
 Eridanùmque fenem nutu Iouis omniparentis
 Astra receperunt. Pharium pars altera Nilum
 Commemoratur, largo fegetes quòd nutriat amni,
 Arentis que locos, vnda foecundat alumna,
 Vel quod de medij prolapsus parte diei,
 Vastus in æquoreas pelagi sese inferat vndas.
 Iste pedem leuum rutili subit Orionis,
 Fusaque quæ geminos adstringunt vincula Pisces,
 Eridani coeunt anfractibus, vt procul ille
 Tenditur effusi vi gurgitis: huc quoque cristæ
 Cedit apex, summa quæ lux Pistrice coruscat
 Desuper, & flamma caudarum cingula figit.

A. B. TROPICVS CAPRICORNI C. D LINEA INCHOANS
TAVRVM ET TERMINANS ARIETEM, E. F. IN-
CHOANS GEMINORVM SIGNVM, ET
TERMINANS TAVRI.

ERIDANVS fluius πόντος Nilus, illustrem habet stellarum tractum. In vtroque sine insignes habet stellas, vtrique vnā. verum illa quæ in sine Boreali est qua parte flumen Orioni iungitur, non est huius loci quod & numerus adiectus 35. & figura pedis Orionis, satis declarat, ab hac itaque quæ est pedis sinistri, ductus satis densus stellarum exit vsque ad pectus Ceti. Inde rediens, transit extra Tropicū Capricorni, & Meandrico quodam flexu curuatur, donec veniat ad alteram illustrem stellam in medio Capricorni tropici, & antarctici circuli sitam, hanc pulcherimam huius fluij stellam, Canopum nuncupant cum Canopus Insula quadam sit in Nilo, verum vt paulo ante in nauis explanatione monuimus non desunt qui Canopum stellam eam esse existiment, quæ est in Australi remo nauis.

Sunt autem in hoc flumine 34. stellæ, inter quas lucidiores sunt istæ.

34	Splendida illa in fluij sine	Prima
6	Prima illarum quinque, quæ occurrit in regione Tauri cum à pede Orionis progredimur.	Tertia
12	Secunda harum quæ magis in septentrionem proclinat.	Tertia
13	Tertia harum quæ cum prioribus obtusum Triangulum facit.	Tertia
14	Quarta quæ cum prima & tertia per rectam lineam iungitur.	Tertia
16	Quinta quæ est vltra tertiam fluij partem, si eius longitudinem ab initio metiri volueris.	Tertia
18.19.	Quæ sequuntur ex descriptione innotescunt.	Quarta

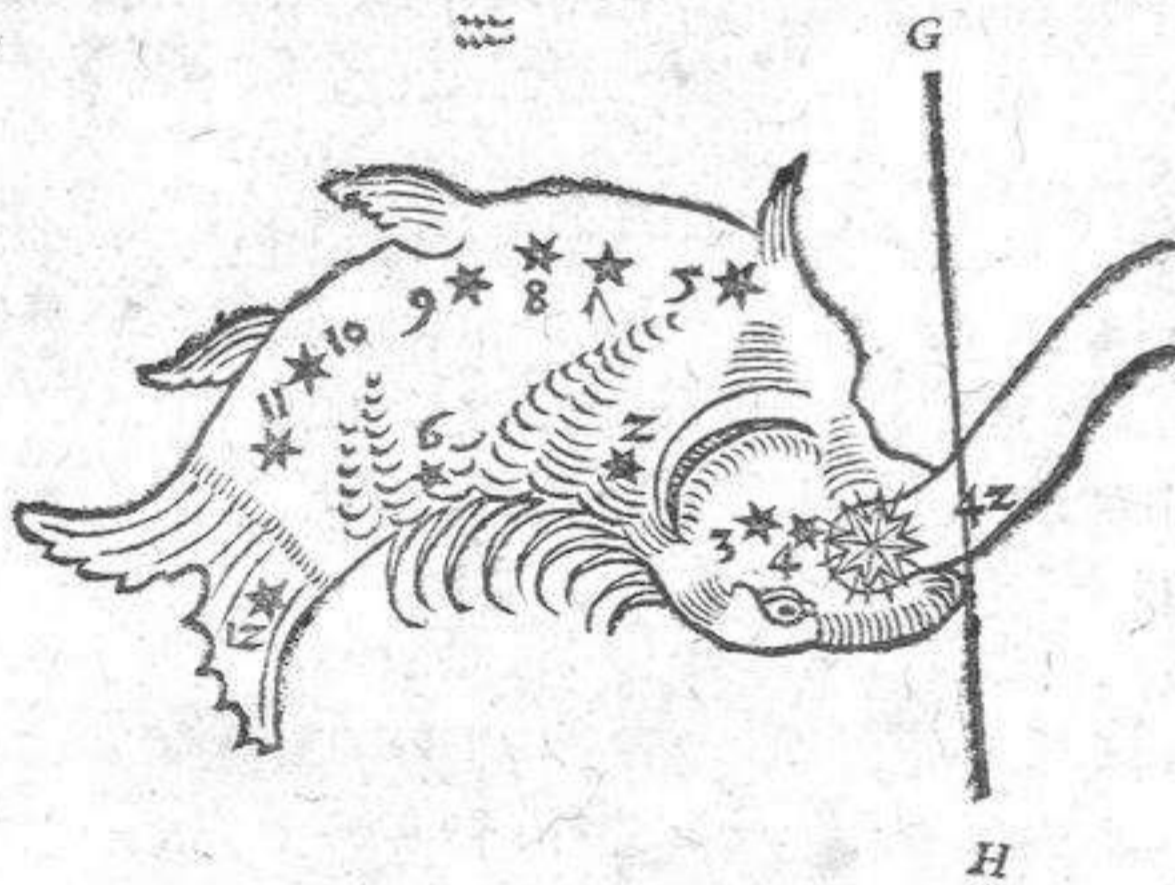
Illarum autem quam in cælo describunt figura, ipso schemate exprimitur.

PISCIS MAIOR.

37 INTER demissum procul in vada cærulea clauum
Puppis Iasoniæ depictæque terga carinæ,
Et Pistrim vndicolam, Leporis quæ tenditur aluus
Stellarum creber rutilat rubor, haud tamen istis
Vel lux multa micat, vel fit memorabile nomen:
Nulla etenim forma flammæ Iuppiter ignes
Discreuit, nullos simulant hæc corporis artus,
Qualia digesto mundus facer ordine voluit,
Semper in antiquum retrahens iter omnia secum
Seculorum ferie longa: istas denique signant
Interualla faces, similis quoque lux habet omnis
Par modus, occasu pariter referuntur & ortu,
Ne expectanda forent ponto quod sola carerent,
Cætera descriptis aptantur singula membris,
Formarum flagrans leporem, quæ Sirius vrget
Languida, nec certo sub nomine cuncta feruntur:
Vltra fetosi rursus speciem Capricorni,
Cardinis immergi quæ suut australia flabra,
In Pistrim horrificam conuersus viscera piscis
Subuehitur. notium vocat istum Græcia piscem.
Stellæ aliæ mundo quæ pulcher Aquarius instat,
Et quæ cristato confurgit bellua dorso,
Vsque sub aërij rutilantia sidera Piscis,

Sunt

Sunt mediæ flammæ steriles ac lucis egenæ:
 Nam passim ignoti vice vulgi semet in æthrem
 Protollunt dextram, sed tantum propter ephebi
 Pocula, quem diuûm mensis gestare loquuntur,
 Efflua se species liquidarum fundit aquarum
 Partes in geminas: lux illic clara duabus
 Est solum facibus, non hæ spaciofa per æthram
 Interualla tenent, neque lumen lumine forte
 Collidunt, vni Phrygium nam subter ephebum
 Ardet apex, alij quâ curuam bellua caudam
 Terminat insignis, lato vomitur globus igni.
 Cunctis nomen Aqua est, quæ stellæ denique propter
 Ora Sagittigeri, quâ si vestigia prima
 Cornipedis simulant, circunuoluuntur Olympo
 Quies face sub tenui tenebrosus marceat ignis.

G. H. LINEA TERMINANS AQUARIJ SIGNVM ET INCHO-
 ANS DODECATEMORIVM PISCIVM

PISCIS Austrinus Ἰχθὺς νότιος Marinus seu magnus, qui ideo in cœlū translatus esse dicitur quod
 olim venerem in fuga Gigantis exceperit. habet in ore stellam lucidam primæ magnitudinis, Arabica Fo-
 mahant vocatam. Constat autem stellis 12. ex quibus ista quæ sequuntur sunt præcipue.

1 Splendida in eius ore, ea ipsa, quæ est in fine aquæ quæ effundit Aquarius, hæc supra verulimus, vt in aquarij
 explicatiōe videre est, ad effusam ex vrna Deucalionis aquâ, quæ admodū id etiã numerus adiectus declarat.

8 In dorso.

9 Quæ huic proxime adheret magis in caudam proclinans

7 Ab altro latere superioris.

3 Vna duarum quæ sunt in ore iuxta splendidam.

4 Ea quæ quasi media est, inter splendidam & superiorem.

5 In summo capite.

11 Prope caudam.

10 Magis versus dorsi spinam.

12 In extremitate caudæ.

Earum collocatio at que situs quem in cœlo habent, ex schemate fuerit petendus.

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

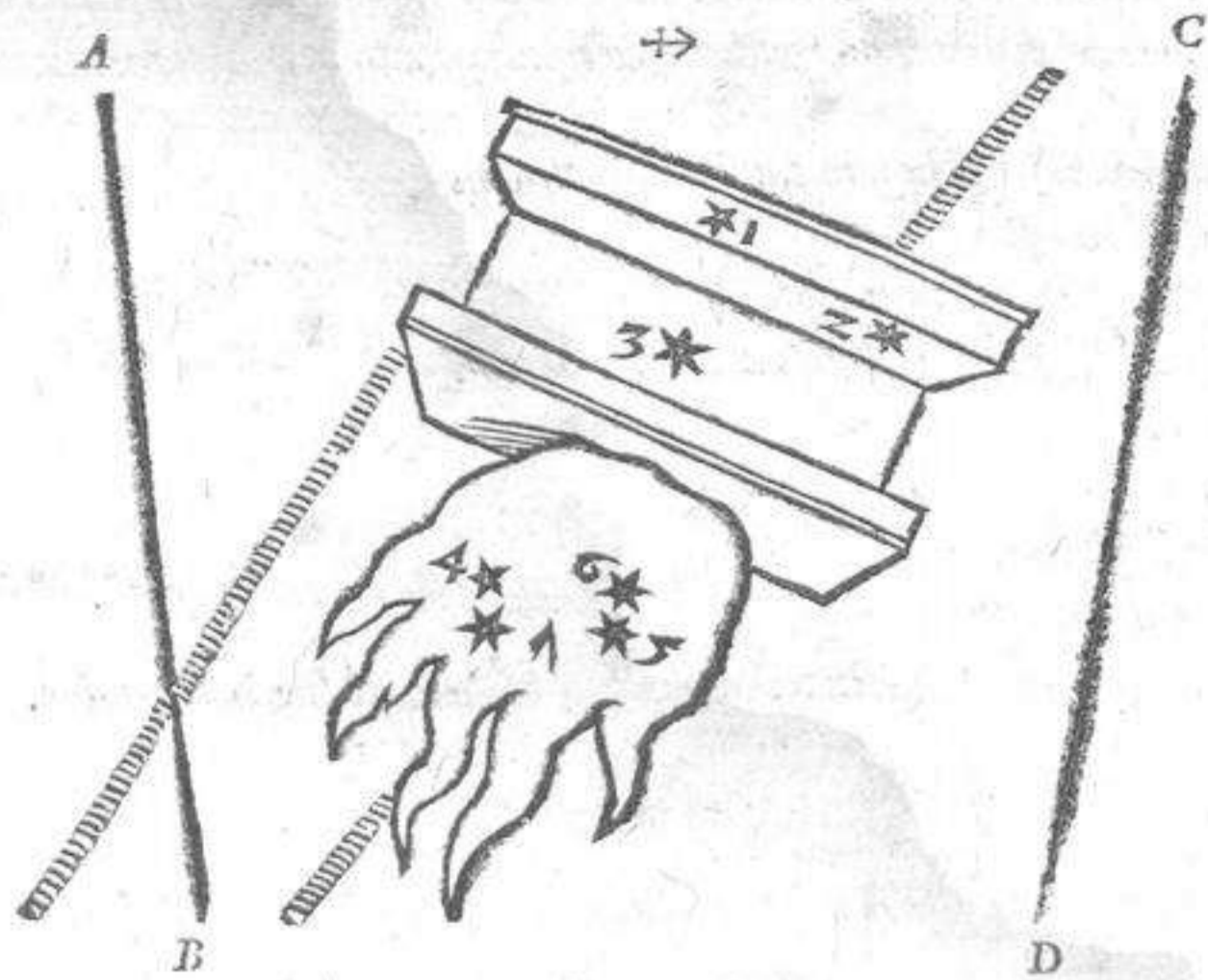
Quarta

ARA.

38 ECCE venenatæ quâ Scorpius agmine caudæ
 Plurimus erigitur, tepidumque supermicat austrum,
 Paruulus hic Arâ locus exprimit. hoc satis arcto

G 4 Tem-

Tempore suspicies mundo rutilante referri
 Nam polus aduerso qui tollitur axe Bootis,
 Quantum suspenso vada linoquit turbida cœlo
 Ociani, tantum in sibimet contraria tendit.
 Arcturum vertex leuat arduus, imbrifer austri
 Aram cardo premit: breuis olli semita cœli,
 Occasusque celer, tamen isto luciparens nox
 Fata hominum miserata prius, miserata labores,
 Certa procellarum statuit procedere signa,
 Ne tibi cum denso conducitur aëre cœlum,
 Inter nimbiferas nubes spectabilis extet
 Ara poli, longa vt glomerent, circumque supraque
 Foeta pruinarum se vellera, qualia tristi
 Coguntur vento, terraque excita per æthram
 Nubila conceptos effundunt de super imbres.
 Non Aræ, non sit tali sub tempore vertex
 Clarior hoc: nam sæpe nouum prænoscere signo
 Nox docuit, noctis si quis præcepta sequatur,
 Incassum zephyri voluunt mare: si quis at ista
 Respuat, incautas percellent flabra carinas:
 Vix, scis, sera Iouem subeat miseratio rerum,
 Pigra salus nautis redeat fluitantibus alto.
 Certior ast ollis veniet spes, axe supremo
 Si boreæ stringat rutili coma fulguris auras.
 His signis austri raptabunt flabra fluentum,
 Donec de boreæ rutilum iubar emicet axe.
 At si Centaurum medio sub tramite cœli
 Videris, vt fluctu tantum discedat eoo,
 Quantum adit occasum, sit tectus de super autem
 Nube humerum, & cœlo sint omnia signa priora,
 Eurus erit, verret falsi vada gurgitis eurus

A. B. INITIVM SAGITTARII ET FINIS SCORPIONIS C. D.
FINIS SAGITTARII E. F. CAPRICORNI INITIVM

ARA seu Thuribulum θυμιατήριον, Sacrarium, recentiores puteum vocant, sidus non vsque adeo illustre, intra Antarcticum & caudam Scorpij collocatum. Non procul à Centauro distans, septem stellis exornatum.

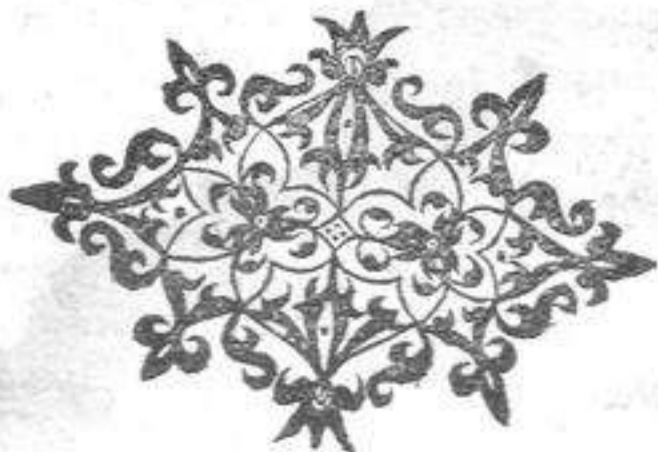
1	In primo altaris gradu, quæ nunquam nobis oritur, cum Italis conspicua sit.	Quinta
2	In secundo gradu.	Quarta
3	In medio Ara.	Quarta
6	Vna illarum quatuor quæ sunt in medio igni.	Quarta
5	Superiori vicina.	Quarta
7	In fine ignis quæ apparet.	Quarta
4	Omnium vltima.	Quinta

Hæ stellæ in nostro Hemispherio non conspiciuntur, verû ijs qui minus obliquum horizontem habent & oriuntur vt cætera, de earum autem situ consule figuram.

Titanum Gigantum sæpius quoque à nobis facta mentio est in superioribus: Hi cum Iouẽ summo odio prosequerentur, conabantur magno cum apparatu illum cœlesti sede deijcere, & montes vastissimos, vt ad sydera vsque possent pertingere, congerebant. Quæ de causa, cum cæteri quoque Dij sibi periculum imminere viderent, conueniendum, & aduersus hostis immanitatem fœdus arctissimum inter sese faciendum esse existimauerunt, quod vt maiore religione atque fide seruarietur, ab Cyclopijs Vulcani ministris Altare sibi fabricari curarunt, ad quod omnes vbi conuenissent, iurarunt sese coniunctis viribus immanissimo hosti vnanimis resistere velle: cum autem victoriam postea obtinuisent, voluerunt eam Aram inter sydera collocare, in perpetuam cœlestis regni à sese defensi memoriam. Posuerunt ergo illam non procul à Centauro.

CENTAVRVS.

39 CONTEMPLATOR enim geminæ rutilantia formæ
Viscera, quod signis subtexit membra duobus.
Nam qua parte hominem quadrupes sustollit equino
Ventre superstantem, versatur Scorpius ingens:
At qua cornipedem media vir fundit ab aluo,
Curua venenati sunt tantum brachia signi.
Ille autem dextram protendere visus ad Aram
Cælicolum, iustæ persoluit munera vitæ,
Agrestemque manu prædam gerit: hic vbi celfo
Pelion adfurgit dorso, nemorosaque latè
Inferit aërijs iuga nubibus, arbiter æqui
Egerat Alcideꝝ legum post bella magister.

A. B. LINEA TERMINANS LIBRAM ET INCHOANS SCOR-
PIONIS SIGNVM. C. D. TERMINANS SCORPIONEM
ET SAGITTARIVM INCHOANS.

CENTAVRVS, qui etiam Typhon dicitur, κένταυρος monstrum, sidus factum, conficit Lupum, eodem parique fere modo, iuxta ant arcticum circulum ponitur, quo vrsa maior circa arcticum. Sunt stel-
lae eius numero 37. inter quas ista sunt pulchriores,

16 In dextero brachio.

6 In dextero humero.

5 In humero sinistro.

2.3. In capite.

13.14. In medio dorso.

18 Equina species, humana vbi coniungitur.

35 Splendida illa in dextero pede priori.

29 In ventre ad latus dexterum proclinans.

28 In vicina & contigua superioris, parte.

36 In crure priori sinistro.

31 In dextro pede posteriori.

32 In posteriori dextroque Calcaneo.

34 In sinistro pede posteriore.

Tertia

Tertia

Tertia

Quarta

Quarta

Tertia

Prima

Secunda

Tertia

Secunda

Secunda

Secunda

Secunda

26 In cluni-

26 In clunibus.

23 In dorso.

Tertia

Tertia

Licet haec stella quas in equina specie Centauri habere diximus, nunquam nobis exoriantur: tamen dum certum sis eas tali forma caelo adhaerere describendas putauimus. Situm igitur si cognoscere velis figuram consule.

FERA, Lupus, Ἄγριον, quam bestiam tenet Centaurus, & transfigere videtur. Hæc quasi cadens capite, ad Scorpionem vsque prolabiur, cauda erecta fere ad pectus Centauri, Sunt autem in Lupo stella 19. quarum præcipua sequuntur.

1 In posteriori dextero crure.

2 In posteriori dextero pede.

16 Vna illarum quatuor quæ in eius capite & collo quadrilateram figuram constituunt.

13 Vna duarum quæ sunt in cauda.

19 In priore pede sinistro.

3 In ventre.

Tertia

Tertia

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

Earum situm figura ipsa demonstrabit.

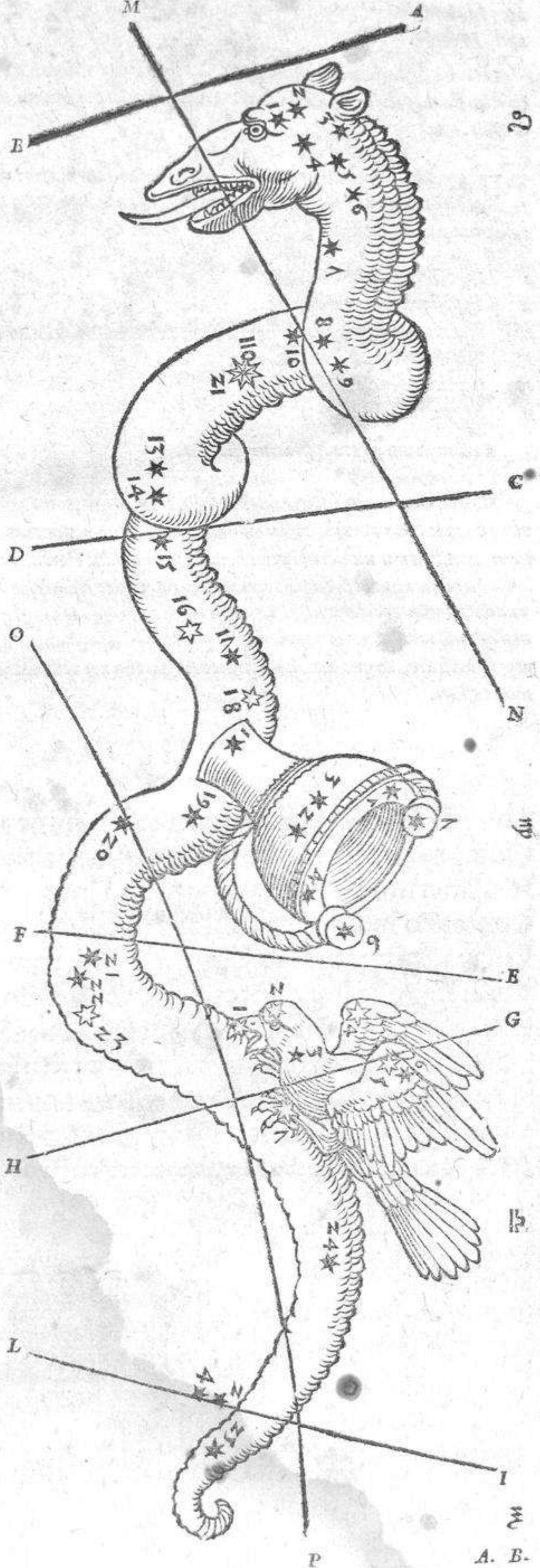
Chiron Centaurus è Saturno & Phyllira natus fuit, cuius tanta iusticia atque religio fuisse dicitur, vt non modo Centauros reliquos omnes, verum etiam homines ipsos ea superauerit: adeoque ea ipsa meruerit in Astrorum numerum referri. Sunt qui asserant Herculem cum illo olim colloquutum de suis rebus copiose, cumque ei sagittas commonstraret, quibus à diuersis monstris victoriam obtinisset, ei forte vna ex manibus ceciderit super Centauri pedem, eumque tam grauiter leserit, vt i mortem, ob eam rem, obire fuerit necessum. Iouem verò illius pietate motum, illum in caelum transtulisse ibique ita expressisse, vt prope Altare, de quo diximus constitutus, sacrificare velle videatur, & antiquam probitatem etiamnum testari.

HYDRA.

40 DESUPER ingenti sese agmine porrigit Hydra,
 Quæ prolata salo longè latus explicat æthra.
 In Cancrum protenta caput, caudamque feroci
 Centauro inclinat, transit spaciofa Leonis
 Viscera, & ingenti sub Virgine summa quiescit.
 Quinetiam spirare putes, sic agmina cælo
 Lubrica conuoluit. sic spiras pendula torquet,
 Sic & flammigero linguam iacit ore trifulcam:
 Spirarum medio gestat Cratera coruscum,
 Vltima cæruleum sustentat agmina Coruum,
 Ales vt intento fodiat vaga viscera rostro.

Inter caelestia signa numeratur etiam in caelo Hydra siue serpens quidam iuxta Craterem plenum aqua situs, qui Coruū siti propè confectum, quo minus bibere ausit, deterreret. Cuius rei rationem reddunt hanc. Appollinem olim sacrafacientem, Coruum, vt sibi aquam e fonte quodam hauriret misisse, quòd hæc avis præ cæteris in eius tutela esset: ille verò cum iuxta fontem vnde aquam haurire debebat, ficum cum immaturo adhuc fructu cõspiceret, iuxta eum confederit, donec maturi fructus fuissent, & tunc tandem postquam multos ex ijs deuorasset, Craterem cum aqua Apollini attulerit. Apollinem autem cum tantã eius moram ferre nequiuisset, & alia aqua vsus esset, mox vbi aduolantẽ cum Cratere vidisset, ex aue candidissima, qualis tunc erat, eum in atram commutasse, & hanc præterea pœnam adiecisse, vt dum ficus maturescunt aquam bibere nequeat. Quæ res vt eterna memoria proderetur, hanc Hydra imaginẽ in caelo Antiqui illi Astrologi atq; Postea fixerunt, qua & Corui situs vehementia, & Crateris ne inde bibat custodia, vt diximus, exprimeretur. Eorum autem opinio, qui putant hanc esse Lerneã illius Hydrae effigiem, quam Hercules superauit, bonis autoribus minimè probatur, neque nos hoc loco recensebimus eam historiã, præsertim: quod neque Corui neq; Crateris cur in hoc astro existant, rationem contineat.

A. B. LINEA, PER INITIVM LEONIS TRANSIT. C. D. PER FINEM
EVS, ET INITIVM VIRGINIS. E. F. PER PRINCIPIVM LIBRAE
SEV AEQVINOCTIVM AVTVMNALE, CVIVS COLVRVS, LITE
RIS G. H. NOTATVR. I. L. TERMINAT LIBRAM. M. N.
AEQVINOCTIALEM. O. P. TROPICVM CAPRICORNI.

HYDRA, ὕδρως, longissimum sidus, caput Cancro fere annectit: deinde preteriens Vrseum, Coruum, peruenit vsque ad caput Centauri, adeo, vt fere per 90. gradus transeat, vbi in caelo Cancer, Leo, & Virgo sita sunt. Stellae autem habet 25. ex quibus celebriores sunt istae quae sequuntur.

12	Post primum Hydrae flexum, non procul à collo, in numero assignando erratum est à sculptore, cum	Secunda
21.	pro 12. sculpsit.	
16	Vna duarum quae sunt in medio eius ventre, prope Craterem.	Tertia
18	Altera harum quae propius ad Cratera accedit.	Tertia
23	Iuxta caudam, fere inter Coruum, & Craterem.	Tertia
1	Supra sinistrum oculum.	Quarta
2	Vna earum quatuor, quae in capite quadrilateram figuram constituunt.	Quarta
8	Vna duarum quae in primo nodo sunt.	Quarta
10	Illa quae post primum eius flexum deinceps sequitur. *	Quarta
14	Vna duarum quae sunt in secundo flexu.	Quarta
20	Illa quae vas ipsum sequitur, in Tropico Capricorni haerens.	Quarta
21. 22.	Duae illae quae sunt in regione Librae.	Tertia
24	Quae subiecta est caudae Corui.	Tertia
25	Illa quae est in caudae extremitate, & proxime adheret vertici ipsius Centauri, quemadmodum cauda hydrae capite Centauri adpicta, declarat.	

Exprimitur harum situs vti in caelo locatae, figura hydrae.

CRATER, κρατήρ, Vas, seu vrna, Vrceus, iuxta aequinoctialem ponitur, vbi zodiaco iungitur: sed paulo est depressior versus Tropicum Capricorni. habet autem stellae quibus exornatur septem.

1	Illa quae est in eius pede cui insistit.	Quarta
7	In ansa boreali.	Quarta
6	In ansa Australi.	Quarta
4	In orificio seu labro extremo.	Quarta
5	In illa parte marginis, quae ad Septentrionem spectat.	Quarta
2	Vna è duabus quae in medio eius corpore sunt.	Quarta

Exprimitur autem harum situs ipso schemate.

CORVVS, κόραξ, qui hydrae insistit, fabula legatur de Coruo li. 2. Fausto Ouid. Sunt stellae Corui 7.

1	In rostro.	Tertia
2	In capite.	Tertia
5	Ad sinistrae alae exortum.	Tertia
6	In vicina praecedentis, parte.	Quarta
4	In ala dextera.	Tertia
3	In collo.	Quarta
7	In pede sinistro.	Tertia
- De earum situ vide schema Corui.

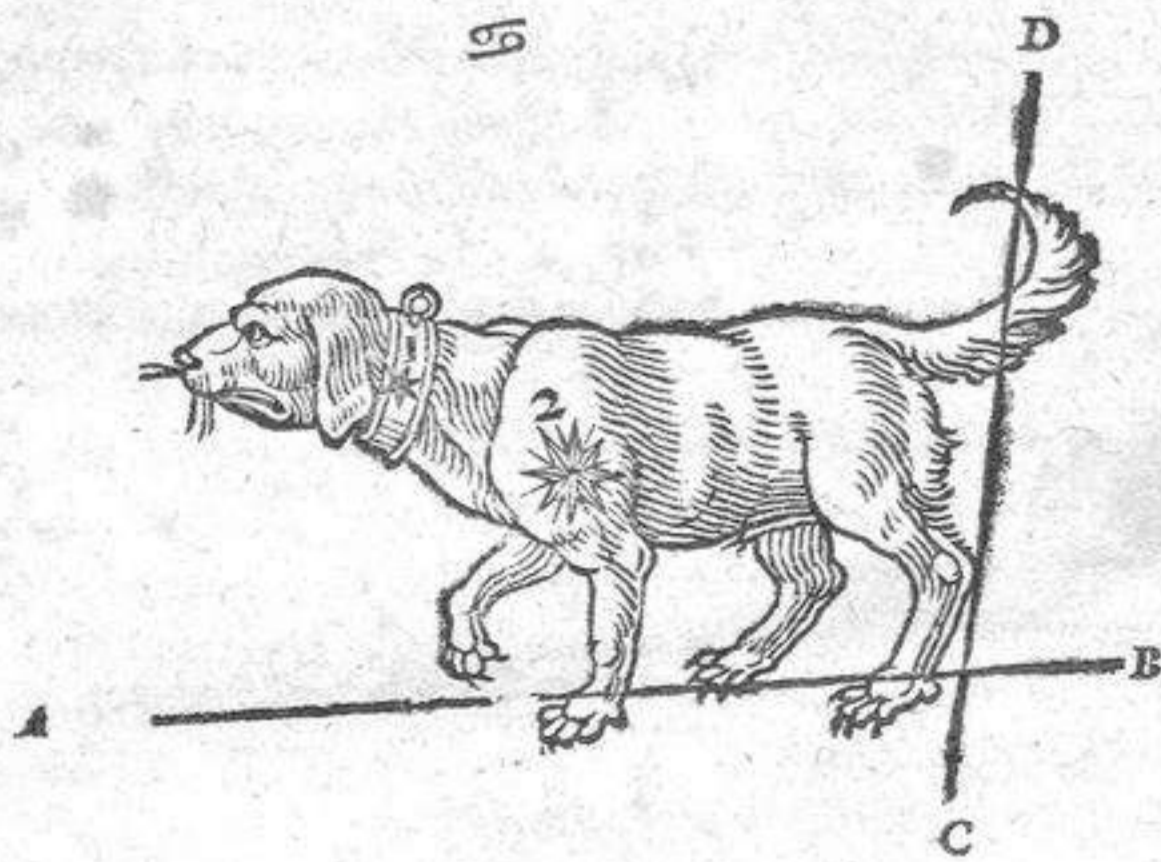
PROCYON.

41 ULTIMVS est Procyon Geminorum subditus astro,

H 3

Ore

Ore micans rutilo, trina face viscera lucens.
 Ista volutatos cernuntur cuncta per annos,
 Hæc vehit Oceanus pater omnia, mersaque rursus
 Hauriet Oceanus, trahit ingens machina cœli,
 Cuncta superpingunt rutilam sua sidera noctem.

A. B. EQVATOR C. D. LINEA TRANSIENS PER LEONIS
 INITIVM ET CANCRI FINEM.

MINOR Canis, seu Canicula, προνύσση duarum stellarum. est quarum lucidissima à Plinio Canicula dicitur, Arabibus Algomeisa, Alias dicitur Antecanis, cum ante canem oriatur.

2 Splendida qua Canicula nuncupatur.

1 In collo.

Earum situm atque imaginem exprimit ipsa figura.

Prima
 Quarta

PLANETAE.

42 QVINQVE itidem stellæ, similis quibus haud sit imago,
 Nec quas formarum doctus notet adfixarum,
 Per bissena poli volitant rutilantia signa.
 Nullus eas alio pacto deprendere certet:
 Tam vaga per totam cunctis via defluit æthram,
 Semper & aduerso referuntur tramite mundi.
 Mundus ab Eoo trahitur reparabilis alto,
 Pronus Atlantei procul in vada cærulea ponti:
 Illæ in subiecti cogunt iter ætheris orbem,
 Nitentes in summa poli, motúque feruntur
 Aduerso Solis radijs, ceu cum vada cymbam
 Prona vehunt, si quis prora nitatur ab alta
 In pupim proferre pedem, via carpitur olli
 Cursibus inceptis contraria: vis tamen istis
 Obuia, labenti semper sustollitur æthræ,
 Vnicæque in Solis adolent incendia flammis,
 Longa volutandis tamen ollis tempora currunt,

Pigrá-

Pigráque se referunt, sedes fortita priores
 Omnia: non illas animis audacibus ergo:
 Carmine non cæco tentauimus, hoc fatis vnum
 Musa mihi, fatis hoc longi labor egerit æui,
 Si defixarum cursus & signa retextam.

Corpora cœlestia bifariam diuidi potissimum hoc loco obseruandū erit: in stellas fixas, de quibus iam diximus: & in stellas erraticas seu Planetas. Ratio nominis inde sumpta, non quod innumera illa stella, omnino adhereant & affixie cœlo sint: sed quod eandem inter se distantiam & habitudinem perpetuo obseruent: sic Vergiliarum compago nunquā soluitur, nec Anguis qui inter vtramque Vrsam labitur semel circumfusum non mutat amplexum, sed eosdem semper asterissimos, seu animalium effigies, seu Geometrica & χηματα, conspiciunt. Non enim consentaneum est, ac rationi conuenit, hunc inenarrabilem & infinitū stellarum numerum, pluribus contorqueri sphaeris, cum cœlestes imagines omnium seculorum testimonio sibi eodem modo constent, nec inuicem distrahantur. Erantes autem, qui & Planetæ dicuntur, non quod incerta lege vagentur ac errēt, sed propter diuersitatem & dissimilitudinem vniformis & regularis motus ipsorum: miram enim varietatem oculis nostris obijciunt: occultantur enim aliquando, & rursus aperiuntur, tum accedunt, tum recedunt à Sole: Aliquando etiam antecedunt, & aliquando subsequuntur, tum mouentur celerius tum tardius, tum omnino ne mouentur quidem, sed ad quoddam tempus subsistere videntur. Quod autem ad motum attinet, alium, atque calum ipsum habent: dum enim extremum cœlum, immensa celeritatis impetu, in leuam mundi partem, hoc est in occiduā, cōuertitur: ipsi Planetæ, in aduersam partem nituntur, & propria incitati vertigine, suos passus absoluunt. Sunt autem numero septem, Saturnus, Iupiter, Mars, Sol, Venus, Mercurius, Luna, verū nos in sequentibus, eo neglecto ordine, primo loco, de Sole dicemus. Hunc enim Plinius, Mundi totius animum, ac planius mentē appellat, principale naturæ regimen, ac Numen.

DE SOLE.

SOLEM varijs appellationibus (vt hinc ordiar) & ūsdem sanè quam appositis, priscos rerum cœli & naturæ interpretes, meritò insigniuisse semper existimaui. In quibus, vt poeticas omittam, celebres habentur, Phœbus, & Apollo. Illa, quod Φῶς τοῦ βίῃ, hoc est, lumen vitæ omnibus infundat. Hac, Eusebio teste, quod ἀφ' ἁλλοῖ τῆ τῶς νόσος, id est, morbos deleat. Vnde primam medicinæ originem, ritè sibi in-
Cur Sol dicatur phœbus et Apollo.

Inuentum (inquit) Medicina meum est: opiferq; per orbem
 Dicor.

Cur Sol, sine
Apollo medi-
cine inuētor.

Nam salutaribus suis radijs, adhuc vitali motu, & tepore planè diuino, quacunque de vastissimo tellu-
ris vtero prodeunt: & materiam curandis, abigendisq; morbis idoneã sufficiunt, desuper vegetat, fouet,
ac facultatibus partim cognitis, partim abstrusis, aspirante reliquo stellarum choro, efficaciter illustrat.
Ex quo fit, vt apud eundem Poëtam de se etiam merito dicat.

Herbarum subiecta potentia nobis.

Ouid. Lib. 1.
Meta.
Claud. Pto-
lem. libro 1.
ἀποταλισμῶ
των.

Ille enim vnus est, qui & luce, & viribus, & calore, adhuc magnitudine, energiea, ac spiritu, vniuersa
tam in superiori, quàm inferiori mundo excellit: leniter calefaciens, & fouens: cum effectione sensibus
manifestiore, quàm reliquorum planetarum. In quam rem fidiissimū accersam testem Claud. Ptolm. sua
sic lingua nobiscū loquentem, ὁ ἥλιος κατείληπται τὸ ποικιλικὸν ἔχωρ τῆσ οὐσίας ἐμ τῶ θερμοίεν
ἀποταλισμῶ τῶν.

Sol, quomodo
vita & gene-
rationis au-
thor.

Quod est: constat Solē vim habere calefaciē-
di, & leniter desiccandi: quæ effectiones facilius sensibus percipiuntur, quàm aliarum stellarum: propter
eius magnitudinem, & euidentes mutationes in anni vicibus ac temporibus. Hac ille. Quæ dum argutissi-
mus inter Peripateticos Auerrhoës, præclare, vt multa, intelligeret, cum antiqua philosophia, vitæ & ge-
nerationis seminaria, penes Solem constantissimè deponere nihil est veritus, vt, qui moderatum calorem,
primigenium rerum humidum, modificantem, foueat, & excitandum, vegetandumque suscipiat: sicut
succisua rerum mundi generatio quotannis indicat. Quotusquisque enim est, qui naturæ seriem contem-
plans, non videt de Solis accessu & recessu, vitæ, ac interitus signa in omnibus infundi? quid inquam sig-
na? imò verò vitam ipsam, & interitum præsentissimè immitri? Quis non obseruat quotannis exporre-
ctissimum telluris gremium, solares radios (in quibus tepor ille atherens, & aura planè cœlestis omnia ex-
hilarans delitescit) tanquam semen aliquod vitale, & prolificum, non dicam excipere, sed vt eri muliebris
modò, ad rerum generationem, quasi emulgere, ac pertinacissimè retinere. Quod in animalium, nedū ve-
getabilium generatione, & per certos gradus incremento, cum Peripateticis locū etiam habere tibi per-
suadebis. Nam Sol & homo, vt scribit Aristoteles, hominem generant, Sol & planta, plantam. Qui homo,
(nam de illius corporis sympathia, & ὁμοιοῖα cum cœlis hic maximè agere institui) quia quandiu spirat,
viuere dicitur, ideo spiritus (quos pro innato calore incomparabilis ille Galenus quandoque agnoscit) cor-
pus mouentes, sensus excitantes, & cogitationes, mentemque fouentes, Soli qui vniuersa mouet, agitque,
& viuentium omnium, post Deum, est causa, iure optimo veneranda ascripsit antiquitas. Qui spiritus, Ho-
mero omnis philosophia fonti vberrimo, tales quotidie nobis inesse traduntur, quales Sol, planetarū prin-
ceps ac dominus, afflat, mouet, irradiat, & per medium aërem apparat, excoquit, ac elaborat. Quem vnū
(aërem dico) quia Hippocrati & Galeno, qualis qualis est, velimus nolimus, continenter, ac necessariò in-
spirare cogimur: & pulmonum adminiculo, per os, & asperam arteriam, attrahere: & hinc rursum in si-
nistrum cordis ventriculum, spirituum corpus vegetantium, & animale vim, vt alibi docuimus, instau-
rantium, & fouentium plenissimum, emittere: Adhuc in cerebrū, per nares, & in corpus vniuersum, quod
totum est conspirabile & conflatile, per arteriarum anastomoses, & poros excipere: mirum videri non de-
bet, si pro aëris motu & temperatura, de Sole & vniuersa cœli facie pendente, vno die, quàm alio hebetio-
res nobis spiritus, aut acutiores inesse deprehendantur. Præsertim animales, & qui ab his manant sensus,
rationi perinde seruientes, atque sanguini spiritus ipsi. Vnde, illi tales nobis adesse solent, quales sunt spi-
ritus, & spiritus tales, qualis est sanguis humores reliquos complexus. Quos humores, ab aëre, & his, quæ
intra corpus inijciuntur, sic, vel sic temperari, ac modificari, docet medicus, assentitur philosophus. Ex quo
rectè dixisse mihi semper sunt visi Hippocrates, & illius ὁ γυγχοπος Democritus, cum plerisque omnibus
medicis & philosophis, permultum referre, sub quali cœlo & solo corpora locentur ac viuāt. Quod in plan-
tis, nedum in solis hominibus etiam locum habere existimabis.

Terram solis
radios mere-
tricari.

Aristoteles
lib. 1. de phy-
sica auscult.

Soli spiritus
ascribuntur,
quorū est fau-
tor & excita-
tor.

Aeris neces-
sitas & sum-
ma in nostris
corpus vici-
gria.

Spiritus no-
stros aeri sub-
seruire.

Virgilius in
Georgicis.

Hic segetes (inquit Poeta) illic veniunt feliciter vnae:
Arborei factus alibi: atque iniussa virescunt
Gramina. Et rursus.
Nec verò terræ ferre omnes omnia possunt:
Fluminibus salices, crassisque paludibus Alni
Nascuntur: steriles saxosis montibus Orni.
Littora Myrtetis lætissima denique apertis.
Bacchus amat colles, aquilonem, & frigora Taxi.
In brutis præterea, & auium omni ferè genere, idipsun etiã tibi licebit, dū voles, explorare. Quibus na-
turale hoc esse solet: vt per serenum aerem & lymphidissimum cœlū, exhilarentur, cantillent, & (vt sic di-
cam)

Hic segetes (inquit Poeta) illic veniunt feliciter vnae:

Arborei factus alibi: atque iniussa virescunt

Gramina.

Et rursus.

Nec verò terræ ferre omnes omnia possunt:

Fluminibus salices, crassisque paludibus Alni

Nascuntur: steriles saxosis montibus Orni.

Littora Myrtetis lætissima denique apertis.

Bacchus amat colles, aquilonem, & frigora Taxi.

In brutis præterea, & auium omni ferè genere, idipsun etiã tibi licebit, dū voles, explorare. Quibus na-
turale hoc esse solet: vt per serenum aerem & lymphidissimum cœlū, exhilarentur, cantillent, & (vt sic di-
cam)

*nam) rideant: per obscurum verò & pluuium, tristentur & gemant: vel fidem faciente eodem Poëta.
Verum (inquit) vbi tempestas & cœli mobilis humor
Mutauere vias: & Iupiter humidus austris
Densat erant quæ rara modo, & quæ densa relaxat:
Vertuntur species animorum, & corpora motus
Nunc alios, alios dum nubila ventus agebat,
Concipiunt. Hinc ille auium concentus in agris,
Et læta pecudes, & ouantes gutture Corui.*

Volucres vs et
tiam homines
aere subijes.
Ibid. Georgij.

Sed de his copiosius leges in nostris Phenomenis, aut (si mauis) Ephemeridibus aërijs. Erit itaque Sol, ut eò redeam vnde abij, spirituum, corpus & animum per aërem modificantiū, & impelletium, fautor ac illustrator. Qui, quandiu suam symmetriam, seruabant, mentem sanā in corpore sano, tantisper tuebuntur, donec cum innato calore vtrunque deserere cogentur. Qui sanè calor cōmune hoc habet cum solaribus radijs (vnde ignē cœlestem, & radium alicubi vocat Galenus) vt quaquaversum citò, nisi fortasse in refractaria materia, penetret: sensuumq; titillationes varias, & motiones cum corporis, tū animi multiplices excitet. Quod, vel rustica muliercula ad colum & pensa nata, cognouerunt stupidos, hebetes, & obtusos, non sine graui nota, eos inclamantes, quibus calidum hoc paucum adest: & proinde paucos è sanguine spiritus educit: quos Hippocrates, Galeno teste, ὀρεμώνας, hoc est impetū facientes, scita appellatione omnium primus nuncupauit. Caterum quia in humanis corporibus sedem aliquam esse oportuit, in qua calor ille verè diuinus, tanquam in pretorio, ius suum exerceret, & in reliquum corpus aurigante spiritu, radios suos vitales effunderet, familiāq; vniuersam foueret, & totam moueret: prisca rerum corporis nomenclatores, illam ipsam sedem cor dixerunt: Soli, vt alibi monuimus, destinatum, eiq; sanèquam simile, (in quo triste iacet hoc viuere nostrum, partim cauum, & sinuosum, vt sanguinem caloris hospitem, dextro suo sinu contineat, & artificiosa natura œconomia, per venam arteriosam, quasi per canalem & tubulum à prædiuite fonte, & verè aureo manantem, pulmones nutriat, ac refocillet, partim etiam spissum, & pariete crassiore, sinistro sinu obuallatum: ne dictus calor, vnà cum spiritu (cuius est comes) diffletur & exhalet: præpediatq; ne hac & illac, ob partium tenuitatem, adminiculante valuarum multitudine, totus sensim effluat: & corpus moribundum, frigidum ac inutile relinquat: non secus atque Sol terram: dum ab ea viuificos suos radios longius euocat: & subducit. Sed hic me dies potius disiciat, quàm verba. Itaque à Sole ad Lunam, aut (si placet) à fratre ad sororem, viam præmonstrante mihi natura opportunè transeo. In qua parcius calamum exercebo, cum ob alia, tum quòd de varijs eius effectis in hac inferiora sensui manifestissimis, suscipimè in nostra Luna & oceaniconcordia, tibi sum præpediem scripturus. Verumenimuerò, prius quàm hinc abeam, monuisse non pigebit, quòd Sol & Luna in humanis corporibus peculiare quicquid præprie non agnoscunt. Nam vniuersales rectoris rerum omnium mundi, nedum corporis, secundum Deum, antiquis, & maxime Trimegisto habentur. Vnde particularia quæque dedignantur. In reliquis planetis, secus accidere audies. His posit is, institutum nostrum, aspirante Mercurio, hunc in modum & sequor, & res, perficio.

Calor innatus, quid comense habeat
cū solaribus radijs.

Cor humanum
Soli destinatum
sedes est &
fundamentum
caloris naturalis.
Cordis pulchra anatomia.

Sol & Luna,
vniuersales
sunt rerum
mundi & corporis rectoris
& res.

Pontanus hac de Sole.

*Ad medios cœli tractus, medijs ætheris oram:
Fons lucis Sol auricomus Soligneus ambit,
Sol qui terrarum flammis opera omnia lustrat.
Ipse quidem superum princeps ductorq; chorea,
Ad cuius numeros & dij moueantur, & orbis
Accipiat leges, præscriptaque fœdera seruet.
Agnoscent aura imperium, maria alta tremiscunt,
Audiet & longè tellus fatalia iussa.
Atque hunc ne qua opere in tanto decor vllus abesse,
Præfecit luci rerum pater, ipse nitentes
Spargeret vt radios, ipse vt lustraret olympum
Et terras simul, & magnas liquidi aëris oras.
Vnde dies, quique in sua terga reuoluitur annus
Atque aui simulacra fluunt, & tempus & ætas. &c.*

Luna à primis Græcorum nomenclaturis Ζελώνη dicta est, quòd τὸ σέλας, hoc est lumen, ἄνω desu-
 Humanū cor per, habeat: vel, quòd παρὰ τὸ σέλας αἰ νέου ἔχειρ, quia lumen semper nouum habet. Sed omiſſa no-
 pus motui Lu minis ratione, medicè & astronomicè de Luna philosophemur. Posteaquàm perfectum hominem vitalis
 na subijci. aura suscepit, seque diuina mentis spiritus, corpori infudit, certū est (vt scripsit Firmicus) quòd cōpositi
 natura, pro qualitate cursus Lunæ moderatur, eiusque motū ac vires agnoscit. In quā rem verba Claud.
 Aphor. 61. Ptolemæi Firmico subscribētis, tibi profero ἢ Ζιλώνη (inquit) δηλοῖ τὰ τὰ σώματος, ὡς ὁμοιοῦνται
 αὐτῆ κατὰ τῆρ κίνησιρ: quod est. Luna significat ea quæ corporis sunt: vt quæ ei pro motu similia cen-
 Galeni sentē- seantur: profero & Claud. Galeni, Ptolemæo concinentis sententiam alteram, ex tertio dierum decreto-
 tia medicis tiorum libro, ne quis cōmentum putet. Porro illud (inquit) denuo repetendum, quod nos obseruātes verissī
 summè aduer- mum esse comperimus ab Aegyptijs astronomis inuentum, Lunam non modò egris, sed etiam sanis, dies
 zenda, quales tandem futuri sunt posse præmonstrare. Omitto reliqua tibi in sequentibus fusissimè describen-
 da. Est itaque Luna progressio sagaci inquisitione cum alijs, tum medicis non indigna: cuius statum
 nisi ad vnguem tenuerint, propria cacitatis duces, & stolidam mentis præcones, in errores quāmpluri-
 mos prolabantur, vt author est Maternus. Quod viderint scioli aliquod, rerum cæli vniuersarum, nedum
 Luna matre- solius Luna derisores, & contemptores: de quibus per occasionem alibi. Constat sanè quòd Luna in rerum
 rie est submis- generatione, ob humidū cui præest, materia subministratrix habetur: perinde atque Sol, ob calidum, for-
 ministratrix, & ma quorum alterum sine altero, indiuiduo, & fraterno societatis vinculo, quā agere stare possit, vel phi-
 Sol forme. losophiatyrunculo tam notum esse arbitror, quā est cocis suum (quod dicunt) piper. Adducā tamen Pto-
 lemæi testimoniū. ἢ Ζελώνη inquit τὸ μὲν πλέορ ἔχει τῆς δυναμέως ἐρ τῶ ὑπερχειρ δία τῶ
 Li. 1. Apotel. πῶρ γεινότητᾱ δηλονότι, καὶ τῶ τῶρ ὑπερχειρ ἀναδυμείασιρ καὶ διατίθησιρ, οὗτος ἀντιγρι-
 σαῖ σώματα πεπαίνουσα τὰ πλείσα, κεκοινώνηκε δὲ κρέμα καὶ τῶ θερμαίνειρ δία τοὺς ἀπὸ
 τῆ ἡλίε φωτισμοὺς. Quam rem dum primi admirandarum & sublimium rerum artifices &
 cæli obseruatores animaduertissent, proxima & coniuncta in Zodiaco domicilia, vtrisque apposi-
 tissimè statuisse mihi semper sunt visi: Soli in Leone masculino signò, diurno, calido & sicco. Lu-
 na verò in Cancro, fœminino, nocturno, frigido, & humido, cuiusmodi Luna esse perhibetur. Vn-
 de illa matris vices, ob humidū prouentum & Sol patris, ob calidi largam manum, in rerum ge-
 Solis & Luna proxima in- generatione, non ineptè sustinere traditur. Quibus addes, quòd quemadmodum natura negatum est
 celo domici- animal nasci, nisi ex vtriusque gignentium maris, inquam, ac fœminæ copula & consortio putredinè
 lia, excludo ita vbi Solis & Luna congressus ac presentia desiderantur, in inferiori hac rerum materia pro-
 duci commodè potest nihil. Quod egregiè intellexisse mihi videtur Orpheus in suis hymnis: vtrunque vi-
 uificos & prolificos mundi oculos nuncupans: & verè ter maximus Hermes, duo rerum natura organa
 Solis & Lu præstan-

praestantissima, Mosi κατ' ἑμφοσίω Luminaria dicta, itidem inscribens. A quibus non longè recessit Pla-
 na praestantia, ac dignitas.
 to: Solem & Lunam magnos mundi deos alicubi nominans, & legislatori Mosi acquiescens, Ptolemaus,
 τὰ Φῶτα, hoc est lumina, & hanc & illum per appositè dicens ac vocitans. Ergo, ut è diuerticulo in viã re-
 deam: sicuti se habent in generatione materia & forma, adhuc genus, quod è mare constat & foemina, Sol & Luna
 insuper tempus, quod die & nocte metitur, sic se habere solent Sol & Luna, generationis rerum omnium generationis
 post deum authores, & penè dixerim, parentes. Nam Luna materiam aptat & praestruit, Sol formam in-
 rerum autho-
 lucit. Hic, quia mas, diurnum tempus moderatur: illa, quia foemina, nocturnum. Rursum, haec corpori ali-
 res & fomio-
 moniam praestat, ille, animalitatem, ut ita dicam, seruat ac tuetur. Nihil ille negligit eorum quae spiritui
 & sensibus, quaeque animato corpori conferunt, haec, nihil eorum quae ipsi corpori, & eius materiali com-
 pagini debentur. Quae, & alia multa, cum erudita antiquitas animaduertisset, Lunam Solis sociam, vi-
 Luna Solis so-
 cariam, & sororem (vnde ut ille Phœbus, ita haec Phœbe dicitur) necnon vitæ rerum omnium cum illo cu-
 cia, vicaria,
 & soror.
 stodem rectè admodum statuisse mihi semper est visa. Nec temere meo iudicio. Nam ex eodem partu eo-
 demque vtero, ut egregiè sunt philosophati poetae, utrunque in Delo edidit Latona, mater, & parens. Vn-
 de, fraternis ligari legibus, pariaque habere multa, & furtiuam copulationem olim admisisset, ut hodie sin-
 gulis mensibus manifestum, non est quòd legendo, imò verò videndo, posthac mireris: nec admodum mouea-
 ris, si Lunam morborum testem, ac indicem esse audis: adhuc eorum ferè omnium quae incidunt, in his, aut
 Luna morbo-
 rum testis est
 ac index.
 alibi, sociam, & causam cum Sole, penè dixerim magistram. In quam rem duorum in rebus caeli & natu-
 Lib. 3. de die-
 ra exercitatisimorum virorum, testimonia, ne quicquam à me hic commentum putes, in medium tibi
 bus decro.
 proferam: Galeni primùm, deinde Ptolemai. Quae incidunt (inquit Galenus) omnibus his quae subsistunt,
 Lib. 1. Apot.
 borum causam Luna habere obseruata est, maximèque in tetragonis, & diametris stationibus ea immu-
 tans. Nam si in Tauro existente illa, semen concipiatur, vel partus, vel alterius cuiusdam principium con-
 tigerit, magnas eius mutationes inuenias, cum in Leone, Scorpio, & aquario signiferum ambiuerit. de-
 inde hac subnectit. Porro, illud denuo repetendum, quod obseruantes verissimum esse comperimus ab Ae-
 gyptijs astronomis inuentum, Lunam non modò agris, sed etiam sanis dies, quales tandem futuri sunt posse
 pranuntiare. Si enim cum planetis temperatis steterit, (quos etiam salutare Latini, ἀγαθοποιός Gra-
 Galenus rerū
 ci nominat) illos faustos, ac bonos producet, si cum intemperatis erit (quos Latini maleficos, Graeci κακο-
 caelestium pe-
 ποιός dicunt) graues ac molestos experietur. Fingamus (inquit) homine quodam nascente, salutare pla-
 nitissimus.
 netas in Ariete, malignos verò in Tauro esse. Is homo, cum Luna in Ariete, Cancro, Libra, & Capricorno
 fuerit, pulchrè deget. Cum verò Taurum ipsum, vel eius tetragonum aliquod, vel diametrum signum oc-
 cupabit, malè, & molestè vitam transiget. Atque morborum initia huic cum Luna in Tauro, Leone, Scor-
 pio, & Aquario fuerit, pessima erunt: sine periculo autem, & salutaria, cum Arietem, Cancrum, Libram,
 & Capricornum permearit. Haecenus Galenus. Sequitur Ptolemai testimonium, quo in rebus caeli (quod
 sciam) nullus φωνότερος, si quis rectè considerauerit (inquit) facile intelliget non modò constitutio-
 nes rerum affici, à Solis, Luna, & stellarum motibus necesse esse, sed etiam seminum initia, & perfectiones
 Lib. 1. Apot.
 fingi ac informari. addit paulò post. Quicquid in vniuersum accidit, hoc non contemplatione naturae, sed
 sola obseruatione de euidenti bus Solis & Luna, necnon reliquarum stellarum configurationibus manare
 solet. Haec summi illi viri: qui quantum Luna tribuant: nisi ad illorum sententias, ceu ad ἐπὶ δὲ vocem
 obsurdescis, vel me tacente, audire facile potes. Quae si paruam adhuc fidem tibi faciunt, vnum atque alte-
 rum eiusdem Galeni testimonium tibi rursum depromam. Luna (inquit) ut Princeps non mediocris inter
 Lib. eodem.
 Solem & nos medius constitutus, terrestrem regionem meritò gubernare censetur, non potentia modò ca-
 teros planetas, sed vicinitate etiam superans: crescente ea, augmenta in corporibus sentimus, decrescen-
 te verò, damna & detrimenta. Hanc Galeni sententiam Iulius Firmicus, caelestium interpretum, apud
 Lib. sua ma-
 Latinos primus & princeps, tibi hunc in modum obfirmabit. Scire (inquit) debemus, quid humani corpo-
 ris Luna susceperit: & quid illius potestati deputatum sit. Nam & crescentis in ea luminis augmenta: &
 Lib. thes. 4.
 deficientis, damna sentimus. Medulla humani corporis cum illa crescunt, cum verò luminibus caeperit in-
 anis destitui, tenuati corporis fatigatione languescunt: sed & humanum corpus deficiente ea, deficit: &
 crescente, solennibus complementis inundatur. Fit que ut omnis substantia terreni corporis, istius nu-
 minis prouidentia gubernetur. Haec ille, vbi que sanè magnus: quo dimisso, Claudium Galenum, & item
 Testimoniorū
 quibus, ceu de quodam copia cornu, leuiter accipere poteris quas vires, & quantam energieã Luna in has
 multitudinem ad
 faciendam fis-
 inferiorum corporum substantias exerceat, & suo sibi iure meritò arroget. Luna (inquit Galenus) vna
 dem est effi-
 est quae menstruorum statum tempus in mulieribus conseruat, comitialium circuitus custodit, prout ra-
 Lib. eodem.
 diorū Solis plus, minúsue sibi vendicabit: omnia siquidē quae facere nata est, vbi falcis figuram represen-
 Vires Lunae
 in hęc infir-
 tat, languida fiunt, dum plena fuerit, conualescunt. quapropter, & fruges interea adauget, maturatque
 ramagne.
 celerrimè,

Lib. eod.

celerrime, ferarum occisa corpora in tabem viso suo resoluit, somno sopitis sub eius lumine, vel alter diutius immoratis, pallorem & capitis dolorem conciliat: in summa humifico spiritu omnia replet. Galenus sic Ptolemaeus subscribit. Luna inquit, vt proxima terris, manifestè in terrena influit: cum illa enim consentiunt & commutantur pleraque omnia, & animata, & inanimata, Germina, & animantes, aut omnino, aut aliqua ex parte, vnà cum ea incrementa, & decrementa sentiunt. Vis iterum, imò verò ter-

Lib. eod.

tio, & quarto, Galenum Ptolemaeo concinentem, ceu ἐκ ἐπιμέτρως (quod Græci dicunt) audire? Ceterum (inquit) quòd aliter vniversè à Luna qua mutantur, omnibus non perinde constat, sed ijs duntaxat, qui huiusmodi accuratè obseruarunt: Addit paulò post. Hoc axioma non Astronomis tantum, vel

Luna cursum
sentiunt omnia.

naturalibus philosophis, sed agriculis quoque, & nautis, hominibusque omnibus receptum est, Lunam terrestrem plagam, veluti principem quendam magni regis Solis immutare. In posterioribus enim & vltimis coeli regionibus, vt scribit Firmicus, collocata, & terræ imperium ex vicinitate sortita, omnia corpora qua diuina mentis inspiratione animantur, cursus sui multiplici varietate afficit, mouet, ac cum Sole fecundat. Nam & occulto spiraculo, & assidua peruagatione, visione, vt ita dicam, ac reuisione, cum Sole primum, deinde cum reliquis stellis, via omnem sensum fugiente, humiditatis, corporum, prout illas innenerit fermentat, & cum prouentu in hunc, vel illum statum exagitat. Quod omnium maximè, vel inuiti consistuntur, qui fluxionibus ad articulos tentari solet. Sed in Luna viribus versatum satis, de quibus

Luna, quas
partes in corpore
sibi vendicat.

in nostra Luna & Oceani harmonia (vt dictum est) ampliolem commentationem, cum fusissima exemplorum demonstratione aliquando es habiturus. Itaque reliqua ad institutum nostrum pertinentia commodum sequor & expedio. Luna in humano corpore, partes peculiare, & propria organa sibi vendicat. In quibus vt erum ac vuluam connumerant: eamque humani diuersorij cellulam, qua hodie à Latinis medicis matrix, à Græcis verò μήτρα, dici consuevit, in quibus & fœtus concipitur, & conceptio

Galenus Lib.
3. de dieb. de
cre.

ipsa fouetur, donec imperante Lucina, partus materna claustra ruperit. Quod vel de Claudij Galeni verbis tibi constabit: quem vnum de medicis omnibus, honoris, & eruditionis nomine, tibi multoties obijciam. Post feminis conceptionem inquit omnis impregnatio, & post partum adauctio, magnas alterationes in septimanos Luna per Zodiacum circuitus retinet. Mammæ præterea sibi inauthorat luna: & quibus, tanquam ex lymphido fonticulo, lac infantulorum alimentum manat. Quæ, vt muliebria sunt membra, ita muliebri planeta appositissimè destinata fuerunt. Porro quia Luna solaris luminis vt toties cecinimus est vicaria, & vt scripsit Aristoteles, paruulus quidam Sol, idcirco in humano corpore, sinistrum oculum, perinde atque Sol dextrum, de antiquo sibi vendicat priuilegio. Vt enim dextra masculina esse traduntur, ita sinistra, feminina. Volunt insuper illam eandem cum Sole dominari stomacho, omnium quibus corpus alitur receptaculo nobilissimo: vel ob id vnum, quòd coctio sit à calido in humido. Adhac cerebro, quod qui malè affectum habent, & Luna metamorphoses de inconstantia ex interuallis agnoscunt, Lunatici vulgò nuncupari solent. Ex facultatibus humanum corpus dispensantibus, Ptolemaeus naturalem illi adscribit. ἡ χελευμῖν inquit τῆς φουκῆς δωμῆος ἐστὶ πνεύμῃ. quod est. Luna naturalis facultatis fons est. Eidem ex humoribus corporis, antiqui pituitam addixerunt: qua crescente Luna, crescere plurimum solet, decrescere verò minui, aut saltem minus molesta esse. Sed de Luna, quòd ad hunc locum attinet, pauca hac de multis erunt satis. Itaque, ab imo planetarum ad summum & supremum me confero: nimirum à Luna ad Saturnum falciferum vetulum tardigradumque Deum.

Luna parvus
lus quidam
Sol.

quibus, tanquam ex lymphido fonticulo, lac infantulorum alimentum manat. Quæ, vt muliebria sunt membra, ita muliebri planeta appositissimè destinata fuerunt. Porro quia Luna solaris luminis vt toties cecinimus est vicaria, & vt scripsit Aristoteles, paruulus quidam Sol, idcirco in humano corpore, sinistrum oculum, perinde atque Sol dextrum, de antiquo sibi vendicat priuilegio. Vt enim dextra masculina esse traduntur, ita sinistra, feminina. Volunt insuper illam eandem cum Sole dominari stomacho, omnium quibus corpus alitur receptaculo nobilissimo: vel ob id vnum, quòd coctio sit à calido in humido. Adhac cerebro, quod qui malè affectum habent, & Luna metamorphoses de inconstantia ex interuallis agnoscunt, Lunatici vulgò nuncupari solent. Ex facultatibus humanum corpus dispensantibus, Ptolemaeus naturalem illi adscribit. ἡ χελευμῖν inquit τῆς φουκῆς δωμῆος ἐστὶ πνεύμῃ. quod est. Luna naturalis facultatis fons est. Eidem ex humoribus corporis, antiqui pituitam addixerunt: qua crescente Luna, crescere plurimum solet, decrescere verò minui, aut saltem minus molesta esse. Sed de Luna, quòd ad hunc locum attinet, pauca hac de multis erunt satis. Itaque, ab imo planetarum ad summum & supremum me confero: nimirum à Luna ad Saturnum falciferum vetulum tardigradumque Deum.

Lunatici vn
de dicti.

Aphor. 86.

quibus, tanquam ex lymphido fonticulo, lac infantulorum alimentum manat. Quæ, vt muliebria sunt membra, ita muliebri planeta appositissimè destinata fuerunt. Porro quia Luna solaris luminis vt toties cecinimus est vicaria, & vt scripsit Aristoteles, paruulus quidam Sol, idcirco in humano corpore, sinistrum oculum, perinde atque Sol dextrum, de antiquo sibi vendicat priuilegio. Vt enim dextra masculina esse traduntur, ita sinistra, feminina. Volunt insuper illam eandem cum Sole dominari stomacho, omnium quibus corpus alitur receptaculo nobilissimo: vel ob id vnum, quòd coctio sit à calido in humido. Adhac cerebro, quod qui malè affectum habent, & Luna metamorphoses de inconstantia ex interuallis agnoscunt, Lunatici vulgò nuncupari solent. Ex facultatibus humanum corpus dispensantibus, Ptolemaeus naturalem illi adscribit. ἡ χελευμῖν inquit τῆς φουκῆς δωμῆος ἐστὶ πνεύμῃ. quod est. Luna naturalis facultatis fons est. Eidem ex humoribus corporis, antiqui pituitam addixerunt: qua crescente Luna, crescere plurimum solet, decrescere verò minui, aut saltem minus molesta esse. Sed de Luna, quòd ad hunc locum attinet, pauca hac de multis erunt satis. Itaque, ab imo planetarum ad summum & supremum me confero: nimirum à Luna ad Saturnum falciferum vetulum tardigradumque Deum.

Saturni stellam, Chaldaei, Arabes, Graci, & Latini rerum caeli interpretes peritissimi, cum Claudio Ptolemaeo & Galeno, intemperatam, ac maleficam, ubique nuncupant, fortasse ob melancholicum humorem, molestum sanè & grauem: cuius prouentum, vi occulta, in humanis corporibus vberimum promouet: & hinc illa aggrauat, & saturat (vnde Latinis Saturnus fortasse dictus) necnon senio ante tempus, ac vetustate conficit: ex quo $\kappa\rho\nu\nu\omicron\varsigma$, etiam dici Gracis potuit. Illius aridum simul & frigidum, modò si fuerit, in his inferioribus, nedum in solis hominum corporibus fouet abundè, & excitat. Cuius rei testimonium dabit Ptolemaeus $\delta\ \delta\ \tau\alpha\ \kappa\rho\nu\nu\omicron\varsigma\ \alpha\varsigma\alpha\rho$ inquit $\pi\lambda\iota\omicron\nu\ \epsilon\chi\alpha\ \tau\omicron\ \pi\omicron\iota\omicron\iota\tau\eta\tau\omicron\varsigma\ \epsilon\mu\ \tau\omicron\ \iota\upsilon\chi\epsilon\iota\mu$, $\kappa\alpha\iota$ $\eta\gamma\epsilon\mu\alpha\ \epsilon\mu\pi\alpha\ \iota\upsilon\epsilon\iota\mu$, quod est, Saturni stella maximè frigidifica est, sed & nonnihil arescit. Qua duo vita humana calido & humido temperata, quantum incommodent: imò verò quantum ex diametro pugnet, nemo est qui nesciat. Est itaque ad corrumpendum procliuus stella huius natura. Verùm in omnibus, & omnia, vt etiam humor ipse melancholicus, suas vires aequè non exercet: nec tam obstinatè agit, quin suà aliqua ex parte commodum non habeat. Nam vt ex venenis arte temperatis, citra noxam magna aliquando còmoda proueniunt, ita de sideris huius quanquàm inauspicati proba cum alijs stellis temperatione mistura, & radiatione, non vulgaria manant emolumenta. Ex quo factum videas, vt ad quam artem melancholici plerique animum appulerint, in ea prater ceteros, vel leuissimo labore, valeant plurimum. In quam rem, post Platonem fidissimus accersetur testis Aristoteles: scribens melancholicos fuisse omnes qui ingenio floruerunt, vel in philosophia, vel reipublica administratione, vel cudendo carmine, aut artibus alijs excolendis. De quorum classe cum Socrate, Pericle, Demosthene, Archimede, Vliße, Scipione, Aiace, Aenea, & alijs. Democritum, Platonem, Galenum, Caesarem, Virgilium, Herculem, & huius plura innumeros tibi proferam: quos de lucubrationibus, & laborum: erumnarumque pertinaci toleratìa, ingenti cogitatione, & inuentionum miro studio, ceu de tabella quatamen non arbitror, quòd melancholicus humor, cui vt diximus, praesidet Saturnus, cogitationis firmitate, studiorum assiduitate, & pertinaci labore, ubiq; comites fere seèu ducit voluptatè ac dilectatione: quanta illi inest, vt in vnius eius rei adeptione quàm semel animo conceperunt melancholici, summum ac pecuniare bonum existimè collocat: praterq; illud, aliud nihil aut expetant, aut sequantur: etià neglecta re familiari, neglectis ciuibus, neglecta vxore & liberis. Vnde paupertas, ceu de voto, illis familiaris esse solet, ac domestica. Ceterum, hic etià ignorandū non est, quòd Saturni defluuiū cum suo humore, in omnibus corporibus suas vires ex aequo nō erigit, perinde atq; vinū: quod ob corporum $\iota\delta\iota\omicron\tau\epsilon\omicron\pi\iota\alpha\varsigma$, et naturarum varietates, à se inebriatos oēs vno modo nō afficit, nec eodè motu agit. Nam quosdā ad garrulitatè & hinc ad rixas, alios ad vomitū, nonnullos ad taciturnitatem, somnū, vel risum, plerosq; ad strepitū & gladios rapit. Sic Saturnus, & sub illo militans melancholicus succus, quosdā ad risum mouet, vt Democritum: alios

Saturni stella quare malefica.

Lib. I. Apoteles.

Saturnus ubi que malus non est, sed sua aliquando habet, comoda.

Lucubrationes sunt veluti tabella quatamen & studiosorum.

Philosophi cur plurimū pauperes.

Pulchra vini, cum melans

choliam compa-
ratio.

ad lachrymas, vt Heraclytum: nonnullos ad loquacitatem, vt Therfitem: aliquot ad facundiam, vt Nesto-
rem: ad silentium & patientiam, vt Socratem, vt Vliſſem: ad metum, vt Piſandrum: ad hylaritatē, vt Lu-
cullum: triſtitiam, vt Craſſum: cogitationem, vt Archimedeſem: in ſumma, alios ad alia, pro ſua qualitate
& quantitate cōponit ac excitat. Quæ omnia fuligini, ſumis ac vaporibus de ſaturnino ſanguine, hoc eſt
melancholico, pro varia maioris & minoris ſua latitudine (quod ad limum & craſſitiam attinet) aſcribe-
re ſi videbitur, per me liberum tibi erit. Qui ſumi, quia arcē animi recta petunt, ſpiritūque animalē illi re-
miſſi obturbant: atque cerebrum, (in quo ſenſuum, & principum anima actionum officina latet) longē

Vnde melan-
cholici varijs
cogitatione-
bus & studijs
tenentur.

lateque occupant, ac obſident: ideo varias imaginationes, apprehenſiones, cogitationes, ratiocinationes,
ſtudia, ac phantaſmata cient, ſouent, & mentiuntur: pro varia, vt dictum eſt, natura in qualitate & quā
titate diſti ſanguinis melancholici, hos vel illos ſpiritus, & fumos ſurſum exhalantis non ſecus atque ex
ignita & incenſa materia fieri ſolet. Ex abiete enim, vel picea, fumos craſſiores & turbulentiores, peius-
que olentes attolli conſtat, quā ex aluo, aut carpino. Sic ex querno ſtipite, quā populeo, ex lapideo car-
bone, quā ligneo: ex ſulphure, quā thure: face vini vſta, quā calce, & ita deinceps. Quarum rerum

Saturnini &
melancholici
humores &
ex ingenia
tarde mouen-
tur.

imaginem in melancholico ſucco, & ex eo fermentato ſanguine, vt cunque potes agnoſcere: ſimulque fa-
teri, Saturnum cum ſuo radio, vi abſtruſa, humores in hominum corporibus altius infixos, atque ob id per-
nicioſos ſapenumero excitare, qui tales eſſe ſolent, vt tardiſſimē, ſicuti illorum author Saturnus, mouean-
tur: moti tamen & incenſi, grauiter ſauiant. Quod cum ſuis periodis indicant morboſa diſpoſitiones hinc
cōciliat: cuiuſmodi ſunt quartana, cancro, melancholia, & ſimiles. Citra morbum, ſummam nonnunquā
& inexpugnabilem præſtant contemplationem: adeo, vt pœnas Saturni pendere mihi videantur, non
diſſimiles his, quas ob cœleſte furtum Promethæus rerum cœli contemplator indefeſſus, adhuc ſoluere in
Caucaſo fabulatur. Itaque ex ſaturnino humore, hoc eſt ex atra bile, vbi concaluit, tanquam e quodam

Humoris Sa-
turnini &
melancholici
varia natu-
ra.
Melancholia
vt ſulphur.

ſeminario, pullulant, tum ſimulacrorum, tum cogitationum germina, quæ deinde in hominum ingenijs
ceu in agro quodam, fruges, ac fructus vberriſimos proferunt. Addam quod etiam ſtella hæc cum ſuo humo-
re & fermento, nonnunquam audaciam conciliat, vt in Hercule: & ob aduſtionem, formidabilem quan-
doque ferocitatem, vt in Aiace, longo tempore, propter ſtabilitatem terrena qualitatis, perſeuerantem.

Quod ſi extremē refrigerit, aut ad frigiditatis latus potius quā caliditatis & ſiccitatis deflexerit, timo-
rem etiam ſibi adiungit, cum extrema ignauia, vt in Piſandro, Therſite, & alijs. Ex quibus manifeſtum
euadit, quod ſideris huius deſluxus, cum ſuo limoſo ſucco, in craſſa materia intempeſtiue exceptus, ſit qua-
ſi venenum, quod equidem in viuētib; quibuſdam corporibus latet ſopitum, ceu ſulphur à flamma re-
motum. In alijs vero ſagrat, atque vt ſulphur accenſum, non comburit tantum, ſed vapore etiam noxio
omnia circumplent ac propinquantia inſicit. Saturnus ſui iuris factus, & in natali cœlo fortis ac potens
quia Ptolemæo & Galeno, maleſicus eſſe ſolet cum ſuo humore melancholico: & quandoque anceps, id-
circo cum animis, tum corporibus nunc mala, nunc bona, quandoque varia vt antea dictum eſt, quadam
tenus appingit. Vnde homines reddit natura odio plus quā nouercali præditos: ſemel cum Craſſo in vi-
ta ridentes, de face, exhausto ab alijs dolio, bibentes, lentē in omnibus feſtinantes: acetum in pectore ge-
ſtantes: ſpem pretio ementes: lupum vbique auribus tenentes: κακον ζυλιον laborantes: metum ex conſciē-
tia ſuſtinentes: ſinapi victitantes, & cepas olfacientes, in occipitio multos oculos geſtantes: de proximo
nihil curantes: in amicitia querulos, & vt ſolent edentuli, edentium dentibus inuidentes: curru vtentes
neglectis bobus: Heracliti familiam agnoſcentes: in Areopagitarum ſchola educatos, & qui ſapientū octa-
ui ſibi videantur, aliud ſtando, aliud ſedendo cogitantes: raro cum annoiſis ſimij; laqueo ſeſe iniicientes,
odia amicitijs præferentes: ex eodem ore & frigidum & calidū ſufflantes: dextram cuiuſ non facile con-
cedentes: Rhodamanto inexorabiliores: in re certa incertos: duro alloquio Scythiſ moroſiores, defixis in
terram oculis contuentes, ſuperciliū vbique contrahentes, cœnam Hecates plerūque cœnantes, in nocte
concilia capientes, vt vultures cadauera expectantes, à fronte & tergo, vt Ianus, videntes, aureis machi-
nis omnia oppugnantes, oculatas manus habentes, quæ nihil credant, niſi quod vident, nihil, niſi quod Ari-
ſtophanis & Cleantis lucernā oleat emittentes, habendi cupiditate inſatiabiles, oīa trutinā penſantes, ad
viuū cuncta reſecantes, & obaratos ad oſa vſq; rodentes, ſpē vulu ſimulantes, & altū dolorē corde premen-
tes, nomine potius quā cōſuetudine notos, anethū & mentā decimantes, quod verba, tot ſenſus plerūque
habentes, cū Fabio cunctātes, roſam quæ præterijt ruruſum quærentes, panē lapidoſum māducantes, vltor-
es animos occultātes, omnia, vt Midas, in aurū vertentes, diſſimulandi æquē ac ſimulandi artifices, pilū vt
lupi, egrē mutātes, cunctādo Scipionē imitātes, ſalſuginoſam viciniā, amātes dicēda & tacenda callētes,
altera manu panē, altera lapidē circūferentes, veluti ab aſino delapſos, ignauos, quibus ferax ſemper eſſe
ſolent, cenſores, caſtigatoresq; virorū, ſordidos, & vt hyrundines, ingratos, veluti auro ſubaratus, pro por-
ca ſcorpīū reddētes, cum uni ſeçtores, amicū, quam verbū perdere charius habentes, ſobrietatū oſores, nihil
niſi cū moriuntur benefaciētes, lucri ex re qualibet odorē bonū & ſuauem exiſtimantes, vel à ſtatuis, &

Saturninorū
hominum mo-
res & natu-
ra.

Mira melan-
cholicorum pa-
ctura,

mor-

mortuis tributa exigentes: multas aures & oculos habentes: lucrum pudori praeserentes: inexplebile dolium animo gerentes: cum laruis luctantes: ingenium, mori farina varietatum, sustinentes: sardonio risu omnia condientes: magis mutos quam pisces: pauperulum Christi pecus deglubentes, potius quam tondentes: caput sine lingua circumferentes: ne grypsdem in mensis & caetera dicentes: suos loculos, ut medici, inanes ubique praedicantes: suspendio arborem plerumque diligentes, sale lingentes, & lapsana victitates: ante tubam trepidantes: pilos pro lana reddentes: Tantali poenam sustinentes: in pulicis morsu Deum inuocantes: spem dum anima est, habentes: ubique scrupulum inicientes: cochlearum vitas agentes: sacrum sine fumo facientes &c. Quod hic reliquum est, ignorandum non venit, Saturnini cum suo humore, de antiquorum praeceptis & observationibus peculiare habent morbos quibus sua sobole plerumque tentat, in quorum catalogo sunt quartana, epilepsia, elephantiasis, morphea, cancer, scirrhus, hydrops, paralysis, haemorrhoides, dysenteria, colli & renum dolores ac huius nota alij qui vel de humoris melancholici, cuius auctor & motor est Saturnus, largo, prouentu & effusione, vel de sanguinis facta ab eo corruptela, cacochymia item, flatibus, cruditatibus, imbecillo calore, vel abundantate pituita, oboriri plurimum solent aduersus quos praecautiones cum idoneis remedijs quisquis volet a rerum caeli et medicina perito opportune exigat. Quod ad alia pertinet, melancholici, pulsus habent tardos & paruos: sudorem acidulum & graue: deiectiones subatras: somnia terribilia, ut mortis, cadaverum, sepulchrorum, tenebrarum, cruciatuum, demonum, et rerum nigrarum. Ex facultatibus humanam vitam cum corpore dispensantibus, ob innatam malitiam Saturnus nullam agnoscit, quamquam non desunt qui in re terrena quae naturali ancillatur, nonnihil illa scribant, sed de Saturno festinanti mihi ad aliorum planetarum maiestatem, pauca haec satis erunt.

Melancholicus humor varia corporibus & animis impingit.

Saturnini morbi de antiquorum observationibus.

Nota Saturninorum ab his qua excernuntur & alijs.

DE IOVE.

Iovis Stella, vires non dicam naturales, sed cum Sole omnes penes, in humanis corporibus si qua est alia clementissimè fouet. Quod poeta tam Graeci quam Latini cognouerunt, Iouem ubique, decenti epitheto, hospitalem, fructiferum, satorem hospitalem, beneficum, salutare numen & benignum, nec non patrem hominumque Deumque nuncupantes. A quorum vestigijs non longe declinauerunt Grammatici, poetarum interpretes diligentissimi, & linguarum Quintilianus custodes doctissimi: quibus ecquid aliud sonat Iupiter, quam iuuans pater, & Zeus, ut alibi dixi, quam Ζεύς, hoc est, vita? Iovis: ut ex Arato traxit Maro, sunt omnia plena: ille colit terras, ille de superis omnibus solus est, qui ob beneficia, ut in Clodium testatur Cicero optime titulum, et ob vim, maximi sibi demeruit. Quod elogijs reges, quos a Ioue nasci et educari vult Homerus, non temere sibi adoptasse mihi videntur. Nam benefacere primum, & non subditos expilare, deinde viribus regnandi illis a Deo concessis uti non abuti, illorum maxime proprium esse debet. Quid est quod in planeta huius mense altero, nimirum a conceptu secundo, vitam, ut tradunt ἰατρομαθηματικοί, foetus in utero accipit, & in altero, nono scilicet, in lucem vitalis emittitur, nisi quod propter summum radorum temperamentum, vitam, quam in calidi & humidi symmetria positam esse diximus, cum sole praesse creditur? Est itaque Iovis stella, natura temperata. Quod ex Claud. Ptol. hunc in modum confirmat.

Iovis appositissima epitheta.

Mirè benefica Iovis natura.

Regum officium de Iovis numine.

Lib. I, Aet.

βο, ὁ δὲ τῆς Δίος ἀσῆρ, ἔυκρατορ ἔχει τὸ ποίτυκον τῆς δυνάμεως μεταξὺ γινόμενοις τῆς κινήσεως αὐτῆς, τῆς τε κατὰ τὸν κρόνον Ἰουπτικῆς, καὶ τοῦ κατὰ τὸν ἀέρω καυσιῆς, δερμαίνεται καὶ ὑγραίνεται. Quod interpretamur Stella Iouis temperata est natura, propterea quod media fertur inter frigidificum Saturnum, & estuantem Martem, unde calefacit & humectat. Caterū, pulmonibus qui cordi aërem attrahunt, condiunt, & elaborant, praesidere traditur. nec non arterijs, quae pulsatorij continent spiritum: partem in vitali facultate cum Sole habens & in animali, cum Luna. Sed omnium maxime in naturali se agnoscit, quae sanguifica est, & ex his quae naturali ancillantur coctricem fouens. Nam coctio est à calido temperato, in humido: quas re vera qualitates, vna Iouis stella suas esse praedicat. Sed vegetatricem vim, ad quam incrementa referuntur, etiam sibi inauthorat vel ob id vnum, quod qui crescunt, vt ἀρχίατρος ille Hippocrates praecclare admodum scripsit, calidi plurimū habent. His addere πᾶρεργον, non erit, quod Iuppiter sui iuris factus, sicuti Ptolemaeo & Galeno salutaris est planeta & beneficus, nec non temperatus, ita temperatam reddit sanguinis miscellaneam. Vnde tam animis quam corporibus, quae laudabilia sunt & probata, ac temperata instillare solet. Efficit itaque homines, qui, non vt volūt sed vt possunt libenter alijs benefaciunt: insuper, quod adest, boni consulunt & pro suis opibus mœnia conficiunt: messe tenus propria viuunt: amicis fidi sunt amici. cetera tractabiliores, & colūba mitiores: genio indulgent, & sine riuali diligunt: siculissant quandoque, & pergracantur: sermonibus festiui dubiā mensam instruunt, omnia cum amicis habent communia: benefactorum sunt memores, alia dant, alia negāt: equis & canibus gaudent, nec non aprici gramine campi: ad vindictam procliuēs videntur quandoque, rectam viam ingrediuntur, genuinum habent pudorem: digni sunt, quibuscum in tenebris mices: tempore seruiunt, & mutuas tradunt operas: de vultu ut cunq; iudicant, & vicissim iudicantur: gestus habent magna cum dignitate spectabiles: laudis & gloria studiosi apparent: sunt vxoris, ac liberorum amantissimi, & publici boni procuratores solliciti: fores tritas habēt, ac nullos à se reijciunt: risu omnia condiunt, duas ancoris nauigant: in suo loco & sano gaudent: extra lutum pedes perpetuò gerunt: & in vtriusque aurē ac vtrunque oculum securè dormiunt &c. Caterum hisce morbis plurimum tentari solent: syncho, ophthalmia, capitis grauitate, colicis cruciatibus, peripneumonia, homoptoe, calculo, pleuritide, apoplexia, phlegmonis, exent hematibus, conuulsionibus, gonorrhœa, lethargo, lyenteria, & alijs huius plura: qui de sanguine, in qualitate aut quantitate peccante, vel de plethora aut cacochymia, nec non obstructionibus putrefactione, item ac cruditatibus promanare solent. Iuppiter ex quatuor humoribus corporis sanguinē habet cum Sole, ob qualitates cum illo communes: ex sensibus, auditum, qui, vt ille, planè est aërius. Iouea les homines leui quacunque occasione, sanguinem è naribus, vel de opportuno corporis meatu alio, identidem excernunt: & quia calidi sunt & humidi facile sudant, atq; hinc grauitè hircū olent, pulsus plenos habent, & quandoque vndantes: somnijs letis, & rerum pulchrarum plenis gaudent: in quibus plurimū, vel rubra vident: vel hemorrhagias, & nationem in sanguine, aut similia sibi representari sustinent. Sed hec de Ioue plus satis esse, grauius Mars conqueritur: ad quem nunc demū transire & iuuat, & expedit: ne ille sua in nos tela contorqueat

Iuppiter qui bus corporis partibus praesideat.

Iouea liū hominum mores & natura.

Vera pictura hominum vt dicunt sanguineorum.

Morbi Iouea les.

Iuppiter ex re bus corporis quidnā suum agnoscat. Note ab interioribus & excretis hominum Iouea lium,

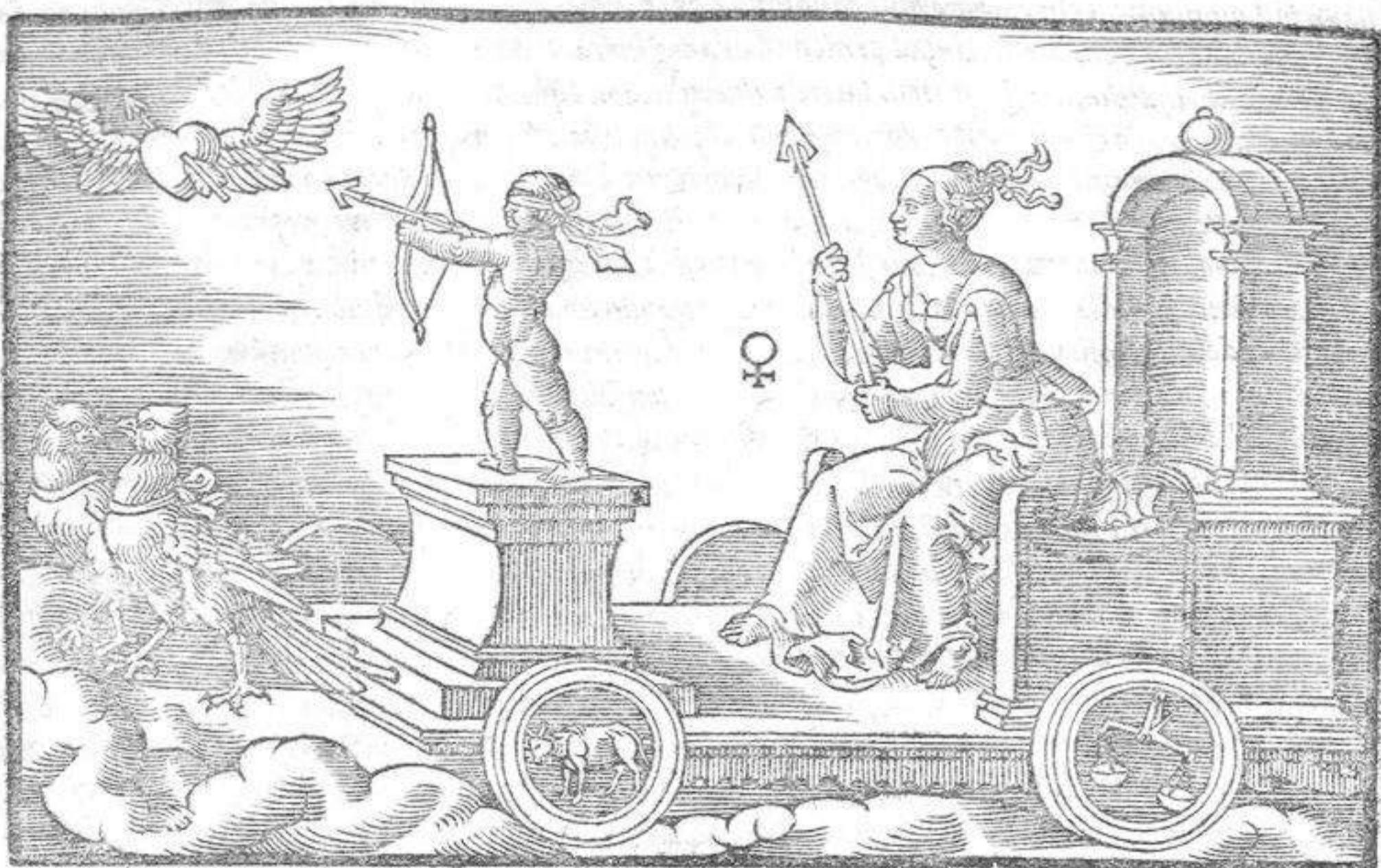
DE MARTE

MARTIS

Martis stellam, ignea natura esse & planè aestuantis, vel de epitheto annuerunt Græci, quibus Mars ipse πύροεις dictus est. Nam vrentem calorem, & ob intemperantiam maxime noxiū habet: quapropter flava bili, omnium quæ in corpore sunt calidissima, præesse merito existimatur: & qualitates vnâ cum radio, propter naturalem malitiam, ad perdendū quam generandum procliuiores deorsum refundere. Quod Græcorum antiquissimi, posteritatem latere noluerunt, apud quos ἄρης id est Mars, ἀπό τῆς ἀναίρεσις, hoc est à sustollendo & corrumpendo: aut, ἀπὸ τῆς ἀρῆς, vt Phurmitus scribit, id est, à damno, & intem-
Martis stella ignea & aestuans.
Martis certa ex epitheto natura.
Mars plurimorum malorum est auctor & conciliator.
Mars plurimorum malorum est auctor & conciliator.
Li. 1. Apotel.
Ex rebus corporis quanta sibi vendicet Mars.
Martialium hominum mores & natura.
Morbi Martiales & characterici.
Nota tam interne quam externe martialis hominum & biliosorum.
 ritu, nomenclaturam est adeptus. Propterea inauspicatum sidus, & cum Saturno maleficū esse rectè cum Ptolemao asseuerat Galenus. Nam huius caloris, vt dictum est, vrere & perdere proprium est magis, quàm fouere. Id quod in humanis corporibus flava bilis præstat, & agnoscit. Quid enim ex igni producatur ac generes: Hinc vitia & mala cum corporis, tum animi quamplurima inducit: de quibus postea. Ex intemperato enim ardore, & bilis vehementi commotione, intemperatas perturbationes innumeratas excitari certū est: quas incompositas quoque actiones, & violenti, inconsideratique affectus sequuntur. In quorum acie militant rixæ, contentiones, homicidia, bella, & similia. Vnde Mars belli, & armorum deus, à Poëtis non temere dici ac fingi mihi censetur: nutricem habens Belonam, vel, vt alijs placet, matrem, aut sororem. Quid enim à calore immodico qui iam efferbuit, ac suapte natura vrendo cuncta conficit, & in flammam euolat (qualis est biliosus, æstus merè martius) sperari, aut expectari queat? nihil me hercule, nisi inmoderatum & præceps, breuiq; periturū. Est itaq; ad vrendum, arefaciendum, & perdendum in primis apta Martis stella: modò non aliunde impedita sui iuris fuerit. Quod Ptolemaum, summum rerum cæli philosophū innuisse audies. ὁ δὲ τοῦ ἄρης ἀσῆς (inquit) ξηραίνειν, μάλιχα καὶ καυσοῦν ἔχει φύσιν, τῶ πύροει χρώματι οἰκείως, καὶ τῆ πρὸς τὸν ἥλεον ἐγγύτητι ὑποκειμένου αὐτῷ τοῦ ἡλιακῆς σφαιρῆς. quod verti potest. Martis stella, & arefacit, & vrit, sicut congruit igneo ipsius colori, & Solis vicinitati, vt qui illius sphaera subiectus sit. Hinc factū facile crediderim, quod ex facultatibus corpus humanum, & vitam dispensantibus, ob innatam malitiam, Marti nullam ascripserunt antiqui: sicuti etiam nec Saturno, vt supra est dictum. Sed ex his quæ naturali subseruiunt, attractricem ei tribuerunt: & ex visceribus hepar, aut potius fellis vesiculam eidem appendulam: quàm Græci, κὺσις χοληδοχοῦ nuncuparunt, Latini bilis folliculum, seu biliosi humoris, cui Mars præsidet, armariolum. Ille innatali cælo potens, & sui iuris factus, quia Ptolemao, & Galeno maleficus esse censetur, ac bilem flauam aestuantem, ac precipitem sibi inauthorat, idcirco homines cum animo, tum corpore tales agnoscit, qui gladiatorie & minaciter loquuntur ac incedunt: perque enses, perque ignes irruunt: non mouenda mouent: caput cerebro vacuum gestant: alterius potestatis, æque ac iniuriarum sunt impatientes: præposteris consilijs omnia agunt: sese periculis temere precipitant: propositum sæpenumero mutant: sui sunt profusi, & alieni appetentes: summis viribus res arduas tentant: arcem ex cloaca faciunt: cornua & supercilium vbique atollunt: cælum, ceu digito attingentes, omnia territant: tragice, vt Gygantes, loquuntur: scænum in cornu habent: cælum terra miscent: pennas nido maiores vbique extendunt, pugnis ac calcibus in omnes, & per omnia grassantur: plaustro conuicijs onerata circumferunt: in fermento tacentes frenum mordent: ceu æstro quodam perciti, cadunt omnes, inque vicem committunt crura sagittis, Manliana & Phalaridis imperia sustinent: litem vbique mouent: nec magis humilibus, quàm lupi parcunt: currenti ad iras calcem ad dunt: corpus sine pectore gestant: infreni ore columnas rumpunt: ferrum ferro exacuant, et litem lite componunt: ignem igni addunt & oleo incendium extinguunt: sunt vbique vt Martis pulli, fel in ore habent, & ignem in corde, iura sibi data negant, de alieno corio liberales sese præstant, &c. Quod ad morbos attiana febris, icterus, phrenitis, causus, erysipelas, hemoptoem, dysenteria, vrina ardor, hemicrania, huius nota alijs, qui de bilis flauæ quantitate, vel qualitate, vt dicunt, peccantis, adhuc de sanguinis adustione, igneis scintillis & vaporatationibus. biliosis, necnon totius corporis incendio, & similibus causis emergere plurimum solent, aduersus quos tam precauendo, quàm curando, peritus aliquis medendi magister, te prorsum immunem reddere poterit. Caterum qui Martiam naturam agnoscunt, hi pulsus habent mag- nos & celeres, vrinam flauam, igneam, ac mordacem, sudorem acrem, salsum, vel amarum, deiectiones flauas, linguam siccam, narium muccum paucum, eumque subflauum, cum simili oculorum lippitudine, aurium sordes multas & biliosas, somnia, ignis, incendiorum, homicidiorum, litium, armorum, & huius picturæ aliorum. Sed de marte, quod adhuc locum attinet satis.

FESTI AVIENI
DE VENERE.

Venus unde
appellata, cū
sua natura.

Veneris stella quòd ad res omnes veniat, Ciceroni simpliciter est dicta. Alijs genitale astrum, & prolificum, ob humidam temperaturam, insit amque vim beneficam, quam habet ac infundit. Cui ea inesse fertur natura, vt corporibus, & substantijs inferioribus, tantisper dum generantur, vel fouentur, succum blandum, & humidulum suggerat: ita tamen, vt irroret, magis quàm mergat & inundet: sequaturque roris potiùs naturam, quàm imbrium. Quæ res (opinor) effecit, vt Venus decenti epithero apud priscos poetas, homines re vera φιλοσοφωτάτους καὶ ἀστρολογωτάτους, ab alendo, alma passim nuncupetur. Quod attinet ad alteram illius qualitatem, nimirum frigiditatem: quemadmodum ex calore, alium posuimus qui foueat & alat, qualis est Solis, deinde Iouis, & qui illum emulatur calidi inerti: alium insuper qui vrat & perdat, qualis est Martis, & qui illum agnoscit flauabilis. Sic in frigida natura, vnum vt cunque temperatum statuemus, quale est in Veneris radio, & pituita dulci, cui præest Cypria: alterum corrumpens & intemperatum, quale est in Saturno & melancholico succo. Ex quibus facile moueor, vt Ptolemao assentiam, ac Galeno subscribam, qui de numerosissimo stellarum choro, duas simpliciter adiutrices, beneficas, & natura amicas dixerunt, Iouem scilicet ac Venerem: duas verò alias, Saturnum inquam & Martem, corruptrices, natura inimicas, ac maleficas. Sed ipsius Ptolemai sententiã

Venus quo-
modo frigida
esse intelligas-
tur.

Due stella be-
nefica, & to-
tidem malefi-
ca.

Lib. 1. Apo-
tel. sub finem.

Latinam, ne nimium sim longus, hic adscribere consultius erit. Cùm quatuor sint humores (inquit) seu prima natura, dua fecunda & viuifica, nempe calidi & humidi, ex quibus omnia coalescunt ac roborantur: itemque dua exitiales & detrimentosa, aridi & frigidi, vnde rursus dissipantur & debilitantur omnia: tradidere veteres stellas beneficas esse Iouis, Veneris & Lune, eò quòd temperata natura sint: & in quibus plurimum insit calidi & humidi. Stellas verò Saturni & Martis maleficas, quòd contraria sint natura & effectus: alteram enim frigidissimam, alteram feruentissimam esse voluerunt. hæcenus

Veneris tem-
peramentum
& qualitas.

ille. Existimabis itaq; Veneris spiraculum humidum esse sed absque villo excessu, cum pauco, eoque temperato tepore. Quòd antiqui poetae, fortasse respexisse voluerunt, dum Venerem esse spumam (quæ est veluti aquarum spiritus & medulla) genitam fabulati sunt: à qua ἀφροδίτη nomen habet. Vel, quòd spumosa sint animalium semina, vel quòd omnia humore gaudeant. Vel, vt verè cõmentus est Euripides, quòd ἀφροδες

Venus, qui-
bus corporis
partibus præ-
sit.

sint, & parum sana mentis, qui se à Venere superari sinunt. Quibusdam, hepar inter alias corporis partes, illi cum Ioue scribere visum fuit: in quo concupiscibile facultatē, cupidinesq; omnes pharetratos (quibus Venus mater esse creditur) necnon titillationū, & appetituum sedem statuerunt Plato, & Galenus: sine quibus, an animal vllum sentiens esse possit, quum materia ex qua aliquid sit. forma sit appetens, iudicabunt philosophi. Sed genitalia animalium membra illi rectius addicta existimarim: vnde voluptatum

Quibus corpo-
ris sensibus
imperet Ve-
nus.

ministra, & libidinis dea suo quodam iure esse censetur. Cum his etiam in odoratu, & gustatu partem habet: in quibus cùm animi, tum corporis delicias sitas esse ambigit nemo. In quam rem allusisse mihi videtur Lucretius poeta in omni philosophia summus: apud quem Venus, hominum, diuūque voluptas: or-

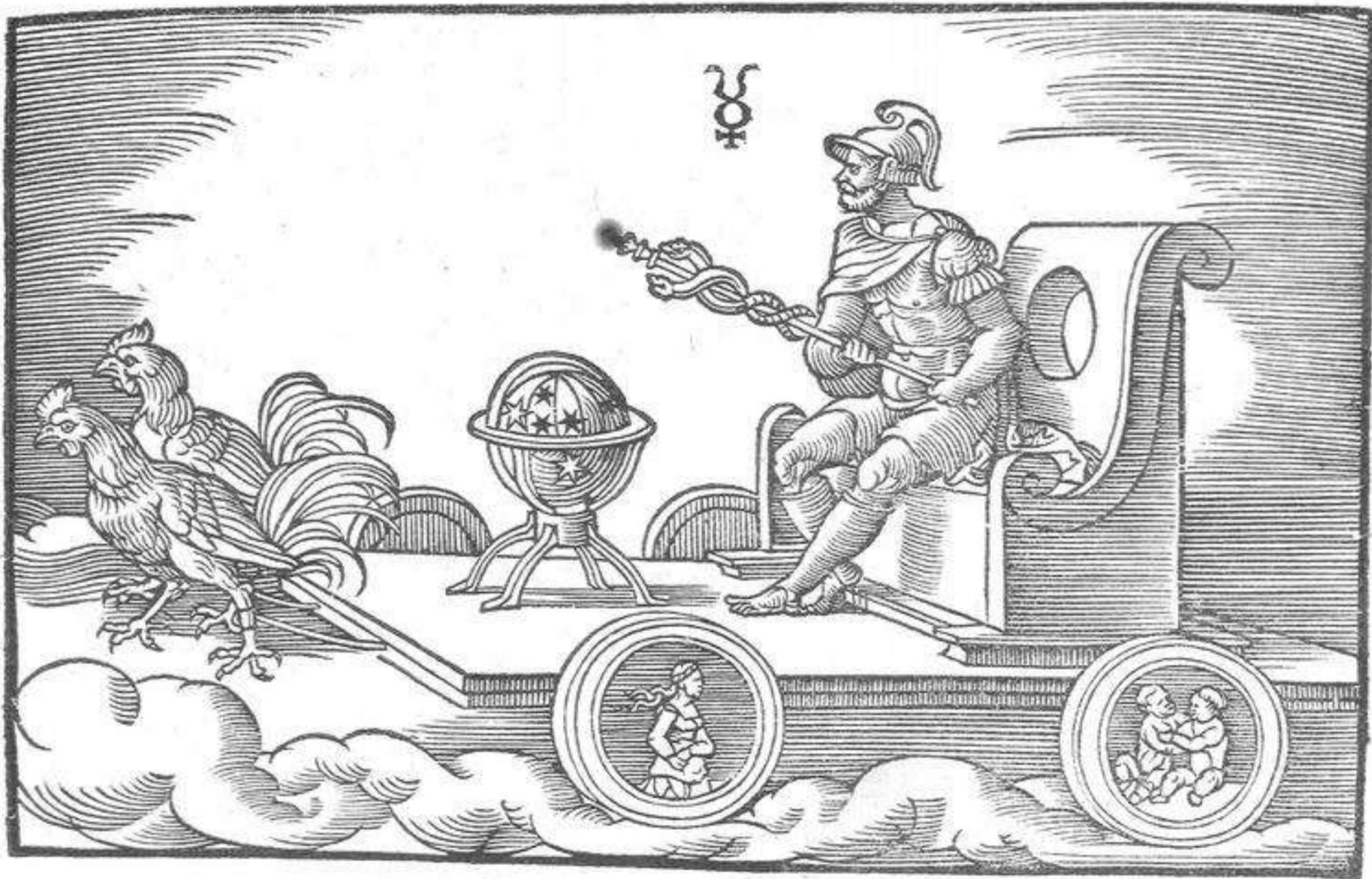
natur titulo conueniente rei. habet insuper de facultatibus appetitricem, & ex humoribus pituitam vt dixi, dulcem, inspidam, ac naturalem: quae in sanguinem vitæ amicū transire, & nisi omnes mentiuntur Asclepiada, à nativo calore excoqui facile potest. Ceterum, quia Venus cum suo radio, planeta est vt diximus, temperatus, idcirco homines agnoscit, in quibus est cygnea cantio, & atticus lepos: qui mores a-
 micorum noscunt magis, quàm odio habent, floribus gaudent & vnguentis: munditiarum sunt aman-
 tissimi. Cupidinis crumenam porri folio vinctam circumferunt: vno digitulo caput scalpunt: melle perun-
 ti. Et lesbiantur ac corynthiantur: summis vnguibus incedunt: lentiscum mandentes, Lydio more viuunt, au-
 ricula infirma, & quauis spōgia sunt molliores ac deliciares: cuticulam splendide curant, ac sibi ipsis pla-
 cent: mellis modullas vbiq; in ore habent: caput demulcentes cauda blandiuntur: oleum in dextra auricu-
 la gestant: statū corporis & oculorum decorum habent: molliculo sunt capillitio, & cute delicatula, gign-
 enda proli, & propagando generi deditissimi: rebus amatorijs ac catilenis vacant: pietatis miseri-
 cordia, & fauoris sunt studiosissimi: omnibus gratijs insignes habentur, in vtranuis aurem, & vtrunque
 oculum dormiunt. &c. Huius proles, peculiare & suos morbos habet, in quibus catharri, coryze, branchi,
 lethargus, paralytis, apoplexia, gonorrhoea, obstructions, renum, vesicæ, vteri, & pudendorum dolores, quo-
 tidiana febres, capitis affectus, Lyenteria, diarrhoea, hydrops, diabetes, salua stomachalis, & huius farina
 alij, qui de cruditatibus, cacochymia, abundante plus satis pituita, flatibus, imbecillo calore, perfrigeratio-
 ne, & similibus prodire plurimum solent: quorum omnium & precautionē & curationem, à præstantissimis
 medicis, ceu à Deorū manibus, opportunè exiges. Quòd ad pulsus attinet, paruos, tardos, & molles habet:
 mucum per nares copiosum emungunt: ructus acidulos expectorant: sudorem inspidum exhalant: lotiū
 album pallidum & tenue reddunt, crassum nonnunquam & turbidum in alui deiectiones albas excernunt
 humidas: mucosas, lentas, & cruditatum plenas. Aquas plurimum somniant, balnea, piscationes, colu-
 bros, & similia. In quibus hanc de Venere commentatiunculam tibi claudimus.

Veneriorum
 hominum mo-
 res & natu-
 ra.

Morbi Vene-
 ris & pituito-
 forum.

Note tam in-
 terne, quàm
 excerne vene-
 reorum.

DE MERCURIO.

Supereſt de vniuerſo ſeptem planetarū theatro ſanèquam venerando, vnus Mercurius: cuius ſtellā ver-
 ſatilis eſſe natura, & Protheum quendam imitari, cum Ptolemao, & priſcis rerū cœli interpretibus om-
 nibus, fidē facit experientia. Nam alio tēpore frigidū eſſe illius ſpiraculū, alio humidū, quandoq; calidum,
 & retorridum, nonnunquam ventofum, ex commotionibus quas in aère ciet, facile eſt deprehendere: Nūc
 enim Solis naturam, nunc Luna, nunc aliorum quibuſcum miſcetur, celerrimè induit. Vnde factum vi-
 deas, vt nunc vir, nunc foemina fiet, quēadmodum ſcripſit poëta. Quæ res, locū forte aſſe dare potuit hiſ quæ
 de Hermaphrodito apud Naſonem ſub cortice enigmatice circumferuntur. Habet itaq; hic planeta natu-
 ram mirè variam: quod de Ptolemaï verbis probare aggredior. Mercurij ſtella (inquit) vim ſerè parem
 Lib. I. Apoc.

Mercurij ſtella
 inconstans,
 verſatilis &
 varia.

habet in desiccando & absorbendis humiditatibus: propterea quod non valde longè à Sole recedit. Aliquādo vero in humectando, quia vicina est Luna: quæ terræ proxima vehitur. Subitarū autem mutationū in vtrāq; partem est effectrix, concitata celeritate sua, quæ mouetur circa Solem. Hac ille. Itaq; quia concitatoris motus est, idcirco eam concitationē in corporum qualitatibus & humoribus eorundem permiscendis, ac alternandis retinere fertur. Vnde, quia vbiq; dubitant Mercuriales, vndecunq; etiam querunt ac sciscitant abundi perscrutantur singula. perscrutandoq; ad secretiora penetrant: & quæ prius erant obscura aperiant. Quinetiam proficiscuntur vltius ad intentata, dum non solum suos, legendo, audiendo, & scribendo, exacuunt spiritus: sed etiam fidentiores faciunt, redduntq; indefessos. Caterū, humor ipse quæ Mercurij stella ciet, mirum in modum est acutus, & penetrabilis. Quæ ex refit, vt hominum, cogitationes ad eloquendum, scribendum, & ex tempore dicendum ac discendū vehementer promoueat: atque animū ad rerum subtilium, & ingeniosarū peruestigationem promptissimè exacuat: adeo, vt querendo Mercuriales quiduis facile inueniant, inueniendo cognoscant, & cognoscendo scientes euadant. Hinc rationalem animæ vim, quam Peripatetici artium omnium artem & officinam dixerunt, (propterea quod sola reliquas potestate comprehendit, vnā cum intelligentia, & phantasia, (quæ receptaculum est eorum omnium quæ sensibus offeruntur) illi merito sacrarunt antiqui. Insuper, facundiam (vnde Gratiarū dux fingitur) cum oratione, quæ concepta rationis est explicatrix. Rursū & linguam, quæ cum vocalibus instrumentis, orationis est artifex, & intelligentiæ ministra. Ex quo ἐρμῆς à Græcis Mercurius dictus fuit: quod ἐρμῆς ἑστίν, hoc est interpretationem auspiciatum stella illius desluuium ingeneret. Fel præterea eidem nonnulli addiderunt, quod Aristoteli purgantis sese iocinoris, vel, vt alijs placet, efferuescētis sanguinis, est excrementum: Cuius natura penetrabilis & acris, quantas ad inueniendum, intelligendum, discernendum, & eloquendum, vires habeat, docet, post Aristotelem, vetus prouerbiū hoc, animum non habet, qui iram non habet. Quanquam non sum nescius de animositate etiam intelligi posse. Sed hic non omittendum, quod stella Mercurij, melancholica quandoque est natura, aut, si maus, melancholiam efficit, sed celerem & subtilem, qualis est in apibus, & formicis: vnde, in his prouida diligentia, in illis verò, sedula industria commendatur. Saturnus contra, grauem & pigram efficit: qualis in asinis & bobus apparet: ex quo in vtrisque laborum tolerantia mirè probatur. De facultatibus corpus humanum regentibus, in animali, & eius sobole, quæ ratiocinatrix dicitur, propter causas prius expositas partem sibi vendicat. Stilbon, aut si maus Mercurius, cuius stella cum suo radio (vt antea scripsimus) quia natura est versatilis & ancipitis, nunc flauam bilem mouens, nunc atram, sed dilutiorem tamen, idcirco varij temperamentum homines, & natura sic satis confuse, figurare solet: de quorum pictura sunt, vt hinc exordiar, aureos montes pollicentes: quæ difficilia sunt pulchra existimantes, fallaciam fallacia trudentes, tanquam in speculo multa videntes: in vtrumque parati, aut versare dolos, seu certa occumbere morti: cretisanter contra Cretensem: nodum vbiq; in scirpo quærentes: fumos vendentes: oua subuentanea parientes: duos parietes de eadem fidelia dealbantes: Chameleonte mutabiliore, ventorum campos circumferentes: duabus sellis plerumque sedentes: vulpina pelli leoninam subsuentes: bullatas nugas plenis oculis gerentes: somnia sibi fingentes: animis pegaso velociores: nunc de toga, nunc de pallio rixantes: ad omnia, ceu nauibus & quadrigis festinantes: ante victoriam triumphum canentes: vias quibus effugiant multas habentes omnes naso suspendentes, libenter & facile discentes. græcam fidem possidentes, proprijs ingenij viribus confidentes: sciendi cupiditate à publicis negotijs abstinentes: ab augenda re domestica, & promouendis liberis ob mirum sciendi desyderium, animum prorsus alienum gerentes, vnde pauperes in paupere tecto sæpenumero moriuntur, nominis immortalitatem perituris diuitijs præferentes &c. Morbi quos Mercurij stella agnoscit, & suis immittit, sunt epilepsia, phrenitis, cholera morbus, quandoque causus, melancholia, dysenteria, angina, phthisis, pleuritis, tensesmus, vertigo: in summa affectus omnes qui partim sunt Saturni, partim Martiales, aduersus quos, optimus medicus, optimis remedijs, si mature illum consulueris, te peropportune præmuniet, & immunem reddet. De pulsu, excrementis, & insomnijs, & alijs, quæ hæc stella suæ soboli communicat, nihil peculiariter hic possum scribere, propterea quod vnus nature, (vt iam admonui) hæud quaquam esse solet, quare confuse varia ei omnia adscribes, de qua stella & reliquis sex in cælo primarijs, hoc est, de planetis septem, quod ad medicam & astronomicam de illis commentantium: culam attinet, verbum non amplius addam, alijs suum locum ex ordine daturus, modò mihi placidè concesseris ex his quæ hæctenus & alibi scripsi, rerum cæli, cum rebus corporis magnum esse commercium. Ad hæc peritum astronomum, cum perito medico, admodū conuenire, Quod facile ex precedentibus colligere licet.

Mira Mercurialis stelle natura: & ingeniorum quibus præest.

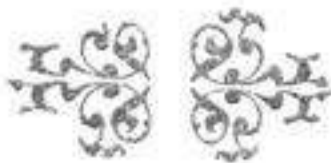
Mercurius quibus rebus corporis præest.

Mercurij stella qualem melancholiam quandoque efficiat.

Mercurialis hominum mores & natura.

Morbi Mercuriales.

Res cæli, cū rebus corporis magnum habent commercium.

CIRCVLI.

43 **QVATTVOR** aërios *Zonæ* cinxere meatus:

Quattuor has cursus & tempora nosse volentem

Scire fat est. quin signa etiam sunt quattuor istis

Plurima, quæ zonis hærentia conuoluuntur.

Ipsæ inconcussa retinentur sede per annos,

Mutuâque implexa sibimet consortia mordent:

44 **At** modus in binis protenditur. **Aëra**, **pepli**

Sidera nocturni, si suspectare libebit:

Nec scindunt medium Phœbeia lumina mensam,

Languet vt in stellis species hebes, omnia cœli

Illustrante dea, ac flammâ superante minores.

Orbe sed haud pleno finit igni feruere acuto

Sidera, candentis speciem super inspicere Lactis

Protendi cœlo: color olli nomen ab ortu

Primigeno statuit se, *Zonam* Græcia solers

Concelebrat, nostro sic *Balthæus* ore notatur.

Non isti forma similis, similisve colore

Circulus est alius: modus & mensura duobus,

Est compar solis: alios duo parcior arctat

Linea, nec multa trahit istos ambitus æthra.

45 **HORVM** alius duri cum soluunt flabra aquilones,

Et cum præcipitant borealia flamina sese,

Axe *Lycaonio* iacet obuius: hîc *Geminorum*

Sunt capita, hîc genua *Aurigæ* defixa quiescunt:

Circulus hic idem retinet pede *Perseæ* læuo,

Atque sinistro humero cubitu tenus: hic quoque dextram

Sustinet *Andromedæ* manus extrema, de super acri

Subrigitur boreæ, cubito inclinatur in austrum

Merens *Andromeda*: hic celeris vestigia summa

Præstringuntur *Equi*, præstringitur *Ales* ab ipso

Verticis extremo, secat hic humeros *Ophiuchi*

Circulus, & secum flagrantia dorso reuoluit:

Erigone tepidum sese summittit in austrum,

Virgineûsque pudens *Zone* superemminet artus.

Sed *Leo*, sed *Cancer borealis* tramite cœli

Viscera protendunt, at circulus ima calentis

Pectora pèrque aluum procul in postrema *Leonis*

Succedit: secat ast alius per viscera plana,

Et medio subter caua tegmina diuidit orbem,

Lumina recludens altrinsecus. orbita porro

Ista poli partes si discernatur in octo,

Quinque superuoluit se partibus: at tribus alti
 Intrat stagna sali: sol istinc flamiger æthram,
 Iam relegit, pulsusque deus semel ordine facto
 Flectitur æstiuo, neque celsum femita in axem
 Sideris erigitur, via rursus nota iugales
 Suscipit, inque notum rutili redit orbita solis.
 Circulus iste quidem Cancro tenus adiacet axe.

46 SEMPER in occiduo procul alter cardine in austri
 Diuidit imbriferi corpus medium Capricorni.
 Idæique pedes pueri, postremaque caudæ
 Cæruleæ, breuis hic lepus, hic canis artus
 Conditur extremos: hic Thessala cernitur Argo:
 Hic Centauræ fera molisterga secantur:
 Istæ venenatæ disiecta volumina caudæ
 Amputat: hic arcu protenditur ampla Sagitta:
 Vltimus hic Phœbo locus est, vbi lapsus in austrum
 Pellitur, albentium canent tempora bruma:
 Sideris hic metæ procul istuc cælite cursu,
 Axe sereniferi descendit Sol aquilonis.
 Partibus iste tribus tantum se circulus effert,
 Quinque latet, creperi succendens stagna profundi.

47 INTER vtrunque dehinc quantus iacet ambitus illi
 Zonarum, cana speciem quo lactis in æthra
 Cernitur, ingenti se tramite linea tendens,
 Diuidit ima noti: discernit & alta aquilonis:
 Hic luci modus & tenebris sub lege magistra
 Pensatur, nox æqua diem subit æmula, Phœbus
 Lumina substituit paribusque reuoluitur horis,
 Vel cum summa æstas coquit agri viscera hiantis,
 Vel cum floricomu iam tellus vere mouetur.
 Ast isti celsæ quæ tramite panditur æthræ,
 Indicium est Aries: hunc totum linea quippe
 Sustinet: hic Tauri curuantur crura minacis,
 Et rutilat stellis hic baltheus Orionis.
 Spira Anguis leuis hic, craterque tenacia corui
 Ora inhiant: hic sunt flexarum denique flammæ
 Chelarum: genua hic rigidi vibrant Ophiuchi.
 Nec Iouis armigero caret Alite: nanque per ipsum
 Fulua Aquila est caput. hic Equus eminent, hicque comanti
 Ceruice erigitur claræ dator Hippocrenes
 Treis omnes rectè contentos tramite cœli,
 Distantesque pari spacio sibi transigit axis,
 Omnibus & medijs vt circumfunditur idem.

48 DESUPER obliqua est alijs via, quartus & iste
 Stringitur arctatus Zonarum more duarum,
 Quas ab diuersa mundi regione locatas
 Scire repercussi momentum diximus astri.
 Hunc alius medium medius fecat, haud dea Pallas,
 Vel licet cunctos præcellat acumine diuos,
 Compingat parili sic lubrica plaustra meatu,
 Implicet vt spacijs sibimet distantibus orbes,
 Qualia de uexo nectuntur ab ordine cuncta,
 Vrgenturque viam similem, noctesque diesque,
 Lucis ab exortu procul in vada Calpetitana
 Nanque Titaneo cum sunt elata profundo,
 Rursus in occiduos merguntur singula fluctus
 Ordine partito. similis nascentibus ortus:
 Scandendi lex vna mouet. par denique lapsus
 Omnibus, & simili conduntur fidera casu.
 Ille autem oceani tantum descendit in æquor,
 Quantum ab cæruleo distat Cancro Capricornus.
 Et quàm multus item est vbi gurgite protulit ortum.
 Tantis in aduersas itidem est cum labitur vndas,
 Signifer in spacium quantum deducitur oræ
 Ambitus extremæ puncti vice terra locanda est,
 Vnde acies oculis cum tenditur, hæc quoque puncti
 Sedem habet: hoc signo procurrit missa per auras
 Signiferi in summum, medio de tramite si quis
 Dirigat obtutus agilis procul, hósque locorum
 Defessos longo spacio tener amputer aër,
 Id quod contenti visus abscinditur vltro
 Si qui in signiferi patulum circumferat orbem
 Sex olli partes magnæ dabit ambitus oræ.
 Ast hæc dimensa spacij sic lege locantur,
 Binæque decisis includunt partibus astra.
 49 OLLI Cancer inest, Leo flammifer, Attica Virgo,
 Brachia sunt itidem Chelarum, & Scorpius ipse,
 Arcitenens: setosa dehinc species Capricorni
 Voluitur, auratam protendit Aquarius urnam:
 Tum duo sunt Pisces, Aries, Taurus, Geminique.
 His se bisseis sol admouet, hisque recurrens
 Omnibus absoluit totos reparabilis annos:
 Quæ cum signiferi graditur sol aureus orbem,
 Singula frugiparos attollunt tempora vultus.
 50 ILLIVS oceano quantum submergitur alto
 Tantum telluris supereminet, omnibus iste

Noctibus illabens pelago sex inserit astra,
 Sex reparat: tanto nox humida tempore semper
 Tenditur, extulerit quantum se circulus vndis.
 51 **A T** si scire velis, mora lucem quanta retentet,
 Et quanto nox atra sibi trahat ocia lapsu,
 Quæ procul oceano confurgunt signa notato:
 Horum semper enim comes est Titanus vni:
 Horum prima oculis memor incunabula quære
 Luminis ipsa, vagi captans venatibus ipsa,
 Ipsa notans mundo quæ sic se nubibus abdent.
 Aut si confurgunt, vt tellus sæpe tumescit,
 Occultata iugo, prætentæque rupe latebunt,
 Prompta via est alijs venientum tempora signis
 Noscere nanque ipso deprenderis indice cuncta
 Oceano, magnam quæ circum amplectitur vndis
 Tellurem, curuet celando vt littora mundo,
 Latius atque sinu patuli falis hauriat astra,
 Istius indicium præbebunt cornua semper,
 Vel matutino quæ perstrepat aëre fluctu,
 Acer Atlantei vel quæ furit æquoris æstus.

52 **N A M** non obscuræ, cùm Cancer commouet, ortum,
 Oceano stellæ circumuoluentur vtroque
 In fieta labentes, aut quæ rursus eoi
 Parte ferunt mundi. Minoæ clara Coronæ
 Serta cadent, austri tergo cadet incola Piscis:
 Hunc medium pendere tamen, médumque sub vndas
 Cedere per spina rutila labente Corona
 Semper suspicies: at tergi plurima versum
 Ventre tenus summo supera inter sidera cernes:
 Os & colla dehinc & pectora vasta per æquor
 Merfantur. premit ab genibus celsos Ophiuchum
 Vsq; humeros Cancer. Cancer premit ortus & Anguem,
 Agmine quæ vasto fluit ad caput aspera ceruix.
 Qua tumet & spiris: qua turgent pectora, primis.
 Parte nec Arcturus distabit multus vtraque:
 Iam minor in superis, iam viscera plurimus alto
 Conditur: hunc etenim consortem quattuor astris
 Oceanus recipit. satur hic vix luminis Amni
 Cedit, & inspiciens tandem conuexa relinquit.
 Tum iam plus medijs nox inclinabitur horis,
 Cùm labente die Phœbo comes ibit in vndas:
 Ista quidem vasti conduntur gurgitis alto:
 Contra autem nulli concedit sideris ortu

Orion rutilans ardentia cingula late,
 Et flagrans humeros, & splendens ense corusco,
 Eridanúmque trahens alio se littore promit.

53 **ADVENIENTE** dehinc villoso colla Leone,
 Omnia quæ Cancro sese emergente per æthram
 Extulerant, abeunt: quin & Iouis Ales in vndas
 Conditur, & totis raptim petit æquora pennis.
 Sed Nixus genibus replicato luce residens
 Poplite, iam superi cælatur corporis artus.
 Non tamen iste genu, non læuam gurgite plantam
 Occulitur, non oceanus vorat omnia signi
 Proferit Hydra caput, claro Lepus exilit ortu,
 Et Procyon, primique pedes Canis ignicomantis.

54 **ERIGONE** falsis cum vultum exegerit vndis,
 Aëris vt patuli iam conscia permeet æthram,
 Astrorum numerosa premit. nam Virgine eoa
 Confurgente, freto cedit Lyra Cyllenæa,
 Cedit Delphinus pelago, ceditque Sagitta,
 Primaque pennarum pars canum condit Olorem:
 Vix iam cauda salum superat: vix lumine parco
 Eminent Eridanus, ponti procul efflua tingit.
 Cælatur Sonipes caput impiger, ardua cervix
 Tethyos ima petit falsæ, iubar ora madescit.
 Hydra superpositum procul in cratera mouetur:
 Parte alia & liber vestigia Sirius ardet:
 Ultima cæruleo producens æquore pippim,
 Illa micat, maloque tenus sese exerit Argo,
 Cum iam virgineos æther vehit altior artus.

55 **NEC** cum flagratus emittunt marmora Chelas,
 Sideris expertes & clara luce carentes,
 Non est nota dies, aut est ignobilis ortus:
 Nanque his indicium proprio fert ore Bootes
 Plurimus exoriens, Arcturúmque e minus alto
 Cardine succendit: iam celso Theffala puppis
 Aethere subuehitur: iam mundo funditur Hydra
 Longior, extremæque polum subit indiga caudæ:
 Curua Chij cælo confurgunt brachia signi.
 Inspice ceu dextra referatur ab æquore planta,
 Inque Genu tantum nixus pede proferat ortum.
 Iste Lyræ rutilat conterminus, atque sub vndis
 Hic tenebris petit occidui vaga cærulea ponti,
 Et mox oceano reparatur clarus eoo
 Cum Chelis igitur pede tantum promitur vno:

L

Ipse

Ipse dehinc versus procul in caput, vltima monstri
 Terga manet, manet Arcitenens dum spicula cœlo
 Exerat, & supera vibret bellator in æthra.
 Hoc sidus reuehunt Chelæ, crus Scorpius ipse,
 Cætera cum medio, læuam, & caput, oraque rursus
 Arcus agit, tribus hic tandem memorantia membra
 Partibus erigitur, tria totum denique signa
 Absoluunt pelago, mediæ tum ferta Coronæ,
 Ex qua Centauro diffunditur extima cauda,
 Prima venenati cum repunt brachia monstri,
 Surgunt oceano iam gurgite, & vltima Cygni,
 Et caput acris Equi premit æquora: iam procul ista
 Marmoris occidui penitus petiere profundum,
 Hausta salo caput Andromedæ freta vasta receptant:
 Ac formidatam deuexi cardine mundi
 Fluctigeni speciem monstri superinuehit auster,
 Sed boreæ de parte trucidis velut aggere ab alto
 Prospiciens superi subiecto verticis axe,
 Intentusq; procul specie, vaga brachia Cepheus
 Exerit, & sæuam pelagi monet adfore pestem.
 Illa tamen versa in fluuium postrema profundo,
 Tingitur ab spina capite quæ proxima summo est,
 Undeque succedens Cepheus, & verticem & vlnas
 56 Mersatur patulus. Quin & tum Scorpius acer
 Nascitur oceano, quicquid per sidera aquarum
 Ad speciem Eridanus pater expuit, abditur alta
 Tethye, & occidui tegitur Padus æquore ponti.
 Scorpius ingentem perterritat Oriona,
 Proserpens pelago. vetus, ô Latonia virgo,
 Fabula, nec nostro struimus mendacia versu
 Prima, neque obduri compegi germinis: ætas
 Prima dedit populis. cæcus mos mentis acerbæ,
 Immodicusque furor sceleris penetrauerat cæstro
 Impia corda viri: tabuerunt dira medullis
 Protinus in medijs incendia: plurimus ardor
 Pectore flagrauit tene improbus ille, procaxque,
 Te dea, te dura valuit contingere dextra?
 Cum sacrata Chij nemora, & frondentia late
 Brachia lucorum, cum filuæ colla comasque
 Deuotæ tibi met manus impia demolita est.
 Audax haud facinus donum foret O Enopioni:
 Digna sed immodico merces stetit illicet ausu.
 Nam dea nubiferi perumpens viscera montis,

Dirum antris animal fæuos vomit hostis in artus.
 Ergo vt falcatis monstrum petit Oriona
 Morsibus, & totas in membra ferocia chelas
 Intulit, ille male mali pœnas luit. ista furori
 Præmia debentur, sunt hæc commercia læsis
 Semper numinibus. metus hic, metus acer in astro
 Permanet, & primo cùm Scorpius editur ortu,
 Orion trepido terræ petit extima cursu.
 Nec minus Andromedæ quicquid volitabit in æthrâ
 Et si quid Pistrix reliquum conuexa vehebant,
 Hoc oriente ruunt: omnes procul in vada terror
 Ingerit, & cunctos pauor vnus in æquora cogit.
 Cepheus ipse caput, distentâque brachia vasto
 Induitur ponto: tellurem cingula radunt
 Extima, & oceano mersantur pectora rauco
 Sola senis, reliquum polus ast à littore versat.
 Semper in occiduo genetrix quoque Calsiepeia
 Sidera præcipitis sequitur labentia natæ,
 Deformémque trahit procul in vada cæca ruinam,
 Prona capûtque solo, folio vestigia ab alto
 Sustollit miseranda: superquatit ira furôrque,
 Doridos & panopes post fata nouissima matrum,
 Ac memor has pœnas dolor exigit. omnia fluctus
 Hæc simul occiduos subeunt. tamen altera in vndis
 Sufficit, inque vicem lapsorum multa reportat.
 Tempore nanque isto reliquæ se ferta Coronæ
 Expediunt pelago, postremique agminis Hydra
 Erigitur caudam, caput. & turgentia membra
 Centauro exuperant, manus effert dextera prædam
 Siluarum nam prima feræ vestigia mollis,
 Arcum fera manent, Arcu redeunte per æthram
 Protulit, incipiunt reliquum Serpentis & artus
 Anguitenentis, item fert primis fluctibus Arcus
 Amborum capita, & primis geminas Ophiuchi,
 Ac primam rutili spiram Serpentis eoo
 Scorpius oceano surgens agit. pede Nixi,
 Quem procul aduersum semper falis altera mittût,
 Tunc artus medij, tum pectora vasta humerûsque,
 Dexterâque vlnarum spumosi gurgitis æstu
 57 Procedunt, Pariter caput & manus altera porro,
 Totas agittiferi cum vibrant astra, feruntur,
 Mercurialis item Lyra voluitur, altâque Cepheus
 Cardine sustollens vestigia, gurgite nondum

Pectora liber agit, sed pectora merfus in vndas,
 Plaustra Lycaoniæ pulsat pede defuper Vrsæ.
 Tempore non alio magni Canis ignea cedunt
 Sidera: protentum freta iam procul Oriona
 Hauferunt pelago, toto Lepus occidit astro,
 Tum quoque & oceano fugientem Sirius vrget.
 Sed non Aurigam, cum gurgitis ille profundi
 Impetit, pedibus Capra mox, Hædiue sequuntur:
 Ista polo rutilant, illum vada liuida condunt:
 Hæc membris discreta alijs, extantiaque alte
 Læuum humerum & summæ sese attollentia palmæ
 Cernuntur, donec labenti congrada foli,
 Sidere deuexo freta late cærule turbent.
 58 NANQ; manū Aurigæ, reliquū celsūmq; corufci
 Verticis & dorso quæ spina attollitur alto,
 Deprimit hirsuti sidus surgens Capricorni.
 Membra Sagittigero cedunt postrema reuecto.
 Iam non alatus remoratur sidera Perseus
 Aeris in spacijs, neque clauum vendicat Argo.
 Alluione fato Perseus pede denique dextro,
 Atque genu libero, merfatur cætera ponto.
 Argo quod curuis puppim suptrahit oris,
 Tingitur, & duro tingit vada cærule dorso.
 Ipsa dehinc manet exortum Cilicis Capricorni:
 Totaque cum pelago cælo descendit ab alto,
 Aequora cum Procyon, gressum sectatus herilem,
 Intrat, & oceano permutat celsa profundo.
 Hæc habet occidui plaga gurgitis, ista sonoro
 Supprimit vnda salo. rursus procul erigit æthra
 Cygnum, Aquilamq; Iouis. surgunt flammata Sagittæ
 Sidera, perque notum rutila tum numinis Ara,
 Delphinum paruas promit Capricornus in auras,
 59 ET matutino cum surgit Aquarius orbe,
 Os Equus atque pedes nouus exeret: ecce cadentis
 Parte poli trahit occiduum nox atra sub æquor
 Centaurum cauda, sed non caput, aut humerorum
 Vasta simul recipit: persistit pectore celso
 Cornipedis species, & cælum vertice fulcit.
 Ora dehinc Serpens, & prima volumina tantum
 60 Conditur: Ingentis late tamen agmina caudæ
 Ponè trahit subit ista solum, subit æquora rursus
 Integer oceani, cum se Centaurus in vndas
 Iecerit, atque nouo vibrarint sidere Pisces

His in summa poli surgentibus, ille per austrum
 Piscis item planta, quem pulcher Aquarius vrget,
 Redditur, haud toto tamen hic se corpore promit:
 Sed manet alterius venientis tempora signi:
 Parte latet, partem super in conuexa sonoris
 Fluctibus absoluit pelagi: sic brachia mœstæ
 Andromedæ, sic crura dehinc humerique nitentes
 Paulatim recauo redeunt maris aurea cœlo.
 Postquam adolent Pisces incendia, denique Pisces
 Cum rutilant, mundo dextram hæc attollet in vlnâ,
 Leuâque virginei rursus se corporis edunt.
 61 PHRIXE I et postquã pecoris proruperit ortus
 Australem hic aries Aram procul admouet vndis
 Gurgitis occidui: quã lux redit, excitat idem
 Persea proceri sustollere verticis astra,
 Et claros fulgere humeros: ac cætera nondum
 Sunt exempta solo, quin totum hoc inuida veri
 Natura ambigua rerum ratione reliquit,
 Extimus an reliquos Aries produceret artus:
 Perseos, an Tauro freta pelleret ad surgente
 Hoc vna cœlum, subit intiger haud ipse vlla
 Viscera, nascentis noua Tauri deserit astra,
 Quippe huius flammis Aurigæ sidus inhæret,
 Nec tamen hunc totum sustollit Taurus in æthram.
 Aurigam falsis euoluunt fluctibus omnem
 Surgentes Gemini, Tauro, Capra, plantaque læua
 Nempe hædi euadit, cum primum rursus ab vndis
 Cetosa in superum referuntur viscera cœlum.
 Nam caudæ & cristæ rigor arduus aëra celsum
 Tunc repetunt, diri cum sidera gurgite monstri
 Voluit præcipitis teres inclinatio mundi,
 Eminus ingentem condit pars prima Bootem.
 Quattuor hic etenim signis surgentibus altum
 Vix penetrat pelagus, neque summa totus ab æthra
 Labitur arcturus. manus olli quippe sinistra
 Iuge manet, celsisque super subducitur Vrsis.
 63 AT cum iã pedibus repetit fluctus Ophiuchus,
 Vt genua oceanus vasto procul æquore condat,
 Signum erit eoa Geminos procedere parte,
 Nec lateri Pistris cuiquam vicina videtur,
 Sed iam tota super sustollitur, expuit atram
 Iam pelagus speciẽ, nec adhuc tamẽ extima forbent.
 Quid ne nascentis suspectat nauita ponto

Agmina prima Padi cœlo cum feruere aperto?
 Vicinâsque faces rutili manet Orionis,
 Curricula vt solers vero mox indice discat
 Certa tenebrarum, possitque fideliter astro
 Explorare notos & tuto carbasa ponto?
 Credo ni desit magnorum congrua cura,
 Prompta via est ipso cognoscere talia semper,
 Præceptore Ioue, & cœlo tibi signa magistri
 Omnia ducentur, monet alta Iuppiter æthra
 Singula nos, facilis veram dedit arbiter artem,
 Ne tempestatum primordia cæca laterent.

PROGNOSTICA.

64 **NONNE** vides, primum cùm Phœbe in cornua surgit
 Tenuia, & angusto lumen iacit ore per æthram,
 Decedente die, pronóque ab tramite solis,
 Promat vt ingressus solers tibi tempora mensis?
 Nanque facem quarti sibimet profitebitur ignis
 Corpora cùm primum perfundens lumine nostra,
 In subiecta soli tenuem porrexerit vmbra.
 Ast orbis medij si cedat Cynthia formam,
 Octauos ortus, octauâque plaustra docebit.
 Denique cum toto dea iam surrexerit ore,
 Integer vt magni resplendeat ambitus orbis,
 Effluxisse sibi medij iam tempora mensis,
 Monstrabit cœlo: pleni cùm rursus egena
 Oris eat, tanto procedens lumine formæ,
 Inferit aërijs quantum dea nubibus ignes,
 Esse fenescantis sibimet dispendia mensis
 Illa docet, quibus in rutili confinia fratris
 Tertia vix mundo superest via: cùm minus autem
 Vmbrarum excludit, sunt tales quattuor ortus
 Marcentis Lunæ, quales sub mense renato
 Quattuor exurgunt languentis luminis vmbra:
 Atque his octonas includunt ordine luces.
 Interiectorum numerum quoque nosse dierum
 Prompta via est, proprio semper dea proditur ore.
 Scandat quanta polum, quoties temone iugales
 Strinxerit, & quanto iam tramite liquerit vndas.
 65 **AT** decedentis postrema crepuscula noctis,
 Bis sex signa tibi quæ versat Signifer orbis
 Monstrabunt cursu nam Phœbus singula mutat,

Semper

Semper & alterno succedit in omnia lapsu,
 Conficiens iter ætherium: nunc igneus istud
 Astrum adolet flammis, alij nunc aurea Titan
 Lumina miscetur, vel cum de uexus in vndas
 Labitur, & rebus formam absumpsere tenebræ:
 Vel matutino redit in cunabula linquens
 Cum pelago, & rebus suffudit luce colores.
 Sic diuersa diem comitantur sidera semper.
 Non ego nunc longo redeuntia sidera motu
 In prisca memorem sedes, habet ista priorum
 Pagina, & incerta rerum ratione feruntur.
 Nam quæ Solem hiberna nouem putat æthere volui,
 Vt Lunæ spacium redeat, vetus Harpalus ipsam
 Ocyus in sedes momentaque prisca reducit.
 Illius ad numeros prolixa decennia rursus
 Adiecisse Meton Cecropia dicitur arte,
 Infeditque animis, tenuit rem Græcia solers,
 Protinus & longos inuentum misit in annos,
 Sed primæua Meton exordia sumpsit ab anno,
 Torret rutilo cum Phœbus sidere Cancrum,
 Cingula cum veheret pelagus procul Orionis,
 Et cum cæruleo flagraret Sirius astro.

66 HOC vt fons est, vnde & duxit tempora Lunæ
 Nauita, quo longum facili rate curreret æquor,
 Aequora ruris amans, telluri farra parenti
 Crederet: ingenti petat hæc indagine semper,
 Seu qui vela salo, seu qui dat semina terræ.
 Nec mora discendi. breuis hic labor, & breue tempus
 Poscitur: innumeros habet autem industria fructus.
 Vtilitas te certa manet, prænoscere motus
 Si libet aërios, & tempestatibus ipsis
 Edere principium, te primum sponte procellis
 Arcebis rabidis, te rursus principe fluctus
 Vitabunt alij, si certis singula signis
 Tempora discernas. nam mundi cardine verso,
 Vt stata raucifoni redit indignatio ponti.
 Sæpe etenim quanquam tranquillæ noctis amictu
 Mitia protenti requiescant terga profundi,
 Doctus securam subducit ab æquore classem
 Nauita, & Arctæa retinet statione phaselum,
 Cum matutinæ præsensit signa procellæ.
 Nanque alias cælo cum tertia lumina Phœbus
 Exerit, ille sali fuit implicabilis horror,

Adfore quem pelago comitem sibi dixerat astrum:
 Crebro quinta dehinc lux cōmouet Amphitriten:
 Sæpe inopina mali clades ruit, omnia certis
 Indicijs tibi Luna dabit, seu lucis vtrunque
 Cæsa facem, seu cūm terretem concrefcit in orbem,
 Sol quoque venturas aperit tibi sæpe procellas,
 Sidera producens, & cūm fale sidera condit,

Nec minus ex alijs aderit cognoscere motus
 Aequoris, & magnos cœli callere tumultus,
 Quos det certa dies, quæ longi tempora mensis,
 Astrorūmque vice & mundi ratione trahantur.
 Aeris immadidum quiddam tellure creatum
 Spiramenta vomunt, vis hoc cum fundit in auras
 Venarum, occulte patulo prætexitur agro
 In subiectum oculis, terrāmque supernatat omnem.
 Multaque materies, quam cūm calor ignicomantum
 Haufit stellarum, superas subducit in auras,
 Et concreta diu compingit nubila mundo.
 Si minor hæc madidi substātia cespite ab imo
 Subrigitur, tenues nebulæ caligine fusa
 Tenduntur cœlo: vis autem sicciorelli
 Cum fuit, in celeris dissoluit vndique ventos,
 Vicinūmque sibi flabris dominantibus vltro
 Aera propellit, si maior protinus humor
 Confurrexit humo, pluuias quoq; nubila fundunt,
 Et pluuijs late calor est pater. hic super imbres
 Exprimit, & ducta feruentis vt obice mundi
 Respuit humorem: si molles, magna vtriusque
 Occurset sibimet velut obuia, cominus agris
 Compulsa aërio fragor intonat, amplaque late
 Murmura discurrunt pariter crepitantibus auris.
 Hic infictus item, diuersorūmque per æthram
 Sæpe superna furens, illisos fulguris ignes
 Excludit, rutilis totamque volantibus æthram
 Præstringit flammis, & cœlum sulfure odorat.
 Omnibus his genitrix tellus, & cespite ab imo
 Ducuntur superi motus: ignea mundi
 Lumina, flammigero Phœbustemone coruscans,
 Et quæ noctiuagos attollit Luna iugales,
 His peperere malis exordia. nanque deorsum
 Mouit humum cūm forte calor, laxata repente
 Spiramenta soli venas procul altaque pandunt
 Viscera telluris, bibit imum terra calorem

Desuper,

Desuper, & madidum tepes factus cespes anhelat.
 Aeris hos motus, rabiemque volubilis vndæ,
 Flabra procellarum, mundani tramitis iras,
 Præsentire decet. cape solers singula mente,
 Præceptis que virum sitientia pectora pande.

64 CYNTHIA cum primum cœlo noua cornua promit,
 Cautus vtrinque deam circumspecte: nanque reuictæ
 Nequaquam semper similis lux imbuit ortum:
 Sed species diuersa trahit, variòque notatur
 Formarum primi cum surgit luminis igne,
 Tertia cum rutilat, cum maior sideris æthram
 Scandit, & aërias quarta face luminat oras,
 Ingredientis erit plenè tibi nuncia mensis.
 Hæc castigato si tertia fulserit ortu,
 Pura sit, vt fœdis ab sordibus adfore dices,
 Clara, serena diu: tenui surrexerit autem
 Si face, & ignito suppinxerit ora rubore,
 Turbida certantes conuerrent æquora cauri,
 Luminia ista dehinc si crassior, atque retusis
 Cornibus ingreditur, si quarti sideris ortu
 Percussi vt tenuem prætendat corporis vmbra,
 Imbribus aut zephyris hebetabitur, arguet vltro
 Flabra noti, aut pluuias. nam crassus desuper aër
 Cornua cæca premens, notus vuidus aëra cogit.
 Tertia si rursus protollat Cynthia currus,
 Sic subrecta faces & acuminata tenta ceruscans,
 Vt nec curua quasi declinet cornua, nec tum
 Fusa supinatum diducat lumen in auras,
 Occiduo zephyrum prædicet surgere mundo,
 Aut Libyæ de parte notum. sin quattuor autem
 Cynthia curriculis cœlum subit, atque coruscis
 Cornibus immodice prostantibus vlsert ignes,
 Vix prolixa salum ciet, ocyus omnia cauri
 Marmora conuoluent, fera verrent flabra profundum.
 Istius in boream quòd se sustollit acumen,
 Si curuum specie velut annuat, adfore cœlo
 Sæua procellosi prædicet flabra aquilonis.
 Nanque hoc vrgeri sese adserit, hocque grauari
 Indice, rursus eo veniet notus, hanc vbi partem
 Pone supinari conspexeris, inque reclinem
 Sponte habitum, pandi nam subrigit auster acumen
 Inferiore plaga. si Lunam tertius ortus
 Proferat, atque deæ conuoluat circulus oras,

M

Suffusus

Suffusus rutilo, mox tempestate sonora
 Spumofum late pelagus canescere cernes.
 Maior & hæc rauca verfabit gurgitis vndas,
 Ipsa quoque immodice si vultum Luna rubescat.
 68 CONTEMPlator itē, seu plenū luminis orbē
 Cynthia distendit, seu cūm teres ambitus olli
 Ceditur, & mediæ velut indiga lucis, vtrinque
 Sustinet obductæ sibi met dispendia formæ.
 Cornua prima replens, & cornua fessa dehiscens
 Induit, & qualem procedens ore colorem
 Hinc perpende oculis. ipso monitore dierum
 Signa tene, ac totum discerne in tempora mensē.
 Non vnum deprensā diem tibi signa loquuntur,
 Nec vulgo in cunctis adsunt præcepta diebus:
 Sed quæ signa nouo dederit nox tertia motu,
 Quartæue sustollat medios dum Cynthia vultus,
 Durabunt cælo: medio quæ edixerit ore,
 Ignes in plenos: hinc in dispendia rursus
 Altera prouisæ signantur tempora Lunæ.
 Illa dehinc donec germani luminis ignis
 Accedat Phœbe, mensis postrema notabunt.
 Hoc quod protento vehit ingens mundus inani,
 Aëra uomen habet: quod spirat cespite tellus,
 Nubila dicuntur: cælum super aula deorum,
 Axæa compactum conuoluitur. hinc sua certis
 Sunt loca numinibus: borealis verticis alta
 Regia Saturni: qua siccior annus anhelat,
 Aestatis rutilo, calida stat Iuppiter æthra,
 Immodicus terram qua desuper ignis aduret,
 Gradiuo incolitur, brumalis pulsus habenas
 Quæ Solis redigit, pulchro Venus obtinet astro:
 Ast vbi demerso latet ater circulus orbe,
 Cessit Mercurio locus imbrifer, his super amplas
 Quinque tenens Zonas, certo via feruida Solis
 Limite decurrit, cum Luna nubila propter,
 Exhalantis humi quæ spiramenta madescunt
 Ima, vehunt cæli, luxit dum frustra frequenter,
 Desuper in nubes rutilantis lampade Lunæ.
 Pascitur humore, & varias dea lumine formas
 Exprimit incerto, sic crebro denique Phœbo
 Nubibus ambiri cūm subsint nubila, Lunæ
 Creditur, hanc puoties includere circulus ergo
 Spectatur, proprio succedunt ordine signa,

Ille alias trino cùm voluit tramite Lunam,
 Et geminis plerunque meat, folet vnicus idem
 Cingere. Si simplex circumuerrabitur orbis,
 Signa procellarum certissima. signa fereni
 Præferet: abruptus subito prænunciat euros.
 Marcescens tenui sensim caligine, & æthra
 Digestus patula, docet vndis adfore pacem.
 Si duo se Lunæ circumfudere, repente
 Maxima vis pontum, vis verret maxima terras,
 Maiorésque dehinc stagna agitabunt procellæ.
 Si trinus rutilum constrinxerit ambitus orbem,
 Et magis immodica formidine sæuiet auster,
 Zonarum teter fuerit si tractus in æthra,
 Denique disrumpant si sese cingula Lunæ,
 Vltima tempestas ruet imigurgitis æstum.
 96 SOLIS quinetiam, Solis tibi cura videndi
 Sit potior, Solem melius præuisa sequuntur,
 Astrorúmque duci monstrata tenacius hærent:
 Siue ille occiduas vergat decliuis in vndas,
 Seu se luciferis reparabilis exerat oris.
 Istius ingentes radij, caliginis atrum,
 Et nebulosarum tractus piceos tenebrarum
 Lumine dispiciunt, cùm per chaos umbriferum vis
 Flammea peruasit, cùm semper noctis amictus
 Inferit aëriæ fulgor facis: ille calore
 Pigra mouet, simulac rutilis torpentia flammis
 Sol sospita animet, Sol dura obstacula primus
 Curru adamanteo referat pater, efflua Phœbus
 Igne inhibet, Phœbus radijs densata relaxat.
 At cum flammigeri cedit vis inclita Solis
 Lucis egens, crassæque deus latet obice nubis,
 Et cœlo & pelago magnos ait adfore motus.
 Non hic cùm primos educet gurgite vultus,
 Ceu picturato diuersos ore colores,
 Proferat: haud etenim tali tibi Sole reuecto,
 Mitia iam cœli fas expectare serena.
 Et si tranquillo conuexa cucurrerit austro,
 Indideritque facem ponto deus integer, atra
 Nube carens, purúspue coma, & splendidus orbe,
 Conuenit eoæ faciem præsumere lucis.
 Sed non ora cauo similis medióque recedens
 Orbe, quasi vel si radios discingitur vltro,
 Figat vt australem porrecto fidere partem,

Aut boreæ rigidi iaculetur luminis igne,
Et vento & pluuijs reparata in luce carebit.

49 DENIQUE per flammâs procul atque incendia, Solis
Ipsa dei cedunt blandi si lumina, solers
Tende oculos, certa hoc ducentur signa magistro,
Et ne sanguineus late rubor induat ora,
Qualia protractu vaga nubila sæpe rubescunt:
Aut ne labenti piceus color abdat amictu
Lampada, quære diu, si tetro crassior orbe est,
Vuescet pluuijs tellus, inflataque celsas
Aggere deuicto superabunt flumina ripas.
Ignea si fulgor præcurrit plurimus ora,
Flamina crebra falis quatient vada, flumina terras
Conuerrent omnes, & duri flabra aquilonis,
Siluarumque comas, & celsa cacumina flectent.
Vis simul amborum si vultum Solis oberret,
Cuncta noti quatient, imbres procul arua rigabunt.

71 ECCE alias primo nascentis Solis in ortu,
Vel cum præcipites pelago deus inserit ignes,
Ut coeunt radij nebuloso: cætera quippe
Pars Hyperioniae rutilat facis, hincque comarum
Vis confusa micans mundo sua lumina præstat:
Hic globus ater item liuentia nubila cogit,
Nonnunquam crasso nebularum tectus amictu,
In conuexa redit, tum cælo rursus aperto
Cum ruit, opposita vultum caligine condit,
Omnibus his signis in terram defluit imber.

72 Plurimus. Interdum tenuis præuere nubes
Visa deum, hæc celeris si præfurrexerit ortum,
Ipseque ponè sequens radiorum luce carere
Cernatur, nimbis ingentibus arua madebunt.
At matutini si Phœbum in littoris acta
Maiorem solito produxerit, atque per æthram
Marcenti similis defluerit extimus orbis,
Alta dehinc scandens minuat iubar igniferum Sol,
Pura serena aderunt, nanque olli gurgitis aër
Crassior in modicum surgens diffuderat orbem.
Et iam si tenero sustollens tramite cæli
Oblitum iusti iubar attrahit, hic quoque magnis
Cum madefacta die sub tempestatibus horret
Pallidus hora cadens promittet pura serena,
Displosis etenim per apertam nubibus æthram
Ora laboranti similis languentia pallet,

Et disiectarum moles late nebularum
 Indicat exuti faciem clarescere mundi.
 Quin nascente die venturos conuenit imbres
 Noscere, cum proni procul ad confinia cœli
 Deferrî piceo spectaris nubila tractu.
 Et cum declinant radij se partem in vtranque,
 Lucis in occasu, nox vt ferat algida rores,
 73 Imber erit. Puras si Phœbus condit habenas,
 Et Calpetano tranquillum gurgite lumen
 Tingat, ac in lapsu nubes ignita sequatur,
 Nôxque diésque dehinc venturi rursus eoi
 Nimborum expertes & tempestatibus atris
 Durabunt. Sed cum radijs marcentibus ardor
 Languet, & in tenui tenduntur acumine frustra
 Phœbei crines, nimbos arguet atra procella.
 Talis & obducti cernetur forma diei,
 Qualem fraternos subtexens Lûna iugales
 Lucem hæbetat: subit hæc superi sacra lumina Solis
 Inferior, mediæque inter stans lampadis orbe,
 Arcet flammigeræ radium facis: aut tibi rursus
 Cum matutinos molitur lucifer ortus,
 Ebria sanguinæ subuoluant vellera nubes.
 Nanque grauis cœlo fundetur protinus imber.
 74 NEC si Sole procul rutila inter stagna morante
 Emineant radij, radios quoque crassior vmbra
 Contegat, ille dies pluuijs ventoque carebit.
 Quin erit imber item, si Solem circulus ater
 Ambiat exortum: maior se denique nimbus
 Vrgebit cœlo, maior sola perluet imber:
 Circuufusa adeo si cingula nescia solui
 Seruarent terræ speciem torpentia molis.
 75 SAEPE etiam Phœbo nubes percussa rubescit,
 Et meditata dei formam, procul igne recepto
 Concipit effigiem, simulato luminis orbe.
 Id qua parte poli spectaueris, adfore ab ipsa
 Parte tene ventos: tamen hæc tamen omnia semper
 Decedente die melius ventura docebunt.
 76 CONVENIT hic etiã paruum Præsepe notare:
 Id nubi nomen, quæ Cancro obuoluitur alto:
 Græcia docta dedit, duo propter denique Afellos
 Suspice, quorum alius Septem vicina trioni
 Astra adolet, tepidum procul alter spectat in austrum.
 In medio quod nube quasi concrefcit adacta,

94
 Id Præsepe vocant. porro hoc Præsepe repente
 Si sese ex oculis procul auferet, ardeat autem
 Congruus aerijs late rubor ignis Afellis,
 Nequaquam tenues agitabunt stagna procellæ:
 At si sideribus similis lux duret, & illi
 Tetra sit effigies, cadet altis nubibus imber
 Lenior, & parco mox tellus rore madebit:
 Sed boreæ si parte trucis velut indiga iustæ
 Stella facis, lento marcescere cernitur igne,
 Et procul alterius iuba late flagrat Afelli,
 Protinus Aethiopum furget conuallibus auster:
 At regione noti si lucem stella fenescat,
 Segnis Riphæis aquilo crepitabit ab oris.
 77 QVIN & terrenis cape rebus certa frequenter
 Signa procellarum: nam cum traxere tumorem
 Aequora prolixum, cum littora curua resultant
 Sponte procul, neque cæruleus colliditur æstus:
 Aut cum proceris vertex in montibus vltro
 Perstrepit aerium, ventos instare docebunt.
 78 ET cum parua fulix trepido petit arua volatu,
 Stagna sinens, longasque iterat clangore querelas,
 Indicat insanis freta mox canescere ventis.
 Denique cum cælo tenduntur pura serena,
 Sæuitura polo sunt flamina, primus in ipsa
 Mox picturati conuertit pectoris artus
 Sturnus edax, premat vt tenues vis obuia plumas,
 Et ne post tergum pateat penetrabilis euro.
 79 LATIP Edemq; anatem cernes excedere pōto
 Sæpius, & summa nebulam se tendere rupe:
 Iamque super latices florum volitare fenectam,
 Stellarumque comas rumpi precul æthere celso,
 Decidere in terras, rutilarum spargere crines
 Flammaram, & longos à tergo ducere tractus:
 Inde etiam ventos mox adfore præmonet vsus.
 80 QVOD si diuersis se passim partibus ignes
 Excutiant, verret pelagus sine fine modoque
 Turba procellarum, si duri limite ab euri,
 Si regione noti, si lenis parte fauoni,
 Aut de Bistonio mundi procul axe coruscat.
 81 SI repetunt veterem ranæ per stagna querelam,
 Vellera si cælo volitent, si discolor iris
 Demittat gemino se fornice, circulus albam
 Si stellam teter velut ambiat, æquora propter

Si crepitent volucres, si gurgite sæpius alto
 Pectora merfentur, si crebro garrula hirundo
 Stagna adeat, rutilæ cum sint primordia lucis.
 Si matutinas vlulæ dant carmine voces,
 Improbæ si cornix caput altis inferit vndis,
 Flumine terga rigans, si sæuet gutture rauco,
 Plurimus abruptis fundetur nubibus imber.

82 IMBER erit, totis cum bucula naribus auras
 Concipit: & late pluuijs sola cuncta madebunt,
 Cum proprias solers sedes formica relinques,
 Oua cauis effert penetralibus, aspera quippe
 Tempeftas, gelidusque dies, & frigidus æther,
 Inscrit internis terrarum redditus æstus,
 Pectora cum curuo purgat gallinula roftro.

83 AGMINE cum denso circunuolare videtur
 Graculus, & tenui cum stridunt gutture corui,
 Cum procera falum repetit clangore frequenti

84 Ardea. Cum paruè defigunt spicula muscæ,
 Et si nocturnis ardentibus vndique testis,
 Concrefcunt fungi, si flammis emicet ignis
 Effluus, aut lucis substantia langueat vltro,
 Conuenit instantes prænofcere protinus imbres:
 Denique cum patulam torrens Vulcanus ahenum,
 Scintillas flamma circumlabente reliquit.

85 S Inotus humentis Libyco trahit æthere nubes,
 Si nimium ad montem nebularum crassus amiçtus
 Tendatur, summo nudentur vertice saxa:
 Et quæ pontus item freta per distenta quiescit,
 Nubila si longo se procumbentia tractu
 Diffundunt cælo, & Thetidi terris que supinis
 Pax aderit, nusquam mundo ruet effluus imber.

86 SED cum tranquillo tenduntur crassa serena
 Sub Ioue, venturæ prænofcere signa procellæ
 Conuenit: & rursus cum perfurit aëris horror,
 Inspice quam referant terris pelagóque quietem.
 Inter prima tamen paruum Præsepe notatur,
 Arduus excelso quod Cancer cardine voluit.
 Hoc cum concretus tenuari cœperit aër,
 Discutit impositæ late sibi molis amiçtum.
 Nanque sereniferi patet hoc in flabra aquilonis,
 Cum minus & primo purgatur flamine venti
 Tempore, tum propior modulatur noctua carmen,
 Tum vespertinum cornix longæua resultat,

Tum corui crepitant, & ouantia gutture rauco
 Agmina crebra vocant, tum nota cubilia leti
 Succedunt pariter, tum pennis corpora plaudunt.
 87 TVNC & Strymonias circunuolare repente
 Suspiciens per aperta grues, vbi mitior annus
 Sponte procellosum disiecerit aëra cœli.
 Tunc quoq; cùm stellis hebes est lux omnibus vltro,
 Nubila nec crassos circumduxere meatus,
 Vt iubar occulerent flagrantibus obuia flammis:
 Nec caligo inhibet rutilantis lampados ignes,
 Orbe nec expleto sacra sidera Luna recondit:
 Sed iam sponte sua stellarum lumina marcent,
 Conuenit hibernæ prænoscere signa procellæ.
 Nubila si cœlo consistere, nubila ferri,
 Si qua superfundi sibimet suspexeris vltro.
 Gramina si carpit femesa petacius anser:
 88 SI nocturna tibi cornix canit, hesperus æthra
 Cùm redit, in numero si cantu graculus instat,
 Si matutino fringuilla resultat ab ore,
 Si fugiunt volucres raptim freta turbida Nerei,
 Orchilos infestus si floricomis hymenæis
 Ima petit, terræ si denique paruus eritheus
 Succedit trepidæ scruposæ concaua rupis,
 Cecropias si pastus apis vicinus ad ipsa
 Castra inhibet, florumque simul libamina mœstæ
 Proxima decerpunt: si Threiciæ per aperta
 Sponte grues trepidant, nec sese audacius æthræ
 Committunt, pennis vt longos sæpe volatus
 Formauere super, si soluit aranea casses
 Tenuia si toto vehit auster licia cœlo,
 Mox tempestates, & nubila tetra cientur.
 89 QUID? maiora canam, cinis, cinis ipse repente
 Cum coit, albenti nix terras vestit amictu,
 Nix operit terras, rutilis vbi lumina prunis
 Summa rubent, errantque breui caligine crassa
 Interius nebulæ, & denso iam fomes in igni
 Marcescit penitus, pluuios mox arguet austros.
 90 INDVIT immodicis cùm semet floribus ilex,
 (Indiga nam succi ligno natura rigenti est)
 Et cum flore nouo, cùm brachia glande grauantur
 Vuentis cœli sub nutrimenta latenter
 Sponte operata docet. quin & lentiscus amara,
 91 Indicium est pluuijs. Ter fœtum concipit arbos,

Térque nouos genetrix fructus alit: ipsáque trino
Flore renidescens tria tempora prodit arandi.

Ter prorumpentis scillæ teres erigitur flos,
Sulcandique solum ter monstrat tempus adesse.

92 SIC & crabronum rauca agmina, si volitare

Fine sub autumnis conspexeris æthere longo,
Iam vespertinus primo cum commouet ortus

Vergilias pelago, dices instare procellas.

Sique fues lentæ, si lanæ sedula nutrix,

Si capra dumosis errans in saltibus, vltro

In Venerem pergat: quippe ollis vuidus aër

Excitat internum per viscera mota furorem,

Et tempestates & nubila protinus atra

93 Adfore præcipies. Quin & gaudebit arator,

Quique solum iustis versabit mensibus anni,

Plebe gruam prima: gaudebit tardus arator

Agmine pigrarum, sic quadam lege deorum

94 His comes est imber. Pecudes si denique terrã

Lanigeræ fodiant, caput aut tendatur in arcton,

Cum madidus per marmora turbida condit

Pleiadas occasus, cum brumæ in frigora cedit

Frugifer autumnus, ruet æthra concitus imber.

At ne perruptis terrarum dorfa lacunis

Infodiant pecudes, si vasto viscera hiatus

Discussant terræ, veniet vis æthere toto

Dira procellarum, nix omnes vestiet agros,

Nix herbas lædet teneras, nix vret aristas,

At si contigerit plures ardere cometas,

Inualidas segetes torrebit ficcior aër.

Nanque prorumpunt naturæ legibus vltro

Spiramenta foli, si iustus defuit humor,

Arida per cœlum surgentia desuper æthræ

Ignescunt flammis, mundi que impulsa calore

Excutiunt stellas, & crebro crine rubescunt.

94 CONTEMPLATOR item, si longo plurima poto

Agmina festinant volucrum, solidemque frequentes

Succedunt terram, sterilis defæuiet æstus.

Ac sitient agri, nam qua circumflua tellus

Adluitur pelago, coquit altam ficcior aër

Cespitis arentis ventis, citiusque calorem

Sentit humus sic cinctis falo, fuga protinus ergo

Est auium in terras, pauet hos vt viderit æstus

Agricola, & ficco iam deflet mergite culmos.

N

Sed

Sed si tum modico producant agmina ab vndis.
 Nec trepido passim versant conuexa volatu,
 Lætitia est duris pastoribus, adfore parcos
 Præsumunt imbres: sic in contraria semper
 Vota homines agimur, nostrique cupidine fructus
 Poscimus alterius dispendia: denique & ipsa
 Solers natura, & rerum genitabilis ordo,
 Certa suis studijs adfixit signa futuri.

96 **N**A Nque & ouis cupido si gramina tondeat ore
 Infaturata cibi, decerpens latius agros,
 Pastor id indicium pluuiialis frigoris edet.
 Et si perfultans aries lasciuius herbas
 Adpetit, aut sese sustollant saltibus hædi,
 Vel si iuge gregi cupiant hædere, nec vsquam
 Matribus abscedant, & si sine fine modoque
 Pabula delibent, cum tutas vesper adire
 Compellat caulas, monstrabunt adfore nimbos

97 **B**V B V Sarator item trahit atræ signa procellæ,
 Lambere si lingua prima hos vestigia forte
 Viderit, aut dextrum prosterne corpus in armum.
 Vel si prolixis auras mugitibus implent,
 Pascua linquentes vix vespere. dat capra moti
 Rursum signa poli, cum spinis ilicis atræ
 Multa inhiat. docet hæc eadem sus horrida, cæno
 Gurgitis illuue si sæpius inuoluatur.

98 **M**A R T I V S ipse lupus villarum proxima oberrans
 Affectansque locos hominum, lectumque larémque
 Sponte petens, crasso confurgere nubila cælo

99 Præmonet. Id parui cum stringunt denique mures,
 Cum gestire solo, cum ludere forte videntur:
 Protendit tibi met canis id præsentia, multam
 Tellurem fodiens: tamen hæc tamen omnia rerum
 Adfore vel primo nimbos mox sole docebunt,
 Vel cum curriculis lux ibit cepta secundis,
 Tertius aut verso cum venerit ortus Olympo.

100 **N**O N spernenda tibi sint talia, sed memor vni
 Adde aliud semper: si tertia denique signa
 Proueniant, firmo venturum pectore fare:
 Et transactorum solers componere mensum
 Signa laborabis, si sic fluxere reperta,
 Nequaquam trepidare pudor persuadeat vllis
 Astrorum lapsus, astrorum protinus orrus
 Discute, si casus similes & stella per æthram

Prodidit: exacti iam summa crepuscula mensis,
 Et surgentis item primordia conscius artis
 Fare sacræ. mensum confinia summa duorum
 Cæca latent: luces hæc semper semet in octo
 Inscia lunaris tendunt facis: ipse fideli
 Perquires studio: & si quid tibi forte repertum,
 Pluribus indicijs solers fulcire memento.

IN FESTI AVIENI ARATVM.

HAC Avieni paraphrasi cudenda, unico Aldino vsi sumus exemplari, quam plurimis in locis ita depravato, ut minime mirum videri tibi debeat, studiosè lector, si etiamnum hesitandi locus multifariam superfit. Ne verò aut nos aliquid temere mutasse suspiceris, aut tibi liberum iudicandi arbitriū adēptum merito conqueraris, huc adscribemus, è qualibus nostra concinnauius, non quidem omnia, sed quæ admonitione aliqua digna visa sunt.

1 FESTO AVIENO. Aldus, Avieno. Avienus citatur D. Hieronymo, Servio, & veteribus alijs compluribus.

3 NOX ET AGIT. Scriptum erat, Nox agit, & verso ceu fixa, &c. & mox, Nam numeris & honore caret, micat, &c.

AETHERIS. Duobus verbis legebatur, In stabili. arbitror significari hîc orbem mobilem, non stabilem.

HAC TERES. Aldus, Ac teres.

VT MVNDVS subjît Arctos. Claudicat versus quinto pede. vide itaq; num legent' u n sit, Subjicit Arctos.

ADSVETAS. Hi duo versus, corrupti meo iudicio leguntur in Aldino libro, hunc in modum.

Ad suetas duris quondam venantibus at hræ

Intulit & raptor genetricis flore sacrauit.

CVM PVER Agrestes. Aldus, Agrestis. quod puto, Agresteis scribendum fuisse, ut multis alijs in locis, & ut etiam, pag. 69. versu vicesimo quarto Apes.

5 PRÆCLARI Nominis. Ald. Pro clari nominis arcto.

7 ERIGITVR. Exigitur, antea legebatur.

9 TRICCAEI. Ald. Triccei Aesculapium significat, de Tricca vrbe Thesalia ita nominatum.

NITESCIT in orbe. Ald. Nitescet. verbum Diuidit quod sequitur, vtrum legendum, monstrat.

10 VISCERA PARTEIS. Antea erat, Partis.

NEQVE Tanta volumina. Tanta hîc positum est operarum incuria pro Tenta.

IN picturatæ. Aldus vno verbo, Impicturatæ.

14 LACHRIMIS Aiebat obortis. Prior erat lectio, ab ortis.

ALITE Pro cursu. Aldi codex habet.

Alite pro cursu sese inconuexa ferebat.

15 NEC Contemplandi. Aldus, Ne contempl.

20 PLVRIMVS. Pro Atque, legendum Adque.

AT Deducta. In Aldino codice versus hic, vna hac syllaba, Huic, mancus est

24 IGNEA. Pro Singula, Cingula legendum est.

28 SEGNIOR. Aldus impressit, Ab lapsu. & mox pro Parciior, Partior.

29 SIMILE EST. Aldinus codex, Similem.

30 PROLES. Aldus habet, Proles tibi tertia piscis Surget Bombycij, numero vnitatis.

33 LOCVS has habet arctior omnes. Aldina lectio, Omnis.

34 VERGILIAS Cerne tenet vsus. Aldus cudit, Vergilias cernit. tenet.

35 PECVDES QVI. Aldus, Pecudésque.

GRANDIBVS Haudequidem. Pro negatione, coniunctionem disiungentem, Aldus cudit, Aut pro Haud.

38 IMVS Vt australi. Ald. Australi: & mox pro, Huc cum Threicio, idem, Hic iam Threicio.

ANGVSTO Decurrit. Ald. Decurrat. & mox, Clamavit.

39 TVM quoque si piceam spectaris, in Aldino est, Specteris

INSCIA Nerui. Ald. in dandica usu numeri pluralis, Neruis. & mox pro Cõterminus, Cõterminat.

47 TORRET Et immodicis. Aldus legit, Et in modici. & versu abhinc tertio, Alueus Ocenea est. item paulo post, Gemina florum.

STELLARVM. Aldus, Stellarum fulcent rutilant, qua plurima longi Bellua, &c.

49 SOLENNI. Aldus, Solenne. & tertio post versu, Tergumque.

62 QVINQVE Itidem stella, similis quibus. Aldus ita cudit,
Quinque itidem stella similes, quibus haud sit imago.
Ne quas formarum doctus notet adfixarum.

77 AC Flammis. Aldus, Flammans.

ERIGONE. Ald. Erigones.

79 AST Hæ dimensa. Aldus cudit, Ast Hedi mensa, & versu sequi. Includant.

80 DIST ABIT Multus. Ald. Inultus.

81 SIDERIS Expertes. Ald. Expertis & clara luce carentis.

82 CAECVS MOS, Aldus Coetus. & versu qui sequitur, Penetraverit.

83 NEC Minus Andromeda, Aldus, Andromeda est. & mox, Omnis procul in vada terror.

RELIQVVM Polus ast à litore. Aldus cudit, Polus asta litore.

ARCVM Sera. Aldus, At cum sera manent.

FERT Primis fluctibus. Aldinus codex hic & versu sequenti habet Primos.

84 CILICIS Capricorni. Cilici, Ald.

ET Matutino cum surgit. Consurgit, Aldus legit.

SIDERE PISCES. Piscem, cudit Ald.

CESISQVE. Aldus, Celsique.

86 PRONO Qua. Pronoque, Aldina editio.

87 HOC Vt fons est, vnde. Aldus, Hoc vt fontem.

88 COMPVLSA. Lege, Compulsu.

HIS Peperere malus exordia. Corruptè Aldus cudit, Perpere. & mox, Viscera telluri.

89 CAVTVS Vtrinque. Ald. Vtrunque. & versu abhinc 3. adfore dicet.

SIDERIS Ortum. Ald. Ortum.

90 IGNES. Aldus, Ignis in plenos.

EXPRIMIT Incerto. Legendum, Inserto.

91 PRAEFERET. Abruptus, Ald. abruptos. & versu sequenti. Tenuis sensim.

DESCRIBEBAT ET TYPIS MANDABAT THEODORVS GRA-
MINAEVS TYPOGRAPHVS, ARTIVM MATHEMATICA-
RVM PROFESSOR, COLONIAE AGRIPPINAE, M. D.
LXIX. CALEND. IANVARIJ.

ARA-

102

ARATI PHAENOMENA PER GERMANICVM CAESAREM IN LATINVM CON-

conuersa, & in eadem Commentaria.

CAELVM Circulis quinque distinguitur, quorum duo extremi, maxime frigidi: Australis humillimus, & Aquilonius excelsissimus. His utrinque proximi duo, Paralleli vocantur, ut ita dixerim, aequidistantes: ideo Tropicus vnus Solstitialis, alter Hibernus, per quem sol transiens ac tenens octauam partem Capricorni, solstitium hibernum facit: alter aestiuus, per quem sol transiens ac tenens octauam partem Cancrī, solstitium aestiuum facit. Medium est Aequinoctialis, qui octauam partem arietis tenens, aequinoctium vernum facit: octaua Libra, autumnale constituit. Ut Circuli in caelo, ita Zona in terra vocantur. Inhabitabiles frigidi circuli sunt, ob rigorem, quod ab his longissime sol abest. sub torrido quidam habitare putant Aethiopiae maximam partem: item plurimas insulas Maris rubri, aliosque vertices eminentiasque terrarum nostris ampliores, sub Tropicis habitare nulli dubium est.

Noster Solstitialis Aestiuus est excelsus atque arduus. Diuisi autem sunt à nobis circulo Aequinoctiali, qui antichthonae nominantur, & videntur humiles atque depressi, qui antipodes infra sunt: quod ut esse videatur, efficiunt flexus obliquitatisque terrarum, quas antichthonae & antistoche & antiseptae inhabitare dicuntur. Incipit autem Signifer, non ab extremo circulo, nec ad extremum extenditur: sed ab intimo Tropico australi, brumali que eodem, per Aequinoctialem ad summum solsticialem, eundem demque aestiualem per medium: in his longitudo latitudinisque porrectus. Obliqua circuli Signiferi partes, ccclxv. signa xij. partium singula tricenarum, quorum quaedam minora, quaedam ampliora, & populo Canophora dicuntur: sed compensatio quinque partibus creditur applicari, ut sint omnes Signiferi partes, ccclxv. Horum incipientia ab ariete, alia sunt masculorum naturalibus, alia foeminarum. Item quartum quoque eorum, aut Tropicum, aut solidum, aut deforme. Incipiet di numeratio ab Ariete. Signa tropicorum duo sunt aequinoctialia, aries & Libra: duo solstitialia, Capricornus & Cancer. Tropicis maxima solida ante posita, his deformia.

HI C est Stellarum ordo, utrorumque circulorum: Septentriones duplices ad austram vertuntur, figura auersis caudis inuicem sibi aduersantes: inter quas obliquus dilabitur Draco. Sub vnus namque pede est serpentarius, cuius serpentarii pedes attingunt frontem scorpionis. a latere autem retro stat Custos sub pedibus quidem eius Virgo, habens igneam in manibus spicam: retrorsus vero, vestigijs eius adiacens Leo, medio aestiuo solstitio Cancer & Gemini. Genua autem agitatoris caput Gemini attingunt. pedes autem eius Tauri cornibus iunguntur, cuius Haeduli desuper obtinent locum septentrionis. Habet autem septentrio à dextris iuxta Coronam desuper, serpentem in manibus serpentarii, & eum qui in Geniculo stat, & sinistro pede septentrionalis Draconis verticem, calcans vnum brachium Librae, alterum dans Coronae. nam ad minoris septentrionis, vltimus pes Cephei continetur, Cycnum manu dextra apprehendens: super cuius alas Equus extendit pedem, & super equum aquarius extollitur, iuxta quem Capricornus est. sub aquarii pedibus Piscis magnus austrinus, constituta ante Cepheum Cassiopeia, & à dorso agitatoris Perseus pedem extendit: super Persei caput Cassiopeia pedibus properare videtur. Inter Cycnum igitur & eum qui in Geniculo stat, Lyra constituitur. In quorum medio desuper ab oriente Delphinus cognoscitur: sub cuius cauda est Aquila, in proximo habens Serpentarium. Sed tam de aquilonio circulo dictum est. nunc ad australem ordinem properemus.

SV Baculeo Scorpionis, Sacrarium constitutum est: sub corpore eius anteriora Centauri videntur, in quo est bestia. Conspicitur & Sagittarii pes summus ex alia parte. Sub australi circulo prope Centauri membra, Hydra cauda, & Coruus: ad genua Virginis. urna est posita: à sinistris Orionis, qui & Incola, Fluvius, qui & Padus, necnon & Eridanus: sub pedibus Orionis, qui & Incola dicitur. Lepus splendida effigie conspicitur. retrorsum vero à pedibus eius. Canis splendida refulget: post cuius caudam Navis constituta est: ad Tauri pedem protendit manum Orion: pedibus Gemini appropinquat Anticanis: super caput Arietis non longe ab Andromeda pedibus, Triangulus positus est. sub Ariete & Piscibus Cetus. connexio vero Piscium communem habet stellam.

ARATI PHAENOMENA

AB Ioue principium magno deduxit Aratus
 Carminis: at nobis genitor tu maximus auctor:
 Te veneror, tibi sacra fero, doctique laboris
 2 Primitias. Probat ipse deum rectorque fator
 que,
 Quantū etenim possint anni certissima signa,
 Qua Sol ardentē Cancrum rapidissimus ambit,
 Diuersasque fecat metas gelidi Capricorni:
 Quæ uē Aries & Libra æquant diuortia lucis,
 Si non parta quies te præside, puppibus æquor,
 Cultorūque daret terras, procul arua silerent.
 Nunc vocat audaces in cœlum tollere vultus,
 Sideraque & varios cœli cognoscere motus,
 Nauita quid caueat, quid vitet doctus arator,
 Quando ratem ventis, aut credat femina terris.
 Hæc ego dum lætis cogor prædicere musis,
 Pax tua tūque ad sis nato, numenque secundes.

1 *QVAERITVR cur à Ioue incepit, & non à musis, vt Homerus? Conueniens magis hoc existima-
 uit principium Phanomeneis, vti Iouem inuocaret, quòd ipsorum carminum origo est Iupiter. non solus au-
 tem ita cœpisse videtur Aratus, sed & Crates comicus, A Vesta incipiens & profari carmina, Sophron in
 mimo, qui nuncius inscribitur, à Vesta incipiens, Omnes inuocant Iouem omnium principem. Sed queri-
 tur cuius Iouis meminerit, vtrumne fabulosi, an naturalis? Et philosophi quidem plurimi, naturalis aiunt
 eum Iouis meminisse. Sed Crates ait Iouem dictum cœlum. inuocatum verò meritò, quia in aere & athe-
 re sunt sidera, & Homerum dixisse Iouem in aliqua parte, cœlum, & ipse Aratus, quod dicit Herodotus Io-
 uem dictum aëra, & Crates quidem eiusdem est opinionis, testemque esse Philonem comicū dicit, hoc au-
 tem constat & ipsum dicere. Nam quia nihil aliud est Vox, quàm percussus aer, videtur conuenienter dix-
 isse, quæ rei præsent auctoritatem, plenas Ioue vias referens, & omneis hominum cōuentus. Nihil eorum
 quæ in terra sunt, sine aere est, ratione etiam Cuius omnes vsum desideramus. nam cuncti mortales osten-
 dunt vsum suspirio, & cum viuimus, aere indigemus. Ad quod ait, Dextra monstrat, ad auguria pertinet
 auium, propter quod & Stoici Iouem esse affirmant, qui per materiā manat spiritus, & similis est nostra
 anima. Zenodotus autem Aetolus & Diodorus aiunt, nec ad fabulosi Iouis sufficere eiusmodi opinionē, esse
 enim talem causam Iouis, & conuenire omnes vias eo confertas, quas tanquam loco eius describit. Dicen-
 do autem, Etiam genus, ostendit animæ immortalitatem, bene, propterea quòd ait, nouerat enim virtuti
 aliquid emulum futurum. Dei igitur aduersus delicta lenem esse, est, quoniam omnium parens affirma-
 tur, & non solum hominum, sed etiam deorum.*

3 **CAETERA** quæ toto fulgent vaga sidera mundo,
 Indefessa trahit proprio cum pondere cœlum,
 Axis at immotus semper vestigia seruat,
 Libratasque tenet terras, & cardine firmo

4 Orbem agit extremum. Geminus determinat axē,
 Quem Graij dixere polum: pars merfa sub vndas
 Oceani, pars celfa sub horri ferro aquilone.
 5 Axem Cretææ dextra læuáque tuentur,
 Siue Arcti, feu Romani cognominis Vrfæ,
 Plaustrúmve: & facies ftellarum eft proxima vero,
 Tres temone rotis que micant, fublime quaternæ:
 Si melius dixiffe feras, obuerta refulgent
 Ora feris, caput alterius fuper horrida terga
 Alterius lucet: pronas rapit orbis, in ipfos
 Decliu eis humeros. veteris fi gratia formæ,
 Crefia vos tellus aluit, moderator olympi
 Donauit cælo, meritum custodia fecit,
 Quòd fidæ comites primaincunabula magni
 Viderunt Iouis, attonitæ cùm furta parentis
 Aerea pulfantes mendaci cymbala dextra,
 Vagitus pueri patrias ne tangeret aures,
 Dictæi exercent dominæ famuli Corybantes.
 Hinc Iouis altrices, Helice Cynofuráque fulgent.
 Dat Graijs Helice curfus maioribus aſtris,
 Phœnicas Cynofura regit. fed candida tota,
 Et liquido splendore Helice nitet, haud prius vlla,
 Cùm fol Oceano fulgentia condidit ora,
 Stella micat cælo, feptem quàm Crefia flammis
 Certior eft Cynofura tamen fulcantibus æquor,
 Quippe breuis totam fido fe cardine vertit,
 Sidoneámque ratem nunquam fpectata fefellit.
 4 Has inter medias, abrupti fluminis inſtar,
 Immanis ferpens finuoſa volumina torquet
 Hinc atque hinc, ſuperátque illas mirabile monſtrú.
 Cauda Helicen ſuperat, tendit fimul ad Cynofuram
 Squammigero lapſu qua definit vltima cauda,
 Hac caput eft Helices, flexu comprehenditur alto
 Serpentis Cynofuræ ille explicat amplius orbis,
 Sublatúsque retro maiorem reſpicit Arcton.
 Ardent ingentes oculi, caua tempora claris
 Ornantur flammis, mento fedet vnicus ignis,
 Tempus dexterius quæ ſignat ſtella Draconis,
 Quæque fedet mento, lucet nouiſſima cauda,
 Extremúmque Helices fidus micat, ac radiatur
 Serpentis decliue caput, quæ proxima ſigna
 Occafus ortúsque vna tanguntur ab ore,
 Oceani tumidis ignotæ fluctibus Arcti,

Semper in occiduis feruantes ignibus axem.

4 VERTICES extremos circa quos Sphæra cœli voluitur, Polos Græci nuncupauerunt, è quibus unus est australis, qui terra obiectus à nobis nunquam videtur: alter autem septentrionalis, qui boreus vocatur, & nunquam occidit.

5 DVAE sunt Arcti, quarum maiorem vocant, Helicen: minorem, Canis caudam. Alterutra quidem harum capita deorsum, alterutra sursum aspiciunt. Altera nanque Helice est, quæ apparet prima noctis: altera, pusilla quidem, sed à nauigantibus obseruatur maria enim conturbat. Helicen autem dicit Hesiodus Callisto Lycaonis regis filiam fuisse, & in Arcadia solitam cum Diana venari, & in montibus vagari, & à Ioue compressam, rem celasse Diana. Quam grauidam, nudam se lauante cum aspexisset Diana in lauacro, partum eius accelerans, bestiam eam esse iussit: & dum esset vrsa, Arctum enixa est, quem Arcadem vocant. Amphipolis autem comicus poeta, refert Iouem in Diana effigiem transfiguratum in venatione Callisto oppressisse tempore partus plena cum vexaretur, Diana culpam indicasse, & iratam Dianam in vrsam transfigurasse. Quæ dum in montibus vagaretur, à quibusdam pastoribus apprehensa, cum puero perducta est ad Lycaonem: post tempus in Lycæi Iouis templum confugientem, cum eam Arcas filius sequeretur, quo eam nefas erat intrare, ab Arcadibus vtrique interfecti sunt. Iupiter autem vtroque cœli astris intulit, Vrsamque eam nominauit. Ouidius à Iunone in bestiam conuersam scribit. Habet autem stellas, in capite septem, in singulis humeris singulas obscuras, in armo duas, in pectore vnã, in pede priore claras duas, in summa cauda clarã vnã, in ventre clarã vnã, in spina vnã, in crure posteriore duas, in extremo pede duas. super caudam tres: sunt omnes, XXIII. Porro Arctus minor à pluribus Phœnice, à Græcis Arctophylax, à nonnullis Canis cauda vocatur. Quam Sidones aspicientes continuo nauigant. Dicitur à Ioue inter astra collocatus, vt duplex honor Helices monstraretur. Agathostenes quidem in Asiaticis carminibus, Cynosuram dicit Iouis fuisse nutriceam, vnã ex Ideis nymphis, à qua in Cretæ oppido Hystoe Nicostrotus constituit portus, & circa eum locum Cynosuram fuisse, cum Telchinijs qui dicuntur Curetes Idei. Aratus Cynosuram & Helicen Cretenses Iouis nutrices fuisse dicit, ob quod sunt cœlesti donata honore.

Habet autem stellas, in humero splendidã vnã, in pectore clarã vnã, in ventre clarã vnã super caudam claras tres: sunt omnes septem, supra alias decem, quæ precedunt & dicuntur ludentes: et maxime altera quæ vocatur Polus, in quo à quibusdam putatur totus orbis circumuerti.

6 INTER ambas ergo Arctos, maximus flexuoso corpore adiacens Draco, qui vtrinq; Arcton flexuoso corpore semicingit, Helices superuoluit caput, Phœnices circuncingit caudam. Hunc Pherocydes dicit inter astra collocatum beneficio Iunonis, eo quod cum nuberet Ioui Iuno, dijs offerentibus munera, Terra quoque obtulerit aurea mala cum ramis, quæ Iuno in hortum suum, qui erat apud Atlantem, inferri iussit, & Hesperides Atlantis filias custodes posuit, quæ cum à filiabus Atlantis subtraherentur & saepe vexarentur, Iuno custodem horti Draconem peruigilem implicuit arbori, quem Hercules interfecit, & illa astris intulit. Hunc alij Iouem astris intulisse dicunt, ob memoriam virtutis Herculis, Mineruæ obiectu, quæ illa contortum cœlo immisit, & inter Septentriones locauit. Habet autem stellas, in capite splendidas tres, in corpore verò vsque ad caudam. XII. ab inuicem distantes. Sunt autem omnes XV.

7 HAVD procul effigies inde est defecta labore,
Non illi nomen, non magni causa laboris:
Dextro nanque genu nixus, diuersaque tendens
Brachia, suppliciter pansis ad numina palmis,
Serpentis capiti figit vestigia sæua.

DRACONEM immensæ magnitudinis, hortorum custodem insomnem, dum à Iunone ad custodienda aurea mala esset constitutus, Hercules, cum ad mala aurea profectus fuisset, vt refert Panyasis Heraclea, fertur peremisse. & iccirco inter astra à Ioue hunc laborem memoria dignum honorasse, & vtroque sideribus intulisse, ita vt in certamine fuerint eorum habitus, serpentis capite iam defecto, qui ideo in genu stans, manibus sursum extensis, dextro pede contra draconem porrecto pingitur, vt certaminis labor significetur. Ideo pellem leonis in sinistra manu habere fingitur, vt in signe virtutis monstraretur, quia leonem inermis interfecisse narratur. Habet autem stellas, in capite vnã, in singulis humeris singulas splendidas, in sinistro cubito vnã, in eadem manu vnã, in eodem brachio vnã, in sinistro femore vnã, in dextera parte femoris duas, in coxa duas, in genu dextro vnã, in eadẽ tibia vnã, in crure duas, in eodem pede vnã, in dextera manu vnã, in claua quam eadẽ tenet manu, vnã, in leonino pelle quatuor. Sicut omnes vigintiquatuor.

CORONA.

8 CLARA Ariadnæ propius stant signa Coronæ.
Hunc illi Bacchus thalami memor addit honorem.

8 HÆC corona dicitur esse Ariadnes, quam Liber astris intulisse dicitur, dum eius nuptias dii in insula Creta celebrarent, cogitans præclaram facere, pro qua primum noua nupta coronata est. Sed qui Cretica conscripsit, refert, quia cum Liber ad Minoem regem venisset, ut Ariadnen filiam eius duceret uxorem coronam dono Ariadna dedisse Vulcani opere factam ex auro & gemmis preciosis, & talis fulgoris fuit, ut Thesea ex Labyrintho liberaret, quæ post astris affixa est, cum in Naxos utriusque venissent. Signum amoris eius crines ostendunt. & est stellis fulgentibus sub cauda Leonis. Habet autem stellas nouem in circuitu positas, quarum tres sunt splendide.

OPHIUCHVS.

9 TERGA nitens stellis, à quo se vertice tollit,
Succiduis genibus lapsus & miserabile monstrum,
Hic Ophiuchus erit, longe caput ante nitendo,
Et vastos humeros, tum cætera membra sequuntur.
Illis languet honor humeris, manus integer ardor.
Luna etiam mensam cum pleno diuidit orbe,
Lux tenuis manibus per quas elabitur Anguis
Pressus utraque manu, medium cingens Ophiuchum.
Scorpius in apud pedum tangit, sed planta sinistra
In tergo residet, vestigia dextera pendent.
Est impar manibus pondus, nam dextera paruam
Partem anguis retinet per læuam attollitur omnis:
Quantumque à læua distantia Serta notantur,
Erigitur tantum Serpens, atque vltima mento
Stella sub ætherea lucet crinita corona,
Ad quam si dorso peruadit lubricus Anguis,
Insignes cælum perfundunt lumine Chelæ.

8 HIC est Serpentarius qui super Scorpionem stat, tenens utraque manu serpentem, qui ab astrologis dicitur fuisse. Aesculapius filius Apollinis, qui cum medicina arte uteretur, mortuos fertur suscitasse. Quamobrem iratus in eum Iupiter, domum eius cum ipso fulminis ictu percussit. Rogatu autem Apollinis patris, Iupiter ei arte sua rursus post obitum defuncto animam restituisse ad vitam, & inter astra constituisse putatur. Habet autem stellas, in capite claram unam, in singulis humeris claras singulas, in sinistra manu tres, in dextera quatuor. & duas ex eis claras: in singulis lumbis singulas, in singulis genibus singulas, in dextera tibia claram unam, in singulis pedibus singulas claras sunt omnes XVII.

SERPENS quem tenet in manibus habet, stellas in orificio duas, in flexura capitis spissas quatuor in manu Ophiuchi duas claras, in prima flexura octo, in secunda, quam tenet in dextera manu, alias octo, in tertia usque ad caudam sex. sunt omnes stelle serpentis triginta.

SCORPIVS.

SCORPIVS sane inter astra à Ioue illatus est, pro eo quod ferunt ex terra ortum, summissumque qui Oriona interficeret, ob eius loquacitatem, quod ex venatione nullam se feram relinquere diceret: isque Oriona percussit & occidit, & inde à Ioue astris illatus est, ut eius naturam futuri homines intelligerent. Nigidius autem, dicit Scorpionem ad perniciem Orionis in insula Chio in monte Chelippio ortum, voluntate atque ope Diana. Nam cum in monte Celsionio venaretur, irridens Dianam, contenebat eius

opera quæ in monte constituebat. Itaque Diana dicitur misisse Scorpionem qui Orionem vita priuaret: postea ab Ioue impetrasse, vt Scorpio in duodecim signorum memoria constitueretur. Hic ob magnitudinem in duo domicilia partitur. etenim ad aliud tendunt brachia eius, ad aliud corpus & cauda & aculeus. Habet autem stellas in vno quoque cornu duas, in ore vnam claram, in fronte duas, in dorso claras tres, in ventre duas, in cauda quinque, in aculeo duas. sunt omnes XIX. ex his quatuor quæ sunt in Cornibus eius, duæ priores clara, & duæ obscuræ Libræ assignantur, quam Chelas Græci dicunt.

ARCTOPHYLAX.

10 INDE Helicen sequitur senior, baculôque minatus
Se velle Arctophylax, brachiorum munera cæcus
Icarus, ereptam penfauit munere ripam,
Non illi obscurum caput est, non tristia membra:
Sed proprio tamen vna micat sub nomine flamma,
Arcturum dixere, sinus quæ vincula nodant

10 *BOOTES, qui & Arcturus, fertur esse custos Plaustrum, eo quòd Plaustrum sequitur, id est Septentriones, & quasi succinctus sit Septentrionibus. Hunc dicunt Arcadem Iouis filium esse, de cuius post nomine Arcadia dicta est, quem Lycaon Pelasgi filius, cum Iouem hospitio recepisset, infantem membratim lacerauit, & Ioui in epulis apposuit, tentans Iouem, vtrum deus esset. Iupiter autem dicitur domum Lycaonis fulmine incendiisse, eoque loco ciuitatem constructam quæ Trapezos appellata est: Lycaonem verò conuertisse in lupum, Arcadem autem compactis membris ad vitam reduxisse, & cuidam caprario dedisse nutriendum. Qui cum adulta iam ætate esset, matri inscius vim inferre voluit, quos cum incolæ Lycæi montis occidere vellent, Iupiter vtrosque liberans, astris intulit: qui vt res gesta est, ita manent, illa Vrsæ natura, hic impetum faciens, quem Bootem Homerus vocat. Habet autem stellas, in dextra manu quatuor, quæ non occidunt: in capite claram vnam, in singulis humeris singulas in singulis mammillis claras singulas, in dextra parte corporis sub mammilla obscuram vnam, in dextro cubito claram vnam, inter vtraque genua claram vnam, & magnâ quæ est Arcturus: in singulis pedibus singulas. sunt omnes XIII.*

VIRGO.

11 FVLGET spica manu, maturisque ardet aristas,
Quam te diua vocant: tangunt mortalia si te
Carmina, nec surdam præbes venerantibus aurem
Exosa heu mortale genus, medio mihi cursu
Stabunt quadrupedes, & flexis lætus habenis,
Téque tuumque canam terris venerabile numen.
Aurea pacati regeres cum secula mundi
Iustitia, inuiolata malis, placidissima virgo,
Seu genus Astræi fueris, quem fama parentem
Tradidit astrorum, seu verò intercidit æuo
Ortus fama tui, medijs te læta ferebas
Sublimis populis, nec dedignata subire
Tecta hominum & puros mores sine crimine, diua
Iura dabas, cultuque nouo rude vulgus in omnem
Formabas vitæ sinceris artibus vsum,
Nondum vefanos rabies nudauerat enses,
Nec confanguineis fuerat discordia nota,

Ignotisque

Ignotique maris cursus, priuatáque tellus
 Grata fatis, neque per dubios auidissima ventos,
 Spes procul amotas fabricata naue patebat
 Diuitias, fructúsque dabat placata colono
 Sponte sua tellus, nec parui terminus agri
 Præstabat dominis signo tutissima rura.

At postquam argenti creuit deformior ætas,
 Rarius inuisit maculatas fraudibus vrbes,
 Seráque ab excelsis descendens montibus, ore
 Velato, tristísque genas abscondita ripa,
 Nulliúsque larem, nollos adit illa penates.
 Tantum cùm trepidum vulgus cœtúsque notauit,
 Increpat, O patrum soboles oblita priorum,
 Degeneres quæ habuit sempérq; habitura minores,
 Quid me nunc habitus super & mala vota vocatis?
 Quærenda est sedes nobis noua: secula vasta,
 Artibus indomitistradent sceleríque cruento.
 Hæc effata, super montes abite alite cursu,
 Attonitos linquens populos, grauiora pauentes.

Aerea sed postquam proles terris data, nec iam
 Semina virtutis vitijs demersa resistunt:
 Quisque priora tenet vestigia, quisque secunda:
 Ferríque inuento mens est lætata metallo,
 Polluit & taurus mensas, assuetus aratro.
 Deseruit propere terras iustissima Virgo,
 Et cœli fortita locum, quâ proximus illi
 Tardus in occasum sequitur sua plaustra Bootes.

Virginis at placidæ præstanti lumine signat
 Stella humeros, Helicénque ignis non clarior ambit,
 Quíque micat cauda, quíq; armum fulget ad ipsum,
 Quíque priora tenet vestigia, quíque secunda
 Clunibus hirsutis & qui sua sidera reddit:
 Nanque aliæ quibus expletum ceruixque capútq;
 Vatibus ignotæ priscis, sine honore feruntur

AD Aspectum autem Bootes Virgo constituta est, quæ Erigone dicta est, quæ inter Leonem & Libram in Zodiaco locum tenet. Hanc Hesiodus Iouis & Themidis filiam esse dicit, nomine Iustam. Hunc secutus Aratus dicit, quòd cum esset immortalis, in terris morabatur, & à virorum aspectu se subtrahere solita, cum fœminis consulto ludere & conuersari videbatur, & ab eis Iusta vocabatur, & nondum inter homines nequitiam, neque nauigationem fuisse: sed illã in terris moratam, æquitatem hominibus præstitisse eo seculo quod aureum dicebatur. Sed postquam diminuti homines à pietate quieuerunt, illa cum eis minimè conuersata est: postquam verò hominum mores in deterius versi sunt, in toto se è terris abstulit, & in ea parte cœli habitauit qua enumeretur. Nonnulli autem eam esse Cererem, eo quòd spicas teneat: alij Atargatin. quidam verò Fortunam, pro eo quòd sine capite astris infertur. Nigidius de Virgine ita refert: Virginem Iustitiam dici sive Aequitatem, quæ ab hominibus recesserit, & ad immortales merito transferit. Nam cum inter mortales conueniret omnibus locis conciliabilisque solitam consistere, & præcipere hominibus ne temere à iustitia & æquitate discederent: qui quandiu

monitis eius obedirent, diu in vita sine cura & sollicitudine futuros: sed cum negligentius equitatem obseruantes declinarent, insidijsque cupiditate & auaritia alter alterum deciperet, ab hominibus discessisse, & digna caelesti numero immortale premium pietatis possedit. Habet autem stellas in capite obscuram nimis vnam, in singulis humeris singulas, in vnaquaque ala obscuras duas: ex eis quae sunt in dextra ala à parte humeri, est clara vna: & in singulis cubitis singulas, in singulis manibus singulas: illa quae dextra, clarior est, & vocatur Spica: in tunica obscuras sex, in singulis pedibus singulas. sunt omnes decem & nouem.

GEMINI.

13 **QVA** media Helice, subiectum respice Cancrum:
At capiti suberunt Gemini.

13 **HI** dicuntur Castor & Pollux, fratres Gemini maxima concordia, è quibus cum vnus cecidisset in pugna quam aduersus Athenienses gerebant, alter immortalitatem accepit, quos Iupiter vtrosque caelo intulit, sideribusque Geminos nominauit, qui Salutares sunt appellati. Nam & horum stella ita se habent, vt occidente vna, oriatur altera. Alij volunt Zethum & Amphioneum esse, ideo vnus zonam, alter lyram habet. Nigidius deos Samothracas dixit, quorum argumentum nefas sit enumerare, propter eos qui ministerijs praesunt. item dicit Castorem & Pollucem, Tyndaridas, Geminorum honore decoratos, quod principes pacationis dicantur: quod mare totum praedonibus maleficisque pacatum reddidissent, & quo in tempore nauigauerunt cum Iasone atque Hercule ad pellem mauratam auferendam, multis laboribus tempestatibusque conflicti, periculorum atque animorum experti, impendia laboribus liberare studuerunt: atque cum à Ioue essent elati, petierunt à patre, vt sibi liceret in eo caeli loco constitui, vnde mortalibus auxiliantes prospicere possent. Quamobrem eis concessum est immortalis memoria locoque constitui, & plerisque mortalibus auxiliantes sui conspectus gratia praebent. Quorum prior habet stellas, in capite claram vnam, in singulis humeris singulas claras, in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in singulis genibus singulas, in singulis pedibus singulas. sunt omnes nouem. Alter qui Propus appellatur, is iuxta Cancrum est, habet stellas, in capite claram vnam, in singulis mammillis singulas, in sinistro cubito duas, in eadem manu vnam, in sinistro genu vnam, in singulis pedibus singulas, in sinistro pede vltima distantia vnam: quae vocatur Propus, sunt simul decem. Hi sunt inter duodecim signa zodiaci circuli: sed in medio circulo aequinoctiali tropici hiemalis, qui Australis appellatur, sita sunt.

CANCER in astris positus esse dicitur, beneficio Iunonis, Quod cum Hercules cum Hydra ad fontem Lernaum depugnaret, hic Cancer Herculis pede morsu deprehendit, vt Panyasis auctor dicit, quem miratus Hercules, calcatum contriuit, beneficioque Iunonis magnis honoribus decoratus est. idem duodecim signorum numero annumeratus. sunt in hoc signo alia stella quas Graeci ὄνοϊς dicunt, Quod cum Liber a Iunone insania obiecta fugeret, ad occursum Dodonaei Iouis, eiusque in templo responsa peteret, vt Philiscus refert, magni imbres cum grandine orti sunt, ea parte qua transiturus erat. Asinis è contrario transeuntibus per aquas, in vno ex his sedens & ipse transuectus est sine periculo, & ab insania liberatus. Vni autem ex his effecisse dicitur, vt voce humana loqueretur, & post paucum tempus cum Priapo contendere coepit de membro naturali. Priapus compressum asinum occidit. Iouis autem beneficio vtrique immortalis honore donati astris sunt illati. Est & altera origo, quae infertur ab alijs. Quod cum aduersus gigantes dij bellum agerent, idem Liber & Vulcanus & Satyri asinis insidentes, profecti sunt ad pugnam. Quod genus viso tumulto diro, cum murmure rugissent, gigantes eorum voce territi fugerunt, & confestim dij de gigantibus triumphauerunt: & iccirco vna cum praesepio suo astris sunt illati, & in signo nobilis Canceri positi, cuius cursum ad occasum tendit. Habet autem stellas in cornibus anterioribus duas claras, & tres obscuras, quae appellantur Nubilum: quod circa eum videtur, Praesepium dicitur: in ore vnam, in dextris pedibus singulas: sunt quatuor obscura. in sinistris priores claras duas, in secundo vnam, in tertio vnam, in extremo minore vnam, in testa duas. sunt omnes XVI.

LEO.

-**QVA** posterior pes,

Horrens

Horrentésque iubas & fuluum cerne leonem,
 Hunc vbi contigerit Phœbi violentior axis,
 Accensa in Cancro iam, tunc geminabitur æstas.
 Tunc lymphæ tenues, tunc est tristissima tellus.
 Et densas lætus segetes bene condit arator.
 Ne mihi tunc remis pulset vaga cærula puppis:
 Dem potius ventis excluso vela rudente,
 Excipiámque sinu zephyris spirantibus auras.

LEONEM beneficio Iunonis inter astra collocatum dicitur, eo quòd virtute ceteras præcellat. Periandrus Rhodius refert eum ob primos labores Herculis memoria causa, honorifice astris illatum. Nigidius refert hunc Leonem nutritum apud Lunam iussu Iunonis, & in terra Arcadia in regione Nemæa in spelunca Mithimion nomine fuerit, quam quidam Aphrifo dicunt, & iussu Iunonis ad Herculis exitium dimissum, quem Hercules iussu Eurysthei interfecit cum Molorcho hospite suo, cuius clauam pro viribus tributam principio est adeptus, cum qua Leonem interfecit, itaque postea claua pro gladio, pelle pro scuto reliquo tempore uti cœpit, & apud omnes mortales gratus ob virtutem habere cœpit: Iunoni porro magis odio esse. Quapropter leonem cœlesti memoria dignatum voluntate Iunonis nos arbitramur. Hic notabilis & maximus inter signa est. Plerique volunt Nemæa gymnicos ludos ob hunc Leonem institutos. hic totus figuratur. Habet stellas, in capite tres, in collo duas, in pectore claram vnâ, in spina tres, in cauda media vnâ, in vltima cauda claram vnâ, in medio ventre vnâ, sub pectore duas, in priore pede claram vnâ, sub ventre vnâ claram, in medio ventris vnâ, in posteriore pede claram vnâ, in genu posteriori claram vnâ. fiunt omnes decem & nouem. Videntur alia stella obscura septem iuxta caudam eius, quæ vocantur crines Berenices, & sunt earum virginum quæ Lesbo perierunt. illa autem magna & clara quæ in pectore eius est, appellatur Tyberone.

ERICHTHONIUS.

14 EST etiam Aurigæ facies, siue inclyta forma,
 Natus Erichthonius, qui curru sub iuga duxit
 Quadrupedes, seu Myrtoas demersus in vndas
 Myrtilos hunc potius species in fidera reddit.
 Sic nulli curfus, sic ruptis mœstus habenis,
 Perfidia Pelopis raptam gemit Hippodamiam.
 Ipse ingens transfuersus abit læuam Geminorum.
 Maiorísque Vrsæ contra delabitur ora.
 Numina præterea secum trahit: vna putatur
 Nutrix esse Iouis, si vere Iupiter infans
 Vbera Cretææ mulsit fidissima capræ:
 Sidere quæ claro gratum te gestat alumnum,
 Hanc auriga humero totam gerit: at manus hædos
 Ostendit, nautis inimicum fidus in vndis.
 Orbis ab oceano celsus rapit. haud semel hædi
 Iactatam videre ratem nautásque pauentes,
 Sparfáque per sæuos moriétum corpora fluctus.

14 HIC agitator Erichthonius dicitur fuisse Vulcani & Mineruæ filius. Qui Vulcanus cum Ioue fulmen efficeret, ab Ioue promissum cœpit, vt quicquid vellet præsumeret. ille Mineruam in coniugem petiuit. Iupiter imperauit Mineruæ vt virginitatem defenderet. Dúmque cubiculum introirent, certando Vulcanus semē in pavementū iecit, vnde natus est Erichthonius, quæ Minerua in cista abscondit, draconéq;

custode appposito, duabus sororibus Aglauro & Pandroso commendauit. Hic primus currus homines equis iunctis docuit similes quadrigæ solis facere. primum Panathenæa constituisse, arcem templumque adificasse dicitur, quem Iupiter miratus astris receptum memoria tradidit. In hoc signo & Capra est, quam in humero portat, quæ Iouem nutriuit. Itémque eius filij Hædi, quos auriga in brachio portat, qui fluctus significare dicuntur, noscuntur. Musæus de capra hoc refert, datur Iouis infans nutriendus Themidi Althææ quæ fuit domina capræ, quæ ex ea Iouem nutriuit. Esse autem hanc capræ filiam Solis dicunt, cuius aspectus tam atrox fuisse dicitur, vt Titanes eam timerent, rogarentque matrem Terram, vt eam abderet. Terra autem in antro clausam Amalthææ tradidit custodiendam, ibique Iouem cum curæ Amalthææ educaße. Qui cum esset iuuenis, & ille contra Titanes inermis vellet pugnare, eius pellem dicitur acceptam pro scuto habuisse, quod semper Titanibus agitator timori fuerit, & dicebatur media pelle Gorgoneum caput habere: eo tectus tegmento capræ, tergo alterius pellis tecta restituit, vitæ etiam immortalitate donauit, cælique astris intulit, & eius pellem appellauit. Alijs placet agitatorem Myrtilum esse Mercurij filium Oenomai aurigam, & à patre Mercurio astris illatum, cuius caput non multum distat ab Helice, genua apponuntur Geminis, pedes iuxta Tauri cornua. Habet autem stellas, in capite vnam, in singulis humeris singulas, sed ea est clarior quæ in sinistro humero est, & appellatur Capra: in singulis genibus singulas, in dextra manu vnam, in sinistra duas, & super ipso brachio stellas duas, quæ vocantur Hædi. sunt omnes simul decem.

TAVRVS.

15 **AURIGÆ** pedibus trux adiacet ignea Taurus
 Cornua fronte gerens, & lucidus igne minaci,
 Quem Liber ignarum cæli formando docebat:
 Et caput, & patulas nares, & cornua Tauri:
 Fronte micant Hyades: quæ cornua flamma sinistri
 Summa tenet. sub hæc eadem, vestigia dextra
 Aurigæ, mediæque ligant compagine diuos
 Myrtilos exoritur summo cum Piscibus ore,
 Totus cum Tauro lucet, ruit oceano bos
 Ante super terras cum fulget Myrtilus ore

16 **PORRO** Taurum inter astra quidam putant positum, propter Iouem quod in bouem sit fabulose conuersus. Nigidius hunc Iouem à Neptuno fratre per gratiam adduxisse, qui in figura Tauri sensum humanum haberet quem Iupiter Sidonem misit, vt Europam Agenoris filiam ad se portaret, isque per pelagus Sidonem venit, ibique Europam inter aquales suas ludentem in templo Aesculapij conspexit, eamque repentino arreptu collocatam suo tergo deuexit ad Iouem in insulam Cretæ. Ob hanc igitur causam Iupiter Taurum sideribus dignatus est immortalis memoria inferre. Erat osthenes dicit hunc esse qui coijt cum Pasiphææ, cuius priores partes apparent, reliquum corpus non apparet propter fœmineum sexum. Spectat autem orientem. In signo autem Tauri frons & facies, Hyades vocantur, quas Phercydes Athenæus nutrices Liberi dicit, quæ Dodonides nympha vocantur. Quæ cum à Lycurgo captiuitatem timentes, fugerent Thebas, ne sibi à Iunone aliquid paterentur, Iupiter cælo illatas sideribus honorauit, Hyadesque appellauit, quod nascente Libero eas inuenerit, quas in signum temporis posuit: vel quod sint pluuias: deiv enim puluere est, quia earum ortus imbres concitat: vel quia in modum Y literæ posite sunt. Musæus & ista refert, Ex Atlante & Hyæ duodecim filia procreatae sunt, & filius Hyas, quem dum ab apro vel Leone occisum sorores omnes nimis diligentes flerent, obierunt: è quibus quinque stellas figuratas Hyades appellauerunt: septem autem, Pleiades. Myrtilus autem quinque filias Cadmi esse dixit. Habet autem Taurus stellas in capite quinque, quæ Hyades appellantur: id est in cornibus singulis singulas, in fronte duas, in naribus vnam: hæ sunt Hyades: in singulis genibus singulas, in vngue anteriore duas, in palcaribus duas, in collo vnam, in dorso tres, è quibus nouissima splendida est: in ventre splendidam vnam, in pectore vnam, in palla vnam sunt omnes XVIII. ab excisione Tauri vsque ad id quod septem stella, sunt quas quidem Pliades vel Pleiades dicunt, quæ non videntur simul, eo quod septima obscura sit.

CEPHEVS

CEPHEVS.

16 **IASIDES** etiam cœlum cum coniuge Cepheus
 Ascendit, totâque domo: quia Iuppiter auctor
 Est generis. prodest maiestas sæpe parentis.
 Ipse breuem patulis manibus stat post Cynosuram,
 Diducto passim quantum latus à pede dextro,
 Cepheus extremam tangit Cynosurida caudam:
 Tantundem à læuo distat minor vtraque iungit,
 Regula. Cepheos vestigia baltheus ambit.

26 **CEPHEVS** in ordine quarto loco positus est, quem Septentrionalis circulus occupat, à pedibus usque ad pectus: reliquus medius est Arcturo, Aestiuo tropico circulo. fuit ergo, sicut Euripides scribit. Aethiopiæ rex, Andromeda pater, qui filiam suam ad cetum dicitur exposuisse, quam Perseus saluauit: eiusque causa, & ipse pater beneficio Minerva sit astris illatus. Habet quidē stellas, in capite splendidas duas, in singulis humeris singulas, in singulis manibus singulas claras, in singulis cubitis obscuras singulas, in zona tres obliquatas, in dextra coxa vnâ, in sinistro genu duas, supra pedes quatuor, in ultimo pede vnâ. sunt omnes XIX.

CASSIEPEIA.

17 **QVA** latus afflexum sinuosi respicit Anguis,
 Cassiepeia virum residet sublimis ad ipsum,
 Clara etiam pernox cœlo cùm Luna refulget,
 Sed breuis & paucis decorata in sidere flammis,
 Qualis ferratos subiicit clauicula dentes,
 Succutit, & foribus præducit vincula claustri:
 Talis dispositis stellis ipsa horrida vultu.
 Sic tendit palmas ceu sit planctura relictam
 Andromedam, meritæ non iusta piacula matris.

17 **CASSIEPEIA** interea (vt refert Sophocles carminum vates) dicitur proposituisse formam suam Nereidibus, ob quam rem ira Neptuni Ceto transmissa vastabatur eorum terra: expostulat amque Andromedam & Ceto propositam: ob quam rem longe habitus eorum diuersus est, ita autem est Cassiepeia in sella sedens. Habet in capite stellam clarâ vnâ, in singulis humeris singulas claras, in dextra mammilla clarâ vnâ, in dextra manu clarâ & magnâ vnâ, in sinistra manu clarâ vnâ, in umbilico clarâ & magnâ vnâ, in sinistro femore duas, in eodem genu clarâ vnâ, in vnoquoque angulo selle in qua sedet, singulas claras. sunt omnes XIII.

ANDROMEDE.

18 **NEC** procul Andromede, totam quam cernere nondum
 Obscura sub nocte licet, sic emicat ore,
 Sic magnis humeris candens nitet, ac media ambit,
 Ignea substricta fulget qua zonula palla,
 Sed pene facies remanet, districtâque pandit
 Brachia, ceu magni teneantur robore faxi.

ANDROMEDA filia fuit Cephei & Cassiepeie, quæ adamatâ est à Cupidine, & datum est responsum vt traderetur Ceto ad deuorandum. Quæ suspensa inter duos montes, & exposita Ceto est cum omnibus ornamentis, à Perseo autem liberata est, & ob id Persea dicta: beneficioque Minerva astris recepta est.

pta est. Euripides etiam dicit intra astra collocatam ut labor Persei æternus pateret, manibus eius extensis, quemadmodum Ceto opposita est. Quæ cum à Perseo liberata esset, neque patri, neque matri voluit commorari, sed continuo cum Perseo profecta est. Habet stellas, in capite claram unam, in singulis humeris singulas, in singulis cubitis claras singulas, in dextra manu claram unam, in eodem brachio claras duas, in zona tres, sub zona quatuor, in singulis genibus claras singulas, in dextro pede duas, in sinistro pede unam, sunt omnes XXI.

EQVVS DIMIDIVS.

19 ANDROMEDAE verò radiat quæ stella sub ipsa
 Aluo, fulget equus: tres armo, sed latera æquis
 Distinguunt spatij: capiti tristissima forma,
 Et ceruix sine honore obscuro lumine fardet
 Spumanti mandit sed quæ ferus ore lupato,
 Et capite & longe ceruice insignior exit
 Stella nitens, armis laterique simillima magno.
 Nec totam ille tamen formam per singula reddit.
 Primo præstat equo, medio rapta ordine membra
 Destituunt, visus radijs hinc surgit imago.
 Gorgonis hinc proles in Pierio Helicone,
 Vertice cum summo nondum decurreret vnda,
 Musæos fontes dextri pedis ictibus hausit.
 Inde liquor genitus nomen tenet Hippocrenen.
 Fontes nomen habent, sed Pegasus æthere summo
 Veloces agitat pennas, & fidere gaudet.

19 EQVVS præterea dimidius est, priore parte patens usque ad umbilicum. Aratus dicit super Geniculatorem situm, & iam astris illatum, eo quod à celsitudine Heliconis montis percussus pede dextro aquam produxit, quem liquorem Hippocrenen dicunt. Quidam pro eo quod Iupiter eo usus fuerit. Nonnulli verò Pegasus putant qui ad astra pro Bellerophontis interitu euolauerit. Euripides dicit Melanippen Chironis filiam esse, quæ compressa grauida, profugit in Pelion montem, & dum à patre comprehendi timeret deorum misericordia conuersa in equum ad astra conscendit, cuius posteriores partes corporis propter foemineæ sexus pudorem non videntur. Habet autem stellas, in facie claras duas, in capite claram unam, in singulis auribus singulas claras, in maxilla unam, in ala proxima capiti claram unam, in humero ale dextre unam, in media ala unam, in extremis pennis unam, in armo unam, in pectore unam, in spina unam, in umbilico claram unam, in singulis genibus singulas, in singulis ungulis singulas. sunt omnes XVIII.

ARIES,

20 INDE subest Aries, qui longe maxima torrens
 Orbis, & ad finem spacijs non tardior oram
 Peruenit, & quando grauiore Lycaonis Arctos
 Axem vel tutor quem tanto gratior ille
 Distantes cornu properat contingere metas.
 Claræque non illi est facies, nec sidera possunt,
 Officiat si Luna, sua virtute nitere.
 Sed quærendus erit zonæ ratione micantis,
 Ut chelæ, candens aut balthæus Orionis.

20 ARIES, ut Hesiodus & Pherecydes dicunt, inter astra collocatus est, propter Phrixum & Hellen Athamantis

Athamantis & Nebula filios. Qui cum nouercam occidere vellent, insani à Libero dicuntur effecti: qui dū in silua errarent, mater eis Arietem aurata pelle fertur adduxisse, qui cum nauigare vellent, in mare proiecti sunt, quod pelagus ab Helles nomine Hellespontus vocatur. Helle autem (vt aiunt) à Neptuno saluata est, & ex ea puerum Peonem genuit. Phrixus autem insidens preparato arieti, Colchos adductus est ad Aetam regem, ibique Arietem Marti immolauit, eique suam auream pellem concessit, antequam inter astra processisset, quam Draco custodiuit. Genitum autem hunc Arietem dicunt ex Neptuno & Theophane Altidis filia, quam cum adamasset, in insulam Crinnissam traduxit, inque ouem cōuertit, cum qua in Arietem mutatus concubuit, ex qua Aries chrysoellus natus. Nigidius hunc Arietem dicit ducem & principem esse signorum Zodiaci circuli. Immortali autem honore donatum, quod cum Libea exercitum in Aphricam duceret, & aqua inopiam pateretur, subito Aries ex arena exiuit, & Liberum cum suo exercitu ad aquam perduxit diuinitus. Hoc facto Liber eum Arietem Iouem Ammonem appellauit, eiq; fanum magnificum fecit, eo in loco in quo reperta est aqua, & abest ab Alexandria itinere dierum nouē, locus arenosus & serpentum multitudine plenus, & ab arena Ammon est nominatus. Præterea Aries dux aqua, immortalis mutatus, & cœli sidera consecutus. Conuertit autem caput ad Taurum, ipse autem asequitur alijs signis. Habet autem stellas, in capite vnā, in auriculis tres, in collo duas, in summitate pedum anteriorum singulorum singulas, in dorso quatuor, in cauda vnā, in ventre tres, in summitate singulorum pedum posteriorum singulas. sunt omnes XVIII.

DELTOTON.

21 EST etiam propiore deum cognoscere signo Deltoton, si quis donum hoc spectabile Nili, Diuitibus veneratum vndis in fede notarit. Tres illi laterum ductus, æquata duorum Sunt spacia, vnus breuior, sed clarior ignis. Hinc Aries iuxta medium Deltoton habebit.

21 *SVPER caput Arietis non longè ab Andromeda pedibus adiacet signum quod Græci ob similitudinem Delta literæ, Deltoton vocant: Latini autem ob proprietatem formæ, Triangulum dicunt. Quod quidam à Ioue per Mercurium inter astra positum dicunt, super caput Arietis, pro eo quod obscurum esse dicitur. Quidam verò dicunt Aegypti esse effigiem, stellis figuratam in tribus angulis, id est trigono, & Nilum talem ambitum facere. Habet autem stellas tres, in singulis angulis singulas, e quibus vna est clarior.*

PISCES.

22 INTER lanigeri tergum, & Cepheida mœstam Hinc vltra gemini Pisces, quorum alter in austrum Tendit, Threiciū boream petit alter, & audit Stridentes auras, niueus quas procreat Hæmus. Non illis liber cursus, sed vincula cauda Singula vtrunque tenent vno cōiuncta nodo. Nodum stella premit Piscis qui respicit auras Threicias. dextram Andromedæ cernuntur ad vnam.

22 *PISCES hi sunt, & maior Piscis. Nigidius hos Pisces dicit in flumine Euphrate fuisse, & ibi ouū inuenisse miræ magnitudinis, quod voluentes eiecerunt in terram, atque ita columbam insedis, & post aliquot dies exclusisse eam. Syria quæ vocatur Venus: maxime quæ misericors ad homines pertinebat: quæ quæ multa quæ ad vtilitatem hominibus verterentur, ea dicitur inuenisse. Quæ, quoniam Iupiter sæpius à Mercurio laudari nominarique audiret, quod in deos religiosa, in hominibus officiosa diligenter fuerit, rogata à Ioue quod sibi optanti tribui postularet: illa ait, Vt pisces qui suam originem seruassent, immortali premio afficerentur. Iupiter in duodecim signis Pisces siderum splendore decorauit. Vnde hodie quoq;*

Syrineque hos Pisces edunt, & columbas potestate decorant. Horum autem vnus aquilonius est, aliter australis, ex aduerso caudis vtrique positus. Habent inter se alligamentum luteum, continens vsque ad priores pedes arietis. Andromeda autem humerus dexter, piscis est signum. Habet idem aquilonius stellas duodecim. Alligamentum luteum, quo continentur in parte borea, habet stellas tres, in parte notitres, ad orientem tres, ad occidentem tres. Australis piscis quindecim sunt omnes XXXIX.

PERSEVS.

23 **TANTVS** & ille micat, tantum occupat ab Ioue cœli.
Dextra sublata similis, prope Cassiopeiam:
Sublimis fulget pedibus: properare videtur,
Et velle aligeris purum æthera tangere palmis.

23 **PERSEVS** quidem ex Diana & Ioue natus est. Iupiter enim in similitudinem aurei imbris se transformans, oppressam delusit Danaen, Acrisij regis Argiuorum filiam, quam pater à Ioue vt vitiatam cognouit, intra arcam includens, precipitauit in mare: qua delata ad Italiam, inuenta à quodam piscatore, & oblata regi, eam sibi fecit vxorem, vna cum Perseo quem enixa est in mari. Qui missus ad Polydecten regem in insula Seriphi, acceptis à Mercurio talaribus, & à Vulcano harpe adamantina, per aëra iter faciens ad Gorgones Phorci filias venisse perhibetur, quæ angues pro crinibus dicuntur habuisse, quosque vidissent in lapides conuertere. Gorgones tres feruntur fuisse sorores, vno oculo, vna pulchritudine inter se communicantes: quarum nomina putantur, prima Stheno, secunda Euriala, tertia Medusa. Quidam verò eum à Minerua missum dicunt, & ab ea clypeum vitreum accepisse, per quem videre nec videri ab eis posset. Qui cum Gorgones dormientes inuenisset, caput Medusæ abscidit & Mineruæ tradidit, quod illa in suo pectore aptauit, vt in bello terribior esset. Perseum autem inter sidera collocauit. Habet autem stellas, in capite vnâ, in singulis humeris claras singulas, in manu dextra clarâ vnâ, in eodem cubito vnâ, in manu sinistra vnâ, in dextra parte lumborum clarâ vnâ, in sinistro femore clarâ vnâ, in singulis genibus singulas, in singulis tibijs singulas, in singulis pedibus singulas, in capite Gorgonis circumquaque tres, in harpe vnâ. fiunt omnes XVIII.

PLEIADES:

24 **SIDERA** communem ostendunt ex omnibus ignem.
Septem traduntur numero, sed carpitur vnâ,
Deficiente oculo distinguere corpora parua.
Nomina sed cunctis seruauit fida vetustas.
Electra, Alcyonéque, Celænoque Taygetéque,
Et Sterope, Meropéque simul, formosaque Maia,
Cœlifero genitæ, si vere sustinet Atlas
Regna Iouis, superosque, atq; ipso pondere gaudet.
Lumine non multo Pleias certauerit astris:
Præcipuo sed honore ostendit tempora bina:
Cum primum agricolam ventus supereminet auster,
Et cum surgit hiems portu fugienda peritis.

24 **PLEIADES** à pluralitate Græci vocant: Latini, eo quòd vere exoriantur, Vergilias dicunt. Dicis autem Pherecydes Athenæus, septem sorores fuisse, Lycurgi filias, ex Naxo insula, & pro eo quod Liberum educauerunt, à Ioue inter sidera sunt relata. Harum nomina putantur, Electra, Alcyone, Caleno, Asterope, Merope, Taygete, Maia: quarum septima, vt ait Aratus, vix intueri potest, quam quidam præ timore Orionis fugisse putant: quidam à Sole persecutam arbitrantur, vocatamque Electram, quæ non sustinens videre casus pronepotum, fugerit. Vnde & illam dissolutis crinibus propter luctum ire asserunt, & propter comas, quidam Cometen appellant. Nonnulli verò Meropen esse autumant quæ nupta à quodam viro, nominata est Hippodamia. Museus autem refert filias Atlantidis fuisse septem, ex quibus sex clarae sunt, vna obscura. cum dijs concubuerunt, tres cum Ioue, & ex Electra Dardanus, ex Maia Mercurius

ex Taygete Lacedæmon: cum Neptuno dua, Alcyone, ex qua Herus: Cæleno, ex qua Lycus: cum Marte Aste-
rope, ex qua Oenomaus: Merope, cum Sisypho. Magnam apud homines dignitatem habent.

LYRA.

25 TEMPORALÆUA premit Parthi subiecta draconis,
Summa genu subuerfa tenet quæ se Lyra voluit:

25 LYRAM inter astra collocatam dicunt, propter honorem Mercurij qui eam condidit ex testudinis similitudine, de Apollinis boum cornibus: qui intendit chordas septem Atlantidem numero Regrediente igitur Nilo ad suos meatus, inter cætera relicta etiam testudo est, quæ cum putrefacta fuisset & nervi eius extensi intra corium remansissent, percussa à Mercurio sonitum dedit: in cuius similitudinem Mercurius Lyram fecit, quam postea Apollini datam, alij Orpheo dicunt, eo quod vnus ex musis, id est Calliope sit filius, fecit autem chordas novem iuxta numerum musarum. Tantæ nanque dicitur dulcedinis in modulando fuisse, vt arbores, saxa, bestias, atque inferos commouerit ob coniugis Eurydices desiderium ad inferos descendens. Qui cum Apollinem maximum deorum honoraret, Liberum autem patrem à quo fuerat glorificatus minime glorificaret, sedens in Pangeo monte, & expectans solis ortum, Liber indignatus misit Bacchas, vt Aeschylus scribit, quæ eum membratim discerperent, collectisq; membris eius sepelierunt eum in Lesbij montibus: eius Lyram Museo dederunt, Iouemque rogauerunt, vt eius memoriam astris inferret. Habet autem stellas, in vtrisque pectinibus singulas, in cacumine chordarum singulas, in vtrisque humeris singulas, in fundo vnam, in modulo vnam, in tympano claram atque candidam vnam. sunt omnes novem.

CYCNVS.

26 CONTRA spectat auem, vel Phœbi quæ fuit olim,
Cycnus de thalamis candens, qui lapsus adulter
Furta Iouis falsa volucer sub imagine texit.
Haud medij fulgoris erunt pennæ, vtraque læta,
Dexterio iuxta regalem Cepheos vlnam.
At læua fugit instantem sibi Pegason ala.

26 CYCNVM dicunt inter astra constitutum, eo quod Iupiter in Cycnum transfiguratus euolauerit in ramum Atticæ regionis, ibique compresserit Nemesein, quæ & Leda dicitur (vt refert Crates tragædiarum scriptor) quæ enixa est ouum, vnde nata est Helena: sed quoniam Iupiter rursus in cælum in Cycnum transfiguratus se recepit, vt fuit pennis tensus, simulacrum eius sideribus reliquit. Habet autem stellas, in capite claram vnam, in dextra ala quinque, vnam claram quæ est erga collum, in sinistra ala quinque, in pectore vnam, in cauda vnam, quæ est amplissima. sunt omnes XIII.

AQVARIVS.

27 OCEANO merfus, sopitas condere flammæ,
Imbres, occasus ortusque, intercipit ora.
Et cum terrores auget nox atra marinos,
Multum clamatos frustra spectaueris ortus.
Tunc rigor, aut rapidus ponto tunc incubat auster,
Tarda ministeria, & nautis tremor alligat artus,
Et rationem animi temeraria pectora soluent.
Nulla dies oritur, quæ iam vacua æquora cernat,
Puppibus & semper tumidis ratis innatet vndis.

Interea tentare vndas iuuat, aspera sed cum
 Assultat lateri deprensæ spuma carinæ,
 Tunc alti curuos prospectant littore portus:
 Inuentasque alij terras pro munere narrant,
 Interea exanimat pavidos instantis aquæ mons:
 Ast alij procul è terra iactantur in altum:
 Munit & hos breue lignum, & fata instantia pellit,
 Et tantum à leto, quantum rate fluctibus absunt.

27 PORRO Aquarius nomen accepisse dicitur, quod eius exortu imbres plurimi fiant. Quidam va-
 lunt Ganymedem eum esse, Troili & Callirrhoes filium, qui cum in Ida monte veniret, ob nimiam pul-
 chritudinem à Ioue adamat, & per aquilam raptus, inter astra est collocatus, Dehinc Aquarius dicitur
 est, quod vndas funderet. Nigidius Hydrochoon siue Aquarium existimat esse Deucalionem Thebalu, qui
 maximo cataclysmo sit relictus cum vxore Pyrrha in monte Aetna, qui est altissimus in Sicilia & postea-
 quam se & vxorem suam in terra relictum censuit, orbitatis & vastitatis misertus, ab Ioue precari ce-
 pit, vt aut & ipsi interirent, aut hominum genus restituerent. Iupiter respondit, & per sortem indicauit,
 vt lapides quos ante se reperissent, post se iactarent. Reuersi itaque, quotquot Deucalion misit, viri fie-
 bant: quos Pyrrha, scemina. Quo facto rursus hominum genus natum est, ob quam rem Λαός Græce po-
 pulus dicitur, quia lapis antiquitus Græce Λάσος appellabatur. Ab antiquis quidem dicitur Aristeus si-
 lius Apollinis fuisse quem Apollo dicitur ex Cyrene procreasse, quam compressit in monte Orptheo, qui Cy-
 renis est appellatus Aristeus dicitur omnibus artibus doctus fuisse, quibus ceteros homines ad bonos fru-
 ctus utilitatēque perducebat. Is cum Canicula signum pestiferum oriret, & statim presentes fructus
 lederentur, & homines diuturna pestilentia afficerentur, factum est vt à dijs impetraretur, maxime Ne-
 ptuno, Iouis fratre, ne tempestatibus & ventis pateretur genus humanum affici indignis calamitatibus
 Itaque venia data, constitutum est à dijs, vt Canicula stella exortu, venti perflarent dies circiter quadra-
 ginta, eiusque pestilentia vim abscinderent. Quapropter Aristeus à dijs inter astra est collocatus. Ha-
 bet autem Aquarius stellas, in capite obscuras duas, in singulis humeris singulas amplas, in sinistro cu-
 bito vnam, in dextro cubito vnam, in singulis manibus singulas, in singulis mammillis singulas, sub mans
 millis singulas, in dextro lumbo vnam, in singulis genibus singulas, in dextera tibia vnam, in singulis pe-
 dibus singulas, sunt omnes XVIII. Effusio vero aquæ dextra lauaque, sit stellis XXXI. Quarum dua splen-
 dida sunt, cetera vero obscura.

CAPRICORNVS sane similitudinem habet Aegipanos: habet enim posteriorem partem Piscis,
 priorem Capricorni: & hunc honorem dicitur asecutus, eo quod cum Ioue sit nutritus. Epimenides di-
 cit in Ida vtrosque nutritos, & ad Titanum bellum cum Ioue esse profectum: quem Iupiter victor astris
 intulit, quod eius opera dij armati essent: itēque matrem eius Capram, quod Dicolon inuenisset in ma-
 ri, ideo Piscis cauda notatam. Nigidius Capricornum refert immortalis honore donatum, quo tempore Ty-
 phon in monte Tauro speluncam haberet, & Aegyptum incoleret, ab Ioueque concessum habuisset, quem-
 admodum dijs posset obsistere, cum eis consilium panderet, si neque terras relinquere vellent: neque Ty-
 phonis immanitati resistere, dij posset, inconsulte figuras immutauerunt, in quam quis vellet, seu be-
 stiam, seu volucrem, seu piscem pecudemve, Typhon se in Capram transmutesset: itaque immortales fi-
 guris ignotis Typhonis ante oculos crebro versabantur: vnde adhuc maxime pro dijs multas bestias ob-
 seruant coluntque Aegyptij. Et cum venit Typhoni neminem deorum aduersari, sibimet vacuam cog-
 nouit dominantibus, arbitratus deos se veritos, propter metum: dominabatur imperitis fortuna varie-
 tate, & periculi magnitudine instantis. Nam post XVIII. dies dicitur consilium de eo repente à dijs
 factum vt interficeretur: ob idque vsque hodie in Aegypto hos dies, id est XVIII. festos perpetuo, annis
 singulis instituerunt: in quibus diebus qui nascitur amplius quam eos non viuunt. Typhon autem ful-
 mine interficitur ab Apolline, in templo Aegypti Memphis, vbi mos fuit solio regio decorari reges qui reg-
 nabant. Ibi enim sacris initiabantur primum, vt dicitur, reges, sat is religiose tunicati: & Tauro quem
 Apim appellant, iugum portare fas erat, quem deum maximum Aegyptij existimant, & per vicum vnum
 duci, vt periti existimabant, labore humana necessitatis, vt crudelius quæ sub eis sint abutantur. deduci-
 tur autem à sacerdote Isidis in locum qui nominatur Adytos, & iureiurando adigitur, neque mensē, ne-
 que diem intercalandum, quem in festum diem immutarent, sed CCCLXV. dies peracturos, sicut institu-
 tum est ab antiquis. Sed illò reuertamur vnde digressi sumus. Igitur dij postea quam Typhonem pœna affe-
 cerunt,

cerunt, & iuterfecerunt, sancta astrorum memoria decorauerunt, & ei nomen Aegyptij, Aegyptana impo-
suerunt, quod cum tanti dij se in bestias conuertissent, Typhon se in Capram transfigurabat. oppidumque
magnificum in Aegypto adificauerunt, quod Panopolin adpellauerunt. Habet autem stellas, in singulis cor-
nibus duas, in naribus claram vnam, in capite claras duas, sub collo vnam, in pectore duas, in anteriore pe-
de vnam, in summitate ipsius pedis vnam, in dorso septem, in ventre quinque, in cauda extremitate cla-
ras duas. sunt omnes XXVI.

SAGITTARIUS.

28 BELLIGERVM Titan etiam cum contigit arcum,
Ducentemque ferunt finuato spicula neruo,
Iam clausum ratione mare est, iam nauita portu
Infestam noctem fugit, ad longasque tenebras,
Signum erit exoriens nobis tum nocte suprema.
Scorpios ille micat super freta caerula cauda:
Insequitur grauis Arcus, & in lucem magis exit.
Tunc alte Cynosura repit, tunc totus in vndas
Mergitur Orion, humeris & vertice Cepheus.

28 PORRO Sagittarius Scorpione oriente ascendit, quo ascendente Orion occidit totus, & Cepheus
à vertice & humeris cum manibus, in cuius signi regione Zodiacus circulus humillimus est propter equina
crura. Quidam negant, dicentes nunquam Centauros vllis sagittis vsos fuisse. Quidam autem dicunt,
quod quadrupedes esse non videantur, sed stans bipes sagittarius. Hic autem homo equinis pedibus est,
& caudam habet veluti sagittarij. Sositheus autem tragœdiarum scriptor, illum affirmat esse Croto-
nem. Euphemes Musarum nutricis filium, & inhabitasse Heliconem, atque sagittis & venatis vitam
exegisse, qui inter Musas sapius commoratus, plausu cantus earum distinguebat, id est ad pedem manibus
plaudebat, quo alij timerent. Hunc Musa beneficio Iouis astris intulerunt, cuius artes, id est plausus &
sagitta, inter mortales mansere. Nigidius de Crotone idem dicit, sed non conuersatum cum Musis
sed dum illa cantus chorosque celebrarent, hunc procul auditu repente plausu ad pedem feriendo oble-
ctare canentes, ob hoc eum à Ioue immortalis memoria earum rogatu donatum, quod esset nutricis ea-
rum filius, idem Oceani nepos. Habet autem stellas, in capite duas, in arcu duas, in acumine sagittae duas
in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in ventre claram vnam, in spina duas, sub cauda duas, in an-
terioribus geniculis singulas. sunt omnes XV. Reliqua verò septem, subter crura, similes quidem sunt po-
sterioribus, quae non ostenduntur, quod Centaurus duplex sit: iaculum autem eius, ex quo dicunt omnes
Cycoplas ab Apolline interfectos, qui Iouis fulmina fuerant, absconditum fertur ad aquilonem, & pera-
cta, ac potius sedata lite, assumptum, & ad pedes sagittarij inter astra collocatum. Habet autem stel-
las quatuor, in summo vnam, in medio obscuram vnam, in pennis duas, vnam verò splendidiorē
alijs.

AQUILA.

29 VNGVIBVS innocuis Phrygium rapuit Ganymedem
Et caelo appositus custos quo Iuppiter arsit:
In puero, luit excidio quem Troia furorem.

29 AQUILAM sane inter astra collocatam dicunt, propter Ganymedem Iouis ministrum, quem
rapuit in caelum, est enim ea signum Iouis, quod cum dij omnes volucres inter se diuiderent, eam in portio-
ne sortitus sit Iuppiter. quod alius cunctis volantibus euolet, & pene inter omnes principatum teneat,
& quod sola auium Solis radijs non terreatur. Nanque ita est spectans ad orientem pennis tensis. Aglaos-
thenes dicit Iouem in aquilam transfiguratum, Naxiam regionem vbi nutritus fuerat petisse, & reg-
num accepisse. Egresso verò de Naxo cum aduersus Titanas proficisceretur, & sacrificium faceret, aquilam
ei in

ei in auspicio apparuisse, & fulmina ministrasse, quam bono omine acceptam tutelæ suæ subiecisse. Habet autem stellas, in capite claram vnam, in humeris singulis alarum singulas, in pectore obscuram vnam sunt omnes quatuor. Sagitta autem quam tenet in pedibus, dicitur sagitta Apollinis fuisse, cum qua Cyclops interfecit, eo quod Iouis fulmina facerent, quod eo telo Æsculapius eius filius à Ioue esset interfecit, quam sagittam astris illatam in memoriam virtutis suæ reliquit. Habet autem stellas quatuor, in summo vnam, in medio vnam, in pennis sagittæ duas.

DELPHINVS.

30 SIDERA quæ mundi pars celsior æthere voluit,
Quæque vident boream, ventis assueta serenis
Diximus: hinc alius decliuis ducitur ordo,
Sentit & infanos obscuris flatibus austros.

30 NEPTVNVS, vt Artemidorus refert, Amphitriten voluit in coniugium accipere, quæ cum ob vanc recundiam magnitudinem & virginitatis obseruantiam ad Atlantem confugisset, Neptunus post eam multos misit qui eam peterent, inter quos & Delphinum misit qui eam peteret. Quæ cum circa insulas Atlantis moraretur, reperit eam, nunciauit que Neptuno, quam ille suis persuasionibus ad suam perduxit voluntatem, Delphinumque maximos honores in mari tribuit, quem in astris intulit & in manu sua habere instituit. Habet autem stellas nouem, & ideo musicum signum dicitur, eo quod in numero musarum stellas habet, in ore vnam, in solio duas, in pinnulis ventris tres, in dorso vnam, in cauda duas. sunt omnes nouem. Delphinus autem non multum currit supra Capricornum.

ORION.

31 TELA, caput, magnisque humeris, sic balthæus ardet,
Sic vagina ensis, pernici sic pede fulget.

31 ORION qui & Incola dicitur, ante Tauri vestigia fulget, & dicitur Orion, ab vrina, id est ab inundatione aquarum. Tempore enim hyemis habet ortum cum mare & terras aquis & tempestatibus turbat. Hunc Romani Iugulam vocant, eo quod sit armatus, vt gladius stellarum luce terribilis & clarissimus, qui si fulget, serenitatem portendit: si obscuratur, tempestatem annuit imminere. Hunc Hesiodus dicit Neptuni & Euryales filium, cui dono datum est à Neptuno, vt super fluctus ambularet, veluti supra terram. Qui cum Chium venisset, Meropem Oenopionis filiam compressit, quem Oenopion ob iniuriam excacauit, & de finibus suis expulit ipse cum Lemnum venisset, à Sole dicitur ei lumina restituta esse, & reuersus est ad Oenopionem, qui cum à ciuibus terra absconderetur, Oenopion, desperata eius inuentione, Cretam est profectus: vbi cum immodice venaretur, & à Diana corripere, ait se nullam feram in terris relicturum. Tellus indignata Scorpionem extulit miræ magnitudinis, qui poenas magniloquentiæ eius exigeret, Iupiter autem Orionem ob virtutem astris intulit. idem rogatu Diana Scorpionem inter astra duodecim cælo collocauit, quorum contra magnitudinē stellæ quoque eorum amplissimæ sunt. Aristomachus autem dicit Erythrea quendam Thebis voto petisse, vt filium haberet, ad quem Iupiter Mercurius & Neptunus hospitio deueniunt: qui eis hostiam immolauit, vt filius nasceretur: cuius bovis pelle detracta, dii in eam vrinam fecere, iussuque Mercurij, terra obruta est, vnde puer supradictus est natus, quem Vrionem appellauerunt & astris intulerunt. Quidam autem dicunt Vrionem Methymneum qui cum esset citharæ potens, rex Corinthiorum Pyranthus nomine eum dilexit, qui cum à rege impetrasset vt ciuitatem arte sua illustraret, & magnum patrimonium acquisiuisset, consenserunt famuliculis nautis, vt eum interficerent: quem cum vellent interficere petijt ac eis vt ante decantaret. Cum autem citharæ sonus cum voce eius audiretur, Delphini circum nauim venerunt, ille super vnum ex his se precipitauit, qui eum sublatum ad Regem Pyranthum Corinthum detulit. Delphinus subductis per æstuum aquis exanimatus est. Qui cum suos casus Pyrantho narraisset, iussit rex Pyranthus Delphinum sepeliri, & ei monumentum fieri: post aliquantulum temporis nauis qua Orion deuectus fuerat, Corinthum delata est. Nautas cum ad se adducti rex imperasset, & de Orione inquireret, dixerunt eum obiisse. Quibus ille, Crastino, inquit, die ad Delphini monumentum iurabitis: eosque custodiri mandauit, atque Orionem ita ornatum sicut se precipitauerat, in monumento Delphini delitescere. Cum autem adducti per
Delphini

Delphini monumentum iurarent Orionem obijſſe, & de monumento prodijſſet, illi cum videntes obmutuerunt, ibique regis imperio crucifixi ſunt, Dehinc Iouis miſeratione dicitur Orion cum Delphino inter aſtra poſitus. Nigidius autem refert quodam tempore Iouem cum ceteris dijs apud Muſaeum Biſioniorum regem hoſpitio dapſili copioſoque affectu pradito in hilaritate conſtituiſſe, vt in corio Tauri qui tunc immolatus fuerat, mingerent, eoque loco in corio terra obruta natus ſit Orion, qui factus adoleſcens digna deorum forma atque egregia virtute incitatus, immortalis memoria obtemperabat, quibus ortus dicebatur. Nam cum in Celinio venaretur, Dianam irridens contemnebat eius opera, quae in monte conſtituebat. Itaque Diana miſiſſe dicitur Scorpionem qui Orionem vita priuaret: Orion vita priuatus, ſideribus illatus eſt. Habet autem ſtellas, in capite claras tres, e quibus media eſt ſplendidior ceteris: in ſingulis humeris ſingulas claras, in dextro cubito obſcuram vnam, in eadem manu vnam, in Zona tres, in gladio quem tenet in manu, tres: in ſingulis genibus ſingulas, in ſingulis pedibus ſingulas, in mantili tres ſunt omnes XVII. & decem ex eis obſcuriores.

CANIS.

32 CVM tetigit Solis radios, accenditur æſtas,
Discernitque: ortu longe fata viuida firmat:
At quibus arctatæ frondes, aut languida radix,
Exanimat: nullo gaudet maiusve minusve
Agricola: & ſidus primo ſpeculator ab ortu.

32 SIRIUS, ſtella eſt in medio Centro cœli, ad quam cum Sol acceſſerit, duplicatur calor ipſius, & languore afficiuntur corpora humana. Sirium autem ſtellam vocatam putant, propter flammæ candorem. Latini autem illam Caniculam vocant, vnde & dies Caniculares dicuntur, quia quandiu Sol in ipſa eſt, peſtifera eſt, ſed pro qualitate adiacentium commutatur. nam aut vincitur, aut morboſis vtitur viribus. hinc eſt, quod cum certo tempore oritur, non ſemper eſt noxia. Quidam verò dicunt Canem fuiſſe qua Europa cum dracone cuſtos data eſt, qua poſtea Minos vtraque accepit. Eandem poſtea ob medicina cauſam Procridi in munere datam, qua poſtea Cephalus vtraque poſſedit, vir Procridis, qui eam ad Thebas duxit ad vulpem Thebanorum agros infeſtantes: cui Cani fatum eſt, ne ab vlllo poſſet interfici, itémque Vulpi. Iupiter verò Vulpem in lapidem conuertit, & Canem aſtris intulit. Amphianus tragœdiarum ſcriptor refert, quod cum hominibus ſtella relinquerent locum, miſſus eſt legatus Canis ad Doloram, quam vt vidit, tempore tempeſtiuo adamanit: qui cum flagraret amore, nec poſſet frui, magis aſperius vrebatur: calamitate accepta, & Deos adiutores innocare cepit: tunc Aquilo miſit filios ſuos adoleſcentes, qui operam Cani traderent, & ipſe flatu ſuo Canis ardorem ſedauit, qui flatu Eteſia dicitur: amoris autem memoria remanſit.

Sunt qui aliter memorent. Icarus à Libero hoſpitio receptus eſt, qui ei in munere vtrem plenum vino tribuit, iuſſitque vt in reliquis terras propagaret. Icarus dehinc Athenas, cum in terram Atticam ad poſteros deueniſſet, eis genus hoc ſuauitatis oſtendit. paſtores autem cum immoderatus biberet, obrij facti conciderunt. Qui arbitantes Icarium malum medicamentum ſibi dediſſe, eum fuſtibus interfecerunt. Icarium autem occiſum Canis qui cum eo fuerat, Mara nomine, vlulans, Erigone eius filia monſtrauit vbi pater inſepultus iaceret: qua cum veniſſet eius corpus ſepeliuit, ipſaque ſe in monte Hymetro contulit, ibique laqueo ſibi mortem conſciuit. Tunc dicitur Liber à Ioue petiſſe, vt Erigonem & Icarium aſtris inferret. Iupiter autem audita eius petitione, Erigonem ſignum Virginis nominauit: Icarium autem patrem eius, Arcturum. Qui cum exoritur, tempeſtates mari terraque efficit. cumque Athenas peſtilentia opprimeret, ex oraculo reſponſum eſt ceſſaturam peſtilentiam, ſi per annos ſingulos de frugibus & vindemia Icario & Erigone primum delibaretur. Quod factum eſt ab Athenienſibus, qui diebus feſtis inſtitutis aras conſtituerunt: ideo quia illam pendentem aſpexerunt, quod eſt apud Græcos: ex quo factum eſt, vt ſoli oſcillo iactarentur homines. Canis autem Icarij qui vlulans ante pedem pendentis Virginis mortuus eſt, Astrocyon nominatur, quod nos Canis ſtellam dicimus: qui ob eandem cauſam, quando exoritur, ſummam peſtilentiam hominibus facit. Habet autem ſtellas, in capite vnam, qua Iſis dicitur, claram: in lingua vnam, quam Sirium vel Canem vocant, qua magna eſt

& splendida: in collo duas, in singulis humeris singulas obscuras, in pectore claras duas, in anteriore pede sinistro tres, in dextro vnam claram, in extremo supra dorsum tres, in ventre duas, in sinistro femore vnam in posteriori pede sinistro vnam, in summitate caudae vnam sunt omnes XX. Situm autem est hoc signum inter hiemalem tropicum, & arcticum subtterraeum qui Australis vocatur.

DASYPVS.

33 SIC vtrunque oritur, sic occidit in freta fidus:
Tu paruum Leporem perpende sub Orione.

33 LEPVS sub pedibus Antecanis & Orionis constitutus est. Hic dicitur Orionis canem fugere venantis. Nam vt venatorem eum finxerunt aliqua de causa, ita Leporem ei ad pedes fugientem finxerunt. Quidam negant tam nobilem tamque magnum venatorem, de quo ante in Scorpione signo diximus, & postea in ipsius figura dicemus, oportere Leporem venari. Callimachusque accusat eum, quod cum Diana scriberet laudes, eam leporino sanguine gaudere, & eos venari dixerit. Nonnulli à Mercurio inter astra collocatum dicunt propter nimiam velocitatem, siue quod inter quadrupedes plus pariat, & quosdam foetus pariat, quosdam verò in ventre habeat, sicut Aristoteles philosophus ait, qui de animalium ratione disseruit. Antiquitus autem dicebatur in insula Lero nullum Leporem fuisse, sed ex eorum ciuitate adolescens quidam studio generis ab exteris terris Leporem foeminam produxit, & ad eius partum diligentissime qua opus essent administravit: itaque cum peperisset, & complures eius ciuitatis ad studium intendisset, & partim precio, partim beneficio mercati essent, omnes Lepores alere coeperunt: quibus cum nihil daretur ad manducandum, impetu facto, omnia comederunt, quo facto insulam calamitas afflixit. itaque postea Leporis figuram astris contulerunt, vt homines meminissent nihil his exoptandum in vita, si insolenter vtantur letitia, qua dolorem capere posterius cogantur. Habet autem stellas, in singulis auribus singulas, in pectore duas, in dorso nitidam vnam, in posterioribus pedibus singulas. sunt autem omnes VII.

ARGO NAVIS

34 AT cum decurrens in hibet iam nauita remos,
Auerfamque ratem votis damnatus ab ore,
Perlegit, optatam cupiens contingere terram:
Sed quia pars violata fuit coeuntia faxa,
Numine Iunonis tutus cum fugit Iason,
Hæc micat in cælo lateri non amplior, actus
Qua surgit malus, qua debet reddere proram,
Intercepta perit nulla sub imagine forma:
Puppis demisso tantum stat lucida clauo.

34 POST Canis igitur magni caudam, secundum stellarum ordinem Navis constituta est, quam quidam beneficio Minerua inter astra collocatam dicunt, quaque prima ab ea fabricata est, & mare quod antea inuium fuerat hominibus, peruium nautis ingenio fecit, quam notatam in cælo figurauit, sed à gubernaculis vsque ad malum. Nonnulli dicunt Danaum Beli filium ex compluribus coniugibus quinquaginta filias habuisse. fratrem autem eius Eegyptum totidem filios. Danaum autem & filias eius interficere voluit, vt regnum paternum solus obtineret, easque filiis suis vxores à fratre poposcit, Danaus autem cognita malitia, Mineruam inuocauit adiutricem: tunc primum dicitur Minerua nauim fecisse, qua Argos appellata est, cum qua Danaus ex Aphrica Argos profugit. Aegyptus filius suos ad persequendum fratrem misit. Qui postquam Argos venerunt, patrum impugnare coeperunt. Danaus autem vt vidit se eis obsistere non posse, dedit eis filias suas, quæ patris iussu viros suos vna nocte interfecerunt, sola Hypermetra Linum seruauit: ob quod sanum illis factum est. ceteræ verò dicuntur apud Inferos in dolium pertusum aquam ingerere. Habet autem Navis stellas, in puppe quatuor, in catastro quatuor, in malo summo tres, in singulis remonibus quinque, sub carina quinque. sunt omnes XXVI.

CETVS.

CETVS.

35 **DIVERSO** posita & boreæ vicina legenti,
 Auster pistris agens duo sidera, perlegit vnum.
 Nanque Aries supra Pistrim Piscésque feruntur:
 Bellua sed ponti non multum præterit Amnem.

35 **PORRO** sub Ariete & Piscibus super fluum Cetus in cœli regione collocatus est. Dicitur autem à Neptuno missus ad Cepheum propter inuidiam Nereidis, à qua contra Cassiopeiam & Andromedam exardescerebat propter nimiam pulchritudinem. huic Ceto Andromeda proposita erat, quem Perseus interfecit, & ab Ioue astris illatus est, vt memoria actus maneret. Habet autem stellas, in cauda extremo claras duas, à cauda vsque ad gibbum eius sex, sub ventre sex. sunt omnes XIII.

ERIDANVS FLVIVS.

36 **PLANXERE** ignotis Asiæ Phaetontides vndis
 Eridanus medius liquidis inter iacet astris.
 Huius pars vndæ læuum ferit Orionis
 Lapsum pedem, procul à motis qui Piscibus vsus,
 Vincula coniectat nodus: cristam super ipsam,
 A Equore Pistris adit. sunt illi libera cœlo
 Sidera, nonnullam specie reddentia formam:
 Sub Leporisque latus, versam post denique puppim,
 Inter & Eridanum, flexusque cauumque carinæ.
 Atque hæc ipsa notat, si nullam ferre figuram,
 Sunt etiam toto sparsi sine nomine mundi
 Inter signa ignes etiam, quibus & sua desit
 Forma, per oppositi noscuntur lumina signi.

36 **FLVIVS**, vt superius diximus, subter Cetum collocatus est. cœli regione cernitur, ad quam sinister Orionis pes extenditur. Ab Arato & Pherecyde Eridanus Padus esse putatur: & ideo inter astra collocatus, quod à meridianis partibus dirigere cernitur. Hesiodus autem dicit eum inter astra collocatū, propter Phaethonta Solis, & Clymenes filium, qui dicitur currum patris ascendisse. Cūque à tera altius leuaretur, præ timore in Eridanum fluum, qui & Padus dicitur, cecidit, ab Ioue fulmine percussus: & omnia ardere cœperunt: causaque extinguendi vniuersos amnes immisos esse, omnēque mortaliū genus interisse, præter Pyrrham & Deucalionem. Sorores quoque Phaetontis flentes in arbores populos versæ sunt, lacrimaque earum in Electrum durare dicuntur, Heliadæque appellatæ. ipse autem nomina habuisse, Merope, Helie, Aegle, Aegiale, Petre, Phœbe, Charie, Dioxippe. Cycnus quoque rex Liguriæ Phaethontis propinquus dum fleret, in Cycnum conuersus est, id quoque monens flebile canit. A quibusdam vero Nilus, qui & Gion existimatur, & ideo inter sidera collocatus, quod à meridianis partibus cursum dirigat. Est autem sidus multarum stellarum luce adornatum, & subiacet ei stella quæ vocatur Canopus, siue Ptolemaon splendens: tangitque remonem Nauis. apparet autem humillima, eo quod circa terram esse videtur, & nullum sidus inferius apparet, ob quod terrestris vocatur. Habet autem stellas, in primo flexu quatuor, in secundo tres, in tertio tres, vsque ad nouissimum septem, quas dicunt in ore Nili fluij esse. sunt omnes XVII.

PISCIS.

37 **INFIMVS** Hydrochoos sed quæ vestigia figit,
 Sunt aliæ stellæ, quæ caudam bellua flectit,

Q

Quaq;

Quàque caput Piscis, media regione locatæ:
 Nullum nomen habent, nec causam nominis vllam:
 Sic tenuis cunctis iam pene euanuit ardor:
 Nec procul hinc dextra diffundit Aquarius vndas,
 Atque imitata cadunt errantis signa liquoris.
 Equibus vna magis sub cauda flamma relucet
 Squammigeræ piltris: pedibus subit altera signi
 Fundentis latices: est & sine honore corona,
 Ante Sagittiferi multum pernicia crura.

37 PISCIS magnus, cuius nepotes dicuntur Pisces, qui in circulo zodiaco constituti sunt, dicitur in astra collocatus, eo quòd decidens in Boeth stagno, Phacetis filia Veneris, in Piscem sit transfigurata, quã Syri deam nominauerunt. Quidam autem dicunt quòd de stagno filiam Veneris saluauerit. Vnde vsque hodie Syri Pisces argenteos in templo sacrauerunt. Est autem signum in parte australi, quod Piscibus orientibus oritur, quem Piscem dicunt Aquarij vna habere effusionem. Habet autem stellas XII. è quibus vna fertur esse sub pedibus Aquarij, & tres in brachijs eius. ipsa autem clariores esse cæteris noscuntur. inter hæc sunt astra siue signa quæ Planeta appellantur.

38 OCEANVM occasu tangit tanto & magis arte,
 Thuribulum metæ vim cœlo suscipit, & iam
 Præcipiti tractu vastis dimittitur vndis.
 Multa dedit natura homini rata signa salutis,
 Venturamque nouis cladem depellere suavit.
 Inter certa licet numeres sub nocte cauenda,
 Thuribulum. nam si sordebunt cætera cœli
 Nubibus obductis, illo splendore timeto,
 Ne pacem pelagi soluat violentior auster:
 Tunc mihi siccentur astricte cornua velo,
 Erigat, emittatque latus per inane rudentes.
 Quod si deprensa turbauit linthea puppis,
 Incubuitque sinu laxo, vel mergitur vndis
 Prona ratis, soluétque inimicum Nerea prora:
 Vel si perspexit seruator Iuppiter æger,
 Vltima perfoluunt iactatæ vota salutis:
 Nec metus ante fugit, quàm pars effluerit orbis,
 Quæ boream cœlum spectantibus indicet ortum.

39 SACRARIVM qui & Pharus dicitur, est signum nauigantibus semper contrarium, quod sequitur Scorpionis caudam. Quod quidam locatum inter astra dicunt, quòd in eo dij primum mutuo coniurationem fecerunt, cum iupiter contra Saturnum fecit, quòd memoria non solum aſtris illatum, sed etiã hominibus hoc haberet institutum, quia in agonibus & ludis quinquennialibus corona habentur, & fœderis testes adhibentur, itémque vates per quos futura respondentur in Symposijs domibus consecrantur, & iure Iupiter igneum sibi velamen, ne eius fulminum potentia deprehenderetur adhibuit. Habet stellas quatuor, duas in superficie, in qua pruna fuisse dicuntur, duas in vase eius.

CENTAVRVS.

39 INDE per ingentes costas, per crura, per armos,
 Nauscitur intacta Sonipes sub Virgine dextra,

Seu

Seu prædam è filuis portat, seu dona propinqua
 Placatura deos, cultor Iouis admouet aræ
 Hic erit ille pius Chiro, tutissimus omnes
 Inter nubigenas, & magni doctor Achilles.
 Hic humero medium scindens iter ætheris alti,
 Si tenuem traxit nubem stellâsve recondit,
 Toto clarus equo, venientes nunciat euros.

39 CENTAVRVS dicitur Saturni & Philyra filius. nam Saturnus cum Iouem filium quæreret in Thracia, cum Philyra Oceani filia in equum versus dicitur concubuisse, & ex ea Chironem Centaurum natum artis medicina inuentorem, ipsamque in arborem Φιλυρα, hoc est tiliam versam esse, & habitasse Chironem in Pelio monte inter homines aquisimum, à quo Aesculapius medicina, Achilles cithara, in astrologia Hercules literis instructi sunt: cuius hospitio cum Hercules vteretur, sicut Antisthenes dicit è pharetra sagitta lapsa dicitur pedem eius vulnerasse, acceptoque vulnere illum animam exhalasse, & ab Ioue astris illatum. est autem signum ad aspectum Sacrarij. Vnde & ad idem Sacrarium sacrificare videtur. Habet stellas, in capite obscuras tres, in singulis humeris singulas claras, in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in medio pectore vnam, in spina duas, in ventre splendidas duas, in dextro lumbo claram vnam, in cauda tres, in singulis genibus retrorsus duas, in vtroque armo vnam, in vtrisque pedibus anterioribus singulas. sunt omnes XXXIII. Quidam arbitrantur tenere in sinistra manu arma & Leporem: in dextera vero bestiolam quæ δρυϊον appellatur, & βύρα, id est utrem vini plenum, in quo libabat dijs in Sacrario. Habet autem stellas bestiola, in capite vnam, in spina claram vnam, in cauda duas, in summo pede posteriore claram vnam, in anteriori pede vnam claram, in thyrso tres. sunt omnes XXXIII.

HYDRA.

40 HIC primos ortus Crater premit vterioris,
 Vocalis rostro Corui, super Hydrâque lucet.

40 HYDRA, super cuius caudam Coruum sedere dicunt, & in medio vnam asserunt, est signum in parte australi, caput deflexum habens ad Cancrum, cuius sinuosi corporis medietas est connexa sub Leone, caudam verò extendit ad Centaurum, supra quam sedet Coruus: qui Coruus ideo inter astra collocatus dicitur, eo quòd fuerit in tutela Apollinis, à quo missus ad fontem, vt dijs ad libandum aquam deferret: cum vidisset arbores grossos ficus habentes, volans consedit in eis donec matura fierent, & aquam deferre distulit: post paucos autem dies peracto sacrificio, cum ille ficos comedisset, & se dijs peccasse sensisset, denuò ad fontem vt aquam hauriret redijt, & ab Hydra exterritus vas vacuum reportauit, dicens excessisse aquam, quæ fuerat in fonte. cognoscens Apollo sibi Coruum peccasse, prohibuit eum eo tempore aquam bibere, vt Aristoteles dicit in eo libro, qui de bestijs scribitur. Et Isidorus in naturalibus, vel in physicis memoria tradidit, quod ipse peccati pœnas daret, qui & postea astris illatus est. Crater autem in medio angue positus est: caudam autem anguis Coruus appetit rostro, neque potest iuxta accedere vt bibat. Habet anguis stellas in capite, claras tres, in prima flexura sex, & vna ex eis obscura ad vltimum: in secunda flexura tres, in tertia quatuor, in quarta duas, in quinta vsque ad caudam octo claras. sunt omnes XXVI. Paululum sub prima flexura Crater siue Vrna situs est, inclinatus ad genua Virginis. Habet stellas in labris obscuras duas, per singula latera tres, in fundo duas. sunt omnes X. Coruus autem qui est ad vltimam eius caudam, spectans ad occasum, habet stellas, in capite claram vnam, in ala duas, in cauda tres, in pedibus singulas ab vnguibus. sunt omnes sex. omnes simul sunt XXXIII.

AETHERIVM venit thalamum super imbribus atrum,
 Et tonitru, crebraque abscondit grandine terras.
 Temperat in Geminis annum, nec crede fereno,
 Nubila nec diuturna putes cum sidere Cancri
 Fons erit ardentis, tamen hoc in littore certum

Flagrantis placide lucens hic temperat annum.
 Cùm posuit sedem Nemeæis finibus astrum,
 Virginéque & Libra, semper pendentia tantum
 Nubila continua magis in statione manebunt.
 Nunc quoque nulla fides cœlum cum Scorpion acer
 Stat super: incerta nanque omnia lege feruntur:
 Heu quantis terras tum Iupiter ignibus omnes
 Obruet, aut glomerata cadet quàm densa per astra
 Immitis grando cœlo, quàm sæpe sonabit,
 Cum spatium attigerit tendentis singuláque ignis,
 Non terris imbres, ponto non flamina deerunt,
 Et cœli terret sonitus mortalia corda,
 Cum sedem Aegoceri Cithereius attigit ignis.
 Horridus at gelidos portendit Aquarius ignes,
 Hibernæque cadunt pluuiæ, concretæque grando.
 Piscibus à geminis sub prima recurrerit astra,
 Hesperus, hæc tibi signa feret, cùm lucifer ora
 Ingreditur Venus alma polû, sed vbi Hesperus ignes
 Prouocat ætherios, & noctem ducere terris
 Incipit, exoriens ecce hæc Citherea mouebit.
 Vere caueo imbres, & fulmina culmine ab alto,
 Phryxæum rutilo pecus irradiauerit astro
 Nubila, commixtusque fragor pluuiialibus vndis,
 Flaminæque assiduo terris tum stantia pulsu.
 E cœlo diri deiecti grandinis ictus,
 Vere magis nitido Tauri cum sidere fulsit.
 Appota Geminis eadem constantia præstat,
 Cum dederit soles, inducit nubila cœlo:
 Nubila cum fuerint, subitos mirabere soles:
 Et modo te vento gelido, modo protinus imber
 Lucens alterna superabit nube serena.
 Sin leuis ingressa est spaciosi sidera Cancri,
 Pacem mundus habet, non nulli corpore soles
 Pestiferi incendunt, non sidera densa solutos
 Astringunt artus: alieno tempore lenis
 Omnia pacato tum sidere temperat aër.
 Ac rapidis idem ne solibus æstuet orbis,
 Efficient magni conspectu signa Leonis.
 Virgine erunt pluuiæ, plerique in nube fragores,
 Concaua quos reddunt incluso nubila vento.
 Detrahit autumno pluuias, eadémque repellit,
 Nubibus assiduis, cœlúmque ob frigora prima,
 Extremum autumnus superent glacialia terræ.

Scorpions at raris ne quis caua terra grauetur,
 Horrebit pluuijs. ad diros omnia nimbos,
 Continuósque ruit, cum per sinuosa tenetur
 Cornua Centauri rapida distincta sagitta.
 Aegoceros imbres, & crebro lumine ruptos
 Nubibus elidet sonitus, templóque nitore
 Flagrantis teli mortalia numina vincent.
 Hæce eadem fundens prædicit Aquarius imbrem.
 Extremis sæuis maria increbescere ventis,
 Ostendunt Pisces Veneris quos stella notarit.
 Et quoniam certis extat via cognita signis,
 Accipe quid moueat mundo Cyllenius ignis,
 Si modo Phœbei flammæ euaserit axis,
 Matutina ferens solitos per sidera cursus.
 Cum pecudum villis auratum fulserit astrum,
 Ventorúmque graues, & diræ grandinis iræ,
 Non intermisso patienti tempore surgent.
 Quin pluuias alias etiam in regione notabis
 Affore non omni: nanque est tunc imber in aruis.
 Ast ubi se Taurus sinuatis cornibus effert,
 Grandine significat. Geminis tranquilla sereni
 Et placidum nautis spondet cœlúmque fretúmque,
 Nubila atque imbres, æstus ac frigora miscet.
 Certior ardor erit, quanuis iuuet aura fauoni,
 Cum vasti calida radiabit sede Leonis.
 Tempa sed ætherei simul ac possederit ignis,
 Omnia mixta feret, pluuias meditabitur ingens,
 Vndique grando venit, rumpuntur culmina nimbis.
 Centauri attigerit cum iam Cyllenius arcus,
 Aut ubi confurgit Capricornus & ipse biformis,
 Aut subitos cœlo deducet crebrius imbres
 Fulminis, aut iactu magnum perumpit Olympum.
 Nullo serenato Capricornus nubila cœlo
 Comparat, aut gelidos flatus, cœlíque fragores.
 Non alio melius signo prædicere possis.
 Piscibus hæc eadem quanuis cognoscere fas sit,
 Quandoquidem exoritur mundo Cyllenius ignis.
 Quid faceret primum modo cum lumine Solis,
 Tempus & occasus moneat quoque discere Phœbi,
 Ver erit hibernis totum execrabile nimbis,
 Et crebro tonitru iunget florentia rura,
 Spésque nouæ fegetis quatientur grandinis ictu,
 Vretur cœlum, magni, cum regna tonantis

Ingrediens pecudis ingreditur aurea terga,
 Hinc & Agenorei stellantia cornua Tauri,
 Quidve ferant Gemini, rapido quid sidere Cancer,
 Si penitus quæras: Taurum sæuire videbis,
 Grandine nec contra ferri ratione probanda,
 Aut Cancro, aut Geminis: calidus vestigia feruat
 Hic quo dicta Leo sæuisque caloribus ardet.
 Flatus at Geminis miscet tranquilla serenis,
 Spiciferæque manu tendenti libera nutu
 Dissentit diuæ, sed vt hæc ventura serena
 Nunciat, & ventis cessat mare, cessat & aër.
 Scorpios in pluuias rarus, sed nubibus atris
 Creber agit nimbos: & sæua tonitrua portat,
 Clara Sagittiferi tetigit cum lumina signi.
 A Egocero semper cælo leuis excidit imber.
 Frigidus at rapidis horrebit Aquarius euris,
 Brumalésque dabit pluuias, atque igne perenni
 Cum fonitu quatiet nubes secura laboris,
 Non frustrans animum certo me limite ducat.
 Hæc eadem tibi signa dabunt non irrita Pisces.

SOLEM per seipsum constat moueri, non cum mundo verti, sed in zodiaci circuli obliquitate cursum paragrare, paulo superius diximus: qui cum per trecentos sexaginta quinque dies, & quadrantem zodiacum lustrat, & singula tricenis diebus denisque horis ac semisse, id est dimidia hora, transcurrat in incremento dimidiarum horarum quarto anno vnum diem complet, quem bissextum nuncupant, qui dies conficitur ex quadrantibus. Nam cum duodecies semis sex horas integras faciant, id est quadrantem, hic quadrans quater ductus viginti quatuor horas perficit, idem vnum diem cum sua nocte complet, & in quarto bissextum, vt præfati sumus, efficit. Sol interea dum igneus sit, præ nimio motu conuersionis sue amplius incalescit. cuius ignem dicunt philosophi aqua nutriri, & è contrario elemento virtutem luminis & caloris accipere, vnde videmus eum sæpius madidum atque rorantem. Tunc autem eclipsin patitur, quod Latine defectio dicitur, quoties Luna XXX, ad eandem lineam qua Sol vehitur, peruenit, eique se obijciens eum obscurat, vnde deficere nobis videtur, cum ei orbis Luna opponitur. Signa enim tempestatum vel serenitatis hoc modo astrologi mundi cognoscenda esse dixerunt. Virgilius nanque ait, si Sol in ortu suo maculosus sit, atque sub nube latens: aut si dimidia pars eius apparuerit, imbres futuros. item Varro ait, Si exoriens concavus viderur, ita vt è medio fulgeat, & radios faciat, partim ad aquilonem, partim ad austrum, tempestatem humidam & ventosam futuram innuit: item, si Sol, inquit, rubeat in occasu, sincerus dies erit: si palleat, tempestatem significat. Nigidius quoque ait, Si pallidus Sol in nigras nubes occidat, aquilonem ventum significat. Hunc etiam Græci Apollinem appellauerunt, à quo se spiritum accipere arbitrantur. ἀπόλλων enim Græce, Latine perdens dicitur, quod feruore suo omnem succum virentium decoquendo perdat herbarum. Hunc etiam diuinationis deum esse voluerunt, siue quod Sol omnia obscura manifestat in luce, siue quod in suo processu, & occasu eius orbita multimodos significationum monstrat effectus. Sol dicitur, aut ex eo quod solus sit, aut quod solito per dies surgat & occidat. Hunc etiam sine barba pingunt, quia occidendo & nascendo semper est iunior, siue quod nunquam in sua virtute deficit, vt Luna qua crescit aut minuitur. Huic quoque illam ob causam, quod aut quadripartitis temporum varietatibus anni circulum peragat, id est verni, æstatis, autumnii, & hiemis: aut quod quadripartito limite diei metitur spacium. Vnde & ipsis equis condigna nomina posuerunt, id est Erytraeus, Aethon, Lampros, & Philogaus. Erytraeus Græce ruber dicitur, quod à matutino lumine rubicundus exurgat. Aethon lucidus dicitur, quod tertia hora instante lucidior fulgeat. Lampros verò lucens vel ardens dicitur, quod fit dum ad vmbilicum diei contra arcticum conscenderit circulum. Philogaus Græce terram amans dicitur, quod hora nona procliuior vergens occasui pronus incumbat.

LUNA terris vicinior est quam Sol, siue quam cetera errantia sidera. Vnde & breuiore orbe celerius peragit cursum suum. Nam iter quod Sol trecentis & sexaginta quinque diebus & sex horis peragit, Luna vigintiseptem diebus & octo horis percurrit. singula vero signa Sol tricenis diebus & denis horis ac semisse. Luna autem binis diebus, & semis hora, besse vnus, perlabitur. Vnde fit vt quantum spatij in zodiaco Luna percurrit, tantum Sol tredecim diebus expleat. Hanc quidam philosophorum dicunt proprium lumen non habere, globique eius vnā partē esse lucifluam, aliam verò obscuram & paulatim se vertendo diuersas formas efficere. Alij contra aiunt, Lunam globum suum habere, sed ignem à Sole concipere, & quantum percutitur ardescere, & quantum à Sole discedit auferri, Cum vero contrā steterit, feritur ex aduerso & velut speculum, non vim, sed imaginem reddit, vnde & defectum patitur, si inter ipsam & Solem vmbra terra interueniat. Hac enim crescente vniuersa gignentia pubescunt, tenuescente tenuantur: humor etiam & spiritus omnis augetur. tumescit oceanus. quod diuerso cœli & vagantium stellarum temperatur, at que det eritur & infra fluit, id excipit Luna & Soli tradit, quo & animalia vigescunt, & humus quodammodo animatur genituali calore, & vt ita dixerim, viuā plurimum valent in orginibus quam in ortu sunt: languent in occasu. Ortum facit in stella quam Sol praterit, deinde statione matutina cum à quinto loco Solis steterit, in eodem manet signo, donec ab eodem Sole moueatur, qua contraria est Soli. mane occidit, oritur simul nocte, & vocatur Chronicos. Deinde rursus altero latere, à quinto signo deprehensa post meridianā, stationem facit, donec ingresso Sole idem signum sub radijs eius delitescens in totum occidat. Aspiciunt inter se stella ex tertio signo quod dicitur Trigonū, & habent maxime confusionem: item à quarto signo, quod Tetragonon & Centrum vocatur, & in alterutrum maxime præstant effectum, item ex contrario, quod est septimum signum & Diametron vocatur, qua maxime aduersum cetera disident. Vel leuiter aspiciunt, vt sextum quod dicitur Hexagonon. Signa tropica peregrinis nationibus præsent, & omnino motibus & consilijs subinde variantur, at que permutantur. Bisformia generatione rerum omnium repetitionem significant, & interim dilationem. Solida vehementer & instanter efficiunt, & ad exitum vel prospera vel aduersa perducunt, sicut aspiciuntur à stellis, vel fauentibus, vel repugnantibus. Iam verò quia de eius cursu vel ordine sub breuitate diximus, restat vt quid de ea Gentiles senserint edicamus. Lunam gentiles Dianam germanam Solis quem Apollinem nuncupabant. fuisse dixerunt, & sicut à Sole spiritum, ita se à Luna corpus accipere arbitrabantur: Dicebant enim eam viarum præsidem, & virginem, eo quod in via nihil pariat. idcirco igitur ambo sagittas habere dicuntur, quòd ipsa duo sidera de cœlo radios vsque ad terram emittant, ideo faces, quia Luna illuminat, Sol & illuminat & exurit. ideo bigam Luna dicitur habere, siue propter velocitatem. siue pro eo quòd nocte & die apparet. ideo vnum equum album & alium nigrum dicitur habere, eo quòd hieme & æstate plus luceat quam vere & autumno. Diana autem Luna dicta est, quasi diana, eo quòd die ac nocte apparet ipsa, & Luna eo quòd luceat, & Trinia eo quòd tribus fungatur figuris, de qua Vergilius ait, Tria virginis ora Diana. nam eadem Luna, eadem Diana, eadem Proserpina vocatur, id est cœlestis, terrestris, & infernalis. De qua quidam, Denique cum Luna est, sublustri splendet amictu: Cum succincta iacet calamis, Latonia virgo est. Lunam voluerunt etiam apud inferos Proserpinam, seu quòd nocte luceat. siue quòd humilior currat & terris præsit: vnde bigam bouum habere dicitur, illo videlicet pacto quòd detrimenta & augmenta non solum terra, sed & lapides vel cerebra animantium, & quòd magis incredibile sit, etiam latamina sentiunt, qua in Luna incrementis eiecta vermiculos parturiant. Ipsam Dianam ortam nemoribus volunt simili modo quòd arborum ac fruticum succo augmenta inducat. Denique clementis Lunæ abscissa ligna fursuraceis tinearum cerebraminibus fistulascent. Nemoribus quoque adesse dicitur, quòd omnis venatio plus nocte quam die dormiat. Endymionem verò pastorem amasse dicitur, duplo scilicet modo: seu quòd primus hominum Endymion cursum Luna inuenit, vnde & triginta annos dormisse dicitur: quia nihil aliud in vita sua, nisi huic reptitioni studuit, sicut Mnaseas in primo libro de Europa scribens tradidit. siue quòd Endymionem amasse fertur, quia nocturni roris humor, qui est siderum, quique ipsius Lunæ animandis herbarum succis insudetur, & pastoralibus profit successibus. Præterea signa tempestatu vel & serenitatu in ea videri posse antiqui dixerunt. Nigidius ait, si Luna in summo circulo maculas nigras habuerit in primis partibus mensis, imbres futuros significat. Si in medio, tunc cum plena sint in eo cornicula, serenitatem. Caterum si rubet quasi aurum, ventos ostendit. sit enim ventus ex aëris densitate, qua obducti Sol & Luna rubescunt. item si cornua eius terra fuerint nebula, tempestatu futura est. Aratus autem dicit, Si aquilonium cornu Luna est porrectius, aquilonium imminere. Item si cornu australe sit erectius, notum imminere. Quarta autem Luna index futurarū certissima habetur aurarum. Vnde & Vergilius, Si in ortu quarto: nanque is certissimus auctor.

ABRVMA in fauoniū CAESARI nobilia sidera, significat. III. cal. Ianua matutino Canis occidēs

quo die Attica & finitimis regionibus Aquila vespere occidere traditur. Pridie nonas Ianuarias Casari Delphinus matutino exoritur, & postero exoritur Fidicula, quando Sagitta vesperi occidit. Item quinto idus Ianuarias eiusdem Delphini vespertinus occasus & continui dies hiemis Italia, cum Sol in Aquarium sentitur transire, quod fere XVIII. cal. Febr. euenit. VIII. Febr. Regia stella appellata Tuberoni, in pectore Leonis occidit matutino, & pridie non. Febr. Fidicula vesperi occidit.

A Faonio in æquinoctium Casari significant III. calend. Mart. quatriuuum varie, & VIII. calen. Mart. hirundinis visus, & postero die arcturi exortus vespertinus. Item nonas Mart. Casar. Cancr' exortu id fieri obseruauit. VIII. Idus Mart. aquilonis Piscis exortus, & postero die Orionis exortus, & in Attica Miluus apparere obseruatur. Idibus Martijs Casar ferales sibi notauit Scorpionis occasus. III. calend. Aprilis Italia Miluus ostenditur. XII. cal. Apriles Equus occidit matutino.

Æquinoctium vernum VIII. cal. Aprilis peragi videtur. Ab eo ad Vergiliarum exortum matutinum Casari significant. III. non. April. in Attica Vergilia vespere occultantur. Item post pridie nonas Apriles in Bœotia & Chaldeis Orion & gladius eius incipiunt abscondi. Casari VI. Idus Aprilis significat imbres Libræ occasus. XIII. cal. Maias succula occidunt vespere, sidus vehemens, & terra marique turbidum. XVI. cal. Maias, in Attica occidunt vesperi, Casari. XV. cal. Mai. quatriuuum significant, XII. calen. Mai. Assyrijs succula occidunt vesperi, quod vulgo appellatur sidus parilicium, quoniam XI. calen. Maias vrbis Romæ natalis habetur, quo fere serenitas redditur. claritatem obseruationis membrorum augmento, Hyadas appellantibus Græcis, quod nostri à similitudine cognominis vocabulum eis stellis propter succos impositum arbitrantur: imperiti appellauerunt Succidas. Casari VIII. calen. Maias notantur dies. VII. calen. Mai. Aegypto Hædi exoriuntur. VI. cal. Mai. Bœotia & Attica Canis vespere occultatur, & Fidicula mane oritur. X. cal. Maias, Assyrijs Orion totus absconditur. Quarto autem cal. Maias Assyrijs Canis.

VI. non. Maias Casari Succula matutino exoriuntur, & VIII. Idus Mai. Capella pluuiialis. Aegypto autem eodem die Canis vesperi occultatur. Sic fere in VI. Idus Mai. qui est Vergiliarum exortus, decurrunt sidera.

A Vergiliarum exortu significant Casari post pridie Idus Mai. Arcturi occasum matutinum. III. idus Mai. Fidicula exortus. XII. calen. Iulias Capella vesperi occidit. & in Attica Canis. XI. cal. Iulias Casari Orionis gladius occidere incipit. III. non. Iulias Assyrijs Aquila oritur vesperi. VII. idus Iulias Arcturus matutino occidit Italia. III. idus Iulias Delphinus oritur in Aegypto. XI. cal. Iulias eiusdem Orionis gladius Casari occidere incipit. VIII. cal. Iulias, longissimus dies totius anni, & nox breuissima Solstitium conficit.

A Solstitio ad Fidicula occasum, VI. cal. Iulias Casari Orion exoritur. Zona autem eius Assyrijs, III. non. Iulias, Aegypto verò eadem die Procyon astuosus matutino oritur, quod sidus apud Romanos non habet nomen, nisi Canicula, quam volumus intelligere minorem Canem, vt in astris pingitur ad astum maxime pertinens, sicut paulo post docebimus. III. non. Iulias Chaldeis corona occidit matutino. Attica Orion totus eadem die exoritur. Pridie idus Iulias, Aegypto Orion desinit exoriri. XV. cal. Augustas, Assyrijs Chiron exoritur. Deinde post triduum fere vbiq; confusum inter omnes sidus, indicans quod Canis ortu vocatus, Sole partem primam Leonis ingresso cum sit solstitium, quod sidus accendit solem & magnam aestus obtinent causam. XVI. cal. August. Aegypto Aquila occidit matutino, Etesiarumque Prodrioni flatus incipiunt, quod Casar X. cal. August. sentire Italiam existimauit: Aquila Attica matutino occidit. VIII. idus Aug. Arcturus medius occidit.

III. idus Aug. Fidicula occasu suo autumnum inchoat, aut annotat. sed vera ratio id fieri inuenit pridie idus Augu. Equus oritur vesperi, & Casari. Aegypto Delphinus occidit. XI. cal. septembres Assyrijs stella, quæ Anteuindemiator appellatur, exoriri mane incipit, vindemia maturitatem promittens, cuius argumento erunt agni colore mutati, & Assyrijs quinto cal. Septemb. Sagitta occidit, Etesiaque desinunt. Anteuindemiator Aegypto nonis Septembribus oritur. Attica Arcturus matutino, & Sagitta occidit mane. V. idus Septemb. Casari Capella oritur vesperi: Arcturus verò pridie idus Septemb. imbres vehementissimi significat, terra marique. Ratio eius hac traditur, si Delphino occidente imbres fuerint, non defuturi sunt per Arctu. eius signi ortum seruat hirundinum habitus. nanque deprehensa intereunt, XVI. cal. Octo. Aegypto Spica quam tenet Virgo, oritur matutino, Etesiaque desinunt. XI. cal. Octobres commissura Piscium occidit, ipsumque Equi sidus VIII. cal. Octob. III. cal. Octobr. Hædi oriuntur. cal. Octobribus Capella matutino exoritur. VI. nonas Octob. Attica Corona exoritur mane. V. nonas Octob. Heniochus occidit matutino. III. non. Octob. Casari Corona exoriri incipit, & pridie non. occidunt, Hædi vesperi. VIII. idus Octob. Casari fulgens in Corona stella exoritur, & tertio idus Vergilia vesperi exoriuntur. XVIII. cal. Nouember. succula vesperi oriuntur. Pridie cal. Nouembr. Casari Arcturus occidit, & Succula exoriuntur

cum Sole quarto nonas Nouembr. Arcturus occidit vesperi, & idus Nouembr. Attica Vergilia occasu suo hiemem inchoant. Quinto idus Orionis gladius occidere incipit. Deinde III. idus Vergilia occidunt, occasum matutinum Vergiliarum Hestodes. natura huius quoque nominis Hestodis astrologiam tradidit fieri

IN aequinoctio autumnii confitetur quod Thales XXV. die ab aequinoctio, Anaximander, XXXI. Euctemon XLVIII. nos autem sequentes obseruationem Caesaris, XLV. die ab aequinoctio dicimus fieri.

ANTE omnia autem duo esse nomina caelestis iniuria meminisse debemus. Vnum quod Tempestates vocamus, in quibus grandines, procellae, caeteraque similia intelliguntur, quae cum plenilunio acciderint, vi maiore impelluntur. Haec ab horridis sideribus exeunt (vt saepius diximus) veluti Arcturo, Orione, Hestodis. Alia sunt illa quae silente caelo, serenis noctibus fiunt, nullo sentiente, nisi cum facta sunt publica: & magna sunt differentia à prioribus, alijs rubiginem, alijs yredinem, alijs caliginem impellentibus: omnibus verò sterilitatem. De his nunc dicemus, quae ante nos à nullo sunt prodita. Prius causas reddemus eorum quae sunt praeter lunarem, & quae paucis caeli locis constant. Namque Vergilia primatum tenent ad fructus quarum exortu aestas incipit, occasu hiems semestri spacio intra se, & menses vindemiásque, & omnium maturitatem amplexantur. Est praeterea in caelo qui vocatur Lacteus circulus, etiam visu facilis: huius defluuio velut ex vbere aliquo sat a cuncta lactescunt, duorum siderum obseruatione: Aquila in septentrionali parte, & in austrina Canicula, cuius mentionem suo loco fecimus. Ipse circulus fertur per Sagittarium & Geminos, solis centrum infra aequinoctialem circulum secans, commissuras eorum obtinente, hinc Aquila, illinc Canicula ideo effectus vtriusque ad omnes frugiferas pertinet terras, quoniam in his tantum locis solis terraeque centra congruunt. Igitur horum siderum diebus si purus atque mitis aër genitalem illum lacteumque succum transmiserit in terras, lata adulescunt satia: si luna qua dictum est ratione roscidum frigus asperserit admixta amaritudo, vt in lacte puerperium necat. Modus in terris huius iniuria, quam fecit in quacunque conuexitate comitatus vtriusque causa, & ideo non pariter in toto orbe sentitur, vt nec dies. Aquilam diximus in Italia exoriri XIII. calend. Ianuarias: nec patitur ratio naturae quicquam in satia ante eum diem speresse certae. Si vero interlunium incidat, omnes hibernos fructus ladi necesse est. Rudis fuit priscorum vita, atque sine literis, non minus tamen ingeniosam fuisse in illis obseruationem apparebit, quam nunc esse rationem. Tria namque tempora fructibus metuebant, propter quod instituerunt ferias, diésque festos: Rubigalia, Floralia, Vinalia. Rubigalia Numa constituit anno regni sui XI. quae nunc aguntur, ad VII. cal. Maij. quoniam tunc fere segetes rubigo occupat. Hoc tempus Varro determinat, Sole Tauri partem decimam obtinente, sicut tunc ferebat ratio: sed vera causa est, quòd post dies XIX. ab Aequinoctio verno, per id quadriduum varia gentium obseruatione. In quarto calen. Maij Canis occidit, sidus & per se vehemens, & cui praecidere Caniculam necesse sit idem itaque Floralia quarto cal. eiusdem instituerunt, vrbis anno, D. XVI. ex oraculis Sibyllae, vt omnia bene deflorescerent. Hunc diem Varro determinat, Sole Tauri partem quartam decimam obtinente. Ergo si in hoc quadriduum inciderit plenilunium, fruges & omnia quae floreant ladi necesse erit. Vinalia priora quae ante hos dies sunt, IX. calend. Mart. degustandis vinis instituta, nihil ad fructus attinent, nec quae adhuc diximus, ad vites oleasque, quoniam earum conceptus exortu Vergiliarum incipit, ad sextum Idus Maij, vt docuimus. Aliud hoc quadriduum est, quòd neque rore sordere velint. exhorrent enim frigidum sidus Arcturi postridie occidens, & multo minus plenilunium incidere. Quarto nonas Iunias iterum Aquila exoritur vesperi, decretorio die florentibus oleis vitibusque, si plenilunium incidat in eum, equidem & solstitium octauo calend. Iunias in simili casu dixerim & Canis ortum post dies à solstitio XXIII. sed interlunio accidente, quoniam vapore constat culpa, acinique praecoquantur in callum. Rursus plenilunium nocet ad quartum nonas Iulias, cum Aegypto Canicula exoritur, vel certe XVI. calend. Aug. cum Italia item quarto calend. Aug. cum Aquila occidit vsque in X. calend. eiusdem. Extra has causas sunt Vinalia altera quae aguntur XIII. calend. Septemb. & Varro, à Fidicula incipiente occidere mane determinat: quod vult initium autumnii esse & hunc diem festum tempestatibus leniendis esse institutum. Nunc Fidiculam occidere sexto Idus Aug. obseruatur. Intra haec constat caelestis sterilitas: neque negauerim posse eam permutari arbitrio legentium locorum aestimantium naturas, sed à nobis rationem esse demonstratam satis est: reliqua obseruatione cuiusque constabunt. Alterutrum quidem fore in causa, hoc est plenilunium, aut interlunium, non erit dubium, & in hoc mirabilem admirari benignitatem Naturae succurratiam: primum hanc iniuriam omnibus annis accidere non posse, propter stato siderum cursum, nec nisi paucis noctibus anni: idque quando sit futurum facile nosci, ac ne per omnes menses timeretur, earum quoque lege diuisum aestate interlunium, praeter quam biduo secuta esse hieme plenilunium, nec nisi astituis breuissimisque noctibus metui non diebus item valere. Praeterea tam facile intelligi, vt formica minimum animal interlunio quiescat, plenilunio & etiam noctibus operetur. Auè Param oriente Sirio

ipso die non apparere, donec occidat, & diuerso Virionem prodire ipso Solstitij die. Neutrum verò Luna statum noxium esse, ne noctibus quidem nisi serenis, & omni aura quiescente: quoniam neque in nube, neque in flatu cadunt rores: sic quoque non sine remedio. Sarmenta aut palearum aceruos, & euulsas herbas, fruticesque per vineas camposque cum timebis, incendio fumus medebitur: hic è paleis & contra nebulas auxiliatur, vbi nebula nocent. Quidam tres cancros viuos cremari iubent in arbutis, vt carbunculi nõ non noceant. Alij siluri carnem leuiter vri à vento, vt per totam vineam fumus dispergatur. Varro auctor est, quòd si Fidicula occasu, quod est initium autumni, vna pica consecretur inter vites, minus nocere tempestates. Archibius ad Antiochum Syriae regem scripsit, si fictili nouo obserata obruatur rubeta rana in media segete, non esse noxias tempestates.

VERTICES extremos circa quos caeli sphaera vuluitur, Polos nuncupauere, è quibus vnus est septentrionalis, qui boreus appellatur, qui nunquam occidit. Alter australis, qui terra obiectus à nobis nunquam videtur. Et austronotus dicitur, quam quidam dicunt esse Terbyn Oceani vxorem, nutricem Iunonis, qua fingitur in Oceano prohiberi occidere. Hac habet stellas, in capite septem non claras, in vtraque aure duas in armo vnã, in pectore clarã vnã in pede priori vnã, in femore posteriori duas, in pede extremo posteriori duas, in cauda tres. Sunt omnes XX.

IN GERMANICI ARATO, ET IN EVM COMMENTARIIS OBSERVATIONES

Pag. 101. ARATI PHAENOMENA. Aldus hunc titulum libro fecit, FRAGMENTA Arati Phenomenon per Germanicum, in Latinum versum cum commento nuper in Sicilia reperto. Versuum & commentariorum auctorem agnoscit Germanicum, Lactantius, vt posthac dicitur. Iulius Firmicus non Germanicum, sed Iulium Caesarem scriptorem facit, his verbis, lib. II. Astronomicon: Sed nec aliquis pene Latinorum de hac arte Institutionis libros scripsit, nisi paucos versus Iulius Caesar, & ipsos tamen de alieno opere mutuatus. M. verò Tullius princeps ac decus Romana eloquentia, ne quid intentatum relinqueret, quod non fuisset diuinum eius ingenium asecutum, versibus Heroicis, etiam ipse de Institutione pauca respondit.

IN his longitudo latitudinisque porrectus. Quidam emendarant, Latitudoque, & Porrectus participium putant. nihil mutandum censui, & Porrectus nomen arbitror, pro porrectione.

CANOPHORA. Vide num legendum sit, Anaphora.

102 VT Homerus, Aldus, Homero, quod cum sequentibus iungit.

IN Mimo qui nuncius inscribitur. Vide num sit legendum, Qui γυναικῶν inscribitur, hoc enim nomine Athenaeo Sophronis Mimi citantur.

DEI igitur aduersus delicta lenem esse, est. Ald. Deo legit, & Delicata. quidam adiecerunt, Proprium est.

AXIS at inmotus. Alij, Axis stat, motus semper vestigia seruat. Exigua mutatione verum attigerint, docti iudicent.

GEMINVS determinat axem. In alijs codicibus Geminis legitur, nullo sensu. Geminus, inquit, polus, quæ ita dixere Graij, terminat axem. δὴ πῶλο Aratus. Cic. Extrema ora & determinatio mundi.

SIVE Arcti, seu Romani. Alij, Romanae cognominis Vrsa plaustrum, vel facies stellarum proxima vero.

103 QVOD fidei comites. Ald. habebat.

Quod fidei comites prima incunabula magni
Fuderunt Iouis attonita, cum furt a parentis.

DICTAEI exercent. Ald. Dicta exercere domina. quod quidam correxere, Dicta exercerent.

SEPTEM quàm Cresia flammis. Ald. Septem qua Cresia flammis. Sensus est, Nulla stella magis micat in celo, quàm Helice septem flammis illustris.

HAS inter medias, abrupti fluminis instar. Vitiose alij habent, Luminis. Aratus enim habet, δὴ πρὸς ἑσπέρῃ ἀπὸ τῶν ἑσπέρων.

104 DVAE sunt Arcti. Ald. Duo sunt arcturi quorum maiorem vocant, &c. & mox, Alterutra quidem horum, quod in nostro codice scribendum fuit, Harum.

PORRO Arctus minor. Eodem errore Aldinus codex, Porro Arcturus minor. Notum est Arcturum Bootem appellari, non quas Latini Septentriones, Vrsas, seu Plaustrum appellant. qua autem sequuntur verba, A Graecis Arctophylax, videntur abundare: aut legendum, A Graecis κωνόσουρα, quam lectionem verba proxime sequentia confirmant.

AGATHOSTHENES. Hunc eundem auctorem Hyginus, Aglaosthenem, alij Aglosthenem nuncupant. quae eadem varietas & in Graecis legitur. Nam Agasthenes Athenaeo, Aglosthenes Iulio Polluci, Naxicorum scriptor citatur.

IN CRETAE oppido Hystoe. Sic etiam Hygini vetusti codices manu exarati habebant, cum in impressis sit, Hestia.

HVN C Pherecydes dicit inter astra collocatum. Aldus habet genere foeminino, Hanc collocatam: quod cum manifesto de Dracone, quem maximum supra dixit, intelligatur ferri non potuit.

HAVD procul effigies inde. Aldus corrupte, Efficiens, unde effigiem enim dicit quam Aratus ἔδωλον & versu sequenti, Non illi numen, cum ex Arato constet Nomen legendum esse. τὸ μὲν οὐ τις ὀπίσσωται ἀμφαδὺν ἐπέειν.

ET ICCIRCO inter astra à Ioue. Videtur legendum, Iupiter, ut sit, Et iccirco inter astra Iupiter hunc laborem memoria dignum fertur honorasse.

SVNT omnes viginti quatuor. Viginti dua hic tantum enumerantur. Si ex Hygino addas, In utroque latere singulas, XXIII. habebis.

105 TERGA nitens stellis. Aldus hunc & consequentem versum Corona affixerat, itaque scripserat.

Terga nitet stellis, à quo se vertice tollit
Succiduis genibus lapsum & miserabile.

Ad quam si dorso. Ald.

Ad quem se dorso peruadet lubricus anguens.

QVI cum medicina arte uteretur. Ab Aldino codice abest particula, Cum possetque abesse, si ita locus interpungeretur, Aesculapius filius Apollinis, qui medicina arte uteretur. Mortuos fertur suscitasse: quamobrem iratus in eum. quod mox sequitur, Iupiter domum eius cum ipso fulminis ictu percussit, Aldus cuderat, Iouis, domum eius cum ipso fulminis ictu percussit. Ita verò saepius in his commentarijs Iouis pro Iupiter scriptum reperi, quod non mutassem, ut esset rectus casus, nisi alij plures loci Iupiter habuissent Mendum fecit fortassis nota adscriptio, qua astrologi Iouem significant: quam imperitus librarius pro ratione orationis explicare non potuerit.

SVNT omnes XVII. Ald. XXVII.

BACVLOQVE minatus. Aldus, Minatur.

106 SEV genus Astrai. Aldus hos duos versus ita cudit,
Siue illi astra genus fuerit, quem fama parentem
Tradidit Astrorum, se vero intercipit auo.

NEC dedignata subire. Ald. Designata.

DISCORDIA nota. Alia lectio, Discordia nata. Vide Lactant. lib. 5. de Iustitia cap. 5. Vbi hunc locum Germanici citat.

NAVE petebat diuitias, fructusque. Aldina editio habet, Naue petebant diuitias fructusque.

107 RARIVS inuisit. Inuasit, scripsit Aldus.

INCREPAT, O patrum soboles. Aldus habet.

Increpito partum soboles oblit priorum.

Degeneres habuit semperque habitura minores.

ARTIBVS indomitis tradent. Tradant, Aldus. & versu sequenti, vbi est, Super montes, habebat ille, Super montus.

VATIBVS ignota. Aldus legit, Ignotis.

SED postquam diminuti homines à quietate quicuerunt. Vide num sit legendum, ab equitate: vel, a pietate.

108 AT capiti suberunt Gemini. Aldinus codex habet, Ancipitis suberit gemini qua posterior pes. posteriora verba, Quae posterior pes, ut ad Leonem referrem Arati verba fecerunt, itaque cuderem ut nunc habes.

ALTER qui Propus appellatur. Aldinus codex habet, Alter qui tripus, & mox, Quae vocatur propositus. Ex Hygino correxi, cuius verba sunt cum geminorum stellas enumerat: In pedibus vtrisque singulas, & infra sinistram pedem vnam quae ἡγοποις appellatur.

SVNT in hoc signo aliae stellae quas Graeci ὄνοια dicunt. Graecum verbum ὄνοια, Aldinus codex non habet.

AD occursum Dodonae Iouis. Aldus, Ad occasus.

109 VNA putatur. Lactant. lib. 1. De falsa religione, Ipsius autem, inquit, Cretici Iouis sacra, quid aliud quam quomodo sit aut subtractus patri, aut nutritus, ostendunt? Capella est Amalthea nympha, quae vberibus suis aluit infantem: de qua Germanicus Caesar in Arateo carmine sic ait, - Illa putatur

- Nutrix esse Iouis, si vere Iupiter in fans
 Vbera Cretae mulsit fidiſſima capra,
 Sidere qua claro gratum teſtatur alumnus.
- 110 QVEM Iupiter mirat. Ald. Quem Iouis miratus, de qua emendatione ſupra.
- 111 CLARA etiam pernox. Aldus. Pernix.
 VT traderetur Ceto. Ald. Cerui, & mox itidem bis, vt inflexionis quartæ nomen ſit.
- 112 ALVO, Fulget equus. Aldus ſcripſerat, Albo, corrupte. Aratus enim habet, γὰς ἐστὶν νεῖα ἰεῖ
 QUIDAM pro eo quod Iupiter. Aldus, Iouis.
 INQVE ouem conuertit. Aldus, Inque Iouem conuertit.
- 113 HINC Aries. Ald. Hunc Aries. itidem de piſcibus, Hunc vltra gemini piſces.
 NODVM ſtella premit. Aldinus codex legit,
 Nondum ſtella premit piſcis qui reſpicit auras,
 Threicia dextram Andromeda cernuntur ad vlnam.
 ATQVE ita columbam. Aldus, Atque ita Cobam.
 MAXIMAEQVAE. Aldus, Maximæque. itaque citat Gyraldus de Dijs gentium. lib. 1.
- 114 QVAM pater à Ioue vt vitiatam cognouit. Alij, Vt, non habent.
 ACCEPTIS à Mercurio talaribus. In alijs libris eſt. Accepta à Mercurio talaria.
 ALCTONE, ex qua Herus. Sic & Aldus: legendum autem, ex qua Hyreus, ex Apollodori Bibliotheca.
 CONTRA ſpectat autem. Tres hi verſus in alijs codicibus cum ſuperioribus de Lyra coniuncti erant, qui mihi ad Cycnum pertinere viſi ſunt.
 HAVD medijs fulgoris. Aldinus codex & Germanicus,
 Aut medijs fulgoris erunt penna vtraque lata
 EVOLAVERIT in ramum Attica regionis. Sic vterque codex ille. Arbitror autem legendum, Rhamnium, qui pagus eſt Attica regionis, à quo & Nemesis Rhamnusia dicta eſt.
 ET cum terrores auget nox atra. Ald. Mox atra, vitioſe: vt & verſu ſequenti, pro Aſpectaueris, Aſpectauerit.
- 116 QVOD Dicolon. In alijs libris ita quoque ſcriptum eſt. Arbitror autem legendum, Quod Cochlon inueniſet in mari. ait enim Hyginus de hoc eodem Capricorno, Hic etiam dicitur, cum Iupiter Titanas oppugnaret, primus obieciſſe hoſtibus timorem, qui Panicos appellatur, vt ait Eratoſthenes: hac etiam de cauſa eius inferiorem partem piſcis eſſe formationem, quod muricibus, id eſt maritimis conchylijs, hoſtes ſit iaculatus pro lapidum iactatione. Vide & Miscellan. Politiani cap. XXVIII, vbi & hos commentarios Germanici agnoſcit.
 QVO tempore Typhon. Alij codices pro hoc nomine per totam hanc fabulam Phytonis nomen habent.
- COLVNTQVE Aegyptij, & cum venit, Typhoni. Aldina lectio eſt, Colunt que Aegyptij, & conuenit Thythoni neminem deorum aduerſari ſibi met vacuam cognouit dominantibus.
- 117 EVPHEMES muſarum nutricis. Alij codices Eufchemis. Hyginus Euphemes legit.
 AGLAOSTHENES dicit Iouem. Hunc locum Lactan. lib. 1. de falſa Religione. ſub Caſaris nomine proferit his verbis: Nec hic tantum ſacrificiſſe Iupiter inuenitur: Caſar quoque in Arato reſert Aglaotheſthenem dicere Iouem cum ex inſula Naxo aduerſus Titanas proficiſceretur, & ſacrificium faceret in litore, aquilam ei in auſpicium aduolaſſe: quam victor bono omine acceptam tutela ſua ſubiugarit. Lilius Gyraldus ſcribit de Dijs gentium lib. VII, hac in Aratum Latina commentaria ſic enim appellat) in Baſſum à quibusdam reſerri.
- 118 TELA, caput, magniſque humeris. Orationis conſequentia poſtulat, Magniſque humeros.
 ARISTHOMACHVS autem dicit Erythrea quendam. Aldinus & Germanicus codex habet, Caubrisam. Ex Hygino Erythrea ſubſtitui.
 AD quem Iupiter, Mercurius. Ald. Ad quem Iouis, eodem errore quo ſupra.
 QUIDAM autem dicunt Vrionem Methymneum. Sic habent codices omnes. Arbitror autem Arionem legendum cuius hanc hiftoriam iſdem prope verbis Herodotus lib. 1. ſcribit. quod ſi verum eſt, vt verum eſt, poſtea pro Orion Arion, & pro Orione & Orionem, Arione & Arionem legendum eſt.
 REX Corinthiorum Pyranthus nomine. Puto legendum Periandrus nomine, vt etiam in tota hac hiftoria. ſic enim habet Herodotus quod autem Periandrus pro Periander veteres dixerint, ex multis Hygini & huius auctoris conſtat.

119 APVD Musæum Bistoniorum regem. In Hygini fabulis, Byrseus dicitur.
 ICARIVS. Ald. & Germanicus codex, Icarus. Græci scriptores omnes Icarium appellant. Latini variant. nam & Tibullus hunc eundem Icarum appellat. ait enim lib. IIII.
 - & cunctis Baccho iucundior hospes

Icarus, vt puro testantur sidera cælo,
 Erigonéque, Canisque, neget ne longius et as. quod idem apud Ouidium reperitur aliquoties.
 MAERA nomine. Alij codices, Neera. Nostra lectio cum Aeliano consentit & cum Hygino.

120 LEPVS sub pedibus Antecanis. Aldus & alij, Anticanis. Ciceroni ἄρκουον Antecanis vertitur.

IN insula Lero. Aldus, Hiero.

PERVIVM nautis ingenio fecit. Alij, Naualis ingenio. Si Nautis non placet, lege Nauali.

121 AVSTER pistris agens. In alijs codicibus est, Agit.

HVIC Ceto. Alij, Cetui, de quo antea etiam dixi.

PROCVL à motis. Alias, Amotis.

MEROPE, Helie. In Hygini fabulis his nominibus nuncupantur. Merope, Helie, Aegle, Lampetie, Phœbe, Aetheria, Dioxippe.

ID quoque monens. Apud Hyginum est, Moriens.

122 ANTE Sagittiferi multum pernicia. Alij nullum pernicia.

THVRIBVLM. Alij, Thuribulo. & versu sequenti, præcipiti tactu. item versu ab hoc octavo, Ergat emittantque latus.

SACRARIVM. Alij vitiose, Sacrarius qui & Pharus dicitur.

SI tenuem traxit nubem. Alij codices, Sic tenuem.

123 FIVNT omnes XXXIII. Ex Hygino legendum est, XXIII. quod etiam confirmat numerus qui mox sequitur. aduertendum quoque pro eo quod hic est, In dextro cubito vnam, Hyginum habere, In sinistro. & mox ubi est, In spinæ duas, Hygini codicem habere, In interscapilio quatuor: vt plenum habeas numerum Stellarum viginti quatuor.

CVM vidisset arbores. Alij inutili repetitione habent, Qui cum vidisset arbores.

SVNT omnes sex. Legendum, Septem, vt & Hyginus habet, & summa postulat.

127 HORRIDVS at gelidos. Alij codices, ad gelidos.

CONSPECTV signa Leonis. aldinus codex, Consecta.

124 CONTINVOSEQUERUIT. alias, Continuisque.

126 HVNC etiam Græci. apud Fulgentium Mythologiarum lib. I. hac verba & qua tota reliqua pagina continet, reperi: siue illinc huc inter Germanici verba sint adiecta: siue hinc ille in vsum suum descripserit. Ex collatione autem ista, ita locum qui mox sequitur corrigendum arbitror. habet autem in hunc modum, Huic quoque illam ob causam &c. sic igitur emenda, Huic quoque quadrigam adscribunt, illam ob causam, &c. aut quod quadripartito (quadrisido Fulgentius habet) limite diei metiatur spacium: vnde & ipsius, equis &c. alie varietates sunt, quas è libris Fulgentij petas licet.

ERTHRAEVS. AETHON. Alij codices, Actæon, & mox quoque, itemque apud Fulgentium. Vt pro Actæon, Aethon scripserim, fecerunt præter interpretationem vocabuli, versus Ouidiani, II. Metamorp.

Interea volucres, Pyrois. Eous & Aethon,

Solis equi. & Martialis,

Quid cupidum Titana tenes? iam Xanthus & Aethon

Frena volunt. Nam qui hic Erythreus, Martiali Xanthus: qui Philogaus, Ouidio Eous: qui Lampros. Pyrois nuncupatur.

127 QVO & animalia vigescunt. In Aldino codice est, Rugescunt: in Germanico, Rigesunt.

LVNAM voluerunt. Est & hic locus totus apud eundem Fulgentium lib. II. cuius ope non pauca hic emendata sunt.

DETRIMENTA eius & augmenta. Posterior pars deerat in aldino codice & in Germanico,

IPSAM Dianam Ortam nemoribus volunt. Aldus, Dictam: apud Fulgentium scribitur. Ortis ipsam etiam Dianam nemoribus, vt neutra lectio probari potuerit, veram monstrare potuerit.

PLVS nocte quam die dormiat. In Fulgentij libro est, Plus nocte pascatur, dieque dormiat.

QVIA nocturni roris humor. Fulgentius habet, Quia nocturni roris humor, quem ἀπὸ γ' οἰα sidentum atque ipsius Lunæ animandis herbarum succis insudat, pastoralibus proffit successibus.

ABRUMA in fauoniū. Quæ sequuntur ferè omnia apud Plinium reperuntur lib. XVIII. natur. histo. vnde & multa hic corrigenda deprehendi. Nam primum præpositio A, hic deerat

128 ET postero exoritur. Plinius addit, Die.

QVANDO Sagitta. Plinius, Quo Aegypto Sagitta.

ITEM quinto idus Ianuarias. Plin. Ad VI. Idus Ianuarij eiusdem Delphini vespertino occasu continuis dies hiemant Italiae.

XVIII cal. Febr. Plinius, XVI.

A Fauonio in Aequinoctium. Plinius addit, Vernal.

III. cal. Mart. quatrduum. Plin. XVII. cal. Martij triduum.

ITEM nonas Martij. Plinius, III. nonas Martij.

AQVILONIS Piscis. Plin. Aquilonij.

IDIBVS Martijs. Plin. Caesar & Idus Martias ferales sibi annotavit Scorpionis occasu. XV. verò cal. Aprilis Italiae miluum ostendi.

AB eo ad Vergiliarum exortum matutinum Casari significant. Plin. Addit cal. Aprilis.

ITEM post pridie. Plin. Eadem postridie in Bœotia: Casari autem & Chaldaeis nonis: Aegypto Orion, &c.

XIII. cal. Plin. Habet præterea, Aegypto.

CAESARI XV. Plin. XV. Casari, continuoque triduo significat.

SIDVS parilicium. Ex Plinio legendum est, Palilicium.

CLARITATEM obseruationis. Longe aliter Plinius, huncque in modum, Claritatem obseruationi dedit, nimborum argumento, hyadas appellantibus Græcis has stellas, quod nostri à similitudine cognominis Græci, propter sues impositum arbitantes, imperitia appellauere Suculas.

NOTANTVR dies. Plinius in numero vnitatis, Notatur dies.

POST pridie Idus. Plin. Postridie. nec addit, Idus Mai.

ASSYRIIS aquila oritur. Plin. insuper habet, Casari & Assyrijs.

VII. Idus Iulias. Plin. VIII. Idus Arcturus matutino occidit, Italia sexto & III. Idus, Delphinus vesperti exoritur. XVII. cal. Iulij gladius Orionis, quod Aegypto post quatrduum XI. cal. eiusdem Orionis, &c.

NISI Canicula, quam. Plin. Nisi caniculam hanc velimus intelligi, hoc est minorem canem: sanè vt in astris pingitur. nam quòd sequitur. Est autem magnopere pertinens, corruptum videtur in Plinij codicibus, itaque vt Germanicus habet, corrigendum.

III. non. Iulias Chaldeis. Plin. III. non.

XV. cal. Augustas. Plin. XVI. cal. Assyria Procyon exoritur. Dein postridie ferè vbique confessum inter omnes sidus iudicans, quod canis ortum vocamus, Sole partem primam Leonis ingresso. Hoc fit post solstitium XXIII. die.

XVI. cal. August. Plin. XVIII.

INCHOAT, aut annotat. Plin. Inchoat, vti is adnotat: sed vt vera ratio id fieri inuenit, sexto Idus eiusdem.

QVAE Anteuindemiator. Plin. Vindemiator, vt & mox.

AGNI colore mutati. Legendum ex Plinio, Acini.

PER Arctu. Lege, Per Arcturum. Eius signi ortum seruat hirundinis abitus. Plin. habet, Signum orientis eius sideris seruetur hirundinum abitus.

XI. cal. Octob. commissura piscium. Plin. XI. cal. Casari commissura piscium occidens, ipsumque equinoctij sidus, &c.

III. cal. Octob. Plin. III. calend.

V. Nonas Octob. Heniochus. Plin. Asia & Casari V. calend. Heniochus.

III. nonas Octob. Plin. Tertio calen. Casari corona exoriri incipit, & postridie occidunt.

VERGILIAE vesperi exoriuntur. Plin. Vergilia vesperi. Idibus corona tota. Sexto calen Nouemb.

129 OCCASVM matutinum Vergiliarum Hestodes. Locus hic deprauatissimus, hunc in modum mihi restituendus ex Plinio videtur, Occasum matutinum Vergiliarum Hestodus (nam huius quoque nomine extat astrologia) tradidit fieri, cum aequinoctium autumnum conficeretur: Thales, XXV. die ab aequinoctio: Anaximander, XXIX. Euctemon, XLVIII. nos autem sequentes, &c.

ANTE Omnia autem duo esse nomina. Est & hic locus apud Plin. eodem lib.

DVO esse nomina, Plin. Duo genera esse.

QVAE cum plenilunio acciderint. Plin. non habet, Plenilunio. sic enim legit, Quæ cum acciderint, vis maior appellatur.

NISI cum facta sunt. Hæc in hunc modum interpungenda sunt ex Plinio, Nisi cum facta sunt. Publica hæc & magna sunt differentia.

ALIIS caliginem impellentibus. Plin. Alijs carbunculum appellantibus.
 NANQVE Vergilia primatum tenent ad fructus. Plin. Nanque Vergilia priuatim atinent ad fru-
 ctus, vt quarum exortu aestas incipiat occasu hiems, semestri spacio intra se menses, vindemiaeque & om-
 nium maturitatem complexa.
 129 SOLIS CENTRVM. Plin. Solis centro bis equinoctialem, &c.
 OMNES hibernos fructus. Addit Plinius, Et praecoces.
 IX. cal. Mart. Plin. IX. calend. Maij.
 OCTAVO cal. Iunias. Plin. VIII. cal. Iulij.
 ITEM quarto cal. Augu. Plin. XIII.
 BENIGNITATEM Natura succurrit iam: primum. Plin. Natura succurrit: iam primum.
 AVEM param. Plin. Parram & mox, Vireonem.
 VNA pica. Plin. Vna eicta.

DESCRIBEBAT, AC TYPIS MANDABAT THEODORVS GRAMI-
 NAEVS COLONIAE AGRIPPINAE M. D. LXIX
 CALEND. FEBRVARII.

M. T. CICERONIS ARATVS.
PHAENOMENA.

BIOVE musarum primordia.

*

Ergo ut oculis assidue videmus, sine vlla mutatione aut varietate.
3 Cætera labuntur celeri cælestia motu,
Cum cælóque simul noctésque diésque feruntur.

*

4 Extremúsque adeo duplici de cardine vertex
Dicitur esse Polus. *

Hunc circum Arcti duæ feruntur, nunquam occidentes:
5 Ex his altera apud Graios Gynofura vocatur,
Alter a dicitur esse Helice. *

6 Cuius quidem clarissimas stellas totis noctibus cernimus,
Quas nostri Septem soliti vocitare triones.

Paribúsque stellis similiter distinctis, eundem cæli verticem lustrat parua Cynosura. *
Hac fidunt duce nocturna Phœnices in alto.
Sed prior illa, magis stellis distincta refulget,
Et late prima confestim à nocte videtur.

Hæc verò, parua est, sed nautis vsus in hac est:
Nam cursu interiori breui conuertitur orbe.

Et quo sit earum stellarum admirabilior aspectus. *

7 Has inter, veluti rapido cum gurgite flumen
Toruus Draco serpit subter superaque reuoluens
Sese, conficiénsque sinus è corpore flexos.

Eius cum totius est præclara species, in primis suspicienda est figura capitis atque arbor oculorum.

Huic non vna modo caput ornans stella relucet,
Verum tempora sunt duplici fulgore notata,
E trucibúsque oculis duo feruida lumina flagrant,
Atque vno mentum radianti fidere lucet:
Ostipum caput & teriti ceruice reflexum
Obtutum in cauda maioris figere dicas.

Et reliquum quidem corpus Draconis totis noctibus cernimus. *

Quod caput hic paulum sese subitòque recondit,
Ortus vbi atque obitus partem miscentur in vnam.

Id autem caput *
7 Attingens defessa velut mœrentis imago.
Vertitur

quam quidem Græci

Εὐρύνοσσι vocitant, genibus quod nixa feratur.

8 Hic illa eximia posita est fulgore corona.

Atque

Atque hæc quidem à tergo

9 * propter, caput Anguitenentis
 Quem claro perhibent ὀφιοδχον nomine Graij.
 Huic supera duplices humeros affixa videtur
 Stella micans tali specie, talique nitore.
 Hic pressu duplici palmarum continet Anguem
 Eius & ipse manet religatus corpore toto.
 Nanque virum medium Serpens sub pectora cingit
 Ille tamen nitens grauiter vestigia ponit,
 Atque oculos vrget pedibus pectusque Nepai.

10

Septentriones autem sequitur

Arctophylax vulgo qui dicitur esse Bootes,
 Quòd quasi temone adiunctam præ se quatit Arcton.

Huic Booti enim

* Subter præcordia fixa tenetur
 Stella micans radijs, Arcturus nomine claro.

11

** Cui subiecta fertur*

Spicum illustre tenens splendenti corpore Virgo.

Malebant tenui contenti viuere cultu.

Ferreatum verò proles exorta repente est:
 Ausaque funestum prima est fabricarier ensem,
 Et gustare manu victum domitumque iuencum.

13 Et natos Geminos inuises sub caput Arcti
 Subiectus mediæ est Cancer: pedibusque tenetur
 Magnus leo tremulam quatiens è corpore flammã.

Nauibus assumptis fluitãtia quærere a plustra

14

Auriga

Sub leua geminorum obductus parte feretur,
 Aduersum caput huic Helice truculenta tuetur.
 At Capra læuum humerum clara obtinet.
 Verum hæc est magno atqui illustri prædita signo.
 Contrà, hœdi exiguum iaciunt mortalibus ignem.

15

Cuius sub pedibus

Corniger est valido connixus corpore Taurus.

** Eius caput stellis conspersum est frequentibus:*

Has Græci stellas ὄξιδας vocitare fuerunt.

16

** Minorem autem Septentrionem Cepheus passis palmis à tergo subsequitur.*

Nanque ipsum ad tergum Cynosuræ vertitur arcti.

17

Hunc antecedit

Obscura specie stellarum Cassiopeia.

18 Hanc autem illustri versatur corpore propter
 Andromeda, aufugiens aspectum mœsta parentis.
 19 Huic Equus ille iubam quatiens fulgore micanti
 Summa contingit caput aluo, stellâque iungens
 Vna tenet duplices communi lumine formas,
 Aeternum ex astris cupiens connectere nodum.

20 Ex in contortis Aries cum cornibus hæret.

Equibus hinc subter possis cognoscere fultum.
 Iam cœli mediam partem terit, vt prius illæ
 Chelæ, cum pectus quod cernitur Orionis.
 21 Et prope conspicias paruum sub pectore claro
 Andromedæ signum, $\Delta\epsilon\lambda\tau\omega\tau\acute{o}\nu$ dicere Graij
 Quod soliti, simili quia forma littera claret.
 Huic spacio ductum simili latus extat vtrunque,
 At non tertia pars lateris, nam non minor illis,
 Sed stellis longe densis præclara relucet.

Inferior paulo est Aries, & flamen ad austri
 22 Inclinatior. Atque etiam vehementius illi
 Pisces, quorum alter paulo prolabitur ante,
 Et magis horrifonis Aquilonis tangitur alis.
 At quæ horum è caudis duplices velut esse catenæ
 Dicuntur, sua diuersæ per limina serpunt,
 Atque vna tandem in stella communiter hærent,
 Quem veteres soliti cœlestem dicere Nodum.

Andromedæ læuo ex humero si quæfere perges,
 Adpositum poteris supera cognoscere piscem.
 23 E pedibus natum summo Ioue Persea vises,
 Quos humeris retinet defixo corpore Perseus,
 Quâ summa ab regione Aquilonis flamina pulsant.
 Hic dextram ad sedes intendit Cassiopeia,
 Diuersosque pedes victos talaribus aptis,
 Puluerulentus vt de terra lapsus repente,
 In cœlum victor magnum sub culmina portat.

24 At propter leuum genus omni ex parte locatas
 Paruas Vergilias tenui cum luce videbis.
 Hæ septem vulgo perhibentur more vetusto
 Stellæ, cernuntur verò sex vndique parvæ:
 At non interiisse putari conuenit vnam,
 Sed frustra temerè à vulgo ratione sine vlla
 Septem dicier, vt veteres statuere poetæ,
 Aeterno cunctas æuo qui nomine dignant:

Alcyone,

Alcyone, Meropéque, Celeno, Taygetéque,
 Electra, Steropéque, simul sanctissima Maia.
 Hæc tenues paruo labentes lumine lucent,
 At magnum nomen signi clarúmque vocatur,
 Propterea quòd ad æstatis primordia claret,
 Et post hiberni præpandens temporis ortus,
 Admonet vt mandent mortales femina terris.

35 Inde Fides leuiter posita & conuexa videtur,
 Mercurius paruus manibus quam dicitur olim
 Infirmis fabricatus, in alta sede locasse.

Hæc genus ad læuum Nisi delapsa refedit,
 Atque inter flexum genus & caput Alitis hæsit.
 26 Nanque est Ales auis, lato sub tegmine cœli
 Quæ volat, & serpens geminis secatur aëra pennis.

Altera pars huic obscura est & luminis expers,
 Altera nec paruis nec claris lucibus ardet,
 Sed mediocre iacit quatiens è corpore lumen.
 Hæc dextram Cephei dextro pede pellere palmam
 Gestit. iam verò clinata est vngula vehemens
 Fortis Equi, propter pennati corporis alam.

27 Ipse autem labens geminis Equus ille tenetur
 Piscibus. huic ceruix dextramulcetur Aquari.

*Sirius hæc obitus terrai iussit equinis,
 Quàm gelidum valido de corpore frigus anhelans
 Corpore semifero magno Capricornus in orbe
 Quem cum perpetuo vestiuit lumine Titan,
 Brumali flectens contorquet tempore cursum,
 Hoc caue te ponto studias committere mense:
 Nam non longinquum spatium labere diurnum:
 Non hiberna cito voluetur curriculo nox:

Humida non sese vestris aurora querelis
 Ocyus ostendet, clari prænuncia solis:
 At validis æquor pulsabit viribus auster:
 Tum fixum tremulo quatietur frigore corpus:
 Sed tamen anni iam labuntur tempore toto,
 Nec cui signorum cedunt, neque flamina vitant,
 Nec metuunt canos minitanti murmure fluctus.

28 Atque etiam supero naui pelagóque vagato,
 Mense, Sagittipotens solis tum sustinet orbem.
 Nam iam, cum minus exiguo lux tempore præsto est,
 Hoc signum veniens poterunt prænoscere nautæ.
 Iam prope præcipiti ante licebit visere nocti,
 Vt sese ostendens emergat Scorpius alte.

Posteriore trahens flexum vi corporis Arcum.
 Iam superà cernes Arcti caput esse minoris,
 Et magis erectum ad summum versarier orbem.
 Tum sese Orion toto iam corpore condit
 Extrema propè nocte, & Cepheus conditur ante
 Lumborum tenus à palma depulsus ad vndas,
 Hic missore vacans, fulgens iacet vna sagitta,
 Quam propter nitens penna conuoluitur ales,
 Et clinata magis paulo est Aquilonis ad auras.
 29 Ad propter se Aquila ardenti cū corpore portat,
 Igniferum mulgens tremebundis æthera penis,
 Non nimis ingenti cum corpore, sed graue mœstis
 Ostendit nautis perturbans æquora signum.
 30 Tum magni curuus Capricorni corpora propter
 Delphinus iacet, haud nimio lustratus nitore,
 Præter quadruplices stellas in fronte locatas,
 Quas interuallum binas disternat vnum:
 Cætera pars latè tenui cum lumine serpit.
 Illæ quæ fulgent luces ex ore corusco,
 Sunt inter partes gelidas aquilone locatæ,
 Atque inter spacium & læti vestigia solis.
 At pars inferior Delphini fusca videtur
 Inter solis iter, simul inter flamina venti,
 Viribus erumpit quæ summi spiritus Austri.
 31 Exinde Orion obliquo corpore nitens,
 Inferiora tenet truculenti corpora Tauri.
 Quem qui suspiciet in cœlum nocte serena,
 Latè dispersum non viderit, abdita verò
 Cætera se speret cognoscere signa potesse.
 32 Nanque pedes subter, rutilo cum lumine claret
 Feruidus ille Canis, stellarum luce refulgens.
 Hunc tegit obscurus subter præcordia vesper.
 Nec toto spirans rabido de corpore flammam,
 Aestiferos validis erumpit flatibus ignes:
 Totus ab ore micans iacitur mortalibus ardor.
 Hic vbi se pariter cum sole in culmina cœli
 Extulit, haud patitur foliorum tegmine frustra
 Suspensos animos arbuta ornata tenere.
 Nam quorum stirpes tellus amplexaprehendit,
 Hæc augens anima vitali flamine mulcet:
 At quorum nequeunt radices findere terras,
 Denudat folijs ramos, & cortice truncos.
 33 Hunc propter, subtérq; pedes quos diximus ante,

Oriona, iacet leuipes Lepus: hic fugit, ictus
 Horrificos metuens rostri tremebundus acuti:
 Nam Canis infesto sequitur vestigia cursu,
 Præcipitantem agitans, oriens iam denique paulum
 Curriculum nunquam defesso corpore sedans.

43 At Canis ad caudam serpens prolabitur Argo,
 Conuersam præ se portans cum lumine puppim:

Non aliæ aues vt in alto ponere proras
 Ante solent, rostro Neptunia prata fecantes,
 Sed conuersa retro cœli semper loca portat,
 Sicut cum cœptant tutos constringere portus,
 Obuertunt nauem magno cum pondere nauæ,
 Aduersamq; trahunt optata ad littora puppim:
 Sic conuersa vetus super æthera vertitur Argo,
 Atque vsque à prora ad celsum sine lumine malum,
 A malo ad puppim cum lumine clara videtur,
 Inde gubernaculum disperso lumine fulgens,
 Clari posteriora Canis vestigia condit.

35 Exin semotam procul in tutoque locatam
 Andromedam, tamen explorans fera quæsera Pistrix
 Pergit, & vsque sitam validas aquilonis ad auras
 Cærulea vestigat, finita in partibus aultri.

Hanc Aries tegit, & squammosi corpore Pisces,
 Fluminis illustri tangentem corpore ripas.

36 Nanque etiam Eridanum cernes in parte locatū
 Cœli, funestum magnis cum viribus amnem,
 Quem lachrimis mœstæ Phaetontis sæpe sorores
 Sparserunt, letum mœrenti voce canentes.

Hunc Orionis sub læua cernere planta
 Serpentem poteris: proceraque Vincla videbis
 Quæ retinent Pisces, caudarum parte locata,
 Flumine mixta retro ad Pistricis terga reuerti.

Hic vna stella nectuntur, quam iacit ex se
 Pistrix è spina valida cum luce refulgens.
 Exinde exiguæ tenui cum lumine multæ
 Inter Pistricem fusæ sparsæque videntur
 Atque gubernaculum stellæ, quas contegit omnibus
 Formidans acrem morsum Lepus. his neque nomen,
 Nec formam veteres certam statuisse videntur.

Nam quæ sideribus claris Natura poliuit,
 Et vario pinxit distinguens lumine formas,
 Hæc ille astrorum custos ratione notauit,
 Signaque signauit cœlestia nomine vero:

Has autem quæ sunt paruo sub culmine fusæ,
 Consimili specie stellas parilique nitore,
 Non potuit nobis nota clarare figura.

37 Exinde, Australem soliti quem dicere Piscem,
 Voluitur inferior Capricorno versus ad austrum,
 Pistricem obseruans, procul illis piscibus hærens:
 At prope conspicias, experteis nominis omnes,
 Inter Pistricem, & Piscem quem diximus Austri,
 Stellas sub pedibus stratas radiantis Aquari.
 Propter Aquarius obscurum dextra rigat amnem,
 Exiguo qui stellarum candore nitescit.

Emultis tamen his duo latè lumina fulgent.
 Vnum sub magni pedibus cernetur Aquari:
 Quod superest, gelido delapsum lumine fontis,
 Spumiferã subter caudam Pistricis adhæsit.

Hætenuës stellæ perhibentur nomine Aquai.
 Hic aliæ volitant paruo cum lumine claræ,

Atque priora pedum subeunt vestigia magni
 Arcitenentis, & obscuræ sine nomine condunt.

38 Inde Nepæ cernes propter fulgentis acumen,
 Aram, quam flatu permulcet spiritus austri,
 Exiguo superûm quæ lumina tempore tranat:

Nam procul Arcturo est aduersa parte locata.

Arcturo magnum spacium superà dedit, orbem
 Iuppiter hunc paruum inferiori in parte locauit.

Hæc tamen æterno inuisens loca curriculo Nox,
 Signa dedit nautis, cuncti quæ noscere poscent,
 Commiserans hominum metuendos vndiq; casus.

Nam cum fulgentem cernes sine nubibus atris
 Aram sub media cœli regione locatam,

A summa parte obscura caligine tectam,
 Tum validis fugito deuitans viribus austrum.

Quem si prospiciens vitaueris, omnia caute

Armamenta locans, tuto labere per vndas:

Sin grauis inciderit vehementi flamine ventus,
 Perfringet celsos defixo robore malos:

Vt res nulla feras possit mulcere procellas,

Ni parte ex aquilonis opacam pellere nubem

Cœperit, & subitis auris diduxerit Ara.

Sin humeros medio in cœlo Centaurus habebit,

Ipsæque cærulea contactus nube feretur,

Atque Aram tenui caligans vestiet umbra,

Ad signorum obitum vis est metuenda fauoni.

39 Ille autem Centaurus in alta fede locatus,
 Qua sese clarum collucens Scorpios infert,
 Hac subter, partem præportans ipse virilem,
 Cedit, equi partes properans coniungere Chelis.
 Hic dextram porgens, quadrupes qua vasta tenetur,
 Quam nemo certo donauit nomine Graiûm,
 Tendit, & illustrem truculentus cedit ad Aram.

40 Hic sese infernis de partibus erigit Hydra,
 Præcipiti lapsu flexo cum corpore serpens.
 Hæc caput atque oculos torquens ad terga Nepai,
 Conuexóque sinu subiens infetna Leonis,
 Centaurum leni contingit lubrica cauda.

In medióque sinu fulgens Cratera relucet:
 Extremum nitens plumato corpore Coruus,
 41 Rostro tundit. Et hic, Geminis est ille sub ipsis
 Ante canem, Graio Procyon qui nomine fertur.
 Hæc sunt quæ visens nocturno tempore signa,
 Legitimo cernes cœlum lustrantia cursu.

42 Nam quæ per bis sex Signorum labier orbes
 Quinque solent stellæ, simili ratione notari
 Non possunt: quia quæ faciunt vestigia cursu,
 Non eodem semper spacio portata teruntur.
 Sic malunt errare vagæ per nubila cœli,
 Atque suos vario motu metirier orbes.

Hæc faciunt magnos longinqui temporis annos.
 Cum redeunt ad idem cœli sub tegmine signum.
 Quorum ego nunc nequeo totos euoluere cursus:
 Verum hæc quæ semper certo voluntur in orbe
 Fixa simul magnos edam * gentibus orbes.

43 Quatuor æterno lustrantes lumine mundum,
 Orbes stelligeri portantes signa feruntur,
 Amplexi terra cœli sub tegmine fulti,
 Equibus annorum volitantia lumina nosces,
 Quæ densis distincta licebit cernere signis:
 Tum multos orbes magno cum lumine latos
 Vincidos inter se, & nodis cælestibus aptos:
 Atque pari spacio duo cernes esse duobus.

44 Nam si nocturno cognoscens tempore cœlû,
 Cum neque caligans deterisit sidera nubes,
 Nec pleno stellas superauit lumina Luna,
 Vidisti magnum cadentem serpere Circum,
 Lacteus hic nimio fulgens candore notatur.
 Hic non perpetuum detexens conficit orbem,

144
Sed spacio multum superis præstare duobus
Dicitur, & latè cœli lustrare cauernas.

45 Quorum alter tangēs aquilonis vertitur auras
Orapetens Geminorum: illustratum genus ardens
In sese retines Aurigæ portat vtrunque.
Hunc fura læua Perseus humeroque sinistro
Tangit. ad Audromedam hic dextra de parte tenetur
Imponitque pedes duplices Equus, & simul ales
Ponit Auis caput, & clinato corpore tergum:
Anguitenens humeris connititur: illa recedens
Australum consequitur deuitans corpore Virgo.
At verò totum spacium conuestit & orbis
Magnus Leo, & claro collucens lumine Cancer,
In quo consistens conuertit curriculum Sol
Aestiuus, medio distinguens corpore cursus.
Hic totus medius circo disiungitur ipso:
Pectoribus validis atque aluo possidet orbem.

*

Hunc octo in partes diuisum noscere circum,
Si potes, inuenies supero conuertier orbe
Quinque pari spacio partes tres esse relictas,
Tempore nocturno quas vis inferna frequentet:
Alter ab infernis cancro connectitur austris.
46 Distribuens mediū subter fecat hic Capricornū,
Atque pedes gelidum riuum fundentis Aquari,
Cæruleæque feram caudam Pistricis, & illum
Fulgentem Leporē, inde pedes Canis, et simul amplā
Argolicam retinet crebro cum lumine Nauem:
Tergaque Centauri, atque Nepai portat acumen:
Inde Sagittari defixum possidet arcum.
Hunc à clarifonis auris aquilonis ad austrum
Condens postremum tangit rota feruida Solis:
Exinde in superas brumali tempore flexu
Se recipit sedes. huic orbi quinque tributæ
Nocturnæ partes, supera tres luce dicantur.
47 Hosce inter, mediā in partem retinere videtur
Tantus quantus erit collucens Lacteus orbis,
In quo autumnali atque iterum sol lumine verno
Exequat spacium lucis cum tempore noctis.
Hunc retinens Aries sublucet corpore totus,
Atque genu flexo Taurus connititur ingens:
Orion claro contingens pectore fertur,
Hydra tenet flexu Crateram, Coruus adhæret,

Et

Et pauca Chelis stellæ, simul Anguitenentis
 Sunt genua, & summi Iouis ales nuncius instat:
 Propter Equus capite & ceruicum lumine tangit.
 Hoc æquo spacio deiunctos sustinet axis,
 Per medios summo cœli de vertice tranans.
 48 Ille autem claro quartus cum lumine Circus,
 Partibus extremis extremos continet orbes,
 Et simul à medio media de parte secatur,
 Atque obliquus in his nitens cum lumine fertur:
 Vt nemo cui sancta manu doctissima Pallas
 Solertem ipsa dedit fabricæ rationibus artem,
 Tam tornare catè contortos possiet Orbes,
 Quàm sunt in cœlo diuino lumine flexi,
 Terram cingentes, ornantes lumine mundum,
 Culmine transfuerso retinentes sydera fulta.
 Quattuor hi motu cuncti voluntur eodem:
 Sed tantum supera terras semper tenet ille
 Curriculum, oblique inflexus tribus Orbibus vnus:
 Quanto est diuisus Cancer spacio à Capricorno,
 Ac subter terras spacium par esse necesse est.
 Et quantos radios iacimus de lumine nostro,
 Queis lunæ conuexum cœli tangimus orbem,
 Sex tantæ poterunt sub eum succedere partes,
 Bina pari spacio cœlestia signa tenentes.
 45 Zodiacum hunc Græci vocitant, nostriq; Latini
 Orbem Signiferum perhibebunt nomine vero:
 Nam gerit hic voluens bis sex ardentia signa.
 Aestifer est pandens feruentia sidera Cancer:
 Hunc subter fulgens cedit vis torua Leonis,
 Quem rutilo sequitur collucens corpore Virgo.
 Exin proiectæ claro cum lumine Chelæ,
 Ipsaque consequitur lucens vis magna Nepai.
 Inde Sagittipotens dextra flexum tenet arcum.
 Post hunc ore fero Capricornus vadere pergit.
 Humidus inde loci collucet Aquarius orbem.
 Exin squammiferi serpentes ludere Pisces:
 Quies comes est Aries obscuro lumine labens,
 Inflexoque genu proiecto corpore Taurus,
 Et Gemini clarum iactantes lucibus ignem.
 Hæc Sol æterno conuestit lumine lustrans,
 Annua conficiens vertentia tempora cursu.
 30 Hic quantum terris conuexus pellitur orbis,
 Tantundem ille patens superà mortalibus extat.

Sex omni semper cedunt labentia nocte:
 Tot cœlum iussu fugientia signa reuifunt.
 Hoc spacium tranans cæcis nox conficit vmbri,
 Quod supera terras prima de nocte relictum est,
 Signifer ex orbe & signorum ordine fultum.
 51 Quod si Solis aues certos cognoscere cursus,
 Ortus signorum nocturno tempore vifet:
 Nam semper signum exoriens Titan trahit vnum.
 Sin autem officiens signis mons obstruet altus,
 Aut adiment lucem cæca caligine nubes,
 Certas ipse notas cœli de tegmine fumes,
 Ortus atque obitus omneis cognoscere possis.
 Quæ simul existant cernas, quæ tempore eodem
 Præcipitent obitum nocturno tempore nosces.
 52 Iam simul vt supero se toto lumine Cancer
 Extulit, exemplo cedit delapsa Corona.
 Et loca conuifit cauda tenus infera Piscis.
 Dimidiam retinens stellis distincta Corona
 Partem etiam supera, atque alia de parte repulsa est:
 Quam tamen insequitur Piscis, nec totus ad vmbra
 Tractus, sed supero contactus corpore cedit.
 Atq; humeros vsque à genibus Cancrumq; recondit
 Anguitenens, validis magnum à ceruicibus Anguē.
 Iam vero Arctophylax non æqua parte secatur.
 Nam breuior clara cœli de parte videtur,
 Amplior infernas depulsus possidet vmbra.
 Quattuor hic obiens secum deducere signa
 Signifero solet ex orbi, tum ferius ille,
 Cum supera sese satiauit luce, recedit,
 Post mediam labens claro cum corpore noctem.
 Hæc obscura tenens conueffit sidera tellus:
 At parte ex alia claris cum lucibus errat
 Orion humeris & lato pectore fulgens,
 Et dextra retinens non cassum luminis Ensem.
 53 Sed cum de terris vis est patefacta Leonis,
 Omnia quæ Cancer præclaro detulit ortu,
 Cedunt obscurata, simul vis maior Acti
 Pellitur: ac flexo confidens corpore Nifus
 Iam supero ferme depulsus lumine, cedit:
 Sed læuum genus atque illustrem linquit in altum
 Plantam. tum contra exoritur claram caput Hydræ,
 Et Lepus, & Procyon, qui sese feruidus infert
 Ante canem: inde Canis vestigia prima videntur.

54 Non pauca è cœlo depellens signa repente
 Exoritur candens illustria lumina Virgo.
 Cedit clara Fides Cyllenia: mergitur vnda
 Delphinus, simul obtegitur depulsa Sagitta:
 Atque Auis ad summam caudam, primâsque recedit
 Pinnas, & magnus pariter delabitur Amnis.
 Hic Equus à capite & longa ceruice latefcit.
 Longius exoritur iam claro corpore Serpens,
 Craterâque tenuis lucet mortalibus Hydra.
 Inde pedes Canis ostendit iam posteriores,
 Et post ipse trahit claro cum lumine puppim:
 Insequitur labens per cœli numina Nauis:
 Hæc medium ostendit radiato stipite malum:
 Et iam iam toto processit corpore Virgo.

55 At cùm procedunt obscuro corpore Chelæ,
 Existit pariter larga cum luce Bootes,
 Cuius in aduersum est Arcturus corpore fixus,
 Totâque iam superâ fulgens prolabitur Argo,
 Hydraq; quòd latè cœlo dispersa tenetur,
 Nondum tota latet, non caudam contegit vmbra.
 Iam dextrum genus, & decoratam lumine furam
 Erigit ille vagans vulgato nomine Nifus
 Quem nocte extinctû atq; exortum vidimus vna
 Persæpe, vt paruum tranans geminauerit orbem:
 Hic genus & furam cum Chelis erigit alte:
 Ipse autem præceps obscura nocte tenetur
 Dum Nepa & Arcitenens inuisant lumina cœli.
 Nam secum medium pandet Nepa, tollere verò
 In cœlum totum exoriens conabitur Arcus.
 Hic tribus elatus cum signis corpore toto
 Lucet: at exoritur media de parte Corona,
 Caudâque Centauri extremo candore refulget.
 Hic se iam totum cæcas Equus abdit in vmbas,
 Quem rutila fulgens pluma præteruolat Ales:
 Occidit Andromedæ clarum caput, & fera Pistrix
 Labitur horribiles epulas funestarequirens.
 Hanc contra Cepheus non cessat tendere palmas:
 Illa vsque ad spinam mergens se cærulea condit:
 At Cepheus caput atq; humeros palmâsq; reclinat.
 56 Cum verò vis est vehemens exorta Nepai,
 Latè fusa volat. per terras fama vagatur,
 Vt quondam Orion manibus violasse Dianam
 Dicitur excelsis errans in collibus amens,

Quos tenet, Aegæo defixa in gurgite Echineis,
 Brachia cui viridi conueſtit tegmine vitis.
 Ille feras vecors amenti corde necabat,
 O Enopionis auens epulas cœnare nitentes:
 At verò pedibus ſubitò percuſſa Dianæ
 Inſula diſceſſit, diſiectâque ſaxa reuellens
 Perculit, & cœcas luſtrauit luce lacunas:
 Equibus ingenti exiſtit cum corpore præ ſe
 Scorpios infeſtus præportans flebile acumen.
 Hic valido cupidè venantem perculit ic̄tu,
 Mortiferum in venas figens per vulnera virus:
 Ille graui moriens conſtrauit corpore terram.
 Quare cùm magnis ſeſe Nepa lucibus effert,
 Orion fugiens commendat corpora terris.
 Tum verò fugit Andromeda, & Neptunia Piſtrix
 Tota latet, cedit conuerſo corpore Cepheus,
 Extremas medio contingens corpore terras,
 Hic caput & ſuperas potis eſt demergere partes,
 Infra lumborum nunquam cõueſtiet vmbra:
 Nam retinent Arcti luſtrantes lumine furas.
 Labitur illa ſimul gnata lachrymoſa requirens
 Caſſiopeia, neque ex cœlo depulſa decorè
 Fertur: nam verſo contingens vertice primùm
 Terras, poſt humeros euerſa ſede refertur.
 Hanc illi tribuunt pœnam Nereides almæ
 Cum quibus, vt perhibent, auſa eſt cõtendere forma.
 Hæc obit inclinata: at pars exorta Coronæ eſt
 Altera, cum caudâq; omnis iam panditur Hydra.
 At caput & totum ſeſe Centaurus opacis
 Eripit è tenebris, linquens veſtigia parua
 Antepedum contecta: ſimul cum lumina pandit
 Ipſe feram dextra retinet. Prolabitur inde
 Anguitenès capite & manibus: profert ſimul Anguis
 Iam caput & ſummum flexo de corpore lumen.
 Hic ille exoritur conuerſo corpore Niſus,
 Aluum, crura, humeros, ſimul & præcordia luſtrans,
 Et dextra radios læto cum lumine iactans.
 57 Inde Sagittipotens ſuperas cum viſere luces
 Inſtitit, emergit Niſi caput: & ſimul effert
 Seſe clara Fides, & promit corpore Cepheus.
 Feruidus ille Canis toto cum corpore cedit,
 Abditur Orion, obit & Lepus abditus vmbra.
 Inferiora cadunt Aurigæ lumina lapſu.

58 Inde obiens Capricornus ab alto, lumine pellit
 Aurigam, instantémq; Caprã, paruos simul Hædos,
 Et magnam antiquo depellit nomine Nauem,
 Crus dextrumq; pedem linquens, obit infra Perseus
 In loca, tum cedens à puppi linquitur Argo.
 Obruitur Procyon, emergunt Alites vnã,
 Et volucris terris existit clara Sagitta.

73 * PROGNOSTICA.

* Vt cum

Luna means Hyperionis officit orbi,
 Stinguuntur radij cæca caligine tecti.

76 Ast autem tenui quæ candent lumine Phantæ

77 Atque etiam ventos præmonstrat sæpe futuros
 Inflatum mare, cum subito penitusque tumescit,
 Saxaque cana falis niueo spumata liquore,
 Tristificas certant Neptuno reddere voces:
 Aut densus stridor cum celso è vertice montis
 Ortus adaugescit scopulorum sæpe repulsi.

78 Cana fulix itidem fugiens è gurgite ponti,
 Nunciat horribiles clamans instare procellas,
 Haud modicos tremulo fundens è gutture cantus.

81 Vos quoque signa videtis aquai dulcis alumnae
 Cum clamore paratis inanes fundere voces,
 Absurdoque sono fontes & stagna cietis.

Quis est qui ranunculos hoc videre suspicari possit?

Sæpe etiam per triste canit de pectore carmen,
 Et matutinis ac credula vocibus instat,
 Vocibus instat, & assiduas iacit ore querelas,
 Cum primùm gelidos rores aurora remittit.
 Fuscaque nonnunquam cursans per littora cornix,
 Demersit caput, & fluctum ceruice recepit.

82 Mollipedesque boues spectantes lumina cœli
 Naribus humiferum duxere ex aëre succum.

91 Iam verò semper viridis semperque grauata,
 Lentiscus triplici solita grandescere foetu,
 Ter fruges fundens, tria tempora monstrat arandi.

Ne hoc quidem quaero, cur hac arbor vna ter floreat, aut cur arandi maturitatem ad signum floris esse commodet.

CAETERA DESIDERANTVR.

F. 136 AB IOVE. Cic. ii. de legibus, Ordire igitur: nam hunc tibi totū dicamus diem: Ab Ioue musarū primordia, sicut in Arati carmine orsi sumus. Haud scio, ad huncne locum referri debeant versus quos Priscianus lib. 10. citat his verbis: Cicero tamen in arato stinguens participio vsus est, quod à verbo Stinguo nascitur.

Quem neque tempestas perimet, neque longa vetustas
Interimet Stinguens praeclara insignia caeli.

Nu. 3 CAETERA. Ex ii. lib. de Natura deorum hac & quae ad numerū 20. sequuntur, paucis exceptis, sumpta sunt. sic enim illic scribitur, atque hoc loco me intuens, Vtar, inquit, carminibus Arati, eisque à te admodum adolescentulo conuersa, ita me delectant, quia Latina sunt, vt multa ex ijs memoria teneam. Ergo vt oculis assidue videmus, sine vlla mutatione, aut varietate, Caetera labuntur, &c.

6 QVAS NOSTRI. Citatur & hic locus, Ciceronis Acad. ii. qui & Lucullus dicitur, his verbis, Ego verò ipse & magnus quidem sum opinator: non enim sum sapiens, & meas cogitationes sic dirigo: non ad illam paruulam Cynosuram.

Qua fidunt duce nocturna Phœnices in alto, vt ait Aratus, eoque directius gubernant, quod eam teneant,

Quae cursu interiore breui conuertitur orbe: sed ad Helicen & clarissimos Septentriones, id est, rationes has latiore specie, non ad tenue elimitas.

TORVVS. Est & hic locus apud Priscianum lib. 14. Quaedam etiam (de Praepositionibus loquitur) syncopam passa sunt, vt Supra pro supera, & Infra pro infera, & Extra pro extera. Nam antiqui trissyllaba ea proferebant, vt Cicero in Arato,

Toruus Draco serpit, subter superaque retorquens

Sese. Idem Priscianus eodem extremo libro, Et super tamen & Supra à supera, illud per apocopā, hoc per syncopam, facta sunt: sic enim antiqui frequenter protulerunt, & maximè Cicero in poematibus suis, vt in arato,

Toruus Draco serpit subter superaque retorquens

Sese.

Idem in eodem,

Huic supera duplices humeros adfixa videtur

Stella micans tal: specie, talique nitore.

Ceterum, quod Priscianus legit, Serpit, & Superaque retorquens, alij scribunt, Repit: & Supraque reuoluens illud, quod nescirent, S liquefcere in Toruus: hoc, quod Supera insolens esset. Nam extremum, Reuoluens scribitur. ii. de Natura deorum.

QVOD CAPVT. Alias, Hoc caput. Huius quoque loci, Hyginus lib. 4. meminit, sed paululum alijs verbis, vbi prolatus Graecis Arati versibus, Item, inquit, Cicero dicit,

Quod caput hic paulum sese subitoque recondit,

Ortus vbi atque obitus parte admiscetur in vna.

7 ENGONAZIN. Alias,

Ενγόνασιν dicunt genibus quia nixa feratur.

F. 137. 9 HVIC SVPERA. Versus qui duo sequuntur, restituti sunt ex Prisciani lib. 14. ijs verbis, quae nu. 6. recitavi. Paulo post alij codices habent,

Atque eo ipse manet religatus corpore toto:

Nanque virum medium serpens sub pectore cingit.

11 SPICVM. Seruius in Georg. lib. 1. Dicimus autem hic spicus, & hoc spicum, Cic. in Arato, Spicum illustre gerens insigni corpore Virgo. sed in mas. genere habet vtrunque numerum: in neutro, singularem tantum.

MALEBANT. Lactan. lib. 5. Diuinarum institutionum, de iustitia loquens, primis seculis & posterioribus.

Malebant tenui contenti viuere cultu, vt Cicero in suo ait arato, quod est propriū nostra religionis.

Ne signare quidem, aut partiri limite campum

Fas erat, in medium querebat. qui posteriores versus de arateis esse non videntur.

FERREA. Cicero extremo secundo de Natura deorum. Quid de bubus, inquit Balbus, loquar? sequitur mox, Quibus cum terra subigerentur fisione glebarum ab illo aureo genere, vt poeta loquuntur, vis nulla vnquam afferebatur.

Ferrea tum verò proles, &c. sequitur, Tanta putabatur vtilitas percipi ex bubus, vt eorum visceribus vesci

vesci scelus haberetur.

13 SVBIECTVS. Alij codices Subiectus medio: alij, Media.

NAVIBVS. Versus hic apud Priscianum est lib. 7. Et aplustra enim, inquit, & aplustria antiqui protulisse inueniuntur. Cic. in Arato,

Nauibus assumptis fluitantia querere aplustra. Caesar in Arato.

Fulgent Argoæ stellis aplustria puppis.

18 ANDROMEDA. Alias, Andromede fugiens, eodem sensu.

20 EQVIBVS HINC. Hinc inchoant quæ feruntur Arati Ciceronis fragmenta, ab Aldo seorsim cusa. Hoc autem initium ita quidam sua auctoritate immutarunt,

Paulum hanc subter: verum in hac mutilatione quid Cic. scripserit, haud facile est conijcere. Iidem mox legunt, Vt prius alta Chela, tum pectus.

22 ATQVAE HORVM E. Aldus legit,

Atque horum & caudis duplices esse catenæ

Dices aut diuersa per lumina serpunt.

ANDROMEDAE. Ex Aldina lectionis vestigijs hos quatuor versus corrigere conatus sum: habes autem hunc in modum:

Andromeda lauo ex humero si qua exere perges

Ad positum poteris supra cognoscere piscem.

E pedibus vatum summo Ioue Perseus es,

Quos humeros retinet de fixo corpore Perseus.

Quæsero pro querere veteres dixisse, notat Festus.

24 AT PROPTER. Hunc locum & alios aliquot Priscianus citat lib. 6. Cicero tamem, inquit, in Arato hoc genus pro Genu protulit.

Tertia sub caudam ac genus ipsum lumina pandit. In eodem,

Ac propter leuum genus omni ex parte locatas

Parnas Vergilias tenui cum luce videbis. In eodem,

Hæc genus ad leuum nixi de lapsa resedit,

Atque inter flexum genus & caput alitis hæsit.

Primum versum vbi collocem, nondum reperi. Postremi duo, mox sequuntur Num. 25.

26 NANQVE EST ALES. Lib. 11. de Natura deorum, Inde est ales.

27 IPSE AVTEM. Versus hi quatuor mire deprauati sunt. Vt autem cuique coniectandi locus relinquatur, adscribam vt Aldus cudit:

Ipse autem labens multis equus ille tenetur,

Piscibus, huic ceruix dextra mulcetur aquarij

Serius hæc obitus terræ insit equinis,

Quam gelidum valido de corpore frigus anhelans.

Quidam tertium carmen reiecit, itaque, Tum gelidum, legit versu sequenti.

Pro multis, legendum putavi, Geminis, aut etiam, Binis. habet enim Aratus, δὴ ἰχθύες. Reliqua auctioribus relinquo expendenda.

CORPORE. Pro Magno, Aldus, Nam. Priscianus, lib. 6. Capricornus, inquit, secunda inuenitur declinationis. Cicero in Arato,

Corpore semifero magno Capricornus in orbe. Idem in eodem,

Tum magni curuus Capricorni corpore propter

Delphinus iacet, haud nimio lustratus nitore. quanquam pro Curuus, ibi coruus legatur. & mox apud eundem, Currus. qui duo loci me admonuerunt vt Currus, qui in his versibus, num. 30. scriberetur, in Curuus commutarem.

28 VT SESE. Alij libri, Vt sese emergens ostendat.

HIC MISSORE. Hanc lectionem elicui e scriptura antiqua quam Aldus expressit:

Hic misso reuocans fulgens iacet vna sagitta.

Missore enim & vacans legendum censui, quod Arateis his respondet, αὐτὸς ἄτερ τόξου.

HVNC TEGIT. Aldus legit,

Hunc tegit obscuris subter præcordia vesper.

Ver toto spirans, &c. Vt pro Ver, Nec legerem, admonuit me vir doctissimus, cuius iudicio mihi standum esse reor.

34 AT CANIS. Locus hic apud Hyginum lib. Fabularum, fab. 14. profertur his verbis, Hæc est, nauis Argo, quam

quam Minerua in sideralem circulum retulit, ob hoc quòd ab se esset adificata: ac primum in pelagus deducta est hæc nauis, in astris apparens à gubernaculo ad velum. Cuius speciem ac formam Cic. in Phænomenis exponit his versibus:

At canis ad caudam serpens pralabitur Argo,
 Conuersam præ se portans cum lumine puppim.
 Non aliæ naues vt in alto ponere proras
 Ante solent, rostris Neptunia præta secantes:
 Sicut cum cœptant tutos contingere portus,
 Obuertunt nauem magno cum pondere nauæ,
 Aduersamque trahunt optata ad littora puppim:
 Sic conuersa vetus super æthera labitur Argo.
 Inde gubernaculum tendens à puppe volante
 Clari posteriora canis vestigiata angit.

CONVERSAM. Aldus Conuexam, & mox, In alto pondere: item, Sed conuexa.

ATQVE VSQVE. Aldus & alij ad cœlum, Ad Celsum maluimus, vt Num. 38. Perfringet celsos defixo robore malos.

36 HIC VNA. Aldus,

Hanc vna stella nectuntur quam iacet ex se
 Pistricis spina valida cum luce refulgens.

37 EXINDE. Versus hic quibusdam improbatu est, quòd vetus scriptura deprauata esset. sic enim Aldus,

Exinde australem soliti conuincere piscem
 Voluitur inferior capricorno versus ad austrum.

Vt correxi, apte redditur quod ait Aratus, νόπον ἢ ἐκικλίσκοισι.

STELLAS. Alij pro Stratas, Sparsas.

HAE TENVES. Aldus corrupte,

Etenus stelle perhibentur nomine Aquarij. quidam corrigunt, Ast omnes.

39 CEDIT EQVI. Hos versus ita Aldus scribit,
 Cedite qui partis properat coniungere chelis.

Hic dextram pergens quadrupedes qua vasta tenentur.

40 HAEC CAPVT. Quod Cic. ait, Ad terga Nepai, Aratus, ἢ πὸ μέσων καρκίνων, Nepa ergo etiam Scorpius dicitur, aut hallucinatus est Cicero, qui Tergora cancri, dicere debuerit.

EXTREMVM. Aldus, Extrema. Alij, Extremo, Extremum sinum intelligo, quem rostro Coruus tundat. sin mauis Extremam, Hydram accipies.

42 QVORVM EGO. Aldus, Quare ego. & mox, Fixa simul magno sedem gentibus orbes. quidam legunt, Magnos similes vertentibus orbes.

44 CVM NEQVE caligans deterfit. Aldus, Detergit, & versu qui sequitur. Superaret: & inde quarto, Super est prestare duobus.

45 HVNC supra laua. Aldus legit,
 Hunc supera laua. Grace est, λαμὴ ἢ κνήμη,

AT VERO. Versus hic reiectus est à quibusdam, qui & sequentem sic inchoant,
 Inde leo.

ALTER ab infernis. Aldus cudit,
 Alter ab infernis austri conuertitur auris.

46 DISTRIBUTENS. Quidam corrigunt,
 Ast alter, quod vt longius à veteri scriptura remotum, non valde placet.

53 CEDVNT obscurata simul vis. Pro Aëti, Aldus vitiose, Aquarij,

56 QVOS TENET. Pro Echineis, Aldus Echinus, quod alij vt adulterinum reijcient es, nihil substituerunt.

ANTEPEDVM. Versus hic reiectus est à quibusdam. Aldus autem male distinctum habet:
 Ante pedum coniecta simul cum lumine pandit.

Vno verbo audaciusculè Ciceronem dixisse putem Antepedes, quos Artus προτέροις πόδας & alij προπόδας vno item verbo.

57 INDE Sagittipotens. Aldus vitiose, Conuisere lucas Instiit & mergit. & mox,
 Abditur Orion, obijt simul abditus vmbra est,

Inferiora

Inferiora cadunt auriga lumina lapsum.

73 VT CVM Luna means. Ex Prisciani lib. 10. Idem (Cicero) inquit, passuum eius verbi in Prognosticis protulit, Vt cum Luna means &c.

76 AST AVTEM. Idem Priscianus extremo 16. libro, Hoc quoque non est pratermittendum, quod coniunctiones sibi preposita inveniuntur, tam eiusdem potestatis cum sint, quam alterius: vt Cicero in Prognosticis.

Ast autem tenui quae candent lumine pharna. Idem repetit libro 18. vbi de Constructione disferit.

77 ATQVE etiam ventos. Versus hi & qui sequuntur, ex libro 1. de Diuinatione desumpti sunt omnes.

TYPIS MANDABAT THEODORVS GRAMINAEVS COLONIAE
AGRIPPINAE. M. D. LXIX. CALEND. MARTII.

C. IUL. HYGINI POETICON ASTRONOMICON, DE MVNDI ET SPHAERAE AC VTRIVS-
que partium declaratione.

HYGINVS M. FABIO PLVRIMAM SALVTEM.

- H**TSI te studio grammaticae artis inductum, non solum versuum moderatione, quam pauci peruiderunt, sed historiarum quoque varietate, qua scientia rerum perspicitur, prestare video, qua facilius etiam scriptis tuis perspicere potest, desiderans potius scientem quam liberalem iudicem: tamen quo magis exercitatus, & nonnullis etiam saepius in his rebus occupatus esse videar, & ne nihil in adolescentia laborasse dicerer, & imperitorum iudicio, desidia subirem crimen, hoc velut rudimento scientiae nisus, scripsi ad te, non ut imperito monstrans, sed ut scientissimum commonens:
- 1 Sphaera figurationem, circulorumque qui in ea sunt notationem, & quae ratio fuerit ut non aequis partibus diuiderentur.
 - 2 Praeterea terra marisque definitionem: & quae partes eius non habitantur, ut multis iustisque de causis hominibus carere videantur, ordine exposuimus.
 - 3 Rursusque redeunt ad sphaeram, duo & quadraginta signa nominatim pernumerauimus.
 - 4 Exinde vniuscuiusque signi historias & causamque ad sidera perlationis ostendimus.
 - 5 Eodem loco nobis vtile visum est, persequi eorum corporum deformationes, & in his numerum stellarum.
 - 6 Nec praetermissimus ostendere ad septem circulorum notationem, quae corpora aut partes corporum peruenirent, & quemadmodum ab his diuiderentur.
 - 7 Diximus etiam in aestiui circuli definitione, quare non idem hyemalis vocaretur: & quid eos fefellerit, qui ita senserint: & quid in ea parte sphaerae solis efficiat cursus.
 - 8 Praeterea, quare circulos in octo partes diuideremus, ordine exposuimus.
 - 9 Scripsimus etiam quo loco circulus aequinoctialis foret constitutus, & quid efficeret ad eum perueniens sol.
 - 10 In eiusdem circuli demonstratione ostendimus, quare Aries inter sidera celerrimus diceretur.
 - 11 Pauca praeterea de hyemali circulo diximus.
 - 12 Exinde Zodiacum circulum definiuimus, & eius effectus: & quare potius duodecim signa quam undecim numerarentur, quid etiam nobis de reliquis circulis videretur.
 - 13 His propositis rebus, ad id loci venimus, ut exponeremus, utrum mundus ipse cum stellis suis verteretur, an mundo stante, vagae stella ferrentur: & quid de eo nobis & compluribus videretur, & qua ratione ipse mundus verteretur.
 - 14 Praeterea quare nonnulla signa celerius exorta, serius occiderent: nonnulla etiam ceteris tardius exorta, citius ad occasum peruenirent: quare etiam quae signa pariter orientur, non simul occidant.
 - 15 Eodem loco diximus, quare non essent in sphaera superiora interioribus hemicycli aequalia: & quot modis stellas videre non possimus.
 - 16 Praeterea scripsimus in duodecim signorum ortu, quae de reliquis corpora exoriri, & quae eodem tempore occidere viderentur.
 - 17 Deinde ordine perscripsimus, sol utrum cum mundo fixus verteretur, an ipse per se moueretur: & cum ipse per se moueatur, & contra duodecim signorum ortus eat, quare videatur cum mundo exoriri & occidere.
 - 18 Deinde protinus de Luna cursu pauca proposuimus: & utrum suo, an alieno lumine verteretur: Eclipsis Solis & Luna quomodo fieret: quare Luna per eundem circulum iter faciens, celerius sole currere videatur: & quid fefellerit eos, qui ita senserint.
 - 19 Quinque stella quantum habeant interuallum: & utrum quinque sint an septem: & utrum quinque certe errent, an omnes, & quinque quomodo currant.

20 Diximus etiam qua ratione priores astrologi non eodem tempore signa & reliquas stellas reuerti dixerint: & quare metam diligentissime obseruasse videantur, & quid reliquos fefellerit in eadem causa. In his igitur tam multis & varijs rebus, non erit mirum aut pertimescendum, quod tantum numerum versuum scripserimus: neque enim magnitudinem voluminis, sed rerum multitudinem peritos conuenit spectare. Quod si longior in sermone visus fuero, non mea facunditate, sed rei necessitate factum existimato: nec si breuius aliquid dixerem, minus idem valere confidito, quam si pluribus esset audiendum verbis. Etenim prater nostram scriptionem sphaera, quae fuerunt ab Arato obscurius dicta, persecuti planius ostendimus: ut penitus id quod coepimus, exquisisse videremur. Quod si vel optimis vsus auctoribus effeci, ut neque breuius neque verius diceret quispiam, non immerito fuerim laudari dignus a vobis, quae vel amplissima laus hominibus est, doctis: si minus, non deprecamur in hac confectione nostram scientiam ponderari. Ideoque maioribus etiam niti laboribus cogitamus, in quibus & ipsi exerceamur, & in quibus volumus nos probare quid possimus. etenim necessarias nostris hominibus scientissimis maximas res scripsimus: non leuibus occupati rebus, populi captamus existimationem. Sed ne diutius de eo quod negligimus loquamur, ad propositum veniemus, & initium rerum demonstrabimus.

1 **MUNDVS** appellatur is, qui constat ex sole, & luna, & terra, & omnibus stellis.

SPHAERA est species quadam in rotundo conformata, omnibus ex partibus aequalis apparens, vnde reliqui circuli finiuntur. Huius autem sphaerae neque exitus, neque initium potest definiri, ideo quod in rotundo omnes tractus & initia & exitus significari possunt.

CENTRVM est, cuius ab initio circūductio sphaerae terminatur, ac terra positio constituta declaratur.

DIMENSIO, quae totius ostenditur sphaerae, est cum ex vtrisque partibus eius ad extremam circūductionem recte vt virgulae perducuntur: quae dimensio a compluribus Axis est appellata. Huius autem cacumina, quibus maxime sphaera nititur, Poli appellantur: quorum alter ad aquilonem spectans, Boreus alter oppositus austro, Notius est dictus.

SIGNIFICATIONES quadam in circūductione sphaerae circuli appellantur. E quibus Paralleli dicuntur, qui ad eundem polum constituti finiuntur. Maximi autem sunt, qui eodem centro quo sphaera, continentur. Horizon appellatur is, qui terminat ea quae perspicere aut non videri possunt: hic autem incerta ratione definitur: quod modo polo subiectas, & circulis his qui Paralleli dicuntur: modo duobus extremis & aequalibus nixus: modo alijs partibus adiectus terra, peruidetur ita, vt cunq; fuerit sphaera collocata.

POLVS is qui Boreus appellatur, peruideri potest semper: Notius autem ratione dissimili, semper est a conspectu remotus. Naturalis autem mundi statio, $\Phi\upsilon\sigma\iota\kappa\acute{\iota}$ dicitur. Est ea in Boreo polo finita, vt omnia e dextris partibus exoriri, in sinistris occidere videantur. Exortus enim est, subita quadam species obiecta nostro conspectui: Occasus autem pari de causa, vt erepta ab oculis visa.

IN finitione mundi, circuli sunt Paralleli quinque, in quibus tota ratio sphaerae consistit, prater eum qui Zodiacus appellatur: qui quod non vt ceteri circuli, certa dimensione finitur, & inclinatio alijs videtur, $\Lambda\omicron\zeta\omicron\varsigma$ a Graecis est dictus. Quinque autem quos supra diximus, sic in sphaera metiuntur, initio sumpto a polo qui Boreus appellatur, ad eum qui Notius & Antarticus vocatur. In triginta partes vnūquodque hemisphaerium diuiditur, ita vti dimensio significari videatur in tota sphaera per sexaginta partes factas. Deinde ab eodem principio Boreo sex partibus ex vtraque finitione sumptis, circulus ducitur, cuius centrum ipse est Polus finitus: qui circulus, Arcticus appellatur, quod intra eum Arcti simulacra vt inclusa perspiciuntur: quae signa a nostris vsarum specie ficta, Septentriones appellantur.

Ab hoc circulo de reliquis partibus quinque sumptis, eodem centro quo supra diximus, circulus ducitur, qui $\Delta\epsilon\rho\omega\delta\varsigma$ $\tau\epsilon\omicron\pi\iota\kappa\acute{\omicron}\varsigma$ appellatur, ideo quod sol cum ad eum circulum peruenit, astatem efficit eis qui in aquilonis finibus sunt: hiemem autem eis quos austri flatibus oppositos ante diximus. Prater ea, quod ultra eum circulum sol non transit, sed statim reuertitur, $\tau\epsilon\omicron\pi\iota\kappa\acute{\omicron}\varsigma$ est appellatus.

Ab hac circuli significatione quatuor de reliquis partibus sumptis, ducitur circulus Equinoctialis, a Graecis $\iota\omicron\mu\epsilon\tau\epsilon\omicron\upsilon\varsigma$ appellatus, ideo quod sol cum ad eum orbem peruenit, aequinoctium conficit. Hoc circulo facto, dimidia sphaera pars constituta perspicitur.

E contrario item similis ratione a Notio polo sex partibus sumptis, vt supra de Boreo diximus, circulus ductus $\alpha\upsilon\tau\alpha\rho\kappa\tau\iota\kappa\acute{\omicron}\varsigma$ vocatur: quod contrarius est ei circulo, quae arcticon supra definiuimus.

Hac definitione sphaera, centroque poli qui Notius dicitur, quinque partibus sumptis circulus $\chi\alpha\iota\mu\epsilon\omicron\delta\varsigma$ $\tau\epsilon\omicron\pi\iota\kappa\acute{\omicron}\varsigma$ instituitur. a nobis Hiemalis, a nonnullis etiam Brumalis appellatus, ideo quod sol cum ad eum circulum peruenit, hyemem efficit his qui ad aquilonem spectant: astate autem, his qui in austri partibus domicilia constituerunt. Quanto enim abest longius ab illis qui in aquilonis habitant finibus, hoc hiemem maiorem conspiciunt: astate autem, quibus sol appositus peruidetur: itaque Aethiopes sub vtroque orbe necessario sunt.

Ab hoc circulo ad æquinoctialem circulum, reliquæ fiunt partes quatuor, ita uti sol per octo partes sphaera currere videatur. Zodiacus autem circulus sic vel optime definiri poterit, ut signis factis, sicut postea dicemus, ex ordine circulus perducatur.

Qui autem Lacteus vocatur, contrarius æquinoctiali, ibi oportet ut eum medium diuidere, & bis ad eum peruenire videatur: semel in eo loco ubi aquila constituitur: iterum autem ad eius signi regionem, quod $\tau\epsilon\pi\omicron\upsilon\omega\pi$ vocatur. Duodecim signorum partes sic diuiduntur: Quinque circuli, de quibus diximus supra, ita finiuntur, ut unusquisque eorum diuidatur in partes duodecim, & ita ex eorum punctis lineæ perducantur, quæ circulos significant factos, in quibus duodecim signa describantur. Sed à nonnullis imperitioribus queritur, quare non æquis partibus circuli finiantur, hoc est, ut de triginta partibus quinæ partes diuidantur, & ita circuli pari ratione ducantur: id facillime defendi posse confidimus. Cum enim media sphaera diuisa est, eius circuli nullus potest æqualis esse: qui quantum proxime eum accedat, tamen minor esse videatur. Itaque qui primum sphaeram fecerunt, cum vellent omnium circulorum æquas rationes esse, pro rata parte voluerunt significare, ut quanto magis à polo discederetur, eo minorem numerum partium sumerent in circulis metiendis, quo erat necesse his maiorem circulum definire. Quod etiam ex ipsa sphaera licet intelligere: quanto magis à polo discedes, eo maiores circulos fieri necesse est: & hac re minorem numerum duci, ut pares eorum videantur effectus. Et si non in triginta partes unumquodque hemisphaerium diuidatur, sed in alias quotlibet finitiones, tamen eò ratio peruenit eius, ac si triginta partes fecisset. Zodiacus circulus tribus his subiectus, de quibus supra diximus, ex quadam parte contingit æstiuum & hiemalem circulum, æquinoctialem autem medium diuidit. Itaque sol per Zodiacum circulum currens, neque extra eum transiens, necessario cum his signis quibus innixus iter conficere videtur, peruenit ad eos quos supra diximus orbis, & ita quatuor tempora definit. Nam ab Ariete incipiens, ver ostendit: & Taurum & Geminos transiens, idem significat. Sed iam capitibus Geminorum circulum æstiuum tangere videtur, & per Cancrum & Leonem transiens & Virginem, æstatem efficit. Et rursum à Virginis extrema parte transire ad æquinoctialem circulum perspicitur. In Libra autem æquinoctium conficit, & autumni significare incipit, ab hoc signo transiens ad Scorpionem & Sagittarium. Deinde protinus incurrit in hiemalem circulum, & à Capricorno, Aquario, Piscibus, hiemem transigit. Itaque ostenditur non per tres ipsos circulos currere, sed Zodiacum transiens ad eos peruenire. Sed quoniam de his rebus diximus, nunc Terræ positionem definiemus, & Mare quibus locis interfusum videatur, ordine exponemus.

TERRA mundi media regione collocata, omnibus partibus æquali disidens interuallo, centrum obtinet sphaera. Hanc mediam diuidit Axis in dimensione totius terræ: Oceanus autem regione circumductionis sphaera profusus, prope totius orbis alluit fines. Itaque & signa occidentia in eum decidere existimantur: sic igitur & terras contineri, poterimus explanare. Nam quacunque regio est quæ inter Arcticum & Aestiuum finem collocata est, ea diuiditur trifariam, è quibus vna pars, Europa: altera, Asia, tertia, Africa vocatur. Europam igitur ab Africa diuidit mare ab extremis Oceani finibus & Herculis columnis. Asiam vero & Libyam cum Aegypto determinat os Nili fluminis quod Canopicum appellatur. Asiam ab Europa Tanais diuidit, bifariam se coniiciens in paludem quæ Maotis appellatur. Hac igitur definitione facile peruidetur, mare omnibus adiectum finibus terræ.

Sed ne videatur nonnullis mirum, cum sphaera in sexaginta partes diuidatur, ut ante diximus, quare definimus ab æstiuo circulo ad arcticum finem duntaxat habitari: sic vel optime defendimus. Sol enim per mediam regionem sphaera currens, nimium his locis efficit feruorem. Itaque quæ finis est ab æstiuo circulo ad hiemalem, ea terra à Græcis $\delta\iota\omega\kappa\epsilon\alpha\upsilon\pi\alpha\epsilon\upsilon\alpha$ vocatur: quod neque fruges propter exustam terram nasci, neque homines propter nimium ardorem durare possunt: extrema autem regionis sphaera duorum circulorum, quorum alter Boreus, alter Notius vocatur, sine Arctici circuli & eius qui Antarcticus vocatur, non habitantur, ideo quod sol ab his circulis semper est longe, venti quoque assiduos habent flatus. Quamuis enim sol perueniat ad Aestiuum circulum, tamen longe ab Arctico videbitur sine: id ita esse hinc quoque licet intelligere: Cum enim sol peruenit ad eum circulum qui Hiemalis vocatur, & efficiat nobis qui prope eum sumus constituti, nimium frigus, quid arbitramur eis locis frigoris esse, qui longius etiam ab eis sunt à nobis? Quod cum in hac parte sphaera fiat, idem in altera parte definitum putabimus, ideo, quod similes eius sunt effectus. Præterea hinc quoque intelligimus illic maximum frigus, & in æstiuo circulo calorem esse: quod quæ terra habitatur. Eos tamen videmus qui proxime sint Arcticum finem, uti braccis & eiusmodi vestitu: qui autem proximi sint æstiuo circulo, eos Aethiops & perusto corpore esse. Habitat autem sic temperatissimo cælo, cum inter æstiuum circulum & Arcticum finem hæc perueniat temperatio: quod ab Arctico circulo frigus, ab æstiuo feruor exortus in unum concurrens efficit: media finem temperatam, quæ habitari possit. Itaque cum sol ab eo loco discescit, hieme necessario conflictamur,

aur, quòd ventum exorientem non reuerberat sol. Quòd cum veniat in hac definitione, illud quoque fieri posse videmus, vt Hiemali circulo nobis ad Ant arcticū finem habitari possit: quòd pares eodem perueniant casus. Certum quidem esse nemo contendit, neque peruenire eò potest quisquam propter interiectum terræ, quæ propter ardorem non habitatur. Sed cum videmus hanc regionem sphaera habitari, illam quoq; in simili causa posse constitui suspicamur.

3 SED quoniam quæ nobis de terra positione dicenda fuerunt, & sphaeram totam definiuimus, nunc quæ in ea Signa sint, singulatim nominabimus, E quibus igitur primum duas Arctos, & Draconem: deinde Arctophylaca cum Corona dicimus: Ceteum, qui Engonasin vocatur. Exinde Lyræ cum Olore, & Cepheo, & eius vxore Casiopeia, filiaque Andromeda, & genero Persio: dicimus etiam protinus Aurigam à Grecis ἄνδροξου appellatum: Ophiuchum præterea cum Sagitta & Aquila, paruoque Delphine. Inde Equum dicimus, cum eo sidere quod Deltoton vocatur. His corporibus enumeratis, ad duodecim Signa perueniemus. Ea sunt hæc, Aries, Taurus, Gemini: deinde Cancer cum Leone & Virgine: præterea Libra, dimidia pars Scorpionis, & ipse Scorpius cum Sagittario & Capricorno: Aquarius autem cum Piscibus reliquas habet partes. His enumeratis, suo ordine est Cetus cum Eridano flumine, & Lepore. Deinde Orion cum Cane, & eo signo quod πρηνὸν dicitur. Præterea est Argo cum Centauro, & Ara: deinde Hydra cū Pisce qui Notius vocatur. Horum omnium non inutile videtur historias proponere: quæ certè aut utilitatem ad scientiam, aut iocunditatem ad delectationem afferent lectori. Igitur, vt supra diximus, initium est nobis Arctos maxima.

4 HANC autem Hesiodus ait esse Callisto nomine, Lycaonis filiam, eius qui in Arcadia regnavit: eamque studio venationis inductam, ad Dianam se applicuisse: à qua non mediocriter esse dilectam, propter vtriusque consimilem naturam. Postea autem ab Ioue compressam, veritam Diana suum dicere euentum, quòd diutius celare non potuit: nam iam vterò ingrauescente, propediem partus in flumine corpus exercitatione defessum cum recrearet, à Diana cognita est non conseruasse virginitatem: cui dea pro magnitudine suspicionis non minorem retribuit poenam: erepta enim facie virginali, in vrsæ speciem est conuersa, quæ Græcè ἄρκτος appellatur. In ea figura corporis. Arcada procreauit. Sed, vt ait Amphius comædiarum scriptor, Iupiter simulatus effigie Diana, cum virginem venantem vt adiutans persequeretur, amotam conspectu aliarum compressit: quæ rogata à Diana quid ei accedisset, quòd tam grandi vterò videretur, illius peccato id euenisse dixit: itaque propter eius responsum, in quam figuram supra diximus, eam Diana conuertit. Quæ cum in silua vt fera vagaretur, à quibusdam Aetolorum capta, ad Lycaonem pro munere in Arcadiam cum filio est deducta. Ibi dicitur inscia legis, in Iouis Lycæi templum se coniecisse: quam confestim filius est secutus. Itaque cum eos Arcades inscuti, interficere conarentur, Iupiter memor peccati, ereptam Callisto cum filio inter sidera collocauit, eamque Arctum, filium autem Arctophylaca nominauit, de quo postea dicemus. Nonnulli etiam dixerunt, cum Calisto ab Ioue esset compressa, Iunonem indignatam in vrsam eam conuertisse, quam Diana venanti obuiam factam, ab ea interceptam, & postea cognitam inter sidera locatam. Sed alij dicunt, cum Callisto Iupiter esset in siluam persecutus, Iunonem suspicatum id quòd euenit, contendisse vt eum manifesto diceret deprehendisse. Iouem autem quòd facilius suum peccatum tegeretur, in vrsæ speciem conuersam reliquisse: Iunonem autem in eo loco pro virgine vrsam inuenisse, quam Diana venanti, vt eam interficeret, demonstrasse: quòd factum vt perspiceretur Iouem agre tulisse, effigiem vrsæ stellis figuratam constituisse. Hoc signum vt complures dixerunt non occidit. Qui volunt aliqua de causa esse institutum, negant Tethyn Oceani vxorem id recipere, cum reliqua sidera eo perueniant in occasum: quòd Tethys Iunonis sit nutrix, cui Calisto succubuerit vt pellex. Arietibus autem Tegeates historiarum scriptor, non Callisto, sed Megisto dicit appellatam: & non Lycaonis, sed Cetei filiam, Lycaonis neptem. Præterea Cetea ipsam Engonasin nominari. Reliqua autem superioribus conueniunt: quæ res in Nonacri monte Arcadia gesta demonstratur.

ARCTOS MINOR. Hanc Aglaosthenes qui Naxica conscripsit, ait Cynosuram esse vnam de Iouis nutricibus ex Idæis nymphis: ab eius quoque nomine & urbem quæ Hestiea vocatur, à Nivostrato & so dalibus eius constitutam, & portum qui ibi est, & agri maiorem partem Cynosuram appellatam. Hanc autem inter Curetas fuisse, qui Iouis fuerunt administri. Nonnulli etiam Helicen & Cynosuram nymphas esse Iouis nutrices dicunt: & hac re etiam pro beneficio in mundo collocatas, & vtrasque Arctos appellatas esse, quas nostri Septentriones dixerunt: sed maiorem arcton complures plauastro similem dixerunt, & ἄρκτος Græci appellauerunt. Cuius hæc memoria prodita est causa: In initio qui sidera peruiderunt, & numerum stellarum in vnaquaque specie corporis constituerunt, & non Arctum, sed Plaustrum nominauerunt. Ex septem stellis, duæ quæ pariles & maxime in vno loco viderentur, pro bobus haberentur: reliquæ autem quinque figuram plaustri simularent. Itaq; & quòd proximum huic est signū

Bootem nominari voluerunt, de quo posterius plura dicemus. Aratus quidem non hac re Bootem, nec illud Plaustrum dicit appellari, sed quod Arctos videatur ut Plaustrum circa polum, qui Boreus appellatur, versari: & Bootes agitare eam dicatur. In quo non mediocriter videtur errare. Postea autem de septem stellis, ut Parmeniscus ait, quinque & viginti sunt à quibusdam astrologis constituta, ut Vrsa species, non septem stellis perficeretur. Itaque & ille qui antea Plaustrum sequens, Bootes appellabatur, Actophylax est dictus, & iisdem temporibus quibus Homerus fuit, hac Arctos est appellata. de Septentrionibus ille enim dicit, hanc utroque nomine, & Arcton & Plaustrum nominari: Bootem autem nusquam meminit Actophylaca nominari. Incidit etiam compluribus erratio, quibus de causis minor Arctos Phœnice appellatur: & illi qui hanc obseruant, verius & diligentius nauigare dicantur. & quare si hec sit certior quam maior, non omnes hanc obseruent: qui non intelligere videntur de qua historia sit profecta ratio, ut Phœnice appelletur. Thales enim qui diligenter de his rebus exquisiuit, & hanc primus Arcton appellauit, natione fuit Phœnix, ut Herodotus Milesius dicit. Igitur omnes qui Peloponnesum incolunt, priore utuntur Arcto. Phœnices autem quam à suo inuentore acceperunt, obseruant: & hanc studiosius perspicendo diligentius nauigare existimantur, & verè eam ab inuentoris genere Phœnicem appellant.

SERPENS. Hic vasto corpore ostenditur inter auras Arctos collocatus: qui dicitur aurea mala Hesperidum custodisse, & ab Hercule interfectus, ab Iunone inter sidera collocatus: quod illius opera Hercules ad eum est profectus, qui hortum Iunonis tueri solitus existimatur. ait enim Pherocydes, Iunonem cum duceret Iupiter vxorem, Terram inuenisse ferentem aurea mala cum ramis: quæ Iunonem admiratam, petisse à Terra, ut in suis hortis sereret, qui erant vsque ad Atlantem montem. Cuius filia cum sæpius de arboribus mala decerperent, Iuno dicitur hunc ibi custodem posuisse: hoc etiam signi erit, quod in sideribus supra eum Draconem, Herculis simulacrum ostenditur, ut Eratosthenes demonstrat: quare licet intelligere, hunc maximè Draconem dici. nonnulli etiam dixerunt hunc Draconem à gigantibus Minerua obiectum esse, cum eos oppugnaret: Mineruam autem arreptum draconem contortum ad sidera iecisse, & ad ipsum axem cæli fixisse: itaque eum adhuc implicato corpore videri, ut nuper ad sidera perlatum.

ARCTOPHYLAX. De hoc fertur, ut sit Arcas nomine, Callistus & Iouis filius, quem dicitur Lycaon, cum Iupiter ad eum in hospitium venisset, cum alia carne concisum pro epulis apposuisse. studebat enim scire, si deus esset qui suum hospitium desideraret. Quo facto non minore poena est affectus. nam statim Iupiter mensa proiecta, domum eius fulmine incendit: ipsum autem in lupi figuram conuertit: at pueri membra collecta & composita in vnum, dedit cuidam Aetolorum alendum, qui adolescens factus, in siluis cum venaretur, inscius vidit matrem in vrsa speciem conuersam, quam interficere cogitans, persecutus est in Iouis Lycæi templum: quò & qui accessisset, mors poena erat Arcadum lege. Itaque cum vtrunque necesse esset interfici, Iupiter eorum misertus, ereptos inter sidera collocauit, ut ante diximus. Hic autem è facto sequens Vrsam perspicitur, & Arctum seruans Arctophylax est appellatus. Nonnulli hunc Icarium Erigones patrem dixerunt, cui propter iustitiam & pietatem existimatur Liber pater vinum & vitem & vuam tradidisse, ut ostenderet hominibus quomodo sereretur, & quid ex eo nasceretur: & cum esset natus, quomodo eo uti oporteret. Qui cum seuisset vitem, & diligentissime administrando floridam facile fecisset, dicitur hircus in vineam se coniecisse, & quæ ibi tenerrima folia videret, decerpisse: quo facto, Icarium irato animo tulisse, eumque interfecisse, & ex pelle eius vtram fecisse, ac vento plenum praligasse, & in medium proiecisse, suosque sodales circum eum saltare coegisse. Itaque Eratosthenes ait: *Ἰκαρίου ποσὶ πρῶτα περὶ τράγοι ὄρχισαντο.* Alij dicunt Icarium cum à Libero patre vinum accepisset, statim vtres plenos in plaustrum imposuisse: hac re etiam Bootem appellatum: qui cum perambulans Atticorum fines pastoribus ostenderet, nonnulli eorū auuiditate pleni, nouo genere potionis inducti somno consopiantur: atq; alius aliam se in partem reijciunt, ut semimortua mēbra iactantes, alia ac decebat loquebantur. Reliqui eorum arbitrati venenum ab Icario datum pastoribus, ut eorū pecora abigeret in suos fines, Icarium interfectum in puteū deiecerunt: sed ut alij demonstrant, secundum arbore quandam defoderunt. Qui autem obdormierant experrecti, cum se nunquā melius quiescere faterentur, ac requirerent Icarium, ut pro beneficio muneraretur, interfectores eius animi conscientia permoti, statim se fugæ mandauerunt, & in insulam Aetolorum peruenerunt: à quibus ut hospites recepti, domicilia sibi constituerunt. At Erigone Icarij filia permota desiderio parentis, cum eum non redire videret, ac persequi conaretur, canis Icarij, cui Mera fuerat nomen, vlulans ut videretur obitum domini lachrimari, redijt ad Erigonen, cui non minimam cogitata mortis suspicionem ostendit: neq; enim puella timida suspicari debebat nisi patrem interfectum, qui tot dies ac menses abisset. At canis vestem eius tenens dentibus, perduxit ad cadauer. Quod filia simul ac vidit, desperata spe, solitudine ac pauperie oppressa, multis miserata lachrimis, in eadem arbore qua parens sepultus videbatur, suspendio sibi mortem

tem conscivit. Cui canis mortua spiritu suo parentavit: nonnulli enim hunc in puteum se deieciſe dixerunt Anygrum nomine: quare poſtea neminem ex eo puteo biſſe, memoria tradiderunt. Quorum caſum Iupiter miſeratus, in aſtris corpora eorum deformavit. Itaque complures Icarium, Bootem: Erigonem, Virginem nominaverunt, de qua poſterius dicemus: Canem autem ſua appellatione & ſpecie Caniculam dixerunt: qua à Gracis, quod ante maiorem Canem exoritur, $\alpha\gamma\kappa\upsilon\omega\nu$ appellatur. Alij hos à Libero patre figuratos inter ſidera dicunt. Interim cum in ſinibus Athenienſium multa virgines ſine cauſa ſuſpendio ſibi mortem conſciſcerent, quod Erigone moriens erat precata, vt eodem leto filia Athenienſium afficerentur quo ipſa foret obitura, niſi Icarij mortem perſecuti, & eum forent vlti. Itaque cum id eueniſſet, vt ante diximus, pœnitentibus eis Apollo dedit reſponſum: Si vellent euentu liberari, ſatiſfacerent Erigone. Qui quòd ea ſe ſuſpenderat, inſtituerunt, vt tabula interpoſita pendente, ſunibus ſe iactarent, vt qui pendens vento mouetur: quod ſacrificium ſolenne inſtituerunt. Itaque & priuatim & publicè faciunt, & id Aletidas appellant: quod eam patrem perſequentem cum cane, vt ignota & ſolitariam oportebat, mendicam appellabant, quas Graci $\alpha\lambda\epsilon\tau\iota\delta\alpha\varsigma$ nominant. Præterea Canicula exoriens, aſtu eorum loca & agros fructibus orbabat: & ipſos morbo affectos, pœnas Icario cum dolore ſufferre cogebat, eo quòd latrones recepſſent. Quorum rex Ariſteus Apollinis & Cyrenes filius, Actœonis pater, petit à parente, quo factò à calamitate ciuitatem poſſet liberare: quem deus iubet mutis hoſtibus expiare Icarij mortem, & ab Ioue petere, vt quo tempore Canicula exoriretur, dies quadraginta ventum daret qui aſtucanicula mederetur. Quod iuſſum Ariſteus confecit, & ab Ioue impetrauit vt Eteſia flarent: quas nonnulli Eteſias dixerunt, quòd quotannis certo tēpore: exoriuntur $\epsilon\tau\omicron\varsigma$ enim Græce, annus eſt Latine. Nonnulli etiam Eteſias appellauerunt, quòd expoſtulatæ ſunt ab Ioue, & ita cōceſſe. Sed de hoc in medio relinquamus, ne nos omnia præripuiſſe exiſtimemur. Sed vt ad proſiſitum reuertamur, Hermippus qui de ſideribus ſcripſit, ait, Cererem cum Iaſione Thuſci filio concubiſſe: quamobrem fulmine percuſſum complures cum Homero dixerunt. Ex his, vt Petellides Gnoſtus hiſtoriarum ſcriptor demonſtrat, naſcuntur filij duo, Philomelus & Plutus: quos negant inter ſe conueniſſe: nam Plutum qui ditior fuerit, nihil fratri ſuo de bonis conceſſiſſe: Philomelum autem neceſſario adductum, quodcunque habuerit, ex eo boues duos emiſſe, & ipſum primum plauſtrum fabricatum eſſe: itaque arando & colendo agros, ex eo ſe aluiſſe, cuius matrem inuentum miratam, vt arantem eum inter ſidera conſtituiſſe, & Bootem appellaſſe. Ex hoc autem Pareanta demonſtrant natum, qui de ſuo nomine Parios, & oppidum Paron appellauit.

CORONA. Hæc exiſtimatur Ariadne fuiſſe, à Libero patre inter ſidera collocata. Dicitur enim in inſula Dia cum Ariadne Libero nuberet, hanc primum coronam muneri à Venere & Horis accepiſſe, cum omnes dij in eius nuptiis dona conferrent. Sed (vt ait qui Cretica conſcripſit) quo tempore Liber ad Minoa venit, cogitans Ariadnen comprimere, hanc coronam ei muneri dedit: qua delectata, non recuſauit conditionem ſtupri. Dicitur etiam à Vulcano facta ex auro & Indicis gemmis, per quas Theſeus exiſtimatur de tenebris Labyrinthi ad lucem veniſſe. quòd aurum & gemma in obſcuro fulgorem luminis efficiebant. Qui autem Argolica conſcripſerunt, hanc aſſerunt cauſam: Quòd Liber cum impetraſſet à parente vt Semelem matrem ab Inferis reduceret, & quarens ad eos deſcenſionem, ad Argiuorum fines perueniſſet, obuiam ei quendam factum nomine Hypolipnum, hominem dignum eius ſeculi, qui petenti Libero deſcenſionem monſtraret. Hunc autem cum vidifſet Hypolipnus puerum atate miranda corporis pulchritudine reliquis præſtantem, mercedem petiſſe ab eo qua ſine detrimento eius daretur. Liberum autem matris cupidum, ſi eam reduxiſſet, iuraſſe, quod vellet, ſe facturum: ita tamen, quòd deus homini non pudenti iuraret: pro quo Hypolipnus deſcenſum monſtrauit. Igitur cum Liber ad eum locum veniſſet & vellet deſcendere, coronam quam à Venere muneri acceperat, depoſuit in eo loco, qui $\sigma\epsilon\phi\alpha\nu\omicron\varsigma$ eſt è factò appellatus, noluit enim ſecum ferre, ne immortale donum mortuorum tactu coinquinaretur. Qui cum matrem incolumem reduxiſſet, Coronam dicitur inter aſtra collocaſſe, vt æterna memoria nominis efficeretur. Alij dicunt hanc Coronam Theſei eſſe, & hac re propter eum collocatam. Nam qui in aſtris dicitur Engonaſin, is Theſeus eſſe exiſtimatur, de quo poſterius plura dicemus. Dicitur enim, cum Theſeus Cretam ad Minoa cum ſeptem virginibus & ſex pueris veniſſet, Minoa de virginibus Eriboeam quandam nomine, candore corporis inductum, comprimere voluiſſe: quòd cum Theſeus ſe paſſurum negaret, vt qui Neptuni filius eſſet, & valeret, contra tyrannum pro virginis incolumitate decertare. Itaque cum iam non de puella, ſed de genere Theſei controuerſia facta eſſet, virum is Neptuni filius eſſet necne, dicitur Minos aureum annulum de digito ſibi detraxiſſe, & in mare proieciſſe: quem referre iubet Theſeum ſi vellet ſe credi Neptuni filium eſſe: ſe enim ex Ioue procreatum facile poſſe declarare. Itaque comprecatus partem petijt aliquid ſigni, vt ſatiſfaceret ſe ex eo natum: ſtatimque tonitru

& fulgere cœli, indicium significationis fecisse. Simili de causa Theseus sine vlla precatatione aut religione parentis, in mare se proiecit: quem confestim delphinum magna multitudo mari prouoluta, lenissimis fluctibus ad Nereidas perduxit: à quibus annulū Minois, & à Thetide coronam, quam nuptijs à Venere muneri acceperat, retulit, compluribus lucentem gemmis. Alij autem à Neptuni vxore accepisse dicunt. Coronam Ariadna Theseus dono dicitur dedisse, cum ei propter virtutem & animi magnitudinem vxor esset concessa: hanc autem post Ariadnes mortem, Liberum inter sidera collocasse.

EN GONASIN. Hunc Eratosthenes Herculem dicit, supra draconem collocatum, de quo antè diximus, eumque paratum vt ad decertandum, sinistra manu pellem leonis, dextra clauam tenentem. Conatur interficere draconem Hesperidum custodem, qui nunquam oculos operuisse somno coactus existimatur, quo magis custos appositus esse demonstratur. De hoc etiam Panyasis in Heraclea dicit. Horum igitur pugnam Iupiter admiratus, inter astra constituit. Habet enim draco caput erectum: Hercules autem dextro genu nixus, sinistro pede capitis eius dextram partem opprimere conatur: dextra manu sublata vt feriens, sinistra proiecta cum pelle leonis, vt quam maxime dimicans appareat: etsi sit, qui negat hoc quenquam (vt Aratus) posse demonstrare: tamen conabimur, vt aliquid verisimile dicamus. Aristhus autem, vt antè diximus, hunc Cetea Lycaonis filium, Megistus patrem dicit, qui videtur vt lamentans filiam in vrsa figuram conuersam, genu nixus palmas diuersas tendere ad cœlum, vt eam sibi dij restituant. Hegesianax autem Thesea dixit esse, qui Trœzene saxum extollere videtur: quod existimatur Aegæus sub eo saxo Ellopium enssem posuisse, & Athra Thesei matri prædixisse, ne antè eum Athenas mitteret, quam sua virtute lapide sublato, potuisset gladium patri referre. Itaque niti videtur, vt quam altissime possit lapidem extollat. Hac etiã de causa nonnulli Lyram, quæ proxima ei signo est collocata, Thesei esse dixerunt: quod vt eruditus omni genere artium, Lyram quoque didicisse videbatur. Idque & Anacreon dicit: ἀρχοῦ δαί τεῦ αἴβο Θυσέος ἐς ἰ λύρα. Alij autem Thamyris à musis excacatum, vt supplicem ad genua iacentem dicunt. Alij Orpheam à Thracijs mulieribus interfici, quod viderit Liberi patris initia. Aeschylus autem in fabula quæ inscribitur, προμυθεῖς λυόμενος, Herculem ait esse, non cum dracone, sed cum Liguribus depugnantem. Dicit enim, quo tempore Hercules à Geryone boues abduxerit, iter fecisse per Ligurum fines, quos conatos ab eo pecus abducere, manus contulisse, & complures eorū sagittis confixisse. Sed postquam Herculem tela desciderent, multitudine barbarorum & inopia armorum defessum, se ingenicula, multis iam vulneribus acceptis: Iouem autem misertum filij curasse vt circa eum magna lapidum copia esset: quibus se Herculem defendisse, & hostes fugasse. Itaque Iouem similitudinem pugnantis inter sidera constituisse. Hunc etiam nonnulli Ixiona brachijs vinctis esse dixerunt: quod vim Iunoni voluerit asferre. Alij Prometheam in monte Caucaaso vinctum.

LIRA. Inter astra constituta est, hac, vt Eratosthenes ait, de causa: quod initio à Mercurio facta de testudine, Orpheo est tradita, qui Calliopes & Oeagri filius, eius rei maxime studiosus. Itaque existimatur suo artificio feras etiam ad se audiendum allucuisse: qui querens vxoris Eurydices mortem, ad Inferos descendisse existimatur, & ibi deorum progeniem suo carmine laudasse, præter Liberum patrem: hunc enim obliuione ductus prætermisit, vt Oeneus in sacrificio Dianam. Postea igitur Orpheus, vt complures dixerunt, in Olympo monte, qui Macedoniam diuidit à Thracia: sed, vt Eratosthenes ait, in Pangæo sedens, cum cantu delectaretur, dicitur Liber ei obiecisse Bacchas, quæ corpus eius discerperent interfecti. Sed alij dicunt, quod initia Liberi sit speculatus, id ei accidisse: musas autem collecta membra sepultura mandasse, & lyram quo maxime potuerant beneficio, illius memoria causa figuratam stellis inter sidera constituisse Apollinis & Iouis voluntate: quod Orpheus Apollinem maxime laudaret, Iupiter autem filio beneficium concessit. Alij autem dicunt Mercurium, cum primum lyram fecisset, in Cyllene monte Arcadia, septem chordas instituisse ex Atlantidum numero: quod Maia vna ex illarum numero esset, quæ Mercurij est mater. Deinde postea cum Apollinis boues abegisset, deprehensus ab eo quo sibi facilius ignosceret, petenti Apollini vt liceret dicere se inuenisse lyram, concessit, & ab eo virgulam quandam muneri accepit: quam manu tenens Mercurius, cum proficisceretur in Arcadiam, & vidisset duos dracones inter se coniuncto corpore, alium, alium appetere, vt qui dimicare inter se viderentur, virgulam inter vtrunque subiecit, itaque discesserunt: quo facto eam virgulam pacis causa dixit esse constitutam. Nonnulli etiam cum faciunt Caduceos, duos dracones implicatos virgula faciunt: quod initium Mercurio fuerat pacis. Eius exemplo & athletæ, & in reliquis eiusmodi certationibus virgula vtuntur. Sed vt ad propositum reuertamur, Apollo lyra accepta dicitur Orpheam douisse: & postquam ipse citharam inuenerit, illi lyram concessisse. Nonnulli etiam dixerunt, Venerem cum Proserpina ad iudicium Iouis venisse, cui earum Adonin concederet: quibus Calliopen ab Ioue datam iudicem, quæ musa Orphei est mater. Itaque iudicasse, vt dimidiam partem anni earum vnaqueque possideret. Venerem autem indignatam, quod non sibi propriam concessisset, obiecisse omnibus quæ in Thracia essent mulieribus, vt Orpheam amore inducta, ita sibi queque appeteret,

appeteret, vt membra eius discerperent: cuius caput in mare de mōte prelatum, fluctibus in insulam Lesbō est reiectum: quod ab his sublatum & sepultura est mandatum: pro quo beneficio ad musicam artem ingeniosissimi existimantur esse. Lyra autem à musis, vt antè diximus, inter astra constituta est. Nonnulli aiunt, quòd Orpheus primus puerilem amorem induxerit, mulieribus visum contumeliam fecisse illis, ab hac re interfectum.

OLOR. Hunc Graci *χόλον* appellant, quem complures propter ignotam illis historiam, communi genere auium *ὄρνιθιν* appellauerunt: de quo hac memoria prodita est causa: Iupiter cum amore inductus, Nemesis diligere cœpisset, neque ab ea vt secum concūberet impetrare potuisset, hac cogitatione amore est liberatus: iubet enim Venerem aquila simulat̃, se sequi, seseque ipse in olorem conuertit, & vt aquilā fugiens ad Nemesis confugit, & in eius gremio se collocavit: quem Nemesis non aspernata, amplexū tenens, somno est consopita: quam dormientem Iupiter compressit, ipse autem auolauit: & quòd ab hominibus altè volans cœlo videbatur, inter sidera dictus est esse constitutus: quod ne falsum diceretur, Iupiter è factō eum volantem, & aquilā sequentem, collocavit in mundo. Nemesis autem, vt qua auium generi esset iuncta, mensibus actis, ouum procreauit: quod Mercurius auferens, detulit Spartā, & Leda sedenti in gremium proiecit, ex quo nascitur Helena, ceteras corporis specie præstans, quam Leda suam filiam nominavit. Alij autem cum Leda Iouem concubuisse in olorem conuersum, dixerunt: de quo in medio relinquimus.

CEPHEVS. Hunc Euripides cum ceteris, Phœnicis filium, Aethiopum regem esse demonstravit, Andromeda patrem, quam Ceto propositā notissima historia dixerunt: hanc autē Perseum à periculo liberatam, vxorem duxisse. Itaque vt totum genus eorum perpetuo maneret, ipsum quoque Cephea inter sidera superiores numerasse.

CASSIPEIA. De hac Euripides & Sophocles & alij complures dixerunt, vt gloria sit se forma Nereidas præstare: pro quo factō inter sidera sedens in siliquaastro constituta est: qua propter impietatem vertente se mundo resupinato capite ferri videtur.

ANDROMEDA. Hac dicitur Minerua beneficio inter astra collocata, propter Persei virtutem, quòd eam Ceto propositam à periculo liberaret: nec enim ab ea minorem animi benevolentiam pro beneficio accepit. Nam neque pater Cephæus, neque Cassiopia mater ab ea potuerunt impetrare, quin parentes & patriam relinquens Persea sequeretur. Sed de hac Euripides hoc eodem nomine fabulam commodissime scribit.

PERSEVS. Hic nobilitatis causa, & quòd inusitato genere cōcubitionis esset natus, ad sidera dicitur peruenisse: qui missus à Polydecte Magnetis filio ad Gorgonas, à Mercurio qui eum dilexisset existimatur, talaria & petasum accepit. præterea & galeam, qua indutus ex aduerso non poterat videri, Itaque Graci *ἀϊδος* galiam dixerunt esse: non vt quidam inscientissime interpretantur, eum Orci galea usum: quæ res nemini docto potest probari. Fertur etiam à Vulcano falcem accepisse ex adamante factā, qua Medusam Gorgonem interfecit: quod factum nemo conscripsit. Sed vt ait Aeschylus Tragicarū scriptor in Phorcys, Grææ fuerunt Gorgonū custodes: de quo in primo libro Genealogiarum scripsimus, quæ vtraque vno oculo vsa existimantur, & ita suo quaque tempore accepto oculo vigilias egisse. Hunc Perseus vna earum tradente, exceptum in paludem Tritonida proiecit. Itaque custodibus excacatis, facile Gorgonem somno consopitam interfecit: cuius caput Minerua in pectore dicitur habere collocatum. Euhemerus quidem Gorgonem à Minerua dicit interfectam: de quo alio tempore plura dicemus.

HENIOCHVS. Hunc nos Aurigam Latine dicimus, nomine Erichthonium, vt Eratosthenes monstrat: quem Iupiter cum vidisset primum inter homines equos quadrigis iunxisse, admiratus est ingenium hominis, ad Solis inuenta accessisse: quod is princeps quadrigis inter deos est usus: sed Erichthonius & quadrigas, vt ante diximus, & sacrificia Mineruæ, & templum in arce Atheniensium primus instituit: de cuius progenie Euripides ita dicit. Vulcanum Mineruæ pulchritudine corporis inductum, petisse ab ea vt sibi nuberet, neque impetrasse: & cœpisse Mineruam sese occultare in eodem loco, qui propter Vulcani amorem Hephæstius est appellatus: quo persecutum Vulcanum, ferunt cœpisse ei vim afferre: & cum plenus cupiditatis ad eam vt complexui se applicaret repulsus, effudit in terram voluptatem. Quo Minerua pudore permota, pede puluerem iniecit. Ex hoc autem nascitur Erichthonius anguis, qui ex terra & eorum disensione nomen possedit. Eum dicitur Minerua in cistula quadam vt mysteria cōtectum, ad Erichthoni filias detulisse, & his dedisse seruandum: quibus interdixit, ne cistulam aperirent. Sed vt hominum est natura cupida, vt eò magis appetant quòd interdicitur: sapius virgines cistulam aperuerunt, & anguem viderunt: quo factō insania à Minerua iniecta, de arce Atheniensium se precipitauerunt: anguis autē ad Mineruæ clypeum confugit, & ab ea est educatus. Alij autem anguina tantum crura habuisse Erichthonium dixerunt, eumque primo tempore adolescentiæ ludos Mineruæ Panathenæa fecisse, & ipsum quadrigis con-

gū concurrisse pro quibus factis inter sidera dicitur collocatus. Nonnulli etiam qui de sideribus scripserunt, hunc natione Argeum, Orsilochum nomine, primum quadrigarum inuentorē esse dixerunt, & pro inuentione siderum locum possedisse. Alij autem hunc Mercurij filium ex Elicia natum uomine Myrtilum, O Enomai aurigam desinerunt, cuius post notam omnibus mortem apparens corpus in mundo constituisse existimatur. Huius in humero sinistro Capra instare & in manu sinistra Hædi videntur formati: De quibus nonnulli ita dicunt: Olenum quendam fuisse nomine Vulcani filium: ex hoc duas nymphas Aega & Helicen natas, quæ Iouis fuerunt nutrices. Alij autem etiam ab his vrbes quasdam appellari dixerunt, & Olenon in Aulide, Helicen autem in Peloponneso, & Aegam in Aemonia ibi nominari: de quibus Homerus in Iliados secundo dicit. Parmeniscus autem ait, Melisea quendam fuisse Creta regem: ad eius filias Iouem nutriendum esse delatum, quæ quod lac non habuerint, capram ei admisisse, Amaltheam nomine, quæ eum dicitur educaſſe. Hanc autem geminos hædos solitam esse procreare, & ferè eo tempore peperisse, quo Iupiter nutriendus est allatus. Itaque propter beneficium matris & hædos quoque dicitur inter sidera collocaſſe. Hos autem Hædos Cleostratus Tenedius dicitur primus inter sidera ostendisse. Museus autem dicit Iouem nutritum à Themide & Amalthea nympa, quibus eum mater Ops tradidisse existimantur: Amaltheam autem habuisse capram quandam vt in delitijs, quæ Iouem dicitur aluisse. Nonnulli etiam Aegam Solis filiam dixerunt, multis candore corporis præstantem, cui contrarius pulchritudini horribilis aspectus existeret: quo Titanes perterriti petierunt à Terra vt eius corpus obscuraret: quam Terra specu quodam celaſſe dicitur in insula Creta: quæ postea Iouis fuisse nutrix, vt ante ostendimus, demonstratur. Sed cum Iupiter fidens adoleſcentia, bellum contra Titanas appareret: responſum est ei, si vincere vellet, vt αἰγὸς pelle tectus & capite Gorgonis, bellum administraret, quæ Aegida Græci appellauerunt. Itaque facto eo quod supra declarauimus, Iupiter Titanas superans regnum est adeptus, & reliqua oſſa αἰγὸς caprina pelle contacta, anima donauit, & stellis figuratam memoria commendauit: & postea quibus ipse vicerat tectus, Minerua conceſſit. Fuhemerus ait Aegam quandam fuisse Panos vxorem: eam ab Ioue compreſſam peperisse: quem viri sui Panos diceret filium. Itaque puerum Aegipana, Iouem verò Aegiochum dictum: qui quod cum diligebat plurimum, inter astra capra figura, memoria causa collocauit.

OPHIVCHVS, qui apud nostros scriptores Anguitenens dictus est, supra Scorpionem constitutus, tenens manibus anguem medium corpus eius implicantem. Hunc complures Carnabonta dixerunt nomine, Getarum regem, qui sunt in Mysia regione, fuisse: qui eodem tempore regno est positus, quo primum semina frugum mortalibus tradita esse existimantur. Ceres enim cum sua beneficia largiretur hominibus, Triptoleum, cuius ipsa fuerat nutrix, in curru draconum collocatum (qui primus hominum vna rota dicitur vsus, ne cursu moraretur) iussit omnium nationum agros circumeuntem semina parti-ri: quò facilius ipsi postèrique eorum à fero victu segregarentur. Qui cum peruenisset ad eum, quem supra diximus, Getarum regem, ab eo primum hospitaliter acceptus: deinde, non vt beneficus aduena & innocens, sed vt crudeliſſimus hostis insidijs captus, aliorum paratus producere, suam penè perdidit vitam. Carnabontis enim iussu cum draco vnus eorum esset interfectus, ne cum Triptolemus sensisset insidias sibi parari, curru præsidium sibi constituere speraret: Ceres eò venisse, & erepto adoleſcenti currum, dracone altero subiecto, reddidisse: regem pro cæpto maleficio pœna non mediocri affeciſſe. Hegeſianax enim dicit, Cererem memoria hominū causa ita Carnabonta sideribus figurasse, manibus tenentem draconem, vt interficere existimetur: qui ita vixerat acerbe, vt iocundiſſimam sibi conscisceret mortem. Alij autem Herculem esse demonstrant, in Lydia apud flumen Sagarim anguem interficientem: qui & homines complures interficiebat, & ripam frugibus orbabat. Pro quo factò ab regina Omphala quæ ibi regnabat, multis ornatum muneribus Argos remiſſum: ab Ioue autem propter fortitudinem inter sidera collocatum. Nonnulli etiam Triopam Theſſalorum regem dixerunt esse: qui cum suum domicilium tegere conaretur, Cereris ab antiquis collocatum diruit templum. Pro quo factò à Cerere fame obiecta, nunquam postea frugibus vllis saturari potuisse existimatur. Nouissime prope ad terminum vita dracone obiecto, mala plurima perpeſſus, aliquando mortem adeptus, inter astra Cereris voluntate est constitutus. Itaque adhuc videtur eum draco circumplexus aterna inœrentem afficere pœna, Polyzelus autem Rhodius hunc Phorbantia nomine demonstrat, qui Rhodijs auxilio maximo fuisse demonstratur. Nam cum eorum insulam serpentium multitudine occupatam, ciues Ophiuſam appellarent, & in ea multitudine ferarum draco fuisse ingenti magnitudine, qui plurimos eorum interfeciſſet, & patria denique deserta carere coëgiſſet, dicitur Phorbantia Triopæ filius ex Hiscilla Myrmidonis filia natus, eò tempeſtate delatus, omnes feræ & eum draconem interfeciſſe: qui cum maxime Apollini dilectus esset, locatus inter sidera dicitur, vt interficiens draconem, laudis & memoria causa videretur. Itaque Rhodij quotiescunque à litore longius prodeunt, claſſes prius sacrificant Phorbantis aduentui, talis vt illis euentus inopinatus

virtutis accidat ciuibus, qualis inscium Phorbata futura laudis ad sidera gloria pertulit casus. Complures etiam astrologi hunc Aesculapiū finxerunt, quē Iupiter Apollinis causa inter astra collocauit. Aesculapius enim cum esset inter homines, & tantum medicina ceteris praestaret, vt non satis ei videretur hominum dolores leuare, nisi etiam mortuos reuocaret ad vitam, nouissime fertur Hippolytum, qui iniquitate nouerca, & inscientia parentis erat interfectus, sanasse, ita vti Eratosthenes dicit. Nonnulli Glaucum Minois filium eius opera reuixisse dixerunt: pro quo vt peccato, Iouem domū eius fulmine incendiisse: ipsum autem propter artificium & Apollinem eius patrem inter sidera anguem tenentem constituisse. Vt quidam dixerunt, hac de causa anguem dicitur tenere: quod cum Glaucum cogeretur sanare, conclusus quodam loco secreto, bacillum tenens manu, cum quid ageret cogitaret, dicitur anguis ad bacillum eius arrepsisse: quem Aesculapius mente commotus interfecit, bacillo fugientem feriens sapius. Postea fertur alter anguis eodem venisse, ore ferens herbam, & in caput eius imposuisse: quo facto, vtrosque loco fugisse: qua re Aesculapium vsus, & eadem herba Glaucum reuixisse. Itaque Anguis & in Aesculapij tutelam, & in astris dicitur collocatus: qua consuetudine ducti posteri eius tradiderunt reliquis, vt medici anguibus vterentur.

SAGITTA. Hanc vnam de Herculis telis esse demonstrant, qua Aquilā dicitur interfecisse, qua Promethei iocinora fertur exedisse: de quo pluribus verbis dicere non inutile videtur. Antiqui cum maxima ceremonia deorum immortalium sacrificia administrarent, soliti sunt totas hostias in sacrorum consumere flamma. Itaque cum propter sumptus magnitudinem sacrificia pauperibus non obtingerent, Prometheus qui propter excellentiam ingenij miram, homines finxisse existimatur, recusatione dicitur ab Ioue impetrasse, vt partem hostiae in ignem conijcerent, partem in suo consumerent victu: idque postea consuetudo confirmauit. Quod cum facile à deo, non vt ab homine auaro impetrasset, ipse Prometheus immolat tauros duos, quorum primum iocinora cum in ara posuisset, reliquam carnem ex vtroque tauro in vnum compositam corio bubulo texit: ossa autem quae circa fuerunt reliqua, pelle contexta in medio collocauit, & Ioui fecit potestatem, vt quam vellet eorum sumeret partem. Iupiter autem et si non pro diuina fecit cogitatione, neque vt deum licebat, omnia quae debuit ante prouidere: sed (quoniam credere instituimus historijs) deceptus à Prometheo, vtrunque putans esse taurum, delegit ossa pro sua dimidia parte. Itaque postea in solennibus & religiosis sacrificijs carne hostiarum consumpta, reliquias quae pars fuit deorum, eodem igni comburunt. Sed vt ad propositum reuertamur: Iupiter cum factum rescisset, animo permoto mortalibus eripuit ignem: ne Promethei gratia plus deorum potestate valeret, neue carnis vsus utilis hominibus videretur, cum concoqui non posset. Prometheus autem consuetus insidiari, sua opera ereptum mortalibus ignem restituere cogitabat. Itaque ceteris remotis, deuenit ad Iouis ignem: quo diminuto & in ferulam coniecto, letus vt volare, non currere videretur, ferulam iactans, ne spiritus interclusus vaporis extingueret in angustia lumen. Itaque homines adhuc plerunque qui letitia fiunt nuncij, celerrimè veniunt. Praeterea in certatione ludorū cursoribus instituerunt ex Promethei consuetudine, vt currerent lampadem iactantes. Pro quo Iupiter facto mortalibus parem gratiam referens, mulierem tradidit his, quam à Vulcano factam deorum voluntate omni munere donauit, itaque Pandora est appellata: Prometheum autem in monte Scythiae nomine Caucasus ferrea catena vinxit: quae alligatū ad triginta milia annorum Aeschylus tragœdiarum scriptor ait. Praeterea admisit ei Aquilam, quae assidue noctu renascentia iocinora exeset. Hanc autem Aquilam nonnulli ex Typhone & Echidna natam: alij ex Terra & Tartaro: complures Vulcani factam manibus demonstrant, animamque ei ab Ioue traditam dicunt. Sed de eius solutione haec memoria prodita est causa: Cum Iupiter Thetidis conuiuium pulchritudine corporis inductus peteret, neque à timida virgine impetraret, neque ea re minus efficere cogitaret, illo tempore Parcaeseruntur cecinisse fata, quae perfici natura voluit rerum: dixerunt enim, quicumque Thetidis fuisset maritus, eius filium patre fore laude clariorem: quod Prometheus non voluntate, sed necessitudine vigilans auditum Ioui nunciauit: qui veritus id quod ipse Saturno patri fecisset in simili causa, ne patris regno priuatus cogeretur, destitit Thetide velle ducere uxorem: & Prometheo pro beneficio meritam retulit gratiam, eumque vinculis liberauit: neque id quod fuerat iuratus, remisit vacuum omni alligationi futurum. Sed memoria causa ex vtraque re, hoc est lapide & ferro, digitum sibi vinciri iussit: qua consuetudine homines vsi, quo satisfacere Prometheo viderentur, annulos lapide & ferro conclusos habere coeperunt. Nonnulli etiam coronam habuisse dixerunt, vt se victorē impune peccasse diceret. Itaque homines in maxima letitia victorijque coronas habere instituerunt: id in exercitationibus & conuiuijs perspicere licebit. Sed, opinor, ad initium causa & interitum Aquilae reuertamur. Hercules missus ab Euristheo ad Hesperidum mala, nescius via deuenit ad Promethea, quem in Caucasus monte vinctum fuisse supra diximus: à quo via demonstrata victoria, dum iter faceret, contendit vt & draconem, de quo ante diximus, interfectum diceret, & gratiam pro beneficio referret: nā confestim

honorem quem potuit, reddidit merenti. Quia dimissa homines instituerunt, ut hostijs immolatis iocinora consumerent in deorum altaribus, ut exsaturare eos pro visceribus Promethei viderentur. Ut Eratosthenes autem de Sagitta demonstrat. hac Apollo Cyclopes interfecit, qui fulmen Ioui fecerunt, quo Aesculapium interfectum complures dixerunt. Hanc autem sagittam in Hyperboreo monte Apollinem defodisse. Cum autem Iupiter ignouerit filio, ipsam sagittam vento ad Apollinem perlatam cum frugibus, qua eo tempore nascebantur. Hanc igitur ob causam inter sidera demonstrant.

AQVILA. Hac est qua dicitur Ganymedem rapuisse, & amanti Ioui tradidisse: hanc etiam Iupiter primus ex auium genere sibi delegisse existimatur: qua sola tradita est memoria, contra solis exorientis radios contendere volare: itaque super Aquarium volare videtur. Hunc enim complures Ganymedem esse sinxerunt. Nonnulli etiam dixerunt Meropem quendam fuisse, qui Coon insulam tenuerit regno, & a filia nomine Coon, & homines ipsos a se Meropas appellaret. Hunc autem habuisse uxorem quandam nomine Et hemeam, genere Nympharum procreatam: qua cum desierit colere Dianam, ab ea sagittis figi coepit, tandemq; a Proserpina viua ad inferos arrepta est: Meropē autē desiderio vxoris permotū, mortem sibi consciscere voluisse: Iunonem autem miserā eius, in Aquilā corpus eius conuertisse, & inter sidera constituisse: ne si hominis effigie eum collocaret, nihilominus memoriam tenens, coniugis desiderio moueretur. Aglaosthenes autem qui Naxica scripsit, ait Iouem Creta surreptum, Naxum delatū, & ibi esse nutritum: qui postquam peruenerit, ad virilem aetatem, & voluerit bello lacefcere Titanas, sacrificanti ei Aquilam auspiciatam: quo auspicio vsum esse, & eam inter astra collocasse. Nonnulli etiam dixerunt Mercurium alij autem Anapladem pulchritudine Veneris inductum in amorem incidisse: & cum ei copia non fieret, animum, ut contumelia accepta defecisse: Iouem autē miserū eius, cum Venus in Acheloo flumine corpus ablueret, misisse aquilam, qui soccum eius in Amythaoniam Aegyptiorum delatum Mercurio traderet: quem persequens Venus ad cupientem sui peruenit: qui copia facta, pro beneficio Aquilā in mundo collocavit.

DELPHINVS. Hic qua de causa sit inter astra collocatus, Eratosthenes ita cum ceteris dicit: Neptunum quo tempore voluerit Amphitritem ducere vxorē, & illa cupiens conseruare virginitatem, fugeret ad Atlanta, complures eam quasitum dimisisse: in his & Delphina quendam nomine, qui peruagatus insulas, aliquando ad virginem peruenit, eique persuasit ut nubere Neptuno, & ipse nuptias eorū administravit: pro quo factō inter sidera Delphini effigiem collocavit. Et hoc amplius: qui Neptuno similia lacra faciunt, Delphinum aut in manu, aut sub pede eius constituere videmus, quod Neptuno gratissimū esse arbitrantur. Aglaosthenes autem qui Naxica conscripsit, Tyrrhenos ait fuisse quosdam nauicularios qui puerum etiam Liberum patrem receptum, ut Naxum cum suis comitibus transuectū, redderent nutricibus nymphis: a quibus eum nutritum & nostri in progenie deorum esse, & complures Graeci dixerunt: Sed ut ad propositū reuertamur. Nauicularij spe praedae inducti, nauē auertere voluerunt: quod Liber suspicatus, comites suos iubet symphoniā canere: quo sonitu inaudito Tyrrheni, cum vsque adeo delectarentur, ut etiam in saltationibus essent occupati, cupiditate saltandi se in mare proiecerunt inscī, & ibi delphini sunt facti: quorum cogitationem cum Liber memoria hominum tradere voluisset, vnius effigiem inter sidera collocavit. Alij autem dicunt, hunc esse Delphina, qui Ariona citharēdū ex Siculo mari Tanarum transuexit: qui cum ceteros artificio praeferret, & circum insulas quaestus causa vagaretur, seruuli eius arbitrati plus in perfidiosa libertate commodi, quam in placida seruitute esse, cogitare coeperunt, ut domino in pelagus proiecto, bona eius inter se partirentur: qui cum cogitationem eorum sensisset, petijt non ut dominus a seruis, & innocens ab improbis, sed ut parens a filijs, ut se liceret ornare, qua saepe vicerat veste, quoniam nemo esset alius qui, ut ipse, suum quaestu prosequeretur euentum. Quod cum impetrasset, cithara sumpta, suam coepit deslere mortē: quo sonitu ducti delphines, e toto mari pronatant ad Arionis cantum. Itaque deorum immortalium potestate inuocata, super eos se deiecit: quorū vnus Ariona exceptum pertulit ad Tanarum litus. Cuius memoriae causa, qua ibi statua est Arionis, in ea delphini simulacrum affixum videtur pro qua re inter sidera ab antiquis astrologis est figuratum. Serui autem, qui se putabant seruitute elapsos, tempestate Tanarum perducti, a domino comprehensi, non mediocri supplicio sunt affecti.

EQVVS. Hunc Aratus & alij complures, Pegasum Neptuni & Medusa Gorgonis filium dixerunt: qui in Helicone Baeotia monte vngula feriens saxum, fontem aperuit, qui ex eius nomine Hippocrene est appellatus. Alij dicunt, quo tempore Bellerophontes ad Praetum Abantis filium, Argiuorum regem deuenerit, Antiam regis vxorem hospitii amore inductam, petijisse ab eo, uti sibi copiam faceret, promittens ei coniugis regnum. Quae cum impetrare non posset, veritate se ad regem criminaretur, occupat: eum sibi vim asferre voluisse Praeto dicit. Qui quod eum dilexerat, noluit ipse supplicium sumere, sed quod equū esse sciebat, mittit eum ad Iobatem Antiae patrem, quam alij Stenobeam dixerunt: ut ille filia pudicitiam

etiam defendens, Bellerophontem obijceret Chimara, qua eo tempore Lyciorum agros flamma vastabat. Vnde victor profugiens, post fontis inuentionem cum ad caelum contenderet euolare, neque longe iam abesset, despiciens iam ad terram, timore permotus decidit, ibique perisse dicitur: equus autem subuolasse, & inter sidera ab Ioue constitutus existimatur. Alij non criminat ū ab Antia, sed ne sapius audiret quod nollet, aut precibus eius moueretur, profugisse Argis dixerunt. Euripides autem in Menalippa, Hippen Chironis centauri filiam Thean antea appellatam dicit: quae cum aleretur in monte Pelio, & studium in venando maximum haberet, quodam tempore ab Aolo Hellenis filio Iouis nepote persuasam, concepisse: cumque iam partus appropinquaret, profugisse in syluam, ne patri, cum virginem speraret, nepotem procreasse videretur. Itaque cum parens eam persequeretur, dicitur illa petisse à deorū potestate, ne pariens a parente conspiceretur. Quae deorum voluntate postquam peperit, in equam conuersa, inter astra est constituta. Nonnulli eam vetem dixerunt fuisse: sed quod deorum consilia hominibus sit enunciare solita, in equam esse conuersam. Callimachus autem ait, quod desierit venari & colere Dianam, in quam, supra speciem diximus, eam Dianam conuertisse. Hac dicitur etiam hac re non esse in conspectu Centauri, quem Chirona esse nonnulli dixerunt: & etiam dimidiam apparere, quod noluerit sciri, se foeminam esse.

DELTON. Hoc sidus velut litera est Graeca in triangulo posita, itaque appellatur: quod Mercurius supra caput Arietis statuisse existimatur ideo, vt obscuritas Arietis huius splendore, quo loco esset, significaretur: & Iouis nomine, Graece Διός, primam literam deformaret. Nonnulli Aegypti positionem: alij, qua Nilus terminaret Aethiopiam & Aegyptum dixerunt: alij Siciliam figuratam putauerunt: alij quod orbem terrarum superiores trifariam diuiserunt, tres angulos esse constitutos dixerunt.

ARIES. Hic existimatur esse, qui Phrixum transtulisse & Hellen dictus est per Hellespontum: quem Hesiodus & Pherecydes ait habuisse auream pellē: de qua alibi plura dicemus. Sed Hellen decidisse in Hellespontum, & à Neptuno compressam, Paona procreasse complures, nonnulli Hedonum dixerunt. Praeterea Phrixum incolumem ad Aetiam peruenisse, arietem Ioui immolasse, pellem in templo fixisse, & arietis ipsius effigiem ab Nube inter sidera constitutā, habere tempus anni quo frumentum feritur: ideo quod hortum seuerit antē, quae maximē fuge fuit causa. Et Eratosthenes ait, arietem ipsum sibi pellem aureā detraxisse, & Phrixa memoria causa dedisse, ipsū in ad sidera peruenisse: quare, vt supra diximus, obscurius videatur. Hunc autem nonnulli dixerunt in oppido Orchomenio, quod est in Boeotia, natum. Alij in Salonium Thessaliae finibus procreatum. Alij dicunt Crethea & Athamantem cum alijs pluribus AEoli filios fuisse. Nonnulli etiam Athamantis filium Salmonea esse, AEoli nepotem dixerunt. Crethea autem habuisse Demodicen vxorem, quam alij Biadicen dixerunt. Hanc autem Phrixi Athamantis filij corpore inductam, in amorem incidisse, neque ab eo vt sibi copiam faceret, impetrare potuisse: itaque necessario coactā, criminari eum ad Crethea coepisse, quod diceret ab eo vim sibi penē illatam, & horum similia mulierum consuetudine dixisse. Quo facto Crethea vt vxoris amantem & regem decebat permotum, Athamanti vt de eo supplicium sumeret persuasisse. Nubem autem interuenisse, & ereptum Phrixum & Hellen eius sororem in Arietem imposuisse, & per Hellespontum quam longissimē posset, profugere iussisse: Hellen decidisse, & ibi debitum naturae reddidisse, & ex eius nomine Hellespontum appellatam. Phrixum Colchos peruenisse, & vt ante diximus, Arietis interfecti pellem in templo fixisse: ipsum autem à Mercurio ad Athamantem esse reductum: qui patri eius satisfecerit, eum innocentia confisum profugisse. Hermippus autem dicit, quo tempore Liber Africam oppugnauerit, deuenisse cum exercitu in eum locū, qui propter multitudinem pulueris Hammodes est appellatus. Itaque cum in maximum periculum deuenisset, quod iter necessario faciendum esse videbat, accessit eō, vt aquae maxima penuria esset: quo facto exercitus ad defectionem maximam venire cogebatur. Qui quid agerent dum cogitant, Aries quidam fortuitu ad milites eorum errans peruenit: quos cum vidisset, fuga praesidium sibi parauit. Milites autē qui eum fuerant conspicati, & si puluere & aestu pressi vix progrediebantur, tamen vt praedam ex flamma petentes arietem sequi coeperunt vsque ad eum locum, qui Iouis Hāmonis postea templo constituto, est appellatus. Quo cum peruenissent arietem quem consecuti fuerant, nusquam inuenire potuerunt: sed quod magis hū fuerat optandum, aquae magnā copiam in eo loco nacti sunt, corporibusque recuperatis Libero statim nuntiauerunt. Qui gaudisus, ad eos fines exercitum deduxit, & Iouis Hāmonis templum cum arietinis cornibus simulacro facto constituit. Arietē inter sidera figurauit, ita, vt cum Sol in eius foret signo omnia nascentia recrearentur, quae veris tēpore consunt: hac re maximē, quod illius fuga Liberi recreauit, exercitū. Praeterea XII. signorū principē voluit esse: quod illius optimus exercitui fuerit ductor. Sed de Hāmonis simulacro, Leon qui res Aegyptias conscripsit, ait: Cum Liber Aegyptū & reliquos fines regno teneret, & omnia primus hominibus ostēdisse diceretur, Hāmonē quendā ex Africa venisse, & pecoris multi-

itudinem ad Liberū adduxisse, quo facilius & eius gratia vteretur, & aliquid primus inuenisse diceretur. Itaque pro beneficio ei Liber existimatur agrum dedisse qui est contra Thebas Aegyptias: & qui simul lacra faciunt Hāmonis, capite cornuto instituunt, vt homines memoria teneant, eum primū pecus ostendisse. Qui autē Libero factū voluerunt assignare, quod non petierit ab Hammone, sed vltro ad eū sit adductus, Liberi cornuta simulacra fecerunt, & Arietem memoria causa inter sidera fixum dixerunt.

TAVRVS. Hic dicitur inter astra esse constitutus, quod Europam incolumem transuexerit Cretā, vt Euripides dicit. Nonnulli aiunt, cum in bouem sit conuersa, vt Iupiter ei satisfacere videretur, inter sidera constituisse: quod eius prior pars appareat vt tauri, sed reliquum corpus obscurius videatur. Spectat autem ad exortum solem, cuius oris effigiem quae continent stella, Hyades appellantur. Has autem Pherecydes Atheniensis Liberi nutrices esse demonstrat, numero septem, quas etiam antea Nymphas Dodonidas appellat. Harum nomina sunt haec, Ambrosia, Eudora, Phefyle, Coronis, Polyxo, Phao, Thyene. Haed dicuntur à Lycurgo fugatae, & praeter Ambrosiam omnes ad Tethyn profugisse, vt ait Asclepiades. Sed vt Pherecydes dicit, ad Thebas Liberum perlatum Iunoni tradiderunt. Quam ob causam ab Ioue gratia eis est relata, quod inter sidera sunt constituta. Pleiades autem appellatae sunt, vt ait Mnaseas, quod ex Atlante & Pleione Oceani filia sint quindicim filiae procreatae, quarum quinque Hyades appellantur demonstrat, quod earum Hyas fuerit frater, à sororibus plurimum dilectus, qui cum venans à leone esset interfectus, quinque de quibus supra diximus lamentationibus assiduis permota dicuntur interisse, quare eas, quod plurimum de eius morte laborarent, Hyadas appellatas. Reliquas autem decem sorores deliberasse de sororum morte, & earum septē sibi mortem conscisse, quare, quod plures idem senserunt, Pleiadas dictas. Alexander autē Hyadas ait dictas, quod Hyantis & Bœotia sunt filiae, Pleiadas autem quod ex Pleione Oceani filia, & Atlante sunt natae. Haec numero septem dicuntur: sed nemo amplius quam sex videre potest. Cuius causa proditur haec, quod de septem, sex cum immortalibus concubuerunt, tres cum Ioue, dua cum Neptuno, vna cum Marte, reliqua autem Sisyphi fuisse vxor demonstratur. Quarum ex Electra & Ioue, Dardanum: ex Maia, Mercurium: ex Taygete, Lacedaemona procreatum: ex Alcinoe autem & Neptuno, Hyrea: ex Celeno Lycum & Nyctea natum. Martem autem ex Sterope Oenomaum procreasse, quam alij Oenomai dixerunt vxorem: Meropem autem Sisypho nuptam Glaucum genuisse: quem complures Bellerophontis patrem esse dixerunt. Quare propter reliquas sorores eius inter sidera constitutam: sed quod homini nupserit, stellam eius obscuratam. Alij dicunt Electram non apparere, ideo quod Pleiades existimentur choream ducere stellis. Sed postquam Troia sit capta, & progenies eius quae à Dardano fuerit, sit euersa, dolore permotam, ab his se remouisse, & in circulo qui Arcticus dicitur constituisse: & quidam longo tempore lamentantem capillo sparso videri, itaque è facto Cometem esse appellatam. Sed has Pleiadas antiqui astrologi seorsum à Tauro deformatauerunt, vt antè diximus, Pleione & Atlantis filias: quae cum per Bœotiam cum puellis iter faceret, Oriona concitatum voluisse ei vim asferre, illam fugere coepisse: Oriona autem secutum esse annis septem, neque eam inuenire potuisse. Iouem autem puellarum misertum, inter astra constituisse: & postea à nonnullis astrologis caudam Tauri appellatas. Itaque adhuc Orion fugientes eas ad occasum sequi videtur. Eas stellas Vergilias nostri appellauerunt, quod post ver exoriuntur: & haec quidem ampliorem ceteris habent honorem: quod in earum signo exoriente Sole, aestas significatur: occidente autem, hiems ostenditur, quod alijs non est traditum signis.

GEMINI. Hos complures astrologi Castorem & Pollucem esse dixerunt: quos demonstrant omnium fratrum inter se amantiſsimos fuisse: quod neque de principatu contenderunt, neque vllam rem sine communi consilio gesserunt. Pro quibus officijs eorum Iupiter inter notissima sidera eos constituisse existimatur. Neptunum autem pari consilio muneraſſe: nam equos his quibus vtuntur, donauit: & dedit potestatem naufragijs saluti esse. Alij dixerunt Herculem esse & Apollinem. Nonnulli etiam Triptolemum, quem supra diximus, & Iasiona à Cerere dilectos, & ad sidera perlatos. Sed qui de Castore & Polluce dicunt, hoc amplius addunt, vt Castor in oppido Ariadnis sit occisus, quo tempore Lacedaemonij cum Atheniensibus bellum gesserunt. Alij autem cum oppugnarent Spartam Lynceus & Idas, ibi periſſe dixerunt. Pollucem ait Homerus conceſſiſſe fratri dimidiam vitam: itaque alternis diebus eorum quenque lucere.

CANCER. Hic dicitur Iunonis beneficio inter astra collocatus: quod cum Hercules contra Hydrā Lernaam constitisset, ex palude pedē eius mordicus arripuiſſet: quae de re Hercule permotum, eum interfeciſſe: Iunonem autem inter sidera constituisse, vt esset cum duodecim signis, quae maxime solis cursu continentur. In eius deformationis parte sunt quidā qui Asini appellantur, à Libero in testa Cancri duabus stellis figurati. Liber enim à Iunone furore obiecto, dicitur mente captus fugiſſe per Thesprotiam, cogitās ad Iouis Dodonai templum peruenire, vnde peteret responsum, quo facilius ad pristinū statum mentis perueniret,

veniret, sed cum venisset ad quandam paludem magnam quam transire non posset, de quibusdam duobus asellis obuijs factis dicitur vnum deprehendisse eorum, & ita esse transuectus, vt omnino aquam non tetigerit. Itaque cum venisset ad templum Iouis Dodonai, statim dicitur furore liberatus, & asellis gratiam retulisse, & inter astra eos collocasse. Nonnulli etiam dixerunt asino illi quo fuerat veetus, vocem humanam dedisse. Itaque postea eum cum Priapo de Natura contendisse, & victum ab eo interfectum. Pro quo Liberum eius misertum in sideribus annumerasse. Et vt sciretur id pro deo, non pro homine timido (quia Iunonem fugerit) fecisse, supra cancrum constituit, qui dea beneficio fuerat affixus astris. Dicitur etiam alia historia de Asellis, vt ait Eratosthenes. Quo tempore Iupiter bello gigantibus indicto, ad eos oppugnandos omnes deos conuocauit, venisse Liberum patrem, Vulcanum, Saryros, Silenos Asellis veetos, qui cum non longe ab hostibus abessent, dicuntur aselli pertimuisse, & ita pro se quisque magnum clamorem & inauditum gigantibus fecisse, vt omnes hostes eorum clamore in fugam se coniecissent, & ita sint superati. Huius similis est historia de buccina Tritonis. Nam is quoque fertur, cum concham inuentam excauisset secum ad gigantes tulisse, & ibi sonitum quendam inauditum per concham misisse. Hostes autem veritos de qua esset immanis fera ab aduersarijs adducta, cuius esset ille mugitus, fuga se mandasse, & ita victos in hostium potestatem peruenisse.

LEO. Hic dicitur à Ioue constitutus, quod omnium ferarum princeps esse existimatur. Nonnulli etiã hoc amplius dicunt, quod Herculis prima fuerit hæc certatio, & quod eum inermis interfecerit. De hoc & Pisander & complures alij scripserunt: cuius supra simulacrum proximum est virgini. Sunt etiã VII. stella ad caudam Leonis in triangulo collocata, quas crines Berenices esse Conon Samius mathematicus & Callimachus dicit: cum Ptolemaus Berenicem Ptolemai & Aristonis filiam sororem suam duxisset uxorem, & paucis post diebus Asiam oppugnata profectus esset, vouisset Berenicem, si victor Ptolemaus redisset, se detonsuram crinem: quo voto damnatum crinem in Veneris Arsinoes Zephyritidis posuisse templo: eosque postero die non comparuisse: quod factum cum rex agere ferret, Conon mathematicus (vt antè diximus) cupiens inire gratiam regis, dixit crinem inter sidera videri collocatum: & quasdam vacuas à figura septem stellas ostendit quas esse fingeret. Crinem hanc Berenicem nonnulli cum Callimacho dixerunt equos alere, & ad Olympia mittere consuetam fuisse. Alij dicunt hoc amplius, Ptolemaum Berenices patrem multitudine hostiũ perterritum fuga salutem petisse: filiam autè saepe consuetam, insiluisse in equũ, & reliquam exercitus copiã constituisse, & cõplures hostium interfecisse, reliquos in fugã coniecisse: pro quo etiam Callimachus eam magnanimã dixit. Eratosthenes autè dicit & virginibus Lesbjs dotem quã cuiq; relictam à parente nemo solueret, iussisse reddi: & inter eas constituisse petitionem.

VIRGO. Hinc Hesiodus Iouis & Themidis filiam dicit: Aratus autem Astræi & Auroræ filiam existimari, quod eodem tempore fuerit cum aurea secula hominum, & eorum principem fuisse demonstrat: quã propter diligentiam & aquitatem, Iustitiam appellatam: neque illo tẽpore ab hominibus exteras nationes bello laceffit as esse, neque nauigio quemquam vsus esse, sed agris colendis vitam agere consueuisse. Sed post eorum obitum qui sint nati, eos minus officiosos, magis auaros cœpisse fieri: quare minus Iustitiam inter homines fuisse conuersatam. Denique eam peruenisse vsque eò, dum diceretur. Heu heu genus hominũ natũ. Itaque iam non potuisse pati amplius, & ad sidera euolasse. Sed hanc alij Fortunam, alij Cererẽ dixerunt: & hoc magis non conuenit inter eos, quod caput eius nimium obscurum videtur. Nonnulli etiã Eriгонem Icarij filiam dixerunt, de qua supra diximus. Alij autem Apollinis filiam ex Chrysothemina natam, & infantem Parthenon nomine appellatam: eãque quod parua interierit, ab Apolline inter sidera collocatam.

SCORPIVS. Hic propter magnitudinem membrorum in duo signa diuiditur, quorum vnus effigiẽ nostri Libram dixerunt. Sed omnino totum signum hac de causa statutum existimatur: quod Orion cum venaretur, & in eo exercitatisimum se esse consideret, dixisse etiã Diana & Latona, se omnia quæ ex terra exoriantur, interficere valere. Quare terram permotã, Scorpionem misisse, qui eum interficere demonstratur. Iouem autè vtriusque animum admiratũ, Scorpionem inter astra collocasse, vt species eius hominibus documento esset, ne quis eorum de aliqua re sibi consideret. Dianam autem propter studiũ Orionis petisse à Ioue, vt idem illi beneficium daret petenti, quod Terra vltro tribuisset. Itaque eum constitutum, vt cum Scorpius oriatur, Orion occidat.

SAGITTARIVS. Hunc complures Centaurum esse dixerunt. Alij autem hac de causa negauerunt, quod nemo Centaurus sagittis sit vsus. Hic autem queritur, cur equinis cruribus sit deformatus, & caudam habeat vt Satyri. Dicunt enim nonnulli hunc esse Crotum nomine, Euphemes Musarũ nutricis filiũ, vt ait Sositheus tragediarum scriptor: eum domicilium in monte Helicone habuisse, & cum Musis solitiũ delectari, nonnunquã etiam studio venationis exerceri. Itaque pro merita diligentia magnã laudem assecutum: nam & celerrimũ in siluis, & acutissimum in musis factum esse. Pro quo studio illius Pe-

tisse Musas ab Ioue, vt in aliquo astrorum numero deformaretur. Itaque Iouem fecisse, vt cum omnia illius artificia vno corpore vellet significare, crura eius equina fecisse, quod equo multum sit vsus: & sagittas pro ingenio adiunxisse, vt ex his & acumen & celeritas esse videretur. Caudam satyricam in corpore fixisse: quod non minus hoc Musæ, quàm Liber Satyris sit delectatus. Ante huius pedes stella sunt pauca in rotundo deformatæ, quas coronam eius vt ludentis abiectam, nonnulli dixerunt.

CAPRICORNVS. Huius effigies similis est Aegipani: quem Iupiter, quod cum eo erat nutritus, in sideribus esse voluit, vt Capram nutricem de qua ante diximus. Hic etiam dicitur, cum Iupiter Titanas oppugnaret, primus obiecissee hostibus timorẽ qui $\pi\alpha\upsilon\iota\delta\omicron\varsigma$ appellatur, vt ait Eratosthenes: hac etiam de causa eius inferiorem partem piscis esse formationem, quod muricibus, id est maritimis conchylis, hostes sit iaculatus pro lapidum iactatione. Aegyptij autem sacerdotes & nonnulli poete dicunt, cum complures dij in Aegyptum conuenissent, repente conuenisse eodem Typhona accerrimum giganta, & maximè deorum inimicum: quo timore permotos in alias figuras se conuertisse: Mercurium factum esse Ibin, Apollinem autem qua Threicia auis vocatur, Dianam merulam simulatam. Quibus de causis Aegyptios ea genera violari non sinere demonstrant: quod deorum imagines dicantur. Eodem tempore Pana dicunt in flumen se deiecisse, & posteriorem partem corporis, effigiem piscis, alteram autem hirci fecisse, & ita a Typhone profugisse, cuius cogitatum Iouem admiratum, effigiem eius inter sidera fixisse.

AQVARIVS. Hunc complures Ganymedem esse dixerunt: quem Iupiter propter pulchritudinem corporis ereptum parentibus, deorum ministrum fecisse existimatur. Itaque ostenditur vt aquam aliquod infundens. Hegestanax autem Deucaliona dicit esse: quod eoregnante, tanta vis aqua se de cælo profuderit, vt catoclysmus factus esse diceretur. Eubulus autem Cecropem demonstrat esse, antiquitatem generis commemorans, & ostendens antequam vinum traditum sit hominibus, aqua in sacrificijs deorum vsos esse, & ante Cecropem regnasse, quàm vinum sit inuentum.

PISCES, Diogenetes Erythracus ait, quodam tempore Venerem cum Cupidine filio in Syriam ad flumen Euphratem venisse, & eodem loco repente Typhona giganta, de quo supra diximus apparuisse. Venerem autem cum filio in flumen se proiecissee, & ibi figuram piscium forma mutasse: quo facto, periculo esse liberatos. Itaque postea Syros qui his locis sunt proximi, destitisse pisces esitare: quod vereantur eos capere: ne simili causa aut deorum præsidia impugnare videantur, aut eos ipsos captare. Eratosthenes autem ex eo pisce natos homines dicit, de quo post dicemus.

CETVS. De hoc dicitur quod à Neptuno sit missus, vt Andromedam interficeret, de qua ante diximus, sed à Perseo sit interfectus, propter immanitatem corporis, & per illius virtutem inter sidera collocatus.

ERIDANVS. Hunc alij Nilum, complures etiam Oceanum esse dixerunt. Qui autem Nilum volunt vocari, propter magnitudinem eius & utilitatem, aquisimũ, esse demonstrant: præterea quod infra eum quædam stella sit, clarius cæteris lucens, nomine Canopos appellata. Canopos autem in insula flumine aluitur Nilo.

LEPVS. Hic dicitur Orionis Canem fugere venantis. Nam cum, vt oportebat, eum venatorem finxissent, voluerunt etiam hoc significare aliqua de causa: itaque leporem ad pedes eius fugientem finxerunt: quem nonnulli à Mercurio constitutum dixerunt, eique datum esse præter cætera genera quadrupedum, vt alios pareret, alios haberet in ventre. Qui autem ab hac causa dissentiunt, negant oportere tam nobilem & tam magnum venatorem, de quo & ante in Scorpionis signo diximus, oportere fingi leporem venari: Callimachum quoque accusari, quod cum Diana scriberet laudes, eam leporum sanguine gaudere, & eos venari dixisset: Itaque Oriona cum Tauro decertantem fecerunt. Leporis autem hanc historiam memoria prodiderunt, apud antiquos in insula Lero nullum leporem fuisse, sed ex eorum ciuitate adolescentium quendam studio generis inductum, ab exteris finibus leporem feminã prænantem attulisse, & ad eius partum diligentissime ministrasse. Itaque cum peperisset, compluribus eius ciuitatis studium incidisse, & partim precio, partim beneficio mercatos, omnes lepores alere cœpisse. Itaque non longo intervallo tantam multitudinem leporum procreatam, vt tota insula ab his occupata diceretur: quibus cum ab hominibus nihil daretur, in femina eorum impetu facto omnia comederunt. Quo facto incolæ calamitate affecti, cum fame forent oppressi, cõmuni consilio totius ciuitatis vix denique eos ex insula abegisse dicuntur. Itaque postea leporis figurã in astris constituisse, vt homines meminissent, nil esse tam exoptandum in vita, quin ex eo plus doloris quàm lætitiæ capere posterius cogerentur.

ORION. Hunc Hesiodus Neptuni filium dicit, ex Euryale Minois filia natum. Concessum autem ei vt supra fluctus curreret, vt in terra: quemadmodũ Iphiclo datum dicitur, vt supra aristas curreret, nec eas infringeret. Aristomachus autem dicit quendam Erythrea fuisse Thebis, & indarus autem in insula Chio. Hunc autem cum Iouem & Mercuriũ hospitio recepisset, petisse ab his vt sibi aliquid liberorũ nasceretur.

Itaque

Itaque quo facilius petitum impetraret, bouem immolasse, & his pro epulis apposuisse: quod cum fecisset, poposcisse Iouem & Mercurium, quod corium de boue fuisset detractum, & quod fecerant vrinam in corium infudisse, & id sub terra poni iussisse: ex quo postea natum puerum, quem Erythreus è facto Vriona nomine appellaret: sed vetustate & consuetudine factum est, vt Orion vocaretur. Hic dicitur Thebis Chium venisse, & Oenopionis filiam Meropem per vinum cupiditate incensus compressisse: pro quo facto ab Oenopione excacatus, & de insula eiectus. Existimatur autem Lemnum ad Vulcanum peruenisse, & ab eo quendam ducem Cedalionam nomine accepisse: quem collo ferens ad Solem venisse, & ab eo sanatus, vt se vlcisceretur, Chium reuertisse, Oenopionem autem à ciuibus sub terra custoditum esse. Quem postquam se inuenire posse desperaret Orion, in insulam Cretam peruenisse, & ibi venari cœpisse cum Diana, & ei polliceri quæ supra diximus, & ita ad sidera peruenisse. Nonnulli autem aiunt, Orionem cum Oenopione propè nimiam coniunctum amicitiam vixisse: & quod ei voluerit suum studium in venando probare, Diana quoque pollicitum quæ supra diximus, & ita interfectum. Alij dicunt cum Callimacho, cum Diana vim voluerit afferre, ab ea sagittis esse confixum, & ad sidera propter venandi consimile studium deformatum. Ister autem dicit Orionem à Diana esse dilectum, & penè factum vt ei nupsisse existimaretur. Quod cum Apollo agrè ferret, & sæpè eam obiurgans nihil egisset, natantis Orionis longe caput solum videri conspicatus, contendit cum Diana, eam non posse sagittam mittere ad id quod nigrum in mari videretur. Quæ cum se vellet in eo studio maxime artificem dici, sagitta missa caput Orionis traiecit. Itaque eum cum fluctus interfectum ad litus eiecisset, & se eum Diana percussisse plurimum doleret, multis eius obitum prosecuta lachrimis, inter sidera statuisse existimatur. Sed quæ post mortem eius Diana fecerit, in eius historijs dicemus.

CANIS. Hic dicitur ab Ioue custos Europe appositus esse, & ad Minoa peruenisse, quem Procris Cephalis vxor laborantem dicitur sanasse, & pro eo beneficio Canem munere accepisse, quod illa studiosa fuerit venationis: & quod Cani fuerat datum, ne vlla fera præterire eum posset. Post eius obitum Canis ad Cephalum peruenit, quod Procris eius fuerat vxor: quem ille secum ducens Thebas peruenit, vbi erat vulpes cui datum dicebatur, vt omnes Canes effugere posset. Itaque cum in vnũ peruenissent, Iupiter nescius quid faceret, vt Ister ait, vt rosque in lapides conuertit. Nonnulli hunc Canem Orionis esse dixerunt, & quod studiosus fuerit venandi cum eo Canem quoque inter astra collocatum. Alij autem Icarij Canem esse dixerunt, de quo antè diximus: quæ multa proposita suos habent auctores. Sed Canis habet in lingua stellam vnã, quæ ipsa Canis appellatur: in capite autem alteram, quam Isis suo nomine statuisse existimatur, & Sirion appellasse, propter flammæ candorem: quod eiusmodi sit, vt præter ceteras lucere videatur. Itaque quo magis eam cognoscerent, Sirion appellasse.

PROCYON. Hic ante maiorem Canem exoriri videtur, sed à nonnullis Orionis esse existimatur: hæc etiam de causa Procyon est appellatus, sed iisdem omnibus historijs, quibus superior Canis annumeratur.

ARGO. Hanc nonnulli propter celeritatem Græcæ dixerunt Argo appellatam: alij, quod Argus eius fuerit inuentor. Hanc autem primam in mari fuisse complures dixerunt: & hæc re maxime stellis esse figuratam. Hanc nauim factam Pindarus ait in Magnesia oppido, cui Demetrias est nomen. Callimachus autem in iisdem finibus ad Apollinis Actij templum, quod Argonautæ proficiscentes statuisse existimantur in eo loco qui Pagasa vocatur, ideo quod nauis Argo ibi primum compacta dicitur, quod est Græcè Πάγασα. Homerus hunc eundem locum in Thesaliæ finibus esse demonstrat. Aeschylus autem, vt nonnulli aiunt, à Minerua quandam materiam loquentem eodem esse coniunctam. Sed huius non tota effigies inter astra videtur: diuisa enim est à puppi vsque ad malum: significans, ne homines fractis nauibus pertimescerent.

CENTAVRVS. Hic dicitur nomine Chiron, Saturni & Philyra filius esse: qui non modo ceteros Centauros, sed homines quoque iustitia superasse, Aesculapium & Achillem nutrisse existimatur: pietate igitur & diligentia effecit, vt inter astra numeraretur. Apud hunc Hercules cum diuerneretur, & simul cum Chirone sedens sagittas consideraret, fertur vna earum decidisse supra pedem Chironis, & ita eum interfecisse. Alij autem dicunt Centaurum miratum, quod tam breuibus sagittis tam magna corpora Centaurorum interfecerit, ipsum contendere arcum conatum: itaque ex eius manu sagittam prolapsam, in pedem eius incidisse: pro qua re Iupiter eius misertus, inter sidera eum constituit cum hostia quæ supra aram tenens immolare videtur. Hunc alij Pholon esse Centaurũ dixerunt, eum qui auruuspicio præter ceteros plurimum valuisset: itaque ad aram cum hostia venire Iouis voluntate figuratum.

ARA. In hac primum dij existimantur sacra & coniurationem fecisse, cum Titanas oppugnare conarentur: eam autem Cyclopes fecisse. Ab ea consuetudine homines dicuntur instituisse sibi, vt cum aliquam rem efficere cogitarent, prius sacrificarent, quàm agere incœpissent.

HYDRA, in qua Coruus insidere, & Crater positus existimatur, de qua hanc habemus memorie pro-

ditam causam: Coruus Apollinis tutela vsus, eo sacrificante missus ad fontem aquam puram petitem, vidit arbores complures ficorum immaturas: eas expectans dum maturescerent, in arbore quadam earum consedit. Itaque post aliquot dies coctis ficis, & à Coruo compluribus earum comestis, expectans Apollo Coruum, vidit eum cum Cratere pleno volare festinantem. Pro quo admisso eius dicitur, quod diu moratus sit Apollinem, qui coactus mora Corui, alia aqua est vsus, hac ignominia eum affecisse, ut quandiu fici coquerentur, Coruus bibere non possit, ideo quod guttur habeat pertusum illis diebus. Itaque cum vellet significare sitim Corui, inter sidera constituit Cratera, & supposuit Hydram qua Coruum sitientem moraretur. videtur enim rostro caudam eius extremam verberare, ut tanquam sinat se ad Crateram transire. Ister autem & complures dixerunt, Coronida Phlegya filiam fuisse: hanc autem ex Apolline Aesculapium procreasse: sed postea Ischyn Elati filium cum ea concubuisse. Quod cum videret Coruus, Apollini nunciasse: qui cum fuerit antea candidus, pro incommodo nuncio eum nigrum fecisse, & Ischyn sagittis confixisse. De Cratera autem hanc historiam Philarchus scribit: In Chersoneso qua confinis est Troia, ubi Proteiali sepulchrum statutum complures dixerunt, vrbs Phlagusa nomine dicitur, in qua Demiphon quidam cum regnaret, incidit eorum finibus repentina vastitas & civium internecio miranda: quare Demiphon a permotum ferunt misisse ad Apollinis oraculum, quaerens remedium vastitatis. Responso autem dato, ut quotannis vna de nobilium genere virgo dijs Penatibus eorum immolaretur: Demiphon omnium filias praeter suas sorte ductas interficiebat, vsque dum cuidam civium loco nobilissimo eorum nato perdoluit inceptum Demiphonti: qui negare cepit de sua filia se passurum sortiri, nisi eodem regis filia essent coniecta. Quo facto rex permotus, illius filiam sine sorte ductam interfecit: quod Matusius nomine virginis pater instanti tempore simulavit se patriae causa non aegre ferre factum: potuisset enim postea sorte ducta nihilominus interire: quod paulatim dies regi in oblivionem perduxit. Itaque cum se propè amicissimum regi virginis pater ostendisset, solenne sacrificium se habere dixit, eumque & filias eius ad id consiciendum inuitavit: qui nihil aliter futurum suspicatus, filias ante misit, ut ipse occupatus in re civili postea veniret. Quod cum exoptanti Matusio accidisset, filias eius interfecit, & sanguinem earum cum vino in cratere mixtum aduenienti regi pro potione dari iussit. Qui cum filias desideraret, & quid his factus esset rescisset, Matusium cum cratere in mare proijci iussit: quo facto mare quod ille est proiectus, memoriae causa Matusium mare vocatum est: portus autem adhuc Crater appellatur: quem antiqui astrologi stellis deformauerunt, ut homines meminissent, Maleficium neminem temere lucrari posse: neque oblivionem inimicitarum fieri solere. Nonnulli cum Eratosthene dicunt, eum Cratera esse quo Icarus sit vsus, cum hominibus ostenderet vinum. Alij autem dolium esse, quo Mars ab Etho & Ephetate sit coniectus.

PISCIS qui Notius appellatus. Hic videtur ore aquam excipere à signo Aquarii: qui laborantem quondam Isin seruasse existimatur: pro quo beneficio simulacrum Piscis, & eius filiorum, de quibus ante diximus, inter astra constituit. Itaque Syri complures pisces non esitant, & eorum simulacra inaurata pro dijs Penatibus colunt. De hoc & Hegesias scribit.

RELIQVVM est nobis de quinque stellis, quas complures ut erraticas, ita *πλανήτας* Graeci dixerunt. Quarum vna est Iouis nomine Phaëton quem Heraclides Ponticus ait, quo tempore Prometheus homines finxit, hunc pulchritudine corporis reliquis praestantem fecisse, eumque suppressere cogitare, atque ut certum redderet Cupidinem, Ioui nunciasse. Quo facto missum Mercurium ad Phaëthonta, persuasisse ut ad Iouem veniret, & immortalis fieret: itaque eum inter astra collocatum.

SECVNDA stella dicitur Solis, quam alij Saturni dixerunt. Hanc Eratosthenes à Solis filio Phaëthonta appellatam dicit: de quo complures scripserunt, ut patris inscienter curru vectus, incenderit terras: quo facto ab Ioue fulmine percussus, in Eridanum deiectus est, & à Sole inter sidera perlatus.

TERTIA est stella Martis, quam alij Hercules dixerunt, Veneris sequens stellam, hac (ut Eratosthenes ait) de causa: Quod Vulcanus cum uxorem Venerem duxisset, & propter eius obseruantiam Marti copia non fieret, ut nihil aliud asequi videretur, nisi sua stella Veneris sidus persequi à Venere impetravit. Itaque cum vehementer eum amor incenderet, rem significans, è facto stellam Piroënta appellavit.

QVARTA stella est Veneris, Lucifer nomine: quam nonnulli Iunonis esse dixerunt. Hunc eundem Hesperum appellari multis traditum est historijs. Hic autem omnium siderum maximus esse videtur. Nonnulli autem hunc Aurora & Cephalus filium esse dixerunt, pulchritudine multis praestantem: ex qua re etiam cum Venere dicitur certasse, ut etiam Eratosthenes dicit, eum hac de causa Veneris appellari: ex oriente sole, & occidente videri: quare, ut ante diximus, iure hunc & Luciferum, & Hesperum nominatum.

QVINTA stella est Mercurij nomine Stilbon: sed hac est brevis & clara: hac autem Mercurio data existimatur, quod primus menses instituerit, & peruiderit siderum cursus. Euhemerus autem primam ait Venerem astra constituisse, & Mercurio demonstrasse.

PRAETEREA ostenditur circulus quidam in sideribus, candido colore, quem **Lacteum** esse nonnulli dixerunt. Eratosthenes enim dicit Mercurio infanti insciam puero Iunonem dedisse lac: sed postquam eum rescierit Maia filium esse, reiecit eum à se, & ita lactis profusi splendorem inter sidera apparere. Alij dixerunt dormienti Iunoni Herculem suppositum, & experrectam, id quod supra diximus, fecisse. Alij autem Herculem propter nimiam auiditatem, lactis multitudinem appetisse, neque in ore continere potuisse: quod ex ore eius profusum, circulum signasse. Alij dicunt quo tempore Ops Saturno lapidem pro partu attulit, iussisse ei lac praeberere: quae cum pressisset mammam, profuso lacte circulum deformatum, quem supra demonstrauimus. Nos autem omnium corporum deformationem dicere instituemus.

IGITUR incipiemus à polo Boreo protinus dicere, quo utraque **Arcti** nixe vehuntur, **Arctico** circulo clausa, & ita collocata, ut alternis vnaquaeque earum resupinata caput alterius tegere videatur, ita tamen, ut caput eius quae superior fuerit, ad caudam inferioris contendat. Harum maior in extremo circulo pedes habet fixos. Praeterea habet in capite **stellas VII.** omnes obscuras, in utrisque auribus binas, in humero claram vnam, in pede nouissimo duas, in summo interscapilio vnam, in crure de posterioribus primo, vnam: in pede priori duas, in cauda ipsa tres. Ita totius sideris **stellae** sunt omnino **XXI.**

Minor autem habet in stationis vnoquoque loco **stellas singulas** clare lucentes, & supra caudam tres: omnino septem: sed in prioribus caudae stellis vna est infima quae **Polus** appellatur, ut Eratosthenes dicit, per quem locum ipse mundus existimatur versari. Reliquae autem duae **Χοροῦται** dicuntur, quod circum polum versentur.

DRACO inter duas **Arctos** collocatus, videtur corporis sinu facto **Arctici** minorem ita concludere, ut penè pedes eius tangere videatur: cauda autem flexa, caput maioris attingere: & suo capite tanquam reducto, circulum **Arcticum** tangens, corpus ut in sphaeram complicari: & si quis diligentius attenderit, videre poterit caput Draconis ad maioris **Vrsae** regionem caudae collocatum. Hic habet in utroque tempore **stellas singulas**, in oculis singulas, in mento vnam, & toto corpore reliquo passim dispositas decem: ita ut omnino stellarum sit **XV.**

ARCTOPHYLAX. Huius manum sinistram circulus **Arcticus** includit ita, ut neque occidere neque exoriri videatur: ipse autem positus ab **Arctico** circulo ad **Aestiuum** definitur, inclinatus in longitudinem, dextro pede **Aestiuo** circulo nixus. Huius humeros & pectus à reliquo corpore diuidit circulus, qui per utrosque polos transiens, tangit **Arietem** & **Chelas**. Hic quidem cum **Tauro**, & **Geminis**, & **Cancro**, & **Leone** occidit: ideo serò occidere dicitur, quod magis erectus à pedibus peruenit ad terram: at exoriens citius quam **Chela** videtur. Habet autem in manu sinistra **stellas quatuor**, quae nunquam occidere dicuntur: in capite **stellam vnam**: in utroque humero singulas, in utraque mamma singulas, sed clariorem dextram, & sub ea alteram obscuram, & in cubito dextro claram vnam: in zona vnam clarius ceteris lucentem: hac **stella Arcturus** appellatur in utriusque pedibus singulas, quae omnino sunt **XIIII.**

CORONAM humero sinistro propè contingere **Arctophylax** videtur: quae autem **Engonasin** dextri pedis calce coniungit, hac **Cancro** & **Leone** ex oriente occidere, cum **Scorpione** exoriri perspicitur. Habet autem nouem **stellas** in rotundo dispositas: sed ex his tres clarius ceteris lucentes.

ENGONASIN. Hic positus inter duos circulos, **Arcticum** & **Aestiuum**, utrisque pedibus & dextro genu, quem antè diximus, **Arcticum** circulum finit, ita tamen, ut dextro pede prioribus digitis circulum terminet, sinistro autè toto caput Draconis opprimere conetur. Humeris autem velut sustinens circulum **Aestiuum**, & manu dextra proiecta tangens: laeuam autem è regione ad sinistram genu porrigens, aequali interuallo circuli **Aestiuo** & genu sinistri. Hic occidens capite prius quam reliquo corpore deuenit ad terram: qui cum totus occidit, ut pendere pedibus ex **Arctico** circulo videatur: exoriens autè pedibus quam reliquis membris. Habet autem in capite **stellam vnam**, in sinistro brachio vnam, in utroque humero singulas clare lucentes: in manu sinistra vnam, in dextro cubito alteram: in utroque latere singulas sed clariorem in sinistro: in dextro foemore duas, in genu vnam, in poplite vnam, in crure duas, in pede vnam quae dicitur clara, in sinistra manu quatuor, quas pellem Leonis esse nonnulli dixerunt.

LYRA. Hac posita est contra regionem eius loci, qui est inter genu & manum sinistram eius qui **Engonasin** vocatur, cuius ipsa testudo spectat ad **Arcticum** circulum, summum autem cacumen ad polum **Notium** contendere videtur. Hac **Lyra** **Virgine** ex oriente occidere cum **Sagittario** exoriri perspicitur. Habet autem in ipsis testudinis lateribus singulas **stellas**: in summis cacuminibus eorum, quae in testudine ut brachia sunt collecta, singulas: in medijs iisdem, quos humeros **Eratosthenes** fingit, singulas in scapulis ipsius testudinis, vnam, in ima **Lyra**, quae ut basis totius videtur, vnam.

OLOR. Huius vna alia est ad circunductionem huius circuli qui **Arcticus** vocatur, contingens extremum pedè sinistram eius qui **Engonasin** vocatur: sinistram autem alam habet paululum extra circulum

AESTIUM, penè coniungens pedibus Pegasi. Aestiuus autem circulus rostrum eius à reliquo corpore diuidit. Cauda iungitur extrema cum capite Cephei. Hic cum Virgine & Chelis occidens, prius capite quam reliquis membris deuenit ad terram: exoritur autem cum Capricorno. Hic habet in capite stellam clare lucentem vnam: in collo alteram pari fulgore, in vtrisque pennis quinas supra caudam, vnam. Omnino habet stellas XIII.

CEPHEVS à tergo minoris Arcti constitutus, includitur Arctico circulo à pedibus ad pectus, vt prater humeros & caput eius nihil occidere videatur: neque longe abest à flexu Draconis, què capite primum efficere videtur. Cepheus autem manibus vtrisque proiectis figuratus, tanto disidet interuallo à pedibus Arcti minoris, quantum spacium inter pedes Cephei videtur. Huius caput Scorpione exorto occidere, cum Sagittario exoriri perspicitur. Hic autem habet in capite stellas duas, in manu dextra vnam: item in cubito obscuram vnam, in sinistra manu & humero singulas, in dextro humero vnam: in zona qua medium eius diuidit corpus, tres stelle clare videntur, in latere dextro obscura vna: in sinistro genua dua, in vtrisque pedibus singula: supra pedes, stella quatuor. Hic totus omnino est stellarum XVIII.

CASSIPEIA sedens in siliquaastro, collocata est, cuius sedilis & ipsius Cassiepeie pedes positi in ipsa circunductione circuli qui Arcticus vocatur: effigies autem corporis ad Aestiuum circulum peruenit, quam capite & dextera manu tangit. Hanc propè mediam diuidit circulus qui Lacteus appellatur: proxime Cephei signum collocatum. Hac occidens Scorpione exoriente, capite cum sedili resupina ferrè perspicitur exoriri autem cum Sagittario. Huius in capite stella ostenditur vna in vtroquo humero vna, in papilla dextra, clara vna: in lumbis magna vna, in sinistro femore dua: in genu vna, in pede dextro vna, in quadrato qua sella deformatur in angulis vtrisque singula clarius ceteris lucentes. Hac igitur est omnino stellarum XIII.

ANDROMEDA proxime Cassiepeiam, supra caput Persei breui interuallo disidente collocata perspicitur, manibus diuersis vincta, vt antiquis historijs est traditum. Cuius caput equi Pegasi ventri coniungitur: eadem enim stella & umbilicus Pegasi & Andromeda caput appellatur. Huius medium pectus & manum sinistram circulus Aestiuus diuidit. Occidit autem cum Pisce de duobus secundo, quem Andromeda subiectum brachio supra diximus, exoriente Libra & Scorpione, capite prius quam reliquo corpore perueniēs ad terram. Exoritur autem cum Piscibus & Ariete. Hac, vt supra diximus, habet in capite stellam clare lucentem vnam: in vtroque humero vnam: in cubito dextro vnam, in ipsa manu vnam: in sinistro cubito vnam, in brachio vnam, in manu alteram: in zona tres, supra zonam quatuor: in vtroque genu vnam, in pedibus autem binas. Ita omnino est stellarum XX.

PERSEVS. Huius sinistrum crus & humerum laeuum circulus Aestiuus à reliquo corpore diuidit. Ipse manu dextera Arcticum circulum tangit dextro pede, caput Aurigae premere velut currens videtur. Idem occidens Sagittario & Capricorno exorto, inclinatus caput versus, cū Ariete & Tauro rectus exoritur. Habet aut in vtroque humero stellam vnam: in manu dextera clare lucentem vnam, qua falcem tenere dicitur, quo telo Gorgonem interfecit: in sinistra alteram, qua caput Gorgonis tenere existimatur. Habet praeterea in ventre stellam vnam, in lumbis alteram, in dextro femore vnam, in genu vnam, in tibia vnam, in pede vnam obscuram, in sinistro femore vnam, & in genu alteram: in tibia duas, in sinistra manu quod Gorgonis caput vocatur, stellas quatuor. Omnino est stellarum XVIII. Caput eius & falx sine sideribus apparēt. Hūc Aratus cum diceret inter sidera κενονισμεον figuratum, acceperunt complures, eum puluerulentum dicere: quod minime conuenit, posse inter sidera etiam puluerulentum apparere: quod si esset, dignior erat Orion, cui idem ascriberetur. Primum, quod assidue est venatus, & semper in terra fuit: denique quod adhuc inter sidera venari videtur. Perseus autem qui assidue volaret, non potest puluerem habere. Quid igitur? Cum vellet Aratus eum currentem obscure significare, vsus Aetolorum consuetudine, eum κενονισμεον dixit: Aetoli enim cum volunt aliquem decurrere significare, ἀποκονισσαι dicunt, id quod Aratus voluit demonstrare, non vt illum volantem assidue, puluerulentum dicat, quod à multis perperam est intellectum.

HENIOCHVS autem circulo Aestiuo genuum sine, praeterea ab humero sinistro vsque ad zonam diuiditur ab eo quem supra Lacteam orbem diximus. Huius dexter pes Tauri sinistro cornu stella coniungitur vna, manibus vt lora tenens figuratur. Cuius in humero sinistro Capra, in manu autem duo Hædi duabus stellis formati dicuntur. Totus autem pedibus Persei subiectus, caput habens contra Vrsae maioris aspectum. Hic occidere Sagittarij & Capricorni exortu videtur: exoriri autem Ophiuchi & Engonasin occidentibus. Habet praeterea in capite stellam vnam: in vtroque humero vnam, sed in sinistro clariorem, qua Capra vocatur, in vtroque cubito vnam, in manu duas, qua Hædi appellantur, stellis propè occidentibus facti.

OPHIVCHVS inclinatus à capite, vt qui resupinari videtur, manibus anguem tenere figuratus. Huius autem humeri Aestiuo circulo diuiduntur à reliquo corpore. Ipse genuum sine ab Aequinoctiali circulo ter-

lo terminatur, pede sinistro premens oculos, dextro autem testudini Scorpionis innixus. Anguis autē qui ab eo tenetur, prope extremo ore Coronam contingit, medium ut praeingens Ophiuchum, à cauda brevior quàm superiori corpore, qua manus sinistra ipsius signi figuratur: ita tamen, ut extrema cauda circum Aequinoctialem cum Aquila cauda iungat. Occidens exortu Geminorum, Cancrī & Leonis, peruenit ad terram: exoriens autem cum Scorpione & Sagittario, apparet. Hic habet in capite stellam vnam, in utroque humero singulas, in sinistra manu tres, in dextera quatuor, in lumbis duas, in utroque genu singulas, in dextro crure vnam, in utroque pede singulas, sed clariorem in dextro. Itaque est omnino stellarum XVII. Anguis autem habet in summo capite duas, sub capite quatuor vno loco omnes. Ad manū ipsius Ophiuchi sinistram, duas, sed quae maxime ad corpus eius accedit, clariorem: & in dorso Anguis ad ipsam corporis coniunctionē quinque. Et in prima curuatura caudae quatuor; in secunda, caput versus, stellas sex. Ita est omnino, trium & viginti stellarum.

SAGITTA inter duos circulos, Aestiuum & Aequinoctialem, super Aquila signum posita, diuiditur ab eo circulo qui utriusque polo subiectus ad Cancrum & Capricornū peruenit. Huius acumen ad Equipedum regionem spectat. altera pars ad humeros Ophiuchi tendit. Hae occidit Virginis ortu: oritur autem cum Scorpione. Habet omnino stellas quatuor, quarum vna in principio materia, altera in medio, duae reliquae in eo loco quo ferram solet affigi, diuersae videntur.

AQVILA ala dextra non multum extra circum Aequinoctialem prodire, sinistra autem non longe à capite Ophiuchi figurata videtur. Praeterea rostrum eius à reliquo corpore diuidit circulus quem supra diximus à Cancro ad Capricornum peruenire: media autem finitur ab eo quem supra Lactem orbē demonstrauimus esse. Hae occidit exorto Leone. Exoritur autem cum Capricorno, habens in capite stellam vnam, in utraque penna vnam, in cauda vnam.

DELPHIN non longe ab Aquila signo figuratus, in curuatione caudae nouissima tangit Aequinoctialis circuli circunductionem, capite prope contingens equi Pegasi rostrum. Hic exoritur cum sagittarij posteriore parte. Occidit autem cum Virgo exorta est ad capitis finem. Habet autem in capite stellas duas supra caput ad ceruicem versus duas: ad ea quae in ventre velut penna videntur, habet stellas tres: in scapulis autem, vnam: in cauda, duas. Omnino est stellarum nouem.

EQVVS Arcticum circum spectans, pedibus Aestiuo orbe niti, extremo ore caput Delphini tangere videtur, Aquarij manum dextram ceruice sua coniungens, & utrisque Piscibus clausus, quos in duodecim signis postea demonstrabimus. Huius in stella corpus apparet vsque ad umbilicum deformatum: qui occidit cum Pisce de duobus primo, qui supra tergum eius est fixus. Exoritur cum Aquario toto, & cum Pisce, cum quo & occidit manus Aquarij dextra. Hic habet in rostro stellas duas obscuras, in capite vnam, in maxilla vnam, in utrisque auribus singulas, in ceruicibus quatuor obscuras, sed maxime luces quae capiti proxima apparet, in humero claram vnam, in pectore vnam, in interscapilio vnam, in umbilico nouissimam vnam, quae Andromeda caput vocatur, in genibus utrisque singulas, in utrisque poplitibus singulas. Ita est omnino stellarum XVII.

DELTON autem in triangulum deformatur, aequis lateribus duobus, vno brevior, sed prope quali reliquis, inter Aestiuum & Aequinoctialem circum supra caput Arietis non longe ab Andromeda dextro crure, & Persei manu sinistra collocatum: cum Ariete toto occidens, exoriens autem cum eiusdem dimidia priore parte. Habet stellam in vnoquoque angulo vnam.

Nunc protinus XII. signorum figurationem dicemus, quorum est princeps Aries.

5 ARIES in Aequinoctiali circulo consistens, caput ad exortum habens conuersum, occidens à primis pedibus, & exoriens caput infra Triangulum, quod & supra diximus, tenens collocatū, pedibus prope caput contingens Piscicis. Habet autem in capite stellam vnam, in cornibus tres, in ceruice tres, in pede priore de primis vnam, in interscapilio quatuor, in cauda vnam, sub ventre tres, in lumbis vnam, in pede posteriore vnam. Omnino est stellarum XVIII.

TAVRVS ad ortum signorum dimidia parte collocatus, ut incipere genu ac defigere ad terram videtur, caput eodem habens attentum. Genua eius à reliquo corpore diuidit circulus Aequinoctialis. Cornu sinistro, ut supra diximus, coniungitur cum sinistro pede eius qui Auriga appellatur. Inter huius finitionem corporis & Arietis caudam stellae sunt septem, quas Vergilias nostri, Graeci autem $\pi\lambda\delta\acute{\alpha}\delta\alpha\varsigma$ appellauerunt. Hic aduersus oritur & occidit. Habet autem in cornibus singulas stellas, sed in sinistro clariorem: utrisque oculis singulas, in fronte media vnam, ex quibus locis cornua nascuntur singulas, quae septem stellae Hyades appellantur: et si nonnulli quas duas diximus nouissime, stellas negauerunt esse, ut omnino Hyades essent quinque. Praeterea in sinistro genu priore habet stellam vnam, & supra ungulam, vnam: in dextro genu vnam, & in interscapilio tres, nouissimam earum ceteris clariorem: in pectore vnam. Quae sunt omnino praeter Vergilias, XVIII.

GEMINI ab aurigæ dextra parte supra Orionæ collocati videntur, ita tamen, ut Orion inter Taurum & Geminos sit constitutus. Capita eorum diuiduntur à reliquo corpore, circulo eo qui æstatem definire supra est dictus, ut complexa corpora inter se tenentes. Occidunt directi à pedibus: exoriuntur autem inclinati ut iacentes. Sed de his qui Cancro est proximus, habet in capite stellam vnā clarā, in vtrisque humeris singulas claras, in dextro cubito vnā, in genibus vtrisque singulas, in pedibus vtrisque singulas: alter autem in capite vnā, in vtrisque mammis singulas, in sinistro humero vnā, in pedibus vtrisque singulas & infra sinistrum pedem vnā, quæ $\omega\rho\pi\omicron\iota\varsigma$ appellatur.

CANCER. Hunc medium diuidit circulus Aestiuus ad Leonem, & ad exortus spectantem, paululum supra caput Hydrae collocatum, Occidentem & Orientem posteriori corporis parte. Hic autem habet in ipsa testa stellas duas, quæ Asini vocantur, de quibus ante diximus: in dextris pedibus singulas obscuras, in sinistro primo pede duas, & in secundo duas obscuras, in tertio vnā, in quarto primo vnā obscuram, in ore vnā, in ea quæ Chela dexterior dicitur, tres similes, non grandes, in sinistra similes duas, Omnino est stellarum XVII.

LEO Spectant ad occasum supra corpus Hydrae, à capite quæ Cancer instat, vsque ad mediam partem eius constitutus, medius aestiuo circulo diuiditur, ut sub ipso orbe priores pedes habeat collocatas: occidens à capite & exoriens, Hic habet in capite stellas tres, in cervicibus duas, in pectore vnā, in interscapilio tres, in media cauda vnā, in extrema alteram, sub pectore duas, in pede priore vnā clarā, in ventre clarā vnā, & infra alteram magnā: in lumbis vnā, in posteriori genu vnā, in pede posteriori vnā clarā. Ita omnino est stellarum XVIII.

VIRGO infra pedes Bootis collocata, capite posteriorem partem Leonis, dextra manu circulum Aequinoctialem tangit: ac inferiorem partem corporis supra Coruum & Hydrae caudam habere perspicitur, occidens capite prius quam ceteris membris. Huius in capite est stella vna obscura, in vtrisque humeris singula, in vtrisque pennis binæ, quarum vna stella quæ est in dextera penna ad humerum defixa, $\omega\rho\tau\epsilon\upsilon\gamma\eta\tau\eta\epsilon$ vocatur. Præterea habet in vtrisque manibus singulas stellas, quarum vna quæ est in dextera manu, maior & clarior ea cum spicis esse dicitur. In veste autem habet passim dispositas stellas septem, & in vtrisque pedibus singulas. Ita est omnino stellarum XVIII.

SCORPIVS. Huius prior pars quæ Chela dicuntur, ita premuntur ab Aequinoctiali circulo, ut eū sustinere videantur. Ipse autem pedibus Ophiuchi, de quo supra diximus, subditus, extrema cauda circulum Hiemalem contingere videtur: neque longè est ab eo signo, quod pro hostia Centaurus ferre perspicitur. Occidit autem inclinato corpore, exoritur autem erectus à Chelis. Hic habet stellas in his quæ Chela dicuntur, in vnaquaque earū binas, ex quibus primæ sunt clariores. Præterea habet in fronte stellas tres, quarum media est clarissima, in interscapilio tres, in ventre duas, in cauda quinque, in acumine ipso quo percutere existimatur, duas. Ita est omnino stellarum XVIII.

SAGITTARIVS autem spectans ad occasum Centauri corpore figuratur, velut mittere incipiēs sagittas, à pedibus vsque ad humeros in Hiemali circulo collocatus, ita ut caput solum eius extra eum circulum quem supra diximus, apparere videatur: cuius arcus Lacteo circulo medius diuiditur. Ante pedes huius est quadam corona stellis effecta, de qua prius diximus. Hic præceps occidit, exoritur directus. Habet autem in capite stellas duas, in arcu duas, in sagitta vnā, in dextro cubito vnā, in manu priori vnā, in ventre vnā, in interscapilio duas, in cauda vnā, in priori genu vnā, in pede vnā, in inferiori genu vnā, in poplite vnā. Omnino est stellarum, XV. Corona autem Centauri est stellarum VII.

CAPRICORNVS ad occasum spectans, & totus in Zodiaco circulo deformatus, cauda & toto corpore medius diuiditur ab Hiemali circulo, suppositus Aquarij manui sinistra: occidit præceps, exoritur autem directus. Sed habet in naso stellam vnā, infra ceruices vnā, in pectore duas, in priore pede vnā, in priore eodem alteram, in interscapilio septem, in ventre quinque, in cauda duas. Omnino est stellarum viginti.

AQUARIVS pedes habet in Hiemali circulo defixos, manum autem sinistram vsque ad Capricorni porrigens tergus, dextra iubā Pegasi propè contingens, spectat ad exortus. Qui cum ita sit figuratus, necesse est corpore eum propè resupinato videri. Effusio aquæ, peruenit ad eum Piscem qui solitarius figuratur, de quo posterius dicemus. Sed Aquarius & occidit & exoritur capite prius quam reliquis membris. Hic habet in capite stellas duas obscuras, in vtrisque humeris singulas magnas, in sinistro cubito vnā grandem, in manu priori vnā, in vtrisque mammis singulas obscuras, in lumbo interiori vnā, in vtrisque genibus singulas, in dextro crure vnā, in vtrisque pedibus singulas. Omnino est stellarum quatuordecim. Effusio aquæ cum aquali ipso, est stellarum triginta. Sed in his omnibus prima & nouissima clara.

PISCES. Horū, alter Notius, alter Boreus appellatur: ideo quòd vnus eorū qui Boreus dicitur, inter Aequi-

AEQUINOCTIALEM & AESTIUM circulum sub *Andromoda* brachio collocatus, & *Arcticum* polum spectans constituitur: alter autem est in *Zodiaeo* circulo extremo sub *scapulis Equi*, non longè ab *Aequinoctiali*, circulo collocatus, spectans ad occasum. Hi *Pisces* quibusdam stellis ut *lineola* ab *Arietis* pede primo coniunguntur, quorum inferior ante occidere & exoriri videtur. Habet autem *stellas XVII*. Et *Boreus* omnino *XII*. *Coniunctio eorū* habet ad *Aquilonem* spectans *stellas tres*, ad alteram partem *tres*, ad exortum *tres*, in *commisura* *tres*. omnino *duodecim*. Horum *coniunctionem*, quæ à pede *Arietis* primo notatur, *Arazus* *Græce* $\sigma\omega\delta\epsilon\sigma\mu\omicron\nu\ \upsilon\pi\omicron\upsilon\rho\alpha\iota\upsilon\omicron\nu$, *Cicero* *Nodum* *cælestem* dicit: qui utrique volunt significare, eum *nodum* non solum *piscium*, sed etiam *totius spheræ* esse: quo enim loco *circulus* ab *Arietis* pede $\mu\epsilon\sigma\upsilon\mu\epsilon\gamma\iota\upsilon\delta$ dicitur, qui *meridiem* significet: & quo loco is *circulus* *Mesembrinos* coniungitur, & transit *Aequinoctialem* circulum, in ipsa *coniunctione* *circulorum* *nodus* *Piscium* significatur: quare eum non modo *Piscium*, sed etiam *cælestium* *nodum* appellauerunt.

PISTRIX à *media cauda* diuiditur ab *Hiemale* circulo, spectans ad exortum, rostro propè *posteriores* *Arietis* pedem iungens. huius *priorem* partem *corporis* quæ spectat ad exortum, propè *alluere* *flumen* *Eridanus* videtur. Hæc occidit exorto *Cancro* & *Leone*: exoritur autem cum *Tauro* & *Geminis*. Sed habet in *extrema cauda* *stellas* *duas* *obscuras*, ab eo loco vsque ad *reliqui* *corporis* *curuaturam*, *quinque*, sub *ventre* *sex* omnino sunt *tredecim*.

ERIDANVS è *sinistro* pede *profectus* *Orionis*, & *perueniens* vsque ad *Pistricem*, rursus *diffunditur* ad *Leporis* pedes, & *protinus* ad *Arcticum* circulum tēdit. Huius *figurationem* *Hiemalis* *circulus* diuidit ab eo loco quo propè *coniungitur* *Ceto*. Hic *Scorpione* & *Sagittario* exorto occidere: exoriri autem cum *Geminis* & *Cancro* videtur. Habet *stellas* in *prima* *curuatura* *tres*, in *secunda* *tres*, item in *tertia* vsque ad *nouissimam*, *septem*, omnino *stellarum* est *tredecim*.

LEPVS autem *infra* *sinistrum* *pedem* *Orionis* per *Hiemalem* circulum fugiens, & ab eo *inferiori* parte *corporis* diuisus, occidit *Sagittario* exorto oritur cum *Leone*. Habet autem *stellas* in *utrisque* *auribus* *singulas*, in *corpore* *passim* *dispositas* *duas*: in *pedibus* *prioribus* *singulas*. ita sunt omnino *sex*.

ORION. Hunc à *zona* & *reliquo* *corpore* *Aequinoctialis* *circulus* diuidit, cum *Tauro* decertantem collocatum, *dextra* *manu* *clauam* *tenentem*, & *incinctum* *ense* spectantem ad occasum, & occidentem exortu *Scorpionis* *posteriori* parte, & *Sagittario* exoriente: cum *Cancro* autem *toto* *corpore* *pariter* *exurgentem*. Hic habet in *capite* *stellas* *tres* *claras*, in *utrisque* *humeris* *singulas*, in *dextro* *cubito* *obscuram* *vnam*, in *manu* *similem* *vnā*, in *zona* *tres*, in eo quo *gladius* *eius* *deformatur*, *tres* *obscuras*, in *utrisque* *genibus* *singulas* *claras*, in *pedibus* *singulas*. Omnino *XVII*.

CANIS *Leporem* fugientem *persequens*, *posterioribus* *pedibus* diuiditur ab *Hiemali* circulo. *pedem* *dextrum* *Orionis* *penè* *suo* *capite* *contingens*, *capite* *ad* *occasum* *spectans*, sed *caput* *ad* *Aequinoctialem* *circulum* *tendit*: Occidens *Oriente* *Sagittario*, exoriens autem cum *Cancro*. Hic *Canis* habet in *lingua* *stellam* *vnā*, quæ *Canis* appellatur: in *capite* autem alteram, quam nonnulli *Sirion* appellant, de quo prius diximus, præterea habet in *utrisque* *auribus* *singulas* *stellas* *obscuras*, in *pectore* *duas*, in *pede* *priori* *tres*, in *interscapilio* *tres*, in *sinistro* *lumbo* *vnā*, in *pede* *posteriori* *vnā*, in *pede* *dextro* *vnā*, in *cauda* *quatuor*. Omnino, *viginti*.

ΠΡΟΚΥΩΝ. Hic in *Lacteo* circulo defixus, *pedibus* *Aequinoctialem* *circulum* tangit. Spectat ad occasum, ut inter *Geminos* & *Cancrum* constitutus, qui quòd ante *maiores* *Canem* exoritur $\pi\omicron\kappa\upsilon\omega\nu$ est appellatus. Hic autem occidit exorto *Capricorno*, exoritur cum *Leone*. Sed omnino est *stellarum* *trium*.

ARGO. Huius *puppis* *Hiemalem* *circulum* & *maioris* *Canis* *caudam* *contingens* *inferiore* *parte*, *no* *uissime* *navis* *inclinata*, *Antarcticum* *circulum* tangit. Occidens *Sagittario* & *Capricorno* exorto ut in *mari* *collocata*, exoriens autem cum *Virgine* & *Chelis*. Hæc habet in *puppi* *ad* *singula* *gubernacula*, *ad* *primum* *stellas* *quinque*, *ad* *alterum* *quatuor*, *circum* *carinam* *quinque*, & *sub* *reictu* *quinque*, *ad* *malum* *III*. Ita *tota* *est* *stellarum* *vigintitrium*. Quæ quare non sit *tota* in *mundo* *collocata*, prius diximus.

CENTAVRVS. Hic ita figuratur, ut in *Antarctico* circulo *nitè* *pedibus*, *humeris* *Hiemalem* *sustinere* *videatur*: *capite* *propè* *caudam* *Hydra* *contingens*, *hostiam* *dextra* *manu* *tenens* *supinam*, quæ *pe* *dibus* & *extremo* *ore* *circulum* *Hiemalem* tangit, inter eum & *Antarcticum* *orbem* *collocata*. *Centauri* autem *crura* à *reliquo* *corpore* diuidit *circulus* qui *Lacteus* vocatur. Hic spectans ad *ortus* *signorum*, *totus* *occidit* *Aquario* & *Piscibus* *exortis*: oritur autem cum *Scorpione* & *Sagittario*. Habet autem *stellas* *supra* *caput* *tres* *obscuras*, in *utrisque* *humeris* *singulas* *claras*, in *cubito* *sinistro* *vnā*, in *manu* *vnā*, in *medio* *pectore* *equino* *vnā*, in *prioribus* *poplitibus* *utrisque* *singulas*, in *inter* *scap-*

inter scapilio quatuor, in ventre duas claras, in cauda tres, in lumbo equino vnā, in genibus posterioribus singulas, in poplitibus singulas. Omnino sunt XXIII. Hostia autem habet in cauda stellas duas, in pede de posterioribus primo vnā, & inter vtrosque pedes vnā, in inter scapilio vnā clarā & in priore parte pedum vnā, infra alteram: in capite tres dispositas, omnino sunt numero decem.

A R A propter Antarcticum circulum tangens, inter Hostia caput & Scorpionis caudam extremā collocatur. Occidens Arietis exortu, exoriens cum Capricorno. Hac habet in summo cacumine circuli vbi formatur, stellas duas, & in imo altaris duas. Et ita est omnino stellarum quatuor.

HYDRA trium signorum longitudinem occupans, Cancri, Leonis & Virginis, inter Aequinoctiale & Hiemalem circulum collocatur, ita tamen, vt caput eius contendens ad signum id quod $\pi\rho\alpha\nu\acute{o}\nu$ vocatur, & totius Hydrae propè quarta pars inter Aestiuum & Aequinoctialem circulum videatur. Cauda autem extrema penè Centauri Caput regens, sustinet in dorso Coruum, rostro corpus eius rudentem, & toto corpore ad Cratera tendentem: qui satis longo dissidente interuallo, prope inter Leonem & Virginē constitutus videtur, inclinatio ad caput Hydrae, qua occidit Aquario & Piscibus ortis: oritur autem cum his signis de quibus supra diximus. Habet autem in capite stellas tres, in prima à capite curuatura, sex, sed earum nouissimā clarā: in secunda curuatura tres, in tertia quatuor, in quarta duas, in quinta vsque ad caudam nouem, omnes obscuras, ita fiunt numero viginti septem. Coruus autem habet in gutture stellam vnā, in pennis duas, infra pennam caudam versus duas, in vtisque pedibus singulas: omnino septem. Supra primam à capite curuaturam Crater positus, habet in labris stellas duas, infra autem ansas duas obscuras, in medio Cratere duas, ad fundum duas. Omnino sunt octo.

PISCIS autem qui Notius dicitur, inter Hiemalem & Antarcticum circulum media regione collocatus, spectare ad exortum videtur, inter Aquarium & Capricornum, ore excipiens aquam qua funditur Aquario. Hic occidit oriente Cancro, exoritur autem cum Piscibus. Sed est stellarum omnino duodecim.

Quae ad figurationem siderum pertinent, ad hunc finem nobis erunt dicta, reliqua protinus dicemus.

6 QVONIAM in initio sphaerae circuli quinque quomodo efficerentur ostendimus, neque eos corpore siderum notauimus: & si duo nouissimi nihil ad Solis cursum pertinent, hoc est Arcticos & Antarcticos, de medijs tribus dicemus. Sed quoniam Aratus quatuor circulis sphaeram plurimum valere dicit, neque eorum apertè quenquam demonstrat, voluntatem nostram apertius ostendemus. Et quemadmodum in initio fecimus, à Boreo polo dicemus.

IGITUR Aestiuum circulum vnum de quatuor esse dicemus, qui $\Delta\epsilon\pi\iota\nu\acute{o}\varsigma$ $\tau\rho\pi\iota\nu\acute{o}\varsigma$ vocatur, quo circulo astatem confici demonstrauimus: & si non nemo dubitat, quare non vtique circuli, hoc est Aestiuus & Hiemalis vno nomine appellentur: ideo quod quem nos Aestiuum diximus, nonnullis Hiemalis fiat: & quo circulo hiemem effici diximus, eo circulo alijs astat sit. Qui si voluerint intelligere, id ad nostram collocationem mundi esse demonstratum, qui inter Aestiuum circulum & Arcticum sumus constituti, non ad illorum sphaeram, qui ab Hiemali circulo Antarcticum habitantes, nobis Antipodes dicuntur, facilius ad nostram accesserint voluntatem. Si quis enim voluerit eorum quos Antipodas diximus, quod in inferiore à nobis circulo constituti videntur, sphaeram facere, non immerito nostrum Hiemalem sibi Aestiuum circulum sinxerit: aut si quis scriptor eorum mentionem faciens, obscure voluerit Antipodas demonstrare, & dixerit quibus in Capricorno astat summa, aut in Cancro hiems maxima fiat, non imperita ratione acutissime dixisse videbitur, quodcunque enim nostris circulis contrarium dixerit, id illis erit rectum sed ne longiore sermone praeter consuetudinem vt amur, ad inceptum reuertamur.

IN AESTIVO circulo, de quo primum dicere instituimus, hac signa siue partes eorum perspiciuntur: Capita Geminorum, Auriga genu vtunque, Persei crus & humerus sinister. Andromeda autem à pectore sed manu sinistra, diuiditur. Atque ita euenit, vt caput eius cum toto pectore & manu dextra, videatur esse inter Aestiuum & Aequinoctialem circulum: reliquum autem corpus inter Aestiuum & Arcticum finem. Praeterea in eodem Aestiuo circulo pedes equi Pegasi positi videntur, & caput à reliquo corpore diuiditur Oloris, & ala sinisterioris vt volantis, par, non magna. Ophiuchus humeris, vt circulum sustinere videtur. Virgo propè contingens à capite inter hunc & Aequinoctialem circulum collocata est, vt fulgens ad Austrum. Leo à pectore ad lumbos diuiditur, vt caput eius & corporis superior à cruribus pars inter hunc & Arcticum circulum videatur: inferior autem pars, inter Aestiuum & Aequinoctialem circulum. Cancer autem sic diuiditur medius, vt inter duos oculos eius circulus traiectus existimetur. In his signis, & hoc, vt antè diximus, circulo cum vehitur. Sol, euenit vt nobis qui hac inclinatione mundi vrimur, sint diei de partibus octo partes quinque, noctis autem tres, Neque ita tamen vt ex horologijs, sed ex sphaera ratione. Cum enim sphaerā ita constitueris, vt circulus eius qui Arcticus vocatur, semper appareat, nunquam

nunquam autem Ant. arcticus exoritur, atque ita sphaera est constituta: si voles Aestiuum circulum diuidere in partes octo, ex his inuenies partes quinque in sphaera apparere, tres autem infra tanquam sub terra esse.

8 AT ALIQUIS dixerit, cur sphaera circulos diuidamus in partes octo, potius quam duodecim, aut quod libuerit alias partes? Hic non sphaeram, sed se fallere hac ratione inuenietur serè. Si enim ita fecerit ex aestiuo circulo partes duodecim, ex his partes septem, & dimidium partis apparere: quatuor autem & dimidium sub terra inueniet esse. Itaque euenit, vt cum ad septem partes addita dimidia sit, simili ratione ad partes quatuor accedat pars dimidia, & fiant supra terram partes septem, & dimidium partis: reliquum autem sub terra quod est partes quatuor & dimidium. Igitur oportet intelligere, vt non in minutis partibus & dimidijs fiat, sed certis numeris conficiatur, vt euenit in partibus octo. Præterea quoniam sphaera diuisa in partes triginta, euenit, vt ab aestiuo circulo ad Hiemalem sint partes octo: nimirum certè eos circulos diuidemus in partes octo. Præterea quoniam ab aestiuo circulo ad Aequinoctialem sunt partes quatuor de XXX: & rursus ab Aequinoctiali circulo ad Hiemalem de partibus triginta partes quatuor, & ita nihilominus Aequinoctialis ipse per se circulus medius diuiditur, vt dimidia pars eius sit sub terra, de partibus octo partes quatuor, & totidem supra, & tota ratio ad octauam partem perueniat: non dubium est, quin rectè diuidatur in partes octo. Præterea cum Sol per hos circulos currens iter annum conficere videatur, & ab omnium signorum octaua parte, vt posterius dicemus, incipiat exoriri, vt ad aliud signum transeat, neq; vlla alia parte signi vtatur, rectè ipsi quinque circuli diuiduntur in partes octo. Præterea cum septem sidera ad eundem statum reuertantur, vt quibusdam placuit, vt cuiusmodi dies hodiernus fuerit in Solis aut Lunæ tempestate, eiusdem modi octauo anno sit futurus, verè sphaera quoq; diuidetur in partes octo. Præterea cum videamus octauo quoque die eiusdem sideris horam primam, aut quamlibet denique esse, vt cuius hodie fuerit hora prima, eiusdem octauam quoque futuram: verissimum est ipsam quoque sphaeram mundi, vnde hora sumuntur, diuidi in partes octo. Sed ne reliqua prætermittamus in hoc occupati, ad propositum reuertamur.

9 SECVNDVS ab Aestiuo Aequinoctialis est circulus, in quo hac signa & partes eorum perspicere possunt: Aries totus omnibus pedibus innixus videtur.

10 Hunc autem Aratus omnium siderum celerrimum esse demonstrat, etiam minori Arcto, qua breuè spacio vertitur, prestare id quod velit esse sic poterimus vel facillimè intelligere. Cum sit enim maximus circulus Aequinoctialis in sphaera, in eòq; Aries vt affixus videatur, quomodocunque fuerint figura corporum collocata, vt ad eundem locum perueniant, necesse est semel verti sphaeram. Quod cum fiat, & Aries in maximo circulo, & eodem tempore ad locum quo reliqua sidera perueniant, necesse est eum celerrimum dici. Sed nos ad circuli effectiorem veniemus, & reliqua dicemus. In eodè Tauri genua vt fixa perspiciuntur, et si nonnulli ita sinxere, vt vno genu, hoc est dextro nixus, sinistro propè contingere videatur: de hoc in medio relinquemus. Sed in eodem circulo Zona Orionis, vt ipso circulo praeinctus estimetur. Hydra flexu à capite primo ac ceruicibus erectis Cancrum contingere videatur: & ex inferiore corpore Hydra Crater cum Coruo velut fixus esse circulo conspicitur. Item pauca stella Chelarum, eodem adiunguntur Ophiuchi genua eodem circulo à reliquo corpore diuiduntur. Aquila sinisteriore penna pene contingens figurata est. Eodemque circulo caput Pegasi cum ceruicibus nititur. His corporibus signorum Aequinoctialis circulus finitur. Quò Sol cum peruenit, bis vno anno conficit aequinoctium, hoc est in Ariete & Chelis: in hac enim parte sphaera & ver & autumnus confici existimatur: ita vt ver sit in Ariete, autumnus in priorre parte Scorpionis, quod signum nonnulli Libram dixerunt. Per hunc circulum transiens Sol ab Ariete ad Chelas, efficit sex mensium diem his locis qui intra Arcticum videntur orbem: noctem autem his qui Antartico circulo sunt clausi: quare magis his locis nemo potest durare. Et rursus ab Autumno vsque ad ver, hoc est à Chelis vsque ad Ariete perueniens, efficit his locis sex mensibus perpetuis diem, in quibus ante noctem demonstrauimus: e contrario autè noctem his qui Boreo polo sunt proximi: sed de hoc ante diximus: neque enim mirum est hac collatione sphaera id euenire. Erecto enim Boreo polo, neque vnquam occidente euenit, vt corpora quoque qua ei proxima sunt circulo, sero occidere videantur. Id ex hoc intelligere licet: Cum in his partibus sphaera habitetur, qua pars est ab Aestiuo circulo, ad orbem qui Arcticos vocatur, & de Arctico circulo, hoc est de duabus Vrsis & Dracone, caput Draconis maximè niti ipso circulo videatur, ita vt is qui Engonasin vocatur, inter Aestiuum & Arcticum locatus, caput Draconis premere intelligatur: quicumq; vt ante diximus, ad ipsum caput Draconis habitant, ita longo die vtuntur, vt ne tertis quidem hora pars in vnaquaque nocte his obtingat. Itaque Aratus ait.

Κένυ πρὸ κεφαλῆ τῆ νύχτις ἄχι πρὸ ἀρκί
Μισοῦται δὲ νύχτις ἢ ἀντολίαι ἀμάλαι

Item Cicero dicit:

Quod caput hic paulum sese subitoque recondit,
Ortus vbi atque obitus, parte admiscetur in vna.

De hoc Homerus quoque in Odysea ita breuem noctem esse dicit, vt pastores cum alij exigant, alij reducant pecus, possit alius alium audire, cum vnus propter noctem pecus reducat, alter propter lucem exigat: sed nos ad propositum reuertamur.

11 TERTIVS ab Aestiuo circulo Hiemalis vocatur, his corporibus & eorū partibus finitur: nam medium Capricornum diuidens & pedes Aquarij, per caudam Piscicis vt traiectus videtur. Diuidit etiam Leporem fugientem à cruribus, & quadam parte corporis, & Canis sequentis pedes, & Nauis ipsius puppim, Centaurique cernices à reliquo corpore diuidit. Scorpionis extrema cauda, quod acumen vocatur, eodem circulo coniungitur. Sagittarij arcus eodem orbe deformatur. Huius orbis infra terram sunt de partibus octo partes quinque, supra terram autem tres. Itaque fit breuior dies nocte, vt ante demonstrauimus.

12 QVARTVM circulum Zodiacum esse Aratus demonstrat, de quo ante diximus, & posterius dicemus. Sed Aratus, non vt reliqui astrologi, ab Ariete duodecim signa demonstrant, hoc est vere incipiente sed à Cancro, hoc est ipsa aestate. Nos autem (quoniam ab Ariete incipimus) ita protinus dicemus. In hoc enim circulo sic duodecim signa figurantur: Aries, Taurus, Gemini: in his tribus signis ver demonstratur, & aequinoctium vernum. Cancer, Leo, Virgo: in his signis maximè aestas conficitur: sed sol incipit à Virgine iam transire ad aequinoctium autumnale. Chela, Scorpius, Sagittarius: in his tribus signis autumnus efficitur & aequinoctium autumnale. Capricornus, Aquarius, Pisces: in his tribus signis sol hiemem conficere demonstratur. Et si nulla sunt signa XII, sed XI, ideo quod Scorpio magnitudine sui corporis duorum locū occupat signorum, è quibus prior pars Chela, reliqua autem Scorpio vocatur. Priores enim astronomici, cum omnes res ad duodecim partes reuocarent, vt menses, & horas, & latitudinem signorum: itaque & signa, per quae res omnes significantur, duodecim voluerunt esse.

SED quoniam septem circulis in prooemio propositis, de quatuor circulis mentionē fecimus, ne septem ex ordine demonstratis, aliquid à nobis obscurius dictum videatur, de septem superant tres, Arcticus, Antarticus, & ille qui Lacteus vocatur. Itaque de his dicere incipiemus. Arcticon igitur orbem sustinet caput Draconis cum reliqua corporis parte. Cepheus autem pectore suo circulum iungit eodem orbe nituntur & pedes maioris Ursae, praeterea sedile Cassiopeia cum pedibus eius nititur ipsi circulo sinistro pede, genuque dextro: & pedis prioribus digitis eius qui Engonasin vocatur: & manus sinistra Bootis exteriori parte circuli peruenit coniuncta. Ad Antarticon autem circulum peruenit extrema nauis Argo, pedesque Centauri posteriores adiunguntur: priores autem propè contingere, & Ara videtur prope affixa, Eridanique fluminis extrema significatio.

RELIQVVM est nobis definire quem supra Lacteam orbem demonstrauius. Ipse enim diuidit Oloris extremam sinistram pennam, qua extra Aestiuum peruenit finem. Praeterea transit manum dextram Persei, & ab humero sinistro Aurigae perueniens sub manum eius dextram, & Geminorū genua, & pedes eius signi quod $\alpha\gamma\omega\upsilon\upsilon$ vocatur. Hic diuidens Aequinoctialem & Aestiuum circulum, tangit extremum finem mali qui in Argo naue defixus videtur: deinde rursus reuertens, genua Centauri diuidit à reliquo corpore, & extremam caudam terminat Scorpionis, & arcum medium Sagittarij, & Aquila dimidiam partem, per eius transiens pennas.

13 QVONIAM de huiusce rebus exposuimus ordine, mundi rationem & quemadmodum moueatur, protinus dicemus: & in duodecim signorum exortu ea quae deinde corpora consequantur, & quae perueniant ad occasum. Conuenit nobis mundum ab exortu ad occasum verti, ideo quod videmus stellas exorientes ad occidentem conuerti. Sic enim primum poterimus scire, qui sint exortus, & qui occasus. Si enim nostrum aliquis astiterit contra exorientem, necesse est Arctos nobis à sinistris partibus esse. Cum id ita fiat, illud quoque necesse est, vt omnia à dextris partibus exorta, in sinistris occidere, videantur, de quo & ante diximus. Igitur cum videamus stellas exoriri & occidere, necesse est mundum quoque cum stellis verti. Sed nonnulli aiunt nihilominus id euenire posse, vt si stante mundo, stella exoriantur & occidant, quod fieri non potest. Si enim stella vaga feruntur, neque mundus ipse vertitur, non possunt corpora stellis figurata incolumia & certa permanere. Illud enim videmus, in toto mundo stellas erraticas esse quinque, neque horum cursum quemquam posse definire: Aratum ipsum negare, se difficiles eorum cursum interpretari posse. Quo modo igitur cum quinque stellas nemo possit obseruare, tot milia quisquam possit peruidere, nisi qui permittat, hic cursum stellarum posse esse, & nihilominus figuras corporum permanere: quod si non est, tota sphaera ad irritum reuocabitur. Quicumque enim sphaeram fecerit, non poterit efficere, vt sphaera stante nihilominus stella versentur. Illud etiam videmus in extrema cauda Draconis, stellam esse quae in se vertatur, & in eodem loco constet. Quod si omnes stella vaga feruntur,
hanc

hanc quoque loco moueri uecesse est, quod non euenit. Igitur uecesse est mundum quoque, non stellas verti.

Quoniam ostendimus mundum cum stellis potius quam stellas per se verti, nunc reliqua dicemus. Cum enim traditum sit nobis, prius noctem quam diem fieri, noctem dicemus umbram terra esse, eamque obstare lumini solis. Et si nonnulli dixerunt in solis cursu euenire, ut cum perueneret ad eum locum, ubi occidere dicatur, ibi montium magnitudine à nobis lumen auerti solis, & ita noctem videri: quod si ita sit, nimirum eclipsin solis verius quam noctem dixerimus. Sed aliter esse ex ipsa sphaera intelligere licebit. Horizon enim diuidens ea quae videntur, & quae non apparent, ita definit sphaeram, ut semper sex signa de duodecim in hemisphaerio videantur supra terram, sex autem signa sint infra sub terra. Igitur cum in vna eorum Sol nixus ferri videatur, ab eo circulo qui Horizon vocatur, exoritur, itaque incipit lucere, cumque nihilominus ipse mundus vertatur cum reliquis signis. Sed quo facilius intelligatur, ponamus solem esse in Ariete, à quo duodecim signa instituimus numerare. Igitur cum sol sit in Ariete exoriente, dies est: qui cum vertente se mundo peruenerit ad eum circulum qui Mesembrinus vocatur, efficit diei partem dimidiam. Sed sic etiam facilius intelligitur, & rursus ab eodem Ariete incipiemus. Cum Aries est exortus, praeter eum haec signa sunt in superiore hemisphaerio: Pisces, Aquarius, Capricornus, Sagittarius, Scorpio. Horum cum tria signa occiderint, hoc est, Scorpius, Sagittarius, Capricornus, exorta sunt tria signa quae Arietem sequuntur, hoc est, Taurus, Gemini, Cancer. Tum fieri dimidium diem uecesse est, & Arietem peruenerit ad eum quem Mesembrinum esse circulum supra diximus. Cum autem cum reliquis signis ipse Aries occidit, & exortus est Leo, Virgo: tum Chelae exoriuntur, & in superiore hemisphaerio vehuntur. Quae cum occiderint, rursus aries exortus efficiet lucem. Sed ne in dubium veniat, cum Ariete occidente dixerimus Chelas exoriri, quid de reliquis signis sine sphaera possit intelligi, sic inuenietur. In quocunque signo Sol fuerit exoriens, quodcumque ab eo signo septimo loco fuerit, id noctu primum exorietur, & ita conficiet cursum: mundus enim ipse semel in die ac nocte verti videtur. Itaque euenit, ut ipsa signa duodecim semel in die ac nocte videri possint. Sed ne Solis cursus, de quibus postea sumus dicturi, potius quam quod ante cepimus enumeremus, ad inceptum reuertemur. Diximus enim principium mundi esse noctem, deinde diem. Inter noctem & diem, praeter umbram terra nihil interesse arbitramur. Sed quoniam signorum supra & corporum exortus instituimus, ad hoc perueniemus.

14.15. IGITUR vertente se mundo per utrosque; Polos & per Axem, quem supra Dimensionem sphaera diximus esse, & ita sphaera collocata, ut vnus Polus semper sit supra terram, alter nunquam exoriat, uecesse est Arctos quoque & reliqua corpora quae sunt in Arctico circulo, nunquam occidere, reliqua autem omnia exoriri & occidere, quod inferiora sunt ab eo circulo quem nunquam occidere diximus. Id enim posse fieri haec edocet causa. Videmus caput extremum Draconis, quod maxime Arcticon extra circulum prominet, quodam tempore ita occidere existimatur, ut exortus cum occasu permisceatur, ut & ante diximus. Si autem pars aliqua occidere de summo circulo videtur, uecesse est omnia quae sunt inferiora, exoriri & occidere. Igitur conuenit nobis sidera vertente mundo occidere & exoriri. Praeterea hac inclinatione caeli, cum vnus circulus ita sit erectus ut nunquam occidat, alter ita sit terra subiectus, ut nunquam exoriat, quicunque circuli fuerint in sphaera, hoc est, ab Equinoctiali ad polum qui Boreus appellatur, nullus erit eorum qui non maiorem partem circunductionis habeat supra terram: qui autem ab Aquinoctiali fuerint circulo ad eum polum qui Notius appellatur, omnis inferiorem partem maiorem habebunt quam superiorem: & quanto magis ad Polum Notium accesserint, hoc maiorem partem sub terra habere perspicientur: & quanto magis ad Boreum finem venerint, hoc maiorem partem circuli supra terram tenere videbuntur: quo enim erectior ipse Polus fuerit, hoc magis & circuli eius erectiores videbuntur. Quod cum ita sit, si duo sidera simul fuerint orta, vnum ab Arctico, alterum ab Antartico circulo, serius occidet id sidus quod ab Arctico circulo fuerit exortum: ideo quod maiorem habet circunductionem sphaera, quam quod à Notio polo est ortum. Si autem simul occiderint, serius exorietur id signum, quod ab Antartico fuerit exortum, ideo quod tota illa collocatio mundi maiorem partem habeat sub terra, quam illa pars quae in Boreo polo est finita. Et non modo signa quae sunt ad Arcticum finem collocata, praestantibus corporibus, aut serius occidunt & ante exoriuntur, quam ea quae Notio polo depinximus: sed ipsa quoque corpora inter se dissentiunt: ut si quod inferius sit signum, & id cum superiore exoriat, tamen serius occidat. Econtrario itaque si qua sunt signa ab Aquinoctiali circulo ad Notium polum figurata, horum si qua signa pariter exorta fuerint, citius occident quam ea quae proxime Polum accedunt. Euenit etiam, ut non modo quae simul sint exorta sidera, ex his serius occidant, quae proxime Arcticum circulum sunt collocata, sed etiam si qua eorum ante exorta fuerint, quae sunt ad Notium polum finita, tamen ante occidant quam ea corpora, quae in Boreo polo figurata esse supra demonstrauius, ideo quod maiore circunductione sphaera utuntur ea corpora, quae ab Aquinoctiali circu-

lo ad Arcticum finem sunt constituta. Igitur ostendimus, qua inclinatione mundi sphaera sit constituta. Nunc ad duodecim signa reuertemur, & quorum exortu qua de reliquis corporibus occidant aut oriantur, commemorabimus, & initium ab Ariete faciemus.

16 **ARIETIS** exortu, sinistra pars Andromeda prouenire, Ara autem occidere videtur. Cum eodem sidere exoritur & Persei caput vsque ad vmbilicum, vt dubium fere videatur, zona eius vtrum vsque extremo Ariete, an Tauro primum exoriens prodeat ad lucem.

Tauro autem exorto qua prius dubia fuerunt, omnia sunt certa. Nam & Ara omnino occidit, & Perseus totus est ortus, & Aurigae caput cum reliquo corpore duntaxat ad sinistrum pedem videtur, & Pistrix à cauda exoriens perspicitur. Hoc signo primum occidere Bootes videtur: etsi cum quatuor signis occidit, neque tamen totus ad terram potest peruenire: nam manus eius sinistra circulo Arctico conclusa, neque oritur neque occidit.

Geminis exorientibus, tota iam Pistrix & fluminis Eridani prior pars apparet, & Orion exoriri videtur: occidit autem Ophiuchus à pedibus genuum sine.

Cancer exoriens obscurat dimidiam partem Corona, Pistricisque caudam & Notium piscem, & caput cum reliquo corpore ad vmbilicum eius qui Engonasin vocatur. Ophiuchum à genibus ad humeros, & Anguem totum prater caput & ceruicem, qua ex Aestiuo circulo tendit ad Coronam. Bootem propè totum terra tenet tectum. Exoritur autem & Orionis corpus ad zonam, & Eridanus totus apparet.

Exortu Leonis reliqua pars occidit Corona, cum capite & ceruicibus Anguis & Ophiuchus. Engonasin autem qui vocatur, eius prater sinistrum genu & pedem nihil apparet, & Bootes totus obscuratur. exoritur autem caput Hydra cum Lepore toto, & Procyon cum pedibus prioribus Canis, & Aquila tota.

Virgo autem exoriens: non pauca sidera obscurat: nam statim Lyra occidit cum Sagitta & Delphino, & Oloris capite corpus ad caudam propè occidit, & Fluminis prior pars, & Equi caput cum ceruicibus: exoritur autem Hydra sine Crateris, & Canis totus, & nauis Argo sine totius veli.

Chelis exorientibus videtur, & Bootes exoriens totus, & tota nauis apparet. Argo Hydraque, prater cacumen extremum caudae, quod est sub terra. Exoritur etiam genu & sura eius dextra qui Engonasin vocatur. Hunc eadem nocte occidere & exoriri licet videre: reliquum autem corpus, cum Scorpionis & Sagittarij prouenit parte. Praterea cum Chelis exoritur cauda Centauri, occidit reliquum Pegasi corpus: & Oloris extrema cauda, & Andromeda caput cum vmbilico Pegasi: & Pistrix reliquo corpore ad ceruices, vt caput eius solum videatur: & caput Cephei pendens ad Pistricis occasum, cum manibus & humeris peruenit ad terram.

Scorpione exoriens duae partes Fluminis occidunt, & reliquum corpus Andromeda cum capite Cephei. Occidit etiam Cepheus capite ad humeros, qua pars est extra Arcticum circulum constituta. obscuratur etiam Cassiopeia resupina occidens: exoritur autem Corona, qua ante Centauri pedes iacere existimatur: & Hydra reliquum quod caudam esse supra diximus. Prouenit etiam & corpus Centauri, quod equina figura videtur, & ipsius hominis caput, & hostia quam tenere eum supra diximus: denique ad id corpus qua sine pedes eius sunt priores: Ophiuchi autem duntaxat caput exoritur, & ipsius Anguis caput quod est contra Cancrum.

Sagittarium exorientem Ophiuchus totus exoriens insequitur, & Anguis qui ab eo tenetur, caput eius qui Engonasin vocatur, & sinistra manus eiusdem: deinde Lyra tota cum Cephei capite & humeris exit ad lucem. Occidit autem Canis maior, cum Orione toto, & Lepore, & Aurigae superiore parte corporis: praterea caput & pedes eius: occidit etiam totus Perseus prater crus & pedem dextrum, Argo autem puppim solam relinquens, peruenit ad terram.

Capricornus exoriens, hac sidera ad terram premere videtur, reliquam figuram nauis, & signum quod Procyon vocatur. Eodem tempore & reliquum corpus occidit Persei. Exoritur autem Olor cum Aquila, & Sagitta, & Ara, quam proximam esse Notio polo diximus.

Aquarius exoriens ad dimidiam partem corporis Equi pedes secum terra ducit, & caput cum ceruice Pegasi. At contra Centaurus à cauda ad humeros virilis corporis occidit cum Hydra capite & ceruicibus.

Piscibus exorientibus occidit reliquum Hydra corpus & ipse Centaurus: exoritur autem Piscis qui Notius vocatur, & Andromeda dextra pars corporis.

17 **SIC IGITUR** exorientibus duodecim signis, reliqua corpora occidere & exoriri videntur. Sed, vt ante diximus, nunc protinus de Solis cursu dicemus. Neesse est enim Solem, aut ipsum per se moueri, aut cum mundo verti vno loco manentem, Quod si maneret, neesse erat eodem loco occidere & exoriri, a quo pridie fuerat exortus: quemadmodum signa eodem loco semper oriuntur & occidunt. Praterea, si ita esset, neesse erat dies & noctes omnes aequales esse, vt quam longus hodiernus dies fuerit, tam longus semper

per sit futurus: item nox simili ratione semper equalis permaneat. Quod quoniam non est, illud quoque necesse est, cum videamus esse dies inaequales, & Solem alio loco hodie occasurum, & alio heri occidisse. Si igitur alijs locis oritur & occidit, necesse est eum moueri, non stare. Solem autem contra mundi motum currere, sic possumus intelligere: euenit enim, ut duabus ex causis sidera non posimus videre. Quarum vna est, cum abierint infra terram, nostrum quoque effugere conspectum, ita ut inferiori hemisphaerio ostenditur. Altera autem est ratio, quod propter fulgorem Solis, & vim maximam luminis, sidera obscurantur: siue quod stellis obstitit, ne candor earum ad nostros perueniat aspectus: siue sui magnitudine luminis officit oculis nostris, ne praeter eius ignem aliam superiorem rem perspiciamus, quod magis verisimile videtur. Neque enim Solis ignem eiusmodi videmus, cuiusmodi reliquos ignes intelligimus: sed ita lumen auertit nostrum, ut ipse quoque nobis non igneus, sed albus videatur esse. Praeterea in vnaquaque nocte vndecim signa necesse est apparere, ideo quod vno signo Sol ipse nixus, iter conficere videtur, cuius figuram corporis ipse suo lumine obscurat, cum eo enim signo & occidere & exoriri videtur. Nonnulli dicunt nos duodecim signa duntaxat hac ratione perspicere posse, si in eius signi prima nouissimaque parte consistat. Habet enim duodecim signa partes eiusdem modi, ut vnumquodque eorum in longitudine habeat partes triginta, in latitudine autem partes duodecim. Itaque euenit, ut in longitudine signorum annus sit, in latitudine autem singuli dies sint. In prima parte signi nihilominus nos reliquum corpus eius signi videre posse nonnulli dicunt. Simili ratione, & si fuerit in extrema parte signi, quod fieri non potest. Nam cum Sol sit in qualibet parte signi, & exoritur, ita magnum videtur habere fulgorem: ut omnia sidera obscurat. Illud tamen potest euenire, ut cum Sol sit in prima parte signi & occidat, reliquum corpus eius signi appareat. Sed certius & verius est, vndecim signa quam duodecim apparere posse. Praeterea quaeritur, quare Sol contra mundi inclinationem currens, videatur cum ipsa sua sphaera occidere & verti. Nam si Sol contra siderum occasum curreret, de Ariete ad Pisces, non ad Taurum transfret. Exoriri etenim Pisces prius quam Aries, & occidere perspiciuntur: & ita mundus verti videtur, ut prius Pisces quam Aries occidant. Itaque diebus triginta Sol in Ariete currens, & eius corpus obscurans, sic duntaxat apparet Sol, ut ex eo loco quo Aries ante exoriri videatur: & post dies triginta, Sol videatur ab eodem loco surgere, ex quo loco Taurus ante exoriri videbatur. Igitur apparet solem ab Ariete ad Taurum transire. Quod si ita est, necesse est eum contra mundi inclinationem currere. Quare autem euenit, ut ante diximus, quod videtur cum mundo Sol verti: eius similis haec est causa: Ut si quis in nauicula rostro sedens, inquirat ad puppim transire, & nihilominus ipsa nauis iter suum conficiat: ille quidem videbitur contra nauiculae cursum ire, sed tamen eodem perueniet quo nauis. Hoc autem sic etiam facilius intelligitur, si nauim diuiseris in partes trecentas sexaginta, quemadmodum Sol diebus trecentis sexaginta simul mundum transigit. Eodem modo, ut ante diximus, si nauis sit diuisa, & in vna parte de trecentis sexaginta constituat quilibet eorum: nauis autem habet vnus diei cursum ille quidem contra nauim ire, sed cum ea ad locum definitum peruenire intelligitur. Non enim extra nauim est, quia rostro ad puppim transit, sed ipsa nauis continetur: item Sol cum per ipsum mundum iter conficiat, & eo contineatur, videtur contra mundum ire, sed cum eo peruenit ad occasum. Cum enim mundus trecenties & sexagies se conuerterit, tunc Sol iter annuum conficit.

18 QVONIAM de sole quae visa sunt nobis utilissima esse, literis mandauimus, nunc de Luna dicemus. Et si alta conati perscribere, velut natura voluminis ad hoc loci deuenimus, ne nonnullis incaute huius rationem relinquentes, aut propter magnum laborem defecisse, aut inscientia superati non valuisse persequi videamur. Nos autem non illorum existimationis timenda causa persequi consuetudinis nostrae rationem demonstrasse instituiimus, sed quod alterius queri volumen hoc perlecto noluimus: nec tandiu rem cogitatam scripto aliorum ad desiderium adducere. Praeterea cum reliqua omnia diligentissime persecuti fuerimus, alienum videtur esse, nos non eandem persequi causam. Quare, sicut ante diximus, ad inceptum reuertemur, & necessario totidem verbis de Luna ac Sole dicemus, ita, Lunam per alios exortus & occasus necesse est moueri, non stare: idque facilius, quam de Sole licet intelligere: neque enim tam magnus ardor eius est, ut officiat oculis nostris, neque ut Sol dies triginta vno quoque signo vehitur, ut difficile sit intellectu, quanta particula luminis aut ipsius signi superesse videatur, cum ad aliud transierit signum. Luna enim cum duodecim signa diebus triginta percurrat, licet intelligere, duobus diebus & sex horis Lunam in alio signo esse: hanc autem, cum a Sole lumen accipiat, & ita nobis lucere videatur non est verisimile de tam multis causis, potius eam constare quam moueri. Si enim suo lumine vteretur, illud quoque sequebatur, eam semper aequalem esse oportere, nec die tricesimo tam exilem aut omnino nullam videri, cum totum transegerit cursum, sola autem ad aliud transire signum intelligatur: Praeterea si suo lumine vteretur, huius nunquam eclipsin fieri oportebat. Sed ne dubium fiat, quare solis eclipsis fieri possit, qui vtrisque lumē dare supra sit dictus: Lunae autē non facile fiat, cum alieno lumine vteretur: eius

bac verissima, vt arbitramur, est causa. Luna enim cum ex toto mundo & omnibus stellis maxime terra proxima videatur, & ad acies nostras perueniat: & quodam tempore torrens perueniat ad eundem locum signi, quo Sol vehitur, obscurare lumen eius à nostro conspectu videtur. Hoc autem maxime euenit die nouissimo, cum Luna transferit in duodecim signa, & cum Sol ad aliud signum transire videatur, & proxima fiet illi. Quod euenire sic etiam potest intelligi: Vt si quis alicui manum planam ad oculos admouerit, quanto magis sic fecerit. hoc minus ille videre poterit: & quanto longius ab eo discesserit, hoc magis illi omnia poterunt apparere: simili ratione, cum Luna ad Solis locum peruenit, tunc proxima eius videtur esse, & radios eius obturare, vt lumen eijcere non possit. Cum autem Luna ab eo loco discesserit, tunc Sol lumen eijcit, & ita ad nostra adijcit corpora.

Luna autem eclipsis sic euenit: Cum propè vna dimensione sit Luna, cum abierit Sol sub terram duntaxat hoc modo, vt per mediam terram, si quid directum traieceris, contingere possit Solem sub terram, Lunam autem supra terram, Quod cum ita euenit, necesse est Solis radios propter magnitudinem terra ita esse dimissos, vt Lumen eius quo Luna lucet: non possit ad eam peruenire: & ita existimatur fieri eclipsis Luna. Quæ si suo lumine vteretur, licebat ne apparere quidem nunquam Solem, ideo quòd Luna nihilominus luceret, Sic nanque accipit lumen, vt luceat cum Sol venerit per terras, sed non vt aliquè locum conclusiorem totumque spacium impleat lumine. Si quis nostrum steterit in eo loco quo Sol maxime lucet, reliquis partibus lumen à Sole accipiens præbebit: id in Luna fieri inuenitur, eam Solis lumine accepto, lucere reuibratiōe. Nonnulli existimant, cum dicitur Sol in Ariete aut in quolibet signo esse eum supra ipsas stellas Arietis iter facere. Qui autem hac ratione vtuntur, longe à vera ratione errant, Nam neque Sol, neque Luna proximè sidera apparent, Hac etiam de causa nonnulli septem stellas erraticas finxerunt, adiungentes eodem Solem & Lunam, quod cum quinque stellis feruntur: Luna enim proximè terra est, itaque triginta diebus totum mundum existimatur transire. Id hac euenit ratione: si circulos quos intra Zodiaci ambitum fecerit, eosque hoc interuallo finxerit, vt terra sit in medio, & vnam à terra ad Lunam mensuram fecerit, quam Græci τὸν οὐρανὸν appellauerunt. Hunc autem, quia certum spacium non potuerunt dicere, tunc non dixerunt. Igitur abest Luna à terra, tunc vno. Hac igitur re, quòd breuissimo circulo deuehitur, diebus triginta ad primum peruenit circulum. Ab hoc circulo abest circulus semitonio: quo Mercurij sidus vehitur. Itaque diebus triginta ad alterum signum transiens tardius, ab hoc circulo abest tunc dimidio: quo loco iter suum Veneris dirigit astrum, tardius quam Mercurij stella conficiens cursum, transit enim ad aliud signum diebus triginta. Supra huius stellam Solis est cursus, qui abest ab Hespero, quæ est Veneris stella, medietate toni. Ita cum inferioribus pariter peruolans anno vno duodecim signa percurrit, tricesimo die ad alium transiens signum. Supra solem igitur & eius circulum, Martis est stella, quæ abest à Sole, tunc dimidio. Itaque dicitur diebus sexaginta ad aliud signum transire. Supra hunc orbem Iouis est stella, quæ abest à Martis, hemitonio. Itaque vno anno ad alterum transit signum. Nouissima stella Saturni, quæ maximo vehitur circulo hac autem tunc distat à Ioue. Itaque annis triginta duodecim percurrit signa. Ab ipsorum tamen siderum corporibus Saturnus abest tunc vno & dimidio. Hac igitur ratione potes scire, neque Solem neque Lunam contingere stellas, & nihilominus per Zodiacum circulum verti. Hinc etiam possumus intelligere, Lunam minorem esse Sole: Omnia enim quæ proxima sunt nobis, maiora necesse est esse, quàm quæ longo dissidente interuallo videmus. Igitur Lunam videmus proximè nos esse: neque eam maiorē nostro aspectui esse quàm Solem. Illud quoque necesse est, cum Sol longè absit à Luna, & à nobis maior videtur, si propè accesserit, multo maiorē futurum. Præterea necesse est vt ante diximus, aut nullam stellam erraticam esse, aut Solem pariter cum Luna vt reliquas stellas errare. Si enim quisquam mihi potest demonstrare quinque stellarum cursum, & dicere, quòd hodie coram earum quæque ad aliud transeat signum, quemadmodum de Sole & Luna fieri videmus, & nihilominus suum efficit cursum, non est erratica. Si autem dubium est, quòd hodie transeat, & ad aliud signum compari ratione cum Luna feratur, & suum circulum dirigat, quemadmodum stella quæ sunt dubia, necesse est has quoque errare: sed non euenit vt errent, præsertim cum suo tempore ad cursum reuertantur. Igitur ne stella quidem, cum certo tempore ad suum signum reuertantur, possunt errare, nisi forte volumus accipere excusationem, quòd duo corpora magna facilius possint obseruari quàm singula stella, quæ non certos cursus conficientes videntur apparere.

16 **STELLAS** quinque nonnulli has aiunt esse: Veneris, Mercurij, Iouis, Saturni, & Martis. E quibus esse maximam colore candido, nomine Hesperum, & eam appellari Venerem. Hac stella non abest à Sole longius duobus signis infra eius circulum collocata, sicut ante diximus: apparens maxime noctu, sed toto mense non plus indeficiens potest videri, sed totus Hesperus incertos efficit cursus, non eodem tempore ad præteritum transiens signum.

SECUNDA stella est Mercurij nomine σίλωβον, totus acuto lumine, sed in aspectu non magnus.

Hic

à Sole non longius abest signo vno. Qui semper eosdem cursus efficiens, modo nocte prima, modo autem ad Solis exortus incipit apparere, nonnunquam etiam perpetuo signis IIII. est cum Sole: rediens autem cum Sole, non amplius est quam tertiam partem signi.

IOVIS autem stella, nomine $\Phi\alpha\acute{\iota}\delta\omega\nu$ corpore magnus est, figura autem similis Lyræ. Hic autem duodecim signa annis totidem transire existimatur, & vno quoque anno nusquam apparere dicitur, non minus dies triginta, non plus quadraginta. sed maxime obscuratur, cum occidit cum sole. Exoriens autem apparet antequam Sol.

SOLIS stella, nomine $\Phi\alpha\lambda\omega\nu$: corpore est magno, colore autem igneo: similis eius stelle, quæ est in humero Orionis dextro. Hic per duodecim signa a sidue ferri videtur: nonnunquam etiam cum solis ipsius sideribus apparet, modo alijs partibus adiectis circuli. Hanc stellam nonnulli Saturni esse dixerunt. Redire autem ad signum annis triginta, & quotannis non apparere, non minus dies triginta, nec amplius quadraginta.

RELIQVVM est nobis de Martis stella dicere, quæ nomine $\pi\rho\upsilon\beta\acute{\epsilon}\iota\varsigma$ appellatur. Hic autem non magno est corpore, sed figura similis est flamma. Nonnunquam autem cum ipsius solis sideribus concurrent, omnia peruolat signa, sedens ad primum signum non longius biennio.

QVOD ad quinque stellas attinet, hucusque satis arbitramur dictum: nunc autem demonstrabimus, quibus de causis mense intercalentur: quoniam tempus omne metimur die & nocte, mense & anno. De quibus diem nobis diffinierunt, quandiu sol ab exortu ad occasum perueniat: noctis autem spacium constituerunt esse, quandiu sol ab occasu rursum: ad exortum reuertatur: mensem autem, quamdiu Luna Zodiacum circulum perducatur: annum voluerunt esse cum sol ab Aestiuo circulo redit, & Zodiacum ad id signum vnde incipiebat, permeritur.

CAETERA DESIDERANTVR.

COLONIAE AGRIPPINAE,
APVD THEODORVM
GRAMINAEVM.

ANNO SALVTIS
M. D. LXX.

